Aan de leden

Datum
1 november 2024
Ons kenmerk
U202400509
Lbr. 24/043
Telefoon
0703738393

Onderwerp
Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u de agenda en stukken voor de Najaars Algemene Ledenvergadering (Najaars ALV) van vrijdag 29 november 2024, 13.30 - 15.30 uur, in het Beatrix Theater in Utrecht. Deze Najaars ALV maakt deel uit van de bredere VNG Bestuurdersdag. De Bestuurdersdag start om 10.00 uur met een lezing van publicist Paul Scheffer, hoogleraar Europese Studies aan de Universiteit van Tilburg en lid van de staatscommissie demografische ontwikkelingen 2050. Hij vertelt ons meer over de impact van migratie op de samenleving. Daarna zijn er 2 rondes met inhoudelijke deelsessies. Na de lunch volgt de Najaars ALV, waarin wij ook kennismaken met Judith Uitermark, onze nieuwe minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Bekijk alle informatie over de Bestuurdersdag

U bent van harte welkom bij de Najaars ALV en de Bestuurdersdag!

In deze ledenbrief geven wij u een toelichting op:

- Agenda en stukken voor de Najaars ALV (zie bijlagen voor volledige agenda en stukken)
- De besluitvormingsprocedure: indienen van amendementen en moties, de stemprocedure en de mogelijkheid tot inspreken

U kunt statutair tot **uiterlijk maandag 18 november 12.00 uur** amendementen op voorstellen indienen. We vragen u nadrukkelijk om ook eventuele moties uiterlijk op deze datum in te dienen, zodat het VNG-bestuur tijdig preadviezen kan vaststellen en de leden hun standpuntbepaling kunnen voorbereiden. We zijn u bij voorbaat dankbaar en u kunt voor vragen hierover altijd contact opnemen met de VNG-medewerkers.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Alternatieven voor het indienen van moties
In de afgelopen ledenvergaderingen vergde de behandeling van het grote aantal moties een aanzienlijk tijdsbeslag en liepen de vergaderingen daardoor ook uit. We wijzen u graag opnieuw op andere mogelijkheden om uw aandachtspunten naar voren te brengen. Zo kunnen meer specialistische onderwerpen of onderwerpen die slechts een beperkt deel van de achterban raken ook aan VNG-commissies worden voorgelegd. Onderwerpen waarop al een VNG-inzet is geformuleerd kunt u ook mondeling in de ALV onder de aandacht brengen, zonder een motie in te dienen. Zie voor meer informatie ook de eerdere aanbevelingen van de werkgroep 'Anders communiceren over moties'

Indienen amendementen en moties
- Amendementen en moties kunt u indienen via e-mail: motiealv@vng.nl - Informatie over de procedure rond indiening en ondertekening - Moties en amendementen worden behandeld bij het betreffende agendapunt of de rondvraag.

Agenda en stukken Najaars ALV

Agenda Najaars ALV
De Najaars ALV start om 13.30 uur met de volgende agenda.

Agenda ALV
1. Opening 2. Mededelingen 3. Benoeming van de notulencommissie Najaars ALV 29 november 2024 (*ter besluitvorming*) 4. Vaststelling notulen Extra ALV 24 mei 2024 en notulen ALV 26 juni 2024 (*ter besluitvorming*) 5. VNG Jaarplan 2025, inclusief GGU-begroting (*ter kennisname*) 6. Voorbereiding VNG Risicobeheerfonds (*ter kennisname*) 7. Resolutie VNG-inzet richting kabinet (*ter besluitvorming)* 8. Andere actuele inhoudelijke onderwerpen: a. Resolutie vervolg IZA/GALA (*ter besluitvorming)* b. Resolutie VNG-inzet asiel richting kabinet *(ter besluitvorming)* c. Contractstandaarden Wmo 2015 (*ter besluitvorming*) 9. Verantwoording uitvoering moties eerdere ALV-en (*ter besluitvorming*) 10. Invulling vacatures in VNG bestuur en commissies *(ter besluitvorming)* 11. Rondvraag/Wvttk 12. Sluiting

Korte toelichting op de agenda

2. Mededelingen (op basis van actualiteit)

3. Benoeming van de notulencommissie 29 november 2024 (ter besluitvorming)
Ter vergadering ontvangt de ALV een voorstel voor de nieuwe notulencommissie.

4. Notulen ALV Extra ALV 24 mei 2024 en ALV 26 juni 2024 (ter besluitvorming)
De notulen van de beide ledenvergaderingen geven volgens de beide notulencommissies een goede weergave van hetgeen daar is besproken.

5. VNG Jaarplan 2025 (ter kennisname)
Wij leggen het VNG Jaarplan 2025 ter informatie voor aan u voor. Het VNG Jaarplan 2025 is uitgewerkt binnen de kaders van de Kadernota 2025 die in de ALV van 26 juni is vastgesteld. Beleidsplannen en GGU-activiteiten worden in samenhang gepresenteerd, en tegelijkertijd onderscheiden. Zo wordt het voor gemeenten duidelijk wat de beoogde inspanningen op de verschillende inhoudelijke opgaven gaan zijn in 2025. De uitgangspunten voor het Jaarplan zijn op ALV vastgesteld en de begroting is binnen deze kaders opgesteld. Wat de contributie betreft evalueren wij in het voorjaar van 2025, voorafgaande aan het contributievoorstel 2026, de huidige meerjarige systematiek.

6.Voorbereiding VNG Risicobeheerfonds (ter kennisname)
In de ALV van 26 juni hebben wij u geïnformeerd over het initiatief voor een VNG Risicobeheersfonds. Dit is een van de initiatieven in het kader van de Verenigingsstrategie 2030. Doel van dit initiatief is dat met een eigen schadeverzekeraar gemeenten fors kunnen besparen op hun verzekeringspremies. Hierbij informeren wij u over de voortgang van dit initiatief. Op basis van de adviezen en gebleken belangstelling bij geïnteresseerde gemeenten en groepen van stakeholders waaronder VNG-bestuurscommissies, samenwerkingsverbanden van gemeenten en andere expertise groepen zal het VNG-bestuur een besluit nemen over de daadwerkelijke oprichting van het Risicobeheerfonds.

7. Resolutie VNG-inzet richting nieuwe kabinet (ter besluitvorming)

Conceptresolutie
Bijgaand ontvangt u een conceptresolutie over onze inzet richting het kabinet met een toelichting over de actuele stand van zaken op een aantal belangrijke dossiers. De conceptresolutie bouwt voort op de eerder door de ALV aangenomen resoluties.

Ledenpeiling voor aanscherping van de concept-resolutie
Om deze conceptresolutie aan te scherpen leggen wij in een ledenpeiling alle gemeenten een aantal vragen voor om van hen te horen hoe zij denken over de samenwerking met het kabinet in relatie tot de financiële positie van gemeenten. Deze ledenpeiling heeft een vertrouwelijk karakter en heeft als doel om het bestuur te helpen om straks aan de ALV een resolutie voor te leggen die recht doet aan de gevoelens, wensen en verwachtingen van gemeenten. Wij sturen de uitnodiging aan alle colleges om deel te nemen aan deze peiling op maandag 4 november aan de

gemeentesecretarissen, zodat we één reactie per gemeente ontvangen. De enquête bevat een aantal vragen, waarbij ook de mogelijkheid wordt geboden om nadere toelichting op de antwoorden te geven. Wij ontvangen via de gemeentesecretarissen graag uiterlijk **woensdag 13 november** een reactie.

Op maandag 11 november, 19.00 - 20.00 uur, is er een online moment, waarin de VNG eventuele vragen over de enquête kan beantwoorden. Burgemeesters, wethouders en gemeentesecretarissen kunnen zich hiervoor aanmelden onder vermelding van de vraag die zij willen voorleggen.

Definitieve resolutie voor de ALV
Na verwerking van de uitkomsten van deze informele ledenpeiling en de opbrengst van het Overhedenoverleg van 21 november zenden wij u de definitieve resolutie toe. Daarbij zullen wij u ook op hoofdlijnen informeren over de uitkomsten van de ledenpeiling. In de Najaars ALV voeren wij graag met u het gesprek over deze resolutie en stellen we de resolutie ook vast in een stemming.

Met deze resolutie, inclusief toelichting, en de ledenpeiling leggen wij ook verantwoording af over de uitvoering van een aantal moties inzake onze inzet richting het kabinet (zie agendapunt 9). Daarbij stellen wij u voor om de betreffende moties aan te houden.

8a. Resolutie vervolg IZA/GALA (ter besluitvorming)
Met instemming van de ALV van 2 december 2022 heeft de VNG het IZA voorwaardelijk ondertekend. In deze ALV is afgesproken dat halverwege de looptijd, in de Najaars ALV van 29 november opnieuw wordt gewogen of de gemaakte afspraken nog steeds realistisch en haalbaar zijn. Inmiddels is met de komst van het nieuwe kabinet de context veranderd en is in het regeerprogramma een nieuw akkoord aangekondigd. Daarmee is er naast de weging van de randvoorwaarden de vraag bijgekomen of wij als gemeenten deelnemen aan het nieuwe akkoord. In de resolutie stellen wij u voor op dit moment te stoppen met de gesprekken over IZA, pas terug aan tafel te gaan als er sprake is van een gelijkwaardige start en op het moment dat er een conceptakkoord is, dit voor te leggen aan de ALV.

8b. Resolutie VNG-inzet asiel richting kabinet (ter besluitvorming)
Op basis van actuele ontwikkelingen op het terrein van asiel zullen wij u naar verwachting 2 weken voorafgaand aan de Najaars ALV nog een resolutie voorleggen. Deze resolutie bouwt voort op de eerder in de ALV aangenomen resoluties inzake asiel.

8c. Contractstandaarden Wmo 2015 (ter besluitvorming)
De diversiteit in contracten en aanbestedingsdocumenten Wmo brengt extra administratieve lasten met zich. De vaststelling van contractstandaarden Wmo is gericht op een aanzienlijke verlichting van deze administratieve lasten, zodat er meer ruimte ontstaat voor goede zorg en ondersteuning. Voor de voorzieningen in het kader van de Jeugdwet zijn reeds contractstandaarden opgesteld. De standaardisatie heeft betrekking op de randvoorwaarden in de contracten die gemeenten en aanbieders met elkaar afsluiten. Voor de voorzieningen in het kader van de Wmo is behoefte aan vergelijkbare standaarden.

9. Verantwoording uitvoering moties eerdere ALV-en (ter besluitvorming)
In de Extra ALV van 24 mei en de ALV van 26 juni zijn in totaal 24 moties aangenomen en zijn 6 moties aangehouden. We stellen u voor in te stemmen met de door het bestuur afgelegde verantwoording en met de voorstellen voor het als afgedaan beschouwen of langer aanhouden van de moties. Bij dit agendapunt behandelen wij ook de nieuwe moties die niet bij een andere agendapunt worden behandeld.

10. Invulling vacatures in VNG-bestuur en commissies (ter besluitvorming)
Op 25 oktober informeerden we u over de in totaal 21 voorgedragen kandidaten voor vacatures in VNG-bestuur en commissies, waarbij de mogelijkheid tot het stellen van andere kandidaten is geopend. Op 15 november informeren wij u over eventuele andere kandidaten. In de Najaars ALV leggen wij alle kandidaten en eventuele gestelde tegenkandidaten aan u voor.

11. Rondvraag/WVTTK

12. Sluiting ALV

Besluitvormingsprocedure

Indienen amendementen en moties
Statutair is het mogelijk amendementen in te dienen op aanhangige voorstellen. Amendementen kunnen tot uiterlijk 9 werkdagen voorafgaand aan de ALV worden ingediend. Dat betekent dat amendementen **uiterlijk maandag 18 november 12.00 uur** bij het VNG-bureau moeten zijn ingediend. Vervolgens stellen we de leden op de hoogte van de ingediende amendementen en de preadviezen van het bestuur daarbij, zodat zij op basis daarvan de standpuntbepaling binnen de gemeente kunnen voorbereiden.

Wij vragen u ook om moties **uiterlijk maandag 18 november 12.00 uur** in te dienen. Dat stelt het bestuur in staat om de leden tijdig te informeren over de motie en het preadvies van het bestuur daarop. Op basis daarvan kunnen de leden de standpuntbepaling binnen de gemeente voorbereiden. Definitief ingediende moties worden gepubliceerd op de ALV-pagina op de VNG-site, voor zover beschikbaar met het preadvies van het bestuur. Voor moties geldt geen formele statutaire uiterlijke termijn voor indiening.

Indienen amendementen en moties
- Amendementen en moties kunt u indienen via e-mail: motiealv@vng.nl - Informatie over de procedure rond indiening en ondertekening - Moties en amendementen worden behandeld bij het betreffende agendapunt of de rondvraag.

Stemprocedure en mogelijkheid tot inspreken

Stemprocedure
In deze fysieke Najaars ALV is sprake van een gewogen stemming, waarbij een vooraf aangewezen vertegenwoordiger van de gemeente de stemmen uitbrengt. Zoals gebruikelijk bij fysieke ledenvergaderingen kunnen alleen in de zaal aanwezige vertegenwoordigers van de gemeenten aan de stemmingen deelnemen. Vertegenwoordigers van de gemeenten kunnen alleen voor hun eigen gemeente stemmen.

De procedure voor aanwijzing van de stemgerechtigde vertegenwoordiger van de gemeente en het deelnemen aan de stemmingen ziet er als volgt uit:

- Per gemeente is er één vertegenwoordiger die is gemachtigd om de stemmen van de gemeente uit te brengen
- Alle gemeentesecretarissen ontvangen per e-mail een machtigingsformulier voor de vertegenwoordiger van de gemeente. De gemeente kan worden vertegenwoordigd door een burgemeester, wethouder, secretaris, griffier of raadslid. Het is aan de gemeente zelf om een vertegenwoordiger aan te wijzen
- De vertegenwoordiger van de gemeente ontvangt op vertoon van het machtigingsformulier voorafgaand aan de Najaars ALV aan de stembalie een stemkastje en stemkaartje (met het aantal stemmen van de betreffende gemeente). Hiermee kan de vertegenwoordiger aan de stemmingen deelnemen.

In artikel 10 van de Statuten van de VNG worden regels gesteld voor het uitbrengen van de stemmen door een lid van de vereniging en voor het aantal stemmen dat door een lid van de vereniging kan worden uitgebracht.

De volledige tekst luidt als volgt:

Artikel 10 Stemmen

1. De stemmen van een lid worden ter algemene vergadering uitgebracht door de vertegenwoordiger van dat lid, bedoeld in artikel 9, lid 1.
2. Elke gemeente die lid is van de Vereniging, brengt door tussenkomst van haar vertegenwoordiger zoveel stemmen uit als het aantal veelvouden van éénduizend (1.000) inwoners dat de bevolking van de door haar gerepresenteerde gemeente telt, met dien verstande dat zij ten minste één en ten hoogste vijfenzeventig (75) stemmen uitbrengt.
3. Maatstaf voor het aantal stemmen van een gemeente is het aantal inwoners dat de gemeente telde op 1 januari van het voorafgaande jaar volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers.

Een voorstel is aangenomen als meer dan de helft van het aantal uitgebrachte stemmen het voorstel steunt, tenzij statutair een andere meerderheid is voorgeschreven.

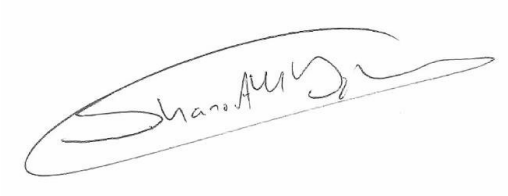
Inspreken in de Najaars ALV
Alleen fysiek aanwezige deelnemers kunnen in de ALV het woord vragen. Als u het voornemen heeft om het woord te voeren, stellen wij het op prijs als u zich vooraf bij het VNG-bureau aanmeldt en aangeeft wat de strekking van uw betoog is. Dat stelt ons in de gelegenheid om een antwoord van het bestuur voor te bereiden. U kunt zich aanmelden via e-mail: motiealv@vng.nl. In de ALV

krijgt u dan het woord bij het betreffende agendapunt. Vanzelfsprekend kunt u ook altijd spontaan het woord vragen in de ALV.

De vergadering wordt live gestreamd, zodat alle vertegenwoordigers van de gemeenten de vergadering via www.VNG.nl/ALV kunnen volgen. Hiervoor is geen toegangscode nodig.

Ik kijk ernaar uit om u op 29 november te ontmoeten bij onze VNG Bestuurdersdag.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Sharon A.M. Dijksma
Voorzitter

Procedure en regels voor indiening en ondertekening amendementen en moties voor de Najaars ALV van 29 november 2024

Deze notitie beschrijft in het kort:
1. De procedure voor het indienen van amendementen
2. De procedure voor het indienen van moties
3. De regels die gelden voor de ondertekening
4. Het sjabloon voor de opbouw van moties.

1. De procedure voor het indienen van een amendement:

Indienen van amendementen
De leden kunnen bij voorstellen die ter besluitvorming aan de ALV worden voorgelegd volgens de statuten uiterlijk 9 werkdagen voorafgaand aan de ALV amendementen indienen. Dit betekent voor de Najaars ALV van 29 november als deadline uiterlijk maandag 18 november vóór 12 uur. Deze deadline is voor indiening van amendementen statutair vastgelegd en is voor moties een dringend verzoek van het bestuur aan leden. U kunt voor amendementen hetzelfde mailadres gebruiken als voor moties: motiealv@vng.nl).

Voor een amendement geldt dat helder moet zijn verwoord hoe het ALV-voorstel moet worden aangepast. Dit betekent dat precies moet worden aangegeven wat er in de tekst moet worden geschrapt en wat ervoor in de plaats moet komen.

Voor het indienen van een amendement gelden voor ondertekening dezelfde voorwaarden als bij het indienen van een motie. Zie verder paragraaf 3.

U kunt bij vragen over het indienen van een amendement contact opnemen met de Concernstaf. Contactpersoon is Frans van de Waart. (06-57593279). Per mail bereikbaar via: motiealv@vng.nl.

2. De procedure voor het indienen van een motie:

Vooraf: alternatieven voor het indienen van een motie

Overweeg of er alternatieven zijn voor het indienen van een motie
Graag verzoeken wij de gemeenten die het voornemen hebben om een motie in te dienen om te overwegen of het ook mogelijk is om op een andere wijze aandacht te vragen voor hun inhoudelijke boodschap. Dat kan door het woord te voeren in de ALV, waarbij de verantwoordelijke commissievoorzitter namens het bestuur reageert, of door de VNG te vragen om het betreffende onderwerp te bespreken in VNG-bestuur, commissies en/of colleges. Dat laatste is een goed alternatief voor meer specifieke/gedetailleerde moties en moties die slechts een beperkt deel van de gemeenten raken.

De achtergrond van dit verzoek is dat het aantal ingediende moties in de afgelopen jaren sterk is gestegen en het daardoor in de praktijk nauwelijks mogelijk is om moties inhoudelijk te bespreken.

Vaak is het al een race tegen de klok om alle stemmingen op tijd plaats te laten vinden. Uiteindelijk is het echter vanzelfsprekend aan de gemeente(n) zelf om een motie in te dienen of om op een andere manier aandacht te vragen

Aanbevelingen werkgroep "Anders communiceren over moties"
Ten behoeve van de beperking van het aantal ingediende moties en het voorkomen van het opnieuw ontstaan van een complex en omvangrijk bouwwerk van nieuwe en aangehouden moties (op een gegeven moment circa 50 moties, die vaak inhoudelijk deels achterhaald waren) heeft een werkgroep op verzoek van het VNG-bestuur een aantal aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn door het bestuur overgenomen.

De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- Beperk aan de voorkant het aantal moties door gemeenten op te roepen zich te beperken tot moties die toegevoegde waarde hebben (lees: die voor een substantieel deel van de leden herkenbaar zijn en een breder gemeentelijk belang betreffen)
- Bied gemeenten de mogelijkheid om, naast de indiening van een motie, ook een onderwerp voor te leggen aan de verantwoordelijke VNG-commissie en/of het bestuur
- Laat na de deadline voor aanlevering moties alleen nog moties toe die een actueel onderwerp betreffen waarop gemeenten redelijkerwijs niet eerder een motie hebben kunnen indienen
- Maak voortaan onderscheid tussen moties die direct kunnen worden uitgevoerd, moties waarover in de eerstvolgende ALV nader verantwoording wordt afgelegd en moties die langer worden aangehouden vanwege de inhoud of vanuit politiek-strategische overwegingen.
- Informeer de gemeenten via een vaste pagina op de VNG-website over de status van moties en de uitvoering ervan
- Werk aan een 'cultuurverandering' bij bestuur, commissies provinciale afdelingen, netwerken en gemeenten om te komen tot meer toegevoegde waarde van het instrument van de motie.

Voor de goede orde, hiermee wordt niets afgedaan aan het recht van gemeenten om moties in te dienen. Uiteindelijk is het aan gemeenten zelf om een motie in te dienen in de vorm en op het moment waarop zij dat willen. Alleen de mogelijkheid van indiening van moties na de gestelde deadline wordt met deze voorstellen ingeperkt.

De procedure

Verzoek delen concept motieteksten met de VNG
De VNG stelt het op prijs wanneer een gemeente een motie al in het concept-stadium deelt met het VNG-bureau (via motiealv@vng.nl) zodat er contact kan worden gelegd tussen de beleidsafdeling van de VNG en de betreffende gemeente. Dat stelt de VNG in staat om VNG standpunten/inzet en actuele ontwikkelingen nader toe te lichten. In de praktijk is gebleken dat deze afstemming vaak leidt tot aanpassingen of aanscherpingen in de tekst van de motie.

U kunt bij vragen over de procedure voor het indienen van moties contact opnemen met de Concernstaf. Contactpersonen zijn Rommy Bakker (06-55893983) en/of Frans van de Waart (06-57593279). Zij zijn per mail bereikbaar via motiealv@vng.nl.

De deadline voor het indienen van moties
De deadline voor het indienen van definitieve moties voor de ALV van 29november is uiterlijk donderdag 18 november vóór 12 uur via motiealv@vng.nl. Dit is geen statutaire deadline, maar een dringend verzoek van het VNG bestuur aan de leden. Als moties op tijd worden ingediend, kan de VNG de leden tijdig informeren over de moties en de preadviezen van het VNG-bestuur bij de moties. Latere indiening betekent dat het VNG bestuur geen tijdig preadvies meer kan vaststellen. Het gevolg hiervan is dat de gemeenten hun standpuntbepaling over de motie en het preadvies niet meer tijdig kunnen voorbereiden. Gemeenten geven aan dat ze het heel vervelend vinden als niet alle moties behandeld kunnen worden in de laatste collegevergadering voor de ALV.

Voorbereiden en vaststellen preadviezen door het VNG-bestuur en informeren van de leden
Het VNG-bureau bereidt op basis van de ingediende definitieve motie een preadvies van het VNG-bestuur bij de motie voor. Er zijn drie smaken: overnemen, aanhouden of ontraden.

De planning is als volgt:
- Op dinsdag 19 november bespreekt het VNG-bestuur in een extra ingelaste bestuursvergadering de tot dan toe definitief ingediende moties en stelt het VNG-bestuur de preadviezen vast.
- Na deze bestuursvergadering informeert de VNG de leden zo spoedig mogelijk (streefdatum is woensdag 20 november) in een ledenbrief over de moties en preadviezen.

3. De regels voor ondertekening

Hieronder volgt meer informatie over de ondertekening van moties voor de ALV aan de hand van de meest gestelde vragen.

Wie ondertekent namens de gemeente een motie voor de ALV?
Het indienen van moties voor de ALV is een uitvoerende bestuurlijke aangelegenheid, die volgens artikel 160 van de Gemeentewet binnen de bevoegdheid van het college valt. Dit betekent dat moties namens het college ondertekend worden. Daarnaast is medeondertekening door raadsleden uiteraard ook mogelijk. Het advies aan het college is om de inhoud van de motie vóór indiening af te stemmen met de gemeenteraad.

Wie ondertekent namens het college een motie voor een ALV?
Namens het college zijn de volgende ondertekeningen mogelijk:
- De burgemeester namens het college;
- De burgemeester samen met de (inhoudelijk) betrokken wethouder namens het college;
- De burgemeester samen met de gemeentesecretaris namens het college;

Uitgangspunt is dat de inhoud van de motie binnen het college is afgestemd.

Hoe zit het met de ondertekening van een motie die mede door andere gemeenten worden ingediend?
Onderaan de motie kunnen de namen worden gezet van de gemeenten die de motie mede indienen met daarbij een handtekening namens het college van de mede indienende gemeente (wie ondertekent namens het college van de mede-indienende gemeente is niet van belang).

Hoe om te gaan met gemeenten die de motie willen ondersteunen?
Daarvoor volstaat een opsomming (in bullets) van de namen van deze gemeenten onderaan de motie of in een aparte bijlage. Hiervoor zijn geen handtekeningen nodig.

Steunbetuigingen aan moties dienen door ondersteunende gemeenten bij de indienende gemeente te worden aangeleverd. De gemeente is dus zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van overzichten van ondersteunende gemeenten.

De indienende gemeente kan het VNG-bureau tot uiterlijk 1 dag voor de ALV een definitieve lijst van ondersteunende gemeenten doorgeven. Deze lijst wordt geplaatst op de site van de VNG. Dit is een aparte lijst als bijlage bij de motie. Verzoeken hiervoor dienen uiterlijk dinsdag 25 juni vóór 10.00 uur te zijn ingediend via motiealv@vng.nl.

Doorgeven ambtelijke en bestuurlijke contactpersonen en mogelijkheid tot inspreken in ALV
Wij vragen u om bij het indienen van de motie ook de naam en gegevens van de ambtelijke contactpersoon en van de inhoudelijk verantwoordelijke bestuurder (burgemeester, wethouder, raadslid, secretaris of griffier) van de gemeente aan ons door te geven (via motiealv@vng.nl)

Daarnaast is het mogelijk dat een vertegenwoordiger van de gemeenten als inspreker de motie in de ALV toelicht. Dat kan een burgemeester, wethouder, secretaris, griffier of raadslid zijn. Voor moties waarop door het VNG bestuur een positief preadvies is uitgebracht is dit niet per se nodig.

Alleen fysiek aanwezige deelnemers kunnen in de ALV het woord vragen. Indien u het voornemen hebt om het woord te voeren, stellen wij het op prijs als u zich vooraf bij het VNG-bureau aanmeldt (liefst uiterlijk woensdag 27 november vóór 12 uur) via motiealv@vng.nl zodat wij een reactie namens het VNG-bestuur kunnen voorbereiden. U krijgt dan het woord bij het betreffende agendapunt. Vanzelfsprekend kunt u ook altijd spontaan het woord vragen in de ALV.

Wat is nog meer van belang om te weten?
- Een motie is pas definitief als deze is ondertekend. De VNG publiceert alleen moties die ondertekend zijn ingediend.
- Logo's van gemeenten op een motie is prima, maar hoeft niet per se.

4. Sjabloon voor opbouw motie ALV

Vooraf
Bij de opstelling van dit sjabloon, inclusief de toelichting bij de onderdelen, is rekening gehouden met het advies van de werkgroep “Anders communiceren over moties”.

Aandachtspunten:
- Ingediende moties en preadviezen daarop van het bestuur bereiken de gemeenten meestal pas (zeer) kort voor de ledenvergadering. Dat beperkt de mogelijkheden van colleges en raden om hun standpunten voor te bereiden
- In de praktijk is er maar zeer beperkt tijd om moties in de ALV te bespreken
- In plaats van het indienen van een motie is het ook mogelijk om het woord te voeren in de ALV of aan het bestuur te vragen om een bepaald onderwerp te bespreken in VNG-bestuur en commissies.

Gelet hierop vragen wij gemeenten die een motie willen indienen:
- Moties zo vroeg mogelijk in te dienen en in ieder geval uiterlijk maandag 18 november vóór 12 uur a.s. (tenzij er sprake is van een actuele ontwikkeling waardoor eerdere indiening van de motie redelijkerwijs niet mogelijk is)
- De motie niet te gedetailleerd en te technisch te formuleren
- Zich te beperken tot moties die voor een substantieel deel van de achterban herkenbaar en van belang zijn
- Van het bestuur een inspanningsverplichting (en geen resultaatsverplichting) te eisen, wanneer het bestuur niet de eindverantwoordelijke of bevoegde partij is en derhalve ook geen doorzettingsmacht heeft
- Te overwegen of in plaats van het indienen van een motie in het betreffende specifieke geval ook kan worden gekozen voor woordvoering in de ALV of het indienen van een vraag bij het VNG-bestuur om een bepaald onderwerp te bespreken in VNG-bestuur en commissies.

Opbouw sjabloon motie

Indiener(s), titel en datum
Motie van de gemeente(n): ....
Titel motie: ….
Datum indiening: ….

Inhoud motie

Aanleiding
Omschrijving directe aanleiding voor de motie. Dat kan zijn: een actuele ontwikkeling (bijv. nieuwe regelgeving, een calamiteit, nieuwe cijfers die bekend zijn geworden), een langer levende zorg (bijv. uitblijven van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken, signalen van inwoners en bedrijven) of een andere aanleiding.

Overweging/constatering ("overwegende, dat ...." of "constaterende, dat ....")
Duiding van de problematiek die aan de orde is met aandacht voor:

- Omvang probleem en betekenis voor gemeenten (en hun inwoners)
- Urgentie van het probleem (welke actie/aanpak is op welke termijn nodig)
- De betrokken stakeholders en de rol van gemeenten.

Oproep aan het VNG-bestuur
Gerichte oproep aan het bestuur om zich in te spannen voor een oplossing van het probleem door:

- Belangenbehartiging richting rijk, medeoverheden en andere partijen
- Als VNG aan de gemeenten te vragen om een bepaalde actie te ondernemen
- Eigen VNG-beleid te gaan voeren of aan te passen.

Slotzin
"En gaat over tot de orde van de dag."

Ondertekening indiener(s)
Het indienen van moties is een bevoegdheid van het college (of meerdere colleges).
Ondertekening vindt daarom plaats door:

- De burgemeester(s) van de indienende gemeente(n)
- Eventueel met medeondertekening van gemeentesecretaris(sen), wethouder (s) of raadslid/raadsleden.

“Op een andere manier ruimte geven aan moties en signalen in de ALV” Aanbevelingen werkgroep

Bijlage bij ledenbrief 1 november 2024 “Uitnodiging Najaars ALV 1 december 2023”

Aanleiding

In de periode tot juni 2022 is een complex en omvangrijk bouwwerk ontstaan van aangenomen en aangehouden moties. Sommige moties zijn jaren aangehouden, waarbij iedere keer opnieuw verantwoording moest worden afgelegd door het bestuur. Dat bouwwerk bevatte rond de 50 moties, waarvan een groot gedeelte deels achterhaald en niet actueel waren. In de ALV van juni 2022 heeft voorzitter Jan van Zanen aangekondigd dat de VNG in overleg met vertegenwoordigers van de leden zou komen met een voorstel over het anders communiceren over moties, waarbij we de leden goed willen informeren over de opvolging van moties en het aantal aangehouden moties willen beperken.

Aanbevelingen werkgroep “Op een andere manier ruimte geven aan moties en signalen in de ALV”

Samenstelling werkgroep

De werkgroep die zich heeft gebogen over het anders omgaan met moties bestond uit:

- Arnold Bloem, strategisch adviseur Noordoostpolder (zijn burgemeester Roger de Groot voerde in de ALV van juni 2022 het woord hierover)
- Genie Hendriks, ambtelijk secretaris G40
- Leo Bezemer, ambtelijk secretaris VNG Afdeling Gelderland
- Pim Bannink, ambtelijk secretaris VNG Afdeling Utrecht.

Aanbevelingen

De werkgroep heeft zich gebogen over het communiceren richting de leden over moties, beperking van het aantal ingediende moties en de wijze waarop het VNG-bestuur verantwoording over moties aflegt en moties afdoet. De aanbevelingen van de werkgroep luiden als volgt:

- Beperk aan de voorkant het aantal moties door gemeenten op te roepen zich te beperken tot moties die toegevoegde waarde hebben. Dat gaat om moties die:
    - een breder gemeentelijk belang dienen
    - een onderwerp betreffen waar gemeenten een rol spelen
    - niet doubleren met de reeds bestaande VNG-inzet
    - een uitvoerbare inspanningsverplichting van de VNG vragen (en geen resultaatsverplichting op een terrein waarop de VNG geen zeggenschap heeft)
    - niet het karakter hebben van een regulier ALV-voorstel dat vier weken voorafgaand aan de ALV aan de leden moet worden toegezonden ten behoeve van de standpuntbepaling in colleges en raden (NB: dus liever geen specifieke bedragen, exacte termijnen of complexe gedetailleerde omschrijvingen).
- Biedt gemeenten een helder format aan voor een uniforme en herkenbare formulering van moties
- Beperk de mogelijkheid om na de gestelde deadline voor de indiening van moties (negen werkdagen voorafgaand aan de ALV) nog nieuwe moties in te dienen. Moties na de deadline zouden alleen nog moeten worden toegelaten als het gaat om een actueel onderwerp waarop gemeenten redelijkerwijs niet eerder een motie konden indienen.

(NB: analoog aan de regels die bijvoorbeeld door verschillende politieke partijen worden gebruikt, zou de VNG dit ook formeel kunnen opnemen in het Huishoudelijk Reglement)

- Biedt gemeenten de volgende alternatieven voor het indienen van een motie:
    - de mogelijkheid om in te spreken in de ALV en daar een antwoord van de verantwoordelijk commissievoorzitter te krijgen
    - de mogelijkheid om een onderwerp voor te leggen aan de verantwoordelijke VNG-commissie en/of het bestuur

  (NB: in de praktijk zijn vele wensen/zorgen bij gemeenten meer gebaat bij inhoudelijke verdieping binnen bestuur/commissies dan een stemming in een ALV)
- Maak bij de verantwoording over moties voortaan het volgende onderscheid en baseer daarop het afdoen of aanhouden van de betreffende motie:
    - *Moties die direct kunnen worden uitgevoerd*: breng deze in stemming en beschouw deze moties (op basis van toelichting in preadvies van het bestuur) daarna meteen als afgedaan. Het gaat hier om moties die volledig in lijn zijn met de VNG-inzet en waarop verantwoording in een volgende ALV geen toegevoegde waarde heeft
    - *Moties waarvan de uitvoering meer tijd vergt*: breng deze in stemming, leg in de eerstvolgende ALV verantwoording af en beschouw deze daarna als afgedaan
    - *Moties die langer actueel zijn vanwege de inhoud of vanuit politiek-strategische overwegingen*: breng deze in stemming, leg in de eerstvolgende ALV verantwoording af en houdt deze vervolgens aan
- Informeer de gemeenten via een vaste pagina op de VNG-website over de status van moties en de uitvoering ervan door te linken naar specifieke pagina's over het betreffende thema.
- Werk aan een "cultuurverandering" bij bestuur, commissies provinciale afdelingen, netwerken en gemeenten om te komen tot meer toegevoegde waarde van het instrument van de motie. Spreek elkaar constructief aan op de toegevoegde waarde voor gemeenten van in te dienen moties. Kom in goed overleg soms ook tot andere oplossingen om een thema waarop gemeenten zich zorgen maken/wensen hebben zichtbaar en bespreekbaar te maken. Dat kan bijvoorbeeld door agendering bestuur/commissies of in andere bestaande gremia of door het organiseren van een bijeenkomst of het houden van een enquête.

Voor de goede orde, met deze aanbevelingen wil de werkgroep niets afdoen aan het recht van gemeenten om moties in te dienen. Eerder heeft het bestuur reeds de dringende oproep aan gemeenten gedaan om bij indiening van moties dezelfde uiterlijke termijn te hanteren zoals die geldt voor amendementen (negen werkdagen voor de ALV). De oproep om goed naar de inhoud van moties te kijken kan worden gezien als een vergelijkbare oproep. Het is uiteindelijk aan gemeenten zelf om een motie in te dienen in de vorm en op het moment waarop zij dat willen. Wel stelt de werkgroep voor om de mogelijkheid om na de deadline moties in te dienen te beperken.

Opvolging van de aanbevelingen

Het VNG-bestuur heeft de aanbevelingen van de werkgroep overgenomen. Daarbij heeft het bestuur aangegeven het van belang te vinden dat de gemeenten en de verschillende netwerken tijdig over de nieuwe werkwijze worden geïnformeerd en worden gevraagd om zich in te zetten om de nieuwe werkwijze binnen hun achterban onder de aandacht te brengen.

CONCEPT NOTULEN ALGEMENE LEDENVERGADERING 26 JUNI 2024

Notulen van de algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op woensdag 26 juni 2024 in Hazerswoude in het Groene Hart.

Aanwezig
Aanwezig zijn de leden van het bestuur en de algemene directie van de Vereniging, alsmede, blijkens de ingeleverde presentiekaarten.

a. vertegenwoordigers van de volgende gemeenten, leden van de Vereniging

Aa en Hunze
Aalsmeer
Aalten
Achtkarspelen
Alblasserdam
Albrandswaard
Alkmaar
Almelo
Almere
Alphen aan den Rijn
Alphen-Chaam
Altena
Amersfoort
Amstelveen
Amsterdam
Apeldoorn
Arnhem
Assen
Asten
Baarle-Nassau
Baarn
Barendrecht
Barneveld
Beek
Beesel
Berg en Dal
Bergeijk
Bergen (L)
Bergen NH
Bergen op Zoom
Berkelland
Bernheze
Best
Beuningen
Beverwijk
Bladel
Blaricum
Bodegraven-Reeuwijk
Boekel
Borger-Odoorn
Borne
Borsele
Boxtel
Breda
Bronckhorst
Bunnik
Bunschoten
Buren
Capelle aan den IJssel
Castricum
Coevorden
Cranendonck
Culemborg
Dalfsen
Dantumadiel
De Bilt
De Fryske Marren
De Ronde Venen
De Wolden
Delft
Den Haag
Den Helder
Deurne
Deventer
Dijk en Waard
Dinkelland
Doesburg
Doetinchem
Dongen
Dordrecht
Drechterland
Drimmelen
Dronten
Druten
Duiven
Echt-Susteren
Edam-Volendam
Ede
Eemnes
Eemsdelta
Eersel
Eijsden-Margraten
Eindhoven
Elburg
Emmen
Enkhuizen
Enschede
Epe
Ermelo
Etten-Leur
Geertruidenberg
Geldrop-Mierlo
Gemert-Bakel
Gennep
Gilze en Rijen
Goeree-Overflakkee
Goes
Goirle
Gooise Meren
Gorinchem
Gouda
Groningen
Gulpen-Wittem
Haaksbergen
Haarlem
Haarlemmermeer
Halderberge
Hardenberg
Harderwijk
Hardinxveld-Giessendam
Harlingen

Hattem
Heemskerk
Heemstede
Heerenveen
Heerlen
Heeze-Leende
Hellendoorn
Helmond
Hendrik-Ido-Ambacht
Hengelo
Het Hogeland
Heumen
Heusden
Hillegom
Hilvarenbeek
Hilversum
Hoeksche Waard
Hollands Kroon
Hoogeveen
Hoorn
Houten
Huizen
Hulst
IJsselstein
Kaag en Braassem
Kampen
Kapelle
Katwijk
Koggenland
Krimpen aan den IJssel
Krimpenerwaard
Laarbeek
Land van Cuijk
Landgraaf
Landsmeer
Laren
Leeuwarden
Leiden
Leiderdorp
Leidschendam-Voorburg
Leudal
Leusden
Lingewaard
Lisse
Lochem
Loon op Zand
Lopik
Losser
Maasdriel
Maasgouw
Maashorst
Maassluis
Maastricht
Medemblik
Meerssen
Meierijstad
Meppel
Midden-Delfland
Midden-Drenthe
Moerdijk
Molenlanden
Montferland
Montfoort
Mook en Middelaar
Neder-Betuwe
Nederweert
Nieuwegein
Nieuwkoop
Nijkerk
Nijmegen
Nissewaard
Noardeast-Fryslân
Noord-Beveland
Noordenveld
Noordoostpolder
Noordwijk
Nuenen, Gerwen en Nederwetten
Nunspeet
Oegstgeest
Oirschot
Oisterwijk
Oldambt
Oldebroek
Oldenzaal
Olst-Wijhe
Ommen
Oost Gelre
Oosterhout
Ooststellingwerf
Oostzaan
Opmeer
Opsterland
Oss
Oude IJsselstreek
Ouder-Amstel
Oudewater
Overbetuwe
Papendrecht
Peel en Maas
Pijnacker-Nootdorp
Purmerend
Putten
Raalte
Reimerswaal
Renkum
Renswoude
Reusel-De Mierden
Rheden
Rhenen
Ridderkerk
Rijssen-Holten
Rijswijk
Roerdalen
Roermond
Roosendaal
Rotterdam
Rozendaal
Schagen
Scherpenzeel
Schiedam
Schouwen-Duiveland
Simpelveld
Sint-Michielsgestel
Sittard-Geleen
Sliedrecht
Smallingerland
Soest
Someren
Son en Breugel
Stadskanaal
Staphorst
Stede Broec
Stein
Stichtse Vecht
Súdwest-Fryslân
Terneuzen
Texel
Teylingen
Tholen
Tiel
Tilburg

Tubbergen
Twenterand
Tynaarlo
Tytsjerksteradiel
Uitgeest
Uithoorn
Urk
Utrecht
Utrechtse Heuvelrug
Vaals
Valkenburg aan de Geul
Valkenswaard
Veendam
Veenendaal
Veere
Veldhoven
Velsen
Venray
Vijfheerenlanden
Vlaardingen
Vlieland
Vlissingen
Voerendaal
Voorne aan Zee
Voorschoten
Voorst
Vught
Waadhoeke
Waalre
Waalwijk
Waddinxveen
Wageningen
Wassenaar
Waterland
Weert
West Betuwe
West Maas en Waal
Westerkwartier
Westerveld
Westervoort
Weststellingwerf
Wijchen
Wijk bij Duurstede
Winterswijk
Woensdrecht
Woerden
Wormerland
Woudenberg
Zaanstad
Zaltbommel
Zandvoort
Zeewolde
Zeist
Zevenaar
Zoetermeer
Zoeterwoude
Zuidplas
Zundert
Zutphen
Zwartewaterland
Zwijndrecht
Zwolle

01. Opening en Agenda

De voorzitter heet de leden welkom en vraagt hun aandacht voor een bericht namens de Koning: “Graag bedank ik u voor het bericht dat Zijne Majesteit de Koning van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten mocht ontvangen ter gelegenheid van het VNG Congres op 25 en 26 juni in Hazerswoude Dorp. Uw uiting van verbondenheid heeft de Koning zeer op prijs gesteld. Ik wens u een mooie bijeenkomst toe.”

De *voorzitter* geeft vervolgens een toelichting op de stemprocedure. Zoals gebruikelijk vindt in de ALV besluitvorming plaats op basis van gewogen stemmen. Elke gemeente heeft per 1000 inwoners 1 stem, met een maximum van 75 stemmen per gemeente. De uitslagen zijn openbaar en het stemgedrag van de gemeente wordt na de vergadering via de VNG-website bekend gemaakt. Het systeem wordt getest met een proefstemming “Van alle onbelangrijke dingen in het leven is voetbal veruit het belangrijkste”. (49,99% heeft ja gestemd). Alleen vooraf aangemelde sprekers kunnen het woord voeren.

Naast het elektronisch stemmen is het ook mogelijk om bij acclamatie te besluiten. Dat is bij een aantal minder spannende voorstellen gebruikelijk. Wij hebben opnieuw een groot aantal moties ontvangen en de tijd om deze te behandelen is helaas beperkt. Voorafgaand aan deze ALV hebben wij daarom aan de indieners gevraagd of zij kunnen instemmen met het bij acclamatie vaststellen van hun motie. Een meerderheid van de indieners bleek hiertoe bereid. Als iemand in de zaal toch een stemming wil dan kan dit kenbaar gemaakt worden. Gelet op de beperkte tijd, hebben wij de indieners van moties waarop het bestuur een positief preadvies heeft uitgebracht, ook gevraagd of nadere toelichting op het podium nodig is. Daarop hebben een aantal indieners aangegeven af te zien van nadere toelichting op het podium.

Om toe te zien op een juist verloop van de stemmingen wordt een commissie van stemopneming aangewezen. Deze staat onder voorzitterschap van Ruud van Bennekom, burgemeester van de gemeente Bunnik.

02. Voorstel notulencommissie

Van deze vergadering zal het VNG-bureau een verslag uitwerken dat ter accordering op de eerstvolgende vergadering aan de leden wordt voorgelegd. Om toe te zien op een correcte weergave van de vergadering wordt statutair een notulencommissie ingesteld, bestaande uit ten minste drie personen.

De *voorzitter* stelt voor om de volgende drie personen te benoemen in de notulencommissie:

1. Hilde Reints, gemeentesecretaris Oss
2. Huub Stroeks, wethouder Veldhoven
3. Winfried Ponsioen, raadslid Alphen aan de Rijn

Het voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

3. Voorstel tot goedkeuring notulen Najaars ALV 1 december 2023

Aan de orde van behandeling is de vaststelling van de notulen van de vorige ledenvergadering van 1 december 2023 in Utrecht.

De notulencommissie voor deze vergadering werd gevormd door:
1. Irene Odinot, griffier Zwijndrecht
2. Henk Dongstra, raadslid Ooststellingwerf
3. Martijn Hendriks, wethouder Zandvoort.

Zij hebben verklaard dat de notulen een getrouw beeld geven van wat tijdens de vergadering is besproken en besloten.

Het voorstel tot goedkeuring van de notulen wordt bij acclamatie aangenomen.

De notulen van de Extra ALV van 24 mei worden in de komende Najaars ALV aan de leden voorgelegd.

04. Mededelingen

De *voorzitter* meldt dat vanochtend nog twee nagekomen moties zijn gepubliceerd: een motie van de gemeente Zeist en een motie van de gemeente Gooise Meren.

05. Stand van zaken kabinetsformatie

a. VNG strategie kabinet/Hoofdlijnenakkoord

De *voorzitter* licht toe dat in de Extra ALV van 24 mei de resolutie “Nieuw kabinet, gebruik en borg de kracht van het lokaal bestuur” is vastgesteld. Deze resolutie bevat de inhoudelijke inzet voor de komende periode en geeft aan dat gemeenten een actieve rol willen spelen bij de vertaling van het hoofdlijnenakkoord naar een concreet programma. Het bestuur zal zich ervoor inzetten om hierop maximale invloed uit te oefenen.

Bij dit agendapunt staan we stil bij twee specifieke onderwerpen:
- De resolutie “Samenhangend beleid in de asielketen dat uitvoerbaar is voor gemeenten”, de tekst voor de resolutie heeft u op 5 juni ontvangen
- De presentatie van onze publiekscampagne “Jouw gemeente doet er alles aan”, waarmee we in ieder geval deels tegemoet komen aan de wens van vele gemeenten om ons duidelijk te profileren
- Bij de presentatie van de publiekscampagne behandelen we ook de motie van Wijk bij Duurstede met als titel “Moeilijke keuzes maken we samen (met de leden van de Tweede Kamer)”
- De moties over een groot aantal andere onderwerpen, waarop de VNG ook het gesprek met het nieuwe kabinet zal aangaan, behandelen wij straks bij de verschillende agendapunten.

5b. Resolutie asiel en migratie

Aan de orde van behandeling is de resolutie “Samenhangend beleid in de asielketen dat uitvoerbaar is voor gemeenten” en daarna de motie van de gemeente Kampen “Toeleiding van asielzoekers naar werk”, waarop het bestuur een positief preadvies heeft uitgebracht. Over de resolutie merkt de *voorzitter* op dat het erom gaat dat gemeenten asielbeleid goed kunnen uitvoeren. Voorkomen moet worden dat het een chaos wordt.

De *voorzitter* brengt de resolutie in stemming.
De resolutie “Samenhangend beleid in de asielketen dat uitvoerbaar is voor gemeenten” wordt aangenomen met 96% van de stemmen.

<u>De motie Kampen “Toeleiding asielzoekers naar werk”</u>
De *voorzitter* meldt dat het bestuur een positief preadvies heeft afgegeven bij de motie Kampen “Toeleiding asielzoekers naar werk”. De gemeente ziet af van een toelichting op de motie.

De motie wordt per acclamatie aangenomen.

5c. Presentatie publiekscampagne

De *voorzitter* verwijst naar de extra ALV van 24 mei waarin is gemeld dat de VNG bezig is met de voorbereiding van een publiekscampagne met als motto “je gemeente doet er alles aan”. Doel van de campagne is om met herkenbare beelden te laten zien hoe belangrijk en onmisbaar gemeenten zijn in het dagelijks leven van onze inwoners. De invulling van deze campagne is uitvoerig besproken met een speciale klankbordgroep en met andere partijen.

Gemeenten kunnen de poster straks in meerdere versies in de eigen gemeente als buitenreclame ophangen en op de eigen website en Facebook publiceren. Naast de posters maakt de VNG ook een advertentie om te kunnen uitleggen dat Den Haag gemeenten wel moet voorzien van voldoende middelen of minder taken, want anders gaan onze inwoners dat merken. Deze boodschap zullen we ook via de media luid en duidelijk blijven uitleggen, zoals we dat nu ook al doen met een groot aantal van interviews, opiniestukken en media-optredens.
De *voorzitter* roept de leden op om zelf ook steeds deze boodschap te laten horen en doet een beroep op de leden voor hun bijdrage om deze publiekscampagne in de praktijk handen en voeten te geven.

<u>Motie Wijk bij Duurstede “Moeilijke keuzes maken we samen (met de leden van de Tweede Kamer)”</u>
De *voorzitter* stelt aan de orde van behandeling de motie van Wijk bij Duurstede “Moeilijke keuzes maken we samen (met de leden van de Tweede Kamer)”. Deze motie is pas eind vorige week ingediend, waardoor wij de motie en het preadvies van het bestuur pas maandag met de leden konden delen.

Iris Meerts, burgemeester van Wijk bij Duurstede, geeft een toelichting op de motie. Gemeenten kijken hun inwoners elke dag recht in de ogen. Inwoners hebben recht op een beter beeld te krijgen van de dilemma’s waar gemeenten voor staan. Het gaat om verbinding en nabijheid. De motie roept op om ons hart en onze deuren open te zetten voor de bestuurders uit Den Haag om te laten zien wat het effect is

van beleid is op onze inwoners.

De *voorzitter* reageert dat wij niet over de agenda's van Kamerleden en bewindspersonen gaan maar dat het bestuur deze motie wel wil steunen. We zullen goed nadenken wie we met wie in contact brengen voor het beste resultaat.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 84,12% van de stemmen.

06. Stand van zaken bestuurlijke afspraken klimaat en energie

Aan de orde van behandeling is agendapunt 6. "Stand van zaken bestuurlijke afspraken klimaat en energie". Bij dit agendapunt behandelen we de volgende moties:

- motie Deventer "Warmtetransitie, alleen als het betaalbaar is!"
- motie West-Betuwe "Warmtegemeenschappen"
- motie Schagen "Verlichten van netcongestie door inzet op lokale energiehubs"
- motie Druten "Beleidsaanpassing op basis van vervallen salderingsregeling en doorberekening kosten op het gebied van verduurzaming"
- motie Gulpen "Uitvoering soortenmanagementplannen"

<u>Motie Deventer "Warmtetransitie, alleen als het betaalbaar is!"</u>

De *voorzitter* meldt dat wethouder Tillie van de gemeente Sittard Geleen zich heeft gemeld als inspreker bij de motie Deventer en geeft hem het woord.

Ivo Tillie doet een oproep voor het betaalbaar houden van het Warmtenet. Het is belangrijk dat door ontzorging zoveel mogelijk mensen meedoen.

Lot van Hooijdonk reageert namens het bestuur. De VNG is in gesprek met gemeenten en met het rijk over de warmtepompen. Het probleem is dat voorlopers warmtepompen aanschaffen wat de ontwikkeling van een collectief warmtenet ondermijnt. Over het ontzorgen is een wet naar de Tweede Kamer gestuurd over collectieve warmte met als uitgangspunt dat warmtenetten collectief en publiek georganiseerd gaan worden. Als deze warmtenetten publiek worden is het de bedoeling dat die warmtebedrijven de inwoners gaan ontzorgen.

Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De indienende gemeente heeft geen behoefte om de motie toe te lichten.

De motie Deventer "Warmtetransitie, alleen als het betaalbaar is!" wordt bij acclamatie aangenomen.

<u>Motie West Betuwe "Warmtegemeenschappen"</u>

Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Stefan van Someren, wethouder Neder Betuwe namens alle gemeenten in de regio Rivierenland. Als plattelandsgemeente is het best lastig om een warmtegemeenschap te realiseren. De vraag is hoe de gemeente hier energiecoöperaties bij kan betrekken. Er is behoefte aan meer duidelijkheid over de rol van gemeenten.

Lot van Hooijdonk reageert namens het bestuur. Ze onderstreept het belang van meer duidelijkheid die er hopelijk komt via de Warmtewet. Daarover voeren we gesprekken met het rijk. Daarnaast is het van belang als gemeenten onderling praktijkervaringen te delen. Zodat we als gemeenten in de uitvoering een stap naar voren kunnen zetten.

De motie West Betuwe “Warmtegemeenschappen” wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Schagen “Verlichten van netcongestie door inzet op lokale energiehubs”.
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. Er is geen behoefte om in te spreken.

De motie Schagen “Verlichten van netcongestie door inzet op lokale energiehubs” wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Druten “Beleidsaanpassing op basis van vervallen salderingsregeling en doorberekening kosten op het gebied van verduurzaming”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. Er is geen behoefte om in te spreken. Wel is het verzoek om over de motie te stemmen.

De uitslag van de stemming is dat de motie is aangenomen met 93,47% van de stemmen.

Motie Gulpen-Wittem “Uitvoering soortenmanagementplannen”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. Er is geen behoefte om in te spreken. Wel is het verzoek om over de motie te stemmen.

De uitslag van de stemming is dat de motie is aangenomen met 97,22% van de stemmen.

07. Verenigingsstrategie 2030

Aan de orde van behandeling is agendapunt 7. “Verenigingsstrategie 2030”. Het filmpje over de Verenigingsstrategie is reeds getoond voorafgaand aan de jaarrede. Daarop aanvullend wordt een filmpje vertoond om de leden mee te nemen in het visietraject “Goed lokaal bestuur”.

Philip van Veller, wethouder van Leidschendam-Voorburg en lid van de commissie Bestuur en Veiligheid geeft een korte toelichting op hoe gemeenten bij dit traject betrokken gaan worden.
Hij roept de leden op om het pamflet Goed lokaal bestuur te lezen; zelf over het onderwerp na te denken en meld je aan voor de bijeenkomsten die de VNG hierover organiseert. Zodat we met elkaar een nieuw verhaal kunnen maken over wat goed lokaal bestuur is.

08. Jaarverslag 2023

Het bestuurlijk verslag 2023 ligt ter kennisname aan de leden voor en het Financieel Jaarverslag ter vaststelling met het verzoek aan de leden om het bestuur décharge te verlenen.
Het voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

09. Voorstellen inzet en financiën VNG 2025

Er liggen in totaal vier voorstellen ter besluitvorming aan de leden voor:

a. Het contributievoorstel VNG voor 2025
b. De Kadernota 2025 met de ambities voor de beleidsinzet en de inzet op gebied van GGU
c. De GGU begroting 2025 en de financiële bijdrage aan het Fonds GGU
d. Propositie Transitieprogramma Common Ground.

9a. Contributievoorstel VNG

De *voorzitter* geeft het woord aan de penningmeester voor een toelichting op het contributievoorstel.

Eric van Oosterhout geeft als penningmeester een toelichting op het contributievoorstel. Het voorstel is om de in de ALV van 2018 vastgestelde meerjarige systematiek met een ingroeipad van 1% voor komend jaar te blijven volgen. Wel zullen we als bestuur richting het ravijnjaar 2026 hier nog een keer goed naar kijken. Maar juist in deze tijd hebben we als gemeenten de VNG hard nodig bijvoorbeeld als het gaat om de inzet richting het nieuwe kabinet. De VNG is een uitstekende organisatie die de leden goed helpt en die juist daarom op kracht moet blijven in deze voor de lokale overheid spannende tijden.

Het contributievoorstel wordt in stemming gebracht en aangenomen met 85,88% van de stemmen.

9b. Kadernota 2025 inzet GGU

Aan de orde van behandeling is agendapunt 9b. “Kadernota 2025 met ambities voor beleidsinzet, inzet op gebied GGU”. Bij dit agendapunt hebben zich vooraf geen insprekers gemeld.
Het voorstel wordt in stemming gebracht en aangenomen met 93,58% van de stemmen.

9c. GGU-begroting 2025 en bijdrage Fonds GGU

Aan de orde van behandeling is agendapunt 9c. “GGU-begroting 2024 en financiële bijdrage Fonds GGU (inclusief proposities)”.
De *voorzitter* geeft het woord aan Paul Tang, wethouder Almere, die zich als inspreker heeft gemeld mede namens Dronten, Ede, Zaanstad en Zoetermeer.

Paul Tang, wethouder Almere, meldt dat de genoemde gemeenten de doelen zoals genoemd in de Kadernota steunen maar moeite hebben met het voorstel voor verhoging van de GGU bijdrage. Dit komt bovenop de bezuinigingsopgave die gemeenten al hebben. De onderbouwing moet beter en concreter inclusief de verantwoording achteraf. Gemeenten moeten kunnen wegen wat het oplevert. Het verzoek aan het bestuur is om nog een keer naar de prioriteiten en de kosten en baten te kijken om zo binnen de huidige financiële kaders te blijven.

Roel Wever, voorzitter College voor Dienstverleningszaken, reageert namens het bestuur. Hij begrijpt de financiële problemen maar benadrukt vooral de voordelen van GGU (gezamenlijke gemeentelijke uitvoering). Ook zijn eigen gemeente moet bezuinigen. Maar juist door GGU hebben gemeenten al heel veel verdiend de afgelopen jaren: 100 miljoen euro door gezamenlijk inkopen (telefonie;

informatiebeveiligingsdienst; modelverordeningen; standaardcontracten voor jeugdinkoop). We gaan door met standaardisering. Dat is allemaal te vertalen in geld. Hij doet de oproep als gemeenten juist nog meer gezamenlijk te doen om de bezuinigingen af te wentelen. Het scheelt ook kosten in de inhuur als we geen juridisch advies inwinnen maar als gemeenten de modelverordeningen aannemen.

Het voorstel GGU begroting inclusief de vijf proposities wordt in stemming gebracht en aangenomen met 87,14% van de stemmen.

9d. Transitieprogramma Common Ground

Aan de orde van behandeling is de propositie Transitieprogramma Common Ground. Bij dit agendapunt hebben zich de volgende insprekers gemeld: Gilbert Isabella, burgemeester Houten en Micheline Paffen-Zeenni, wethouder Amersfoort.

Gilbert Isabella ondersteunt de wens van het bestuur voor een robuuste inrichting van Common Ground. Om de samenwerking goed te laten verlopen is het her- en erkennen van onderlinge verschillen belangrijk. Kleinere en middelgrote gemeenten zien hierin een grote uitdaging gezien de beperkte mogelijkheden om de gewenste ict-omgeving daadwerkelijk in te richten. Hij vraagt aandacht voor 3 punten:

- laat de leveranciers ook echt conform Common Ground gaan werken, daar moet de focus op liggen in het programma
- zorg voor duidelijke architectuurkaders
- maak het praktisch hanteerbaar.

Micheline Paffen: de gemeente Amersfoort kan de propositie steunen maar heeft ook enkele aandachtspunten waaronder de financiering van de benodigde techniek en voorzieningen. Die voorzieningen zijn randvoorwaardelijk voor het succes van deze propositie. Naast extra financiering vanuit het rijk is het belangrijk het gesprek te voeren met het rijk en andere overheden omdat deze propositie alleen kans van slagen heeft als alle overheden mee doen.

Roel Wever omarmt namens het bestuur de genoemde aandachtspunten en benadrukt het belang van gezamenlijk optrekken. Zo wil de G4 zich vooral ook gaan inzetten richting de leveranciers. Verder hebben we het rijk hier ook bij nodig. Die gesprekken gaan we zeker voeren. Het zal geld kosten maar als we dit nu niet doen, kost het op termijn alleen maar meer geld. Dus we moeten aan de slag.

Het voorstel propositie Common Ground wordt in stemming gebracht en aangenomen met 94,40% van de stemmen.

10. Initiatief VNG Risicobeheerfonds

De *voorzitter* geeft het woord aan Roel Wever om namens het bestuur om de leden te informeren over het voorgenomen initiatief om te komen tot een VNG Risicobeheerfonds. Dit initiatief ligt hier ter kennisneming voor.

Roel Wever licht toe dat het VNG Risicobeheerfonds een initiatief is in het kader van de Verenigingsstrategie 2030. Doel van dit initiatief is dat met een eigen schadeverzekeraar van gemeenten en VNG, gemeenten zich kunnen richten op maximale risicobeheersing, het verbeteren van de veiligheid van hun gemeente en forse besparingen kunnen realiseren op verzekeringspremies. Het initiatief onderstreept het streven van VNG om gemeenten te versterken door samen te werken, kennis te delen en kosten te besparen. Gemeenten kunnen de komende periode advies inwinnen bij de VNG welke premiebesparingen er voor hun gemeente mogelijk zijn.
De stand van zaken van dit initiatief komt ter informatie? terug in de Najaars ALV. (? Wat is het proces? Wanneer gaat het bestuur een besluit nemen over oprichting RBF? RB)

11. Verantwoording moties en nieuwe moties

Aan de orde van behandeling is de “Verantwoording door het bestuur over de uitvoering van moties”. Bij dit agendapunt worden ook de nieuwe moties behandeld, die niet bij een eerder agendapunt aan de orde zijn gekomen. Ook is er ruimte voor insprekers die een onderwerp onder de aandacht willen brengen zonder een motie in dienen.

Dit agendapunt wordt als volgt behandeld:

- Eerst de behandeling van de nieuwe moties
- Daarna de inbreng van de insprekers, die geen motie indienen
- Tenslotte het voorstel voor de verantwoording van het bestuur over de uitvoering van eerdere moties.
- Een aantal moties wordt bij acclamatie aan de leden voorgelegd. Als er vanuit de leden behoefte is aan een digitale stemming dan is het verzoek dit duidelijk aan te geven.

Motie Ridderkerk “Een adequate en reële financiering van jeugdhulp”
Bij deze motie heeft het bestuur een positief preadvies afgegeven. De *voorzitter* geeft het woord aan Edward Piena, wethouder Ridderkerk, voor een toelichting.
Edward Piena meldt dat in de regio Rijnmond sprake is van een oplopend tekort op de jeugdhulp. De aangekondigde besparing van 1 miljard euro op de jeugdzorg is niet reëel. Gemeenten hebben voldoende middelen nodig voor een duurzaam stelsel van de jeugdhulp.

Bij deze motie heeft Ankie van Tongeren, wethouder Borger Odoorn, zich gemeld namens de Drentse gemeenten.
Ankie van Tongeren benadrukt het belang van een goede sociale basis en van preventie om een beroep op jeugdhulp te voorkomen. De Drentse gemeenten steunen daarom de motie vanuit Ridderkerk.

De motie van Ridderkerk wordt in stemming gebracht en aangenomen met 100% van de stemmen.

Motie Veldhoven “Bezwaar tegen afschaffing verlaagd Btw-tarief op boeken, concerten en theater”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. Er is geen behoefte om in te spreken.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Rheden “Eerlijke eigen bijdrage Wmo”.
Het preadvies van het bestuur bij deze motie is ontraden. De *voorzitter* geeft het woord aan Carol van Eert, burgemeester Rheden.

Carol van Eert geeft een toelichting mede namens de gemeenten Lisse en De Bilt. De zorgen van de gemeenten gaan over de negatieve gevolgen van de uitname uit het gemeentefonds van de kosten van de Wmo.

Cathalijne Dortmans, voorzitter commissie Zorg Jeugd en Onderwijs reageert dat de kosten voor gemeenten van de Wmo al lange tijd een graat in onze keel zijn. De situatie is nu zo dat er een wetsvoorstel bij de Raad van State ligt om het abonnementstarief per 1 januari 2026 te kunnen afschaffen. De VNG heeft zich ervoor ingezet om deze termijn te realiseren. Het klopt dat het wetsvoorstel gepaard gaat met een uitname uit het gemeentefonds van 225 miljoen. Het is de VNG niet gelukt om dit te voorkomen maar we hebben wel de afspraak kunnen maken dat we gaan monitoren wat de effecten voor gemeenten zullen zijn vanaf 1 januari 2026. Als we nu opnieuw een punt gaan maken van de uitname uit het gemeentefonds voorzien we vertraging in de invoering van het wetsvoorstel. Daarom ontraadt het bestuur deze motie.

De motie wordt in stemming gebracht en verworpen met 67,27% van de stemmen.

Motie Gennep “Heroverweging en Aanpassing van de Verwijsindex Risicojongeren”
Het preadvies van het bestuur bij deze motie is: ontraden. De *voorzitter* geeft het woord aan wethouder Frank Pubben, gemeente Gennep.
Frank Pubben meldt dat het rijk de verwijsindex wil afschaffen en vervangen door een vrijwillig systeem. De verwijsindex moet zeker verbeterd worden maar als we hem nu afschaffen hebben we geen vervanging.

Cathalijne Dortmans reageert namens het bestuur. Uit consultatie blijkt dat het draagvlak voor deze verwijsindex bij de leden klein is. Daarom ontraadt het bestuur de motie. Wel zal de VNG met het rijk in gesprek blijven over een manier waarop professionals onderling zorgen kunnen delen over risicojongeren.

De motie wordt in stemming gebracht en verworpen met 83,58% van de stemmen.

Motie Veenendaal “Fijnmazige aanpak vaccineren om vaccinatiegraad met name onder jeugd te verhogen”
Bij deze motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Martijn van Beek, wethouder Veenendaal, voor een toelichting.
Martijn van Beek wijst erop dat recente cijfers het belang van een fijnmazige aanpak onderstrepen. Daarnaast is goede informatievoorziening belangrijk. Verder gaan de randvoorwaarden niet alleen over middelen maar ook over wat het rijk nog meer kan doen om gemeenten met advies te ondersteunen om de vaccinatiegraad te verhogen.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Gouda “Nieuwkomersonderwijs”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Thierry van Vugt, wethouder Gouda, voor een toelichting mede namens de gemeente Krimpenerwaard en een aantal ondersteunende gemeenten.
Thierry van Vugt benadrukt dat het opvangen van nieuwkomers meer vergt dan alleen een dak boven het hoofd. De motie roept het bestuur op in gesprek te gaan met de verantwoordelijke ministeries van vanuit OCW en J&V voor meer (boven)regionale regie op het vraagstuk van nieuwkomersonderwijs. De motie is ook een oproep aan onszelf als gemeenten om het vraagstuk in onderlinge solidariteit op te pakken.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Fryske Marren e.a. “Bingo als sociaal-maatschappelijke activiteit”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Fred Veenstra, burgemeester Fryske Marren, namens alle Friese gemeenten.
Fred Veenstra merkt op dat het om een klein onderwerp lijkt te gaan maar dat dit voor veel mensen en verenigingen een groot onderwerp is. Er lijkt sprake van wrijving tussen de leefwereld van mensen en de systeemwereld. Hij wijst op een recente brief van de staatssecretaris die het mogelijk wil maken dat bingo’s wel gehouden kunnen worden in lokaliteiten waarop de Alcoholwet van toepassing is maar er staat niet bij wanneer en hoe. Vandaar de oproep aan het bestuur om zich hiervoor in te zetten.

De *voorzitter* onderstreept het belang hiervan voor veel inwoners. De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Valkenburg aan den Geul “Voorkom “kapitaalvernietiging” sociale werkvoorziening”
Het preadvies van het bestuur bij deze motie is ontraden. De *voorzitter* geeft het woord aan Jef Kleijnen, wethouder Valkenburg ad Geul, voor een toelichting.
Jef Kleijnen doet een dringende oproep aan het bestuur om te voorkomen dat de sociale werkvoorziening steeds verder wordt afgebouwd met alle nadelige gevolgen van dien. De opgebouwde infrastructuur van de sociale werkvoorziening moet in stand blijven. Ook mensen met een beperking leveren een wezenlijke bijdrage aan de Nederlandse economie.

Peter Heijkoop reageert namens het bestuur op het gloedvolle betoog van de wethouder. Het is van groot belang om als gemeenten de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en met een beperking een warm hart toe te dragen. De VNG heeft samen met Cedris en Divosa hard gestreden om extra middelen te realiseren voor deze mensen, te weten 600 miljoen voor de komende tien jaar. Het VNG bestuur vindt de motie op dit moment onverstandig omdat veel gemeenten bezig zijn met een transformatie en de beleidsvrijheid willen om de beschikbare middelen op een goede manier in te zetten.

De motie wordt in stemming gebracht en verworpen met 88,95% van de stemmen.

Motie Zeist “Uitbreiding nationaal programma leefbaarheid en veiligheid” (of: “Langdurig en samenhangend investeren voor alle inwoners van probleemgebieden? Dia die is vertoond in de ALV maar motie in map heeft andere titel)
De *voorzitter* licht toe dat deze motie pas vanochtend is gepubliceerd. Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Laura Hoogstraten, wethouder Zeist.

Laura Hoogstraten licht mede namens een aantal groot aantal middelgrote gemeenten toe dat de motie een oproep wil doen aan het rijk om de focus niet alleen op grootstedelijke gebieden te leggen maar open te staan voor een nieuw programma voor gemeenten die weliswaar minder stedelijk zijn maar wel een vergelijkbare problematiek kennen. Alle inwoners van Nederland hebben recht op een veilige woonomgeving. Het succes van de aanpak van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) zien we graag voor de rest van Nederland in een eigen programma terug.

Peter Heijkoop geeft een reactie namens het VNG bestuur. Het bestuur vindt het belangrijk dat het NPLV robuust en langjarig overeind blijft. Maar het bestuur ziet ook dat middelgrote gemeenten met leefbaarheids- en veiligheidsvraagstukken te maken hebben en begrijpt de behoefte voor een nieuw programma voor de middelgrote gemeenten. Het VNG bestuur zal dat bij de minister onder de aandacht brengen.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 86,79% van de stemmen.

Motie Gooise Meren “het milieurendement centraal stellen bij vergoedingen Plastic, Metaal en Drankkartons”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Hugo Bellaart, wethouder Gooise Meren.
Hugo Bellaart licht toe dat de motie gaat over milieu en over financiën. De motie roept op om bij de herziening van de afspraken met Verpact (voorheen: Afvalfonds Verpakkingen) het milieurendement van de inzameling van materialen nadrukkelijker te wegen bij de te maken keuzes. Om te voorkomen dat het door gemeenten ingezamelde PMD-afval ver weg tot milieuschade leidt.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Nagekomen motie Gooise Meren “Geen vermenging van belangen in commissies VNG”.
De *voorzitter* kondigt aan dat Gooise Meren nog een motie heeft ingediend. Deze motie is vanochtend nog gepubliceerd. Het bestuur ontraadt deze motie. De *voorzitter* geeft wethouder Hugo Bellaart het woord om de motie toe te lichten.

Hugo Bellaart meldt dat de aanleiding is dat een commissielid tevens bestuurslid is van de belangenvereniging van de afvalsector (NVRD). De VNG is transparant geweest over de nevenfunctie. Het punt is dat de commissie (of VNG? Hugo B noemde in de ALV het woord commissie maar lijkt mij beter om VNG te zeggen, RB) namens de gemeenten afspraken maakt waarbij bedragen gemoeid zijn van 500 miljoen euro en waarbij keuzes gemaakt worden die direct de belangen van de afvalsector raken. Inspreker is van mening dat de VNG de schijn van belangenverstrengeling moet voorkomen.

Lot van Hooijdonk reageert namens het VNG bestuur. Afvalverwerking is een belangrijk en complex onderwerp voor de VNG en voor gemeenten. Daarom is er in bijna elke ALV wel een motie over dit onderwerp. In de bestuurlijke overleggen met het rijk maar ook met het verpakkend bedrijfsleven voel je de worsteling; je staat tegenover een miljardenindustrie met een lobbyorganisatie van 150 medewerkers tegenover een enkele VNG medewerker. Een aantal moties in de ALV ging juist over het belang van een sterke VNG. Een recente motie in de ALV had zelfs de oproep: werk beter samen met de NVRD. De NVRD is een vereniging van publieke afvalbedrijven waarvan een groot deel van onze gemeenten zelf lid is. Het grote voordeel van de NVRD is dat zij een werkorganisatie hebben. Er zit dus een commissielid in het bestuur van onze eigen afvalbedrijven. Het bestuur acht dit een goede invulling van de eerder aangenomen motie in de ALV. Ze roept de leden op om dit te blijven steunen in dit zeer ingewikkelde afvaldossier.

De *voorzitter* benadrukt dat hierover al eerder contact met de VNG is geweest en dat het om een persoon gaat die zich nu niet kan verdedigen. Ze betreurt het dat er nu toch een motie wordt ingediend.

Hugo Bellaart benadrukt dat het niet om de persoon gaat maar om een beoordeling door het bestuur van de verenigbaarheid van deze functies.

De motie wordt verworpen met 87,63% van de stemmen.

<u>Motie Roerdalen “Financiële tegemoetkoming bij uitbreiding woonwagenstandplaatsen met opstallen”</u>
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De indienende gemeente heeft geen behoefte om de motie toe te lichten.
De motie wordt op verzoek vanuit de zaal in stemming gebracht en aangenomen met 97,14% van de stemmen.

<u>Motie Gouda “Slappe bodem sterke samenwerking”</u>
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Michel Klijmij-van der Laan, wethouder Gouda.
Michel Klijmij-Van der Laan schetst de problematiek waarbij 9 miljoen mensen in gebieden wonen waar sprake is van bodemdaling. Dat zijn heel veel woningen die funderingsrisico lopen met alle maatschappelijke impact van dien. Dit kost gemeenten heel veel geld, geld dat niet gebruikt kan worden voor andere essentiële voorzieningen. Gemeenten die te maken hebben met slappe bodems werken samen maar kunnen dat niet alleen. De motie roept de VNG op dit onderwerp goed te beleggen in de verantwoordelijke commissies en te agenderen in de gesprekken met het rijk.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

<u>Motie Goirle “Grens bereikt aan investeringsruimte woningcorporaties”</u>
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De indienende gemeente heeft geen behoefte om de motie toe te lichten.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie Zaanstad “Wend het ravijn af: compensatie voor 2026 en 2027”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Stephanie Onclin, wethouder Zaanstad en daarna aan raadslid Anna de Groot namens het actiecomité Raden in Verzet.

Stephanie Onclin dankt de 39 gemeenten die deze motie ondersteunen. Ook is ze blij dat de publiekcampagne. Ze constateert dat dit kabinet veel te weinig doet om het ravijnjaar op te lossen. Er is geen sprake van solide gemeentefinanciën. Ze vindt het bizar dat het nodig is om als gemeenten een medeoverheid, het rijk, te wijzen op zijn wettelijke verplichtingen. Daarom is een gesprek hierover belangrijk om in verbinding tot oplossingen te komen. Dat is ook het motto van de gemeente Zaanstad. Ze overhandigt als symbool van deze verbinding het wapen van Zaanstad aan de voorzitter.

Anna de Groot, raadslid in Zaanstad, spreekt namens het actiecomité Raden in Verzet. Het actiecomité wil de financiële positie van gemeenten in Nederland redden. Dat doen we voor onze inwoners. De tijd tikt door en er is bijna geen beweging vanuit het kabinet. De ravijnjaren staan voor de deur. Met een tekort van 2,3 miljard de komende jaren kunnen gemeenten veel minder voor onze inwoners doen. De oproep aan het VNG bestuur is om niet meer te polderen maar een streep in het zand te zetten. Het is nu tijd voor plan B. Wij zijn geen raadsleden geworden om toe te kijken hoe onze gemeenten kapot bezuinigd worden.

De *voorzitter* merkt nog op dat plan B geen onderdeel is van de motie die voorligt.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 99,34% van de stemmen.

Motie Katwijk en Gouda “Tweejaarlijkse herwaardering WOZ”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De *voorzitter* geeft het woord aan Cornelis Visser, burgemeester Katwijk.
Cornelis Visser merkt op dat gemeenten aan de voorkant tekorten hebben maar dat via de achterdeur ook geld verdwijnt: naar de no cure no pay bureaus. Zij profiteren van de proceskostenvergoedingen tegen de Woz. Daarom is het belangrijk om hiermee aan de slag te gaan. De staatssecretaris heeft deze vergoedingen al verlaagt maar daarover loopt nog een juridisch procedure en we weten nog niet hoe dat gaat aflopen. Daarom is het voorstel om onderzoek te doen naar een tweejarige herwaardering van de Woz om daarmee de administratieve lasten voor gemeenten te verminderen en de proceskosten terug te dringen.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 89,99% van de stemmen.

Motie Heemstede “Rechtmatigheidsverantwoording moet het voor gemeenten transparanter maken”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De indienende gemeente ziet af van het geven van een toelichting.

De motie wordt in stemming gebracht en aangenomen met 94,82% van de stemmen.

Motie Castricum “Gelijke subsidieregeling landelijke en lokale partijen”

Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De indienende gemeente ziet af van het geven van een toelichting.

De motie wordt bij acclamatie aangenomen.

Motie De Bilt “NIS2, geen taken zonder knaken”
Bij de motie ligt een positief preadvies van het bestuur. De indienende gemeente ziet af van het geven van een toelichting.

Bestuursvoorstel verantwoording uitvoering afdoening moties
Aan de orde van behandeling is het voorstel van het bestuur aan de leden om in te stemmen met de verantwoording door het bestuur over de uitvoering van alle in de Najaars ALV van 30 november 2023 ingediende moties en de aangehouden moties.
De *voorzitter* licht toe dat het voorstel om een aantal moties als afgedaan te beschouwen niet betekent dat het inhoudelijke doel van de motie reeds is behaald, maar wel dat er voldoende duidelijkheid bestaat over de reeds ondernomen acties én over de inzet in de komende periode. De oproep in deze moties maakt voortaan integraal onderdeel uit van de VNG-inzet.
De *voorzitter* constateert dat zich bij dit voorstel geen insprekers hebben gemeld.

Het voorstel wordt in stemming gebracht en aangenomen met 99,31% van de stemmen.

12. Invulling vacatures VNG-bestuur en commissies

Aan de orde van behandeling is het voorstel voor invulling van vacatures in VNG-bestuur en commissies. De door de Voordrachtscommissie voorgedragen kandidaten zijn op 22 mei bekend gemaakt, waarbij de mogelijkheid is geopend om andere kandidaten te stellen. Er zijn daarop geen andere kandidaten gesteld.
De *voorzitter* constateert dat zich bij dit agendapunt geen insprekers hebben gemeld.

De *voorzitter* geeft aan dat besluitvorming over invulling van vacatures waarvoor geen andere kandidaten zijn gesteld, zoals gebruikelijk in een enkele stemming aan de leden wordt voorgelegd.

Het voorstel wordt in stemming gebracht en aangenomen met 99,92% van de stemmen.

De *voorzitter* feliciteert alle benoemde kandidaten. Ze dankt ook de kandidaten die niet zijn voorgedragen voor hun bereidheid om een bijdrage te leveren aan het werk van de VNG. Er waren 175 kandidaten voor 35 vacatures. Dat betekent dat de Voordrachtscommissie moeilijke keuzes heeft moeten maken.

13. Rondvraag/WVTTK

De voorzitter geeft aan dat zich geen insprekers hebben aangemeld voor de rondvraag. Zij kijkt terug op een zeer geslaagd Congres en bedankt daarvoor organiserende gastgemeenten Alphen aan den

Rijn, Gouda en Woerden, de medewerkers van het VNG-bureau en VNG Connect en alle anderen die een bijdrage aan dit congres hebben geleverd!

14. Sluiting en aankondiging locatie congres 2025

De voorzitter geeft aan dat, zoals gebruikelijk, aan het einde van dit congres de gastlocatie van het VNG Congres voor het komend jaar zich bekend zal maken.

De nieuwe gastgemeente Brainport Eindhoven maakt zich op originele wijze bekend.

De voorzitter dankt alle deelnemers voor hun aanwezigheid en spreekt de wens uit elkaar volgend jaar opnieuw te treffen, dan in Brainport Eindhoven.

NOTULEN EXTRA ALGEMENE LEDENVERGADERING 24 MEI 2024
(CONCEPT)

Notulen van de extra algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, op vrijdag 24 mei 2024 in het Beatrix-theater in Utrecht.

Aanwezig

Aanwezig zijn de leden van het bestuur met:

- voorzitter Sharon Dijksma (burgemeester Utrecht)
- technisch voorzitter ledenvergadering Liesbeth Spies (burgemeester Alphen aan den Rijn)
- de algemene directie van de Vereniging, alsmede, blijkens de ingeleverde presentiekaarten.

a. vertegenwoordigers van de volgende gemeenten, leden van de Vereniging

Aa en Hunze
Aalsmeer
Aalten
Achtkarspelen
Albrandswaard
Alkmaar
Almelo
Almere
Alphen aan den Rijn
Altena
Amersfoort
Amsterdam
Apeldoorn
Assen
Asten
Baarle-Nassau
Baarn
Barendrecht
Barneveld
Beesel
Berg en Dal
Bergen NH
Bergen op Zoom
Berkelland
Bladel
Bodegraven-Reeuwijk
Borger-Odoorn
Borne
Boxtel
Breda
Bronckhorst
Bunnik
Bunschoten
Buren
Capelle aan den IJssel
Cranendonck
Culemborg
Dalfsen
Dantumadiel
De Bilt
De Fryske Marren
De Ronde Venen
De Wolden
Delft
Den Haag
Den Helder
Deurne
Deventer
Diemen
Dijk en Waard
Doetinchem
Dongen
Dordrecht
Drimmelen
Dronten
Druten
Duiven
Ede
Eersel
Eijsden-Margraten
Eindhoven
Emmen
Enkhuizen
Enschede
Epe
Gilze en Rijen
Goeree-Overflakkee
Gooise Meren
Gorinchem
Gouda
Groningen
Haaksbergen
Haarlem
Haarlemmermeer
Halderberge
Hardenberg
Harderwijk
Hattem
Heemskerk
Heemstede
Heerenveen
Heerlen
Hellendoorn
Helmond
Hendrik-Ido-Ambacht
Hengelo
Heumen
Hilvarenbeek
Hoeksche Waard
Hof van Twente
Hollands Kroon
Hoorn
Horst aan de Maas
Houten
Huizen
Hulst
IJsselstein
Kaag en Braassem
Kampen
Katwijk
Krimpen aan den IJssel
Krimpenerwaard
Land van Cuijk
Landgraaf
Landsmeer
Lansingerland
Leeuwarden
Leiden
Leidschendam-Voorburg
Lelystad
Leusden
Lingewaard
Lisse
Lochem
Loon op Zand
Losser
Maasgouw

CONCEPT

Maashorst
Maassluis
Maastricht
Meierijstad
Middelburg
Midden-Delfland
Midden-Drenthe
Molenlanden
Montfoort
Mook en Middelaar
Neder-Betuwe
Nederweert
Nieuwegein
Nieuwkoop
Nijkerk
Nijmegen
Nissewaard
Noardeast-Fryslân
Noordenveld
Noordoostpolder
Oegstgeest
Oirschot
Oisterwijk
Oldambt
Oldenzaal
Oost Gelre
Ooststellingwerf
Oostzaan
Opmeer
Opsterland
Oss
Oude IJsselstreek
Oudewater
Overbetuwe
Papendrecht
Pijnacker-Nootdorp
Purmerend
Putten
Raalte
Renkum
Reusel-De Mierden
Rheden
Rhenen
Ridderkerk
Rijssen-Holten
Rijswijk
Roosendaal
Rotterdam
Rozendaal
Schouwen-Duiveland
's-Hertogenbosch
Sittard-Geleen
Sliedrecht
Sluis
Soest
Staphorst
Stede Broec
Steenwijkerland
Stein
Stichtse Vecht
Súdwest-Fryslân
Teylingen
Tilburg
Tubbergen
Tytsjerksteradiel
Uitgeest
Uithoorn
Utrecht
Utrechtse Heuvelrug
Veenendaal
Velsen
Vijfheerenlanden
Vlaardingen
Voerendaal
Voorne aan Zee
Voorst
Waadhoeke
Waalwijk
Wageningen
Wassenaar
Waterland
Weert
West Betuwe
Westerkwartier
Westerveld
Westervoort
Westland
Weststellingwerf
Wijdemeren
Wijk bij Duurstede
Winterswijk
Woensdrecht
Woerden
Wormerland
Woudenberg
Zaanstad
Zandvoort
Zeewolde
Zeist
Zevenaar
Zoetermeer
Zoeterwoude
Zundert
Zutphen
Zwartewaterland
Zwijndrecht
Zwolle

CONCEPT

01. Opening en Agenda

(red. voorafgaand aan de ALV vond een plenair deel plaats met inleidingen van Mark Rutte, demissionair minister-president, en Sharon Dijksma, voorzitter VNG).

Vergadervoorzitter Liesbeth Spies stelt vast dat de aanwezigen bij acclamatie akkoord zijn met de agenda. Zij geeft een toelichting op de stemprocedure. Zoals gebruikelijk vindt in de ALV besluitvorming plaats op basis van gewogen stemmen. Elke gemeente heeft per 1000 inwoners 1 stem, met een maximum van 75 stemmen per gemeente. De uitslagen zijn openbaar en het stemgedrag wordt na de vergadering via de VNG-website bekend gemaakt. Het systeem wordt getest met een proefstemming. Alleen vooraf aangemelde sprekers kunnen het woord voeren.

Om toe te zien op een juist verloop van de stemmingen wordt een commissie van stemopneming aangewezen. Zij stelt vast dat de leden bij acclamatie instemmen met het voorstel om Jacco van der Tak, burgemeester van Barneveld, aan te wijzen als voorzitter van de commissie van stemopneming.

02. Voorstel notulencommissie

Van deze vergadering zal het VNG-bureau een verslag uitwerken dat ter accordering op de Najaars ALV van 2024 aan de leden wordt voorgelegd. Om toe te zien op een correcte weergave van de vergadering wordt statutair een notulencommissie ingesteld, bestaande uit ten minste drie personen.

De *voorzitter* stelt voor om de volgende drie personen te benoemen in de notulencommissie:

1. Hendrie van Assem, raadslid Woerden
2. Ben van der Stee, wethouder Westland
3. Annette Bronsvoort, burgemeester Oost Gelre.

Het voorstel wordt bij acclamatie aangenomen.

04. Mededelingen

De *voorzitter* geeft aan dat er geen actuele mededelingen zijn.

04. Resolutie ‘Nieuw kabinet, gebruik en borg de kracht van het lokaal bestuur’ en ingediende moties

De voorzitter geeft aan dat we nu starten met de behandeling van de voorstellen rond de Voorjaarsnota en de kabinetsformatie, waarvoor deze Extra ALV is uitgeroepen. Zij nodigt de leden van de onderhandelingsdelegatie van de VNG uit om aan de bestuurstafel op het podium plaats te nemen. Dat zijn voorzitter Sharon Dijksma, vicevoorzitter Mark Boumans en voorzitter commissie Financien Saskia Bruines. Waar nodig zal de voorzitter andere commissievoorzitters op het podium uitnodigen om specifieke vragen op hun beleidsterrein te beantwoorden.

CONCEPT

Zij schetst de aanloop naar deze ALV:

- Op 26 april hebben de leden een concepttekst ontvangen voor de resolutie ‘Nieuw kabinet, gebruik en borg de kracht van het lokaal bestuur’
- Op 17 mei ontvingen de ledende geactualiseerde tekst van de resolutie, waarin de kabinetsvoorstellen in de Voorjaarsnota en de actuele ontwikkelingen rond de kabinetsformatie zijn verwerkt
- Op 23 mei ontvingen de leden drie ingediende moties en de preadviezen van het bestuur daarop.

Zij stelt voor het gesprek over de resolutie en de moties als volgt te voeren:

- Allereerst een toelichting namens het bestuur op de resolutie
- Daarna een toelichting op de drie ingediende moties en steeds een reactie daarop namens het bestuur
- Daarna het woord aan de vooraf aangemelde insprekers en spontane insprekers
- Eventueel een inbreng in tweede termijn
- Na de bespreking volgt stemming over de resolutie en de moties.

Behandeling resolutie en moties

Toelichting op resolutie namens bestuur

Sharon Dijksma, voorzitter VNG, verwijst naar haar toespraak voorafgaand aan de ALV voor een uitvoerige toelichting. Kern van de resolutie is dat er bij de behandeling van de Voorjaarsnota wel degelijk resultaat voor de gemeenten is geboekt en dat daarvoor een eenmalige prijs moet worden betaald. Dat behaalde resultaat is echter niet genoeg om middelen en taken in balans te krijgen. De uitwerking van de afspraken binnen het kabinet in het hoofdlijnenakkoord biedt de VNG de mogelijkheid om invloed uit te oefenen en de eigen punten in te brengen. De boodschap van de VNG is bij de informateurs en andere betrokkenen goed overgekomen. In de tekst van het regeerakkoord over goed bestuur ziet zij ook aanknopingspunten voor het gesprek. Daarbij zullen wij het nieuwe kabinet vragen ‘put your money where your mouth is’. De steun van de ALV voor de inzet in de resolutie geeft het bestuur het mandaat om het gesprek met het nieuwe kabinet aan te gaan.

Mark Boumans, vicevoorzitter VNG, sluit zich aan bij de woorden van Sharon Dijksma. Hij geeft aan dat de VNG in de gesprekken met het Rijk van ver is gekomen. Er zijn belangrijke tussenstappen gezet, maar we zijn er nog lang niet. Er zat echter op dit moment niet meer in dan de afspraken die zijn gemaakt. Daar kun je meer of minder tevreden mee zijn, maar het biedt wel een basis voor het vervolg.

Saskia Bruines, commissievoorzitter Financiën, bedankt de leden van de onderhandelingsdelegatie, VNG-ondersteuning en andere betrokkenen voor de steun in het proces tot dusverre. Dat begon al met de lobby om onze standpunten, bijvoorbeeld over de opschalingskorting, in de verkiezingsprogramma’s te krijgen. Drie belangrijke onderwerpen voor de komende periode zijn de gesprekken over de Wmo, het beperken van het aantal specifieke uitkeringen en de eenmalige uitname uit het Gemeentefonds in 2025.

CONCEPT

Behandeling motie Enschede ‘Geen woorden maar daden’

Mark Teutelink, wethouder Enschede, geeft aan dat een vorige motie van Enschede en ondersteunende gemeenten met 98% door de ALV is aangenomen. Destijds werd het Rijk gevraagd om over de brug te komen met 3 miljard euro. De nieuwe plannen van het kabinet bevatten helaas weer nieuwe kortingen, waaronder een korting van 10% bij de overheveling van specifieke uitkeringen naar de algemene uitkering in het gemeentefonds. Die korting kan oplopen tot 640 miljoen euro. Die korting van 10% is niet uitlegbaar. Destijds zijn de betreffende middelen voor die specifieke uitkeringen uit het gemeentefonds gekomen en daarbij heeft ook geen verrekening plaatsgevonden. Er zijn geen Haagse plannen om de financiële zorgen van gemeenten te verlichten en dat betekent dat gemeenten zich moeten opmaken voor forse bezuinigingen. Dat maakt een discussie over de taken van gemeenten noodzakelijk. In deze situatie moeten gemeenten geen nieuwe taken accepteren. Ook is het van belang dat een herbezinning op taken niet ten koste mag gaan van de zwakkeren in de samenleving. Hij hoopt dat de leden voor de motie zullen stemmen zodat een krachtig gezamenlijk signaal kan worden aangegeven.

Sharon Dijksma geeft aan de basishouding van de indieners te herkennen. Zoals in Twente wordt gezegd “kieken wat ‘t wordt”. Het verhaal is herkenbaar en ook in Utrecht ligt er inmiddels een begroting met een horrorbedrag aan bezuinigingen. De VNG zal het gesprek stevig voeren. Bij de overheveling van specifieke uitkeringen moeten de voordelen van de gemeenten groter zijn dan de nadelen. Veel zal afhangen van de precieze uitvoering. De VNG zal bij het kabinet benadrukken dat deze operatie in een keer goed moet verlopen. Dat is goed bestuur. Zij wil echter niet alleen maar pessimistisch zijn. Gemeenten moeten stappen naar voren blijven zetten.

Behandeling motie gemeenten Krimpenerwaard, Molenlanden, Gorinchem en Gouda ‘Zorg voor goede basis voor de lokale democratie en investeer in de relatie stad en land’

Pascal van der Hek, wethouder Krimpenerwaard, geeft aan de resolutie te steunen, maar constateert dat we er nog niet zijn. De ingrijpende bezuinigingen brengen de brede welvaart van inwoners in gevaar en voorzieningen verdwijnen. Middelen en missie moeten bij elkaar passen. Hij roept de VNG op om met de provincies nadrukkelijk af te spreken dat deze eenmalige korting incidenteel door gemeenten kan worden gedekt. Ook vraagt hij om nader onderzoek om op termijn beleid te koppelen aan brede welvaart.

Saskia Bruines, commissievoorzitter Financiën, geeft aan dat het bestuur een positief preadvies heeft uitgebracht op de motie. Zij waarschuwt er op voorhand wel voor de dat uitwerking van het begrip brede welvaart complex is. Het bestuur is wel tot een onderzoek naar de mogelijkheden bereid.

Behandeling motie Zaanstad “Luidt de noodklok”

Stephanie Onclin, wethouder Zaanstad, wijst erop dat 80% van de gemeenten geen sluitende begroting rond krijgt voor de jaren 2026 en 2027. Ook nu zijn de tekorten al merkbaar en komen investeringen tot stilstand. Het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet is duidelijk over het belang van solide

CONCEPT

overheidsfinanciën, maar dan wel op rijksniveau. Ook de Tweede Kamer heeft het over veel thema's waarop gemeenten een belangrijke rol spelen. Over de middelen voor gemeenten gaat het echter nauwelijks en slechts drie partijen besteden daar enige aandacht aan. De motie roept het bestuur op om nu al het verhaal van gemeenten indringend over het voetlicht te brengen en niet te wachten op de uitkomsten van het gesprek met het nieuwe kabinet.

De voorzitter geeft aan dat het bestuur deze motie ontraadt. Zij benadrukt dat het bestuur het niet inhoudelijk oneens is met de strekking van de motie. Het bestuur kiest echter voor een andere timing in de inzet richting het nieuwe kabinet en wil eerst een constructief gesprek aangaan met het nieuwe kabinet. De VNG strategie is om op dit moment in gesprek te komen met het kabinet, waarbij wel degelijk het verhaal van gemeenten wordt verteld. Maar het is te vroeg om nu al een strategie neer te leggen voor het geval VNG en kabinet er niet uitkomen. Als het straks onverhoopt nodig is zal de VNG zeker escaleren en ook opnieuw de ledenvergadering bij elkaar roepen om te doen wat nodig is. Oftewel, begin niet te slaan terwijl je nog aan tafel zit, maar indien nodig wel als de conclusie straks is dat het niet opschiet.

Stephanie Onclin stelt vast dat het bestuur daarmee het signaal afgeeft dat er nog tijd is. Die tijd is er echter niet en gemeenten kunnen nu al geen investeringen meer doen. Zij benadrukt dat de motie geen motie van wantrouwen is richting het bestuur, maar wel een oproep om tegelijkertijd aan tafel te zitten en het urgente verhaal te vertellen. Als laatste merkt zij op we niet moeten doen alsof we in de gesprekken met dit kabinet met een hele nieuwe groep mensen te maken hebben. Dit zijn grotendeels vertegenwoordigers van partijen die hebben ingestemd met eerdere ingrepen in het nadeel van gemeenten.

Sharon Dijksma benadrukt nogmaals dat er geen verschil van mening is over de ernst van de situatie of over de urgentie van de problematiek. Het gaat over het vraagstuk van het moment van de escalatie. De nieuwe premier en de nieuwe bewindslieden zijn nog niet bekend en ook met het hoofdlijnenakkoord kan het nog meerdere kanten op. Het is belangrijk om pas te escaleren als dat ook voor de gesprekspartner logisch is, gelet op de uitkomsten van de gesprekken. VNG en gemeenten hebben niet alle tijd, maar zijn nu eenmaal ook deels afhankelijk van de verhoudingen in Den Haag.

Stephanie Onclin geeft aan dat het frame van de motie niet zo negatief is bedoeld. Wat wordt gevraagd van de VNG is om een tandje erbij te doen in het vertellen van het verhaal van gemeenten.

Insprekers

Rob Duiven, raadslid Zoetermeer, geeft aan te spreken namens Raden in Verzet. Namens 1100 raadsleden uit 300 gemeenten heeft Raden in Verzet de petitie "Zonder geld geen gemeenten" aangeboden aan de minister van BZK. Daarmee is nog een keer de waarschuwing uitgegaan dat de tijd is gekomen om te handelen. Het hoofdlijnenakkoord biedt echter nog geen soelaas. Ook deze kabinetsplannen zijn onbegrijpelijk, onredelijk en onhaalbaar. Hij roept de VNG op om snel werk te maken van een 'Plan B'. Dat brengt lastige afwegingen en keuzes met zich. Raden in Verzet wil de VNG daarin steunen. Alle raadsleden willen immers het allerbeste voor hun gemeenten en inwoners.

CONCEPT

De voorzitter geeft aan ook zelf de petitie te hebben ontvangen en is dankbaar voor de uitgesproken steun. Er wordt gewerkt aan een Plan B en daar worden de leden bij betrokken.

Axel Boomgaars, wethouder Hoorn, spreekt als wethouder Financiën en als voorzitter van de Wethoudersvereniging. Hij vraagt om in de inzet richting het nieuwe kabinet ook de belangen van de doelgroep wethouders mee te nemen. De forse bezuinigingen hebben het wethouders in de afgelopen jaren erg moeilijk gemaakt en er zijn ook veel wethouders afgetreden. En dat terwijl het kabinet de wethouders nodig heeft om beleid uit te voeren. Daarvoor is wel gelijkwaardig partnerschap nodig om ook in de toekomst goede wethouders aan te kunnen trekken en vast te kunnen houden.

De voorzitter, in haar hoedanigheid van commissievoorzitter bestuur en Veiligheid, antwoordt namens het bestuur. De VNG wil met de gemeenten handen en voeten geven aan goed lokaal bestuur. De statistieken voor de doelgroep wethouders zijn op dit moment niet goed. In de ALV in juni zal de VNG een manifest presenteren dat de basis moet vormen om samen met de vijf doelgroepen (wethouders, raadsleden, burgemeesters, secretarissen en griffiers) te werken aan goed lokaal bestuur.

Bernard van den Belt, wethouder Kampen, geeft als mede-indiener van de motie Enschede aan dat de motie Enschede twee belangrijke vragen oproept. Ten eerste de vraag of met de motie een voldoende brede focus wordt aangebracht. Dat is zeker het geval, de motie richt zich niet alleen op het ravijn en de gemeentefinanciën, maar nadrukkelijk ook op actuele inhoudelijke vraagstukken op bijvoorbeeld het terrein van de zorg. Tweede vraag is of de motie niet te populistisch is en overheden tegen elkaar opzet. Ook dat is zeker niet de bedoeling. De motie is bedoeld om het goede gesprek over taken en middelen mogelijk te maken.

Hanneke Steen, wethouder Hengelo, stelt vast dat de verschillende doorrekeningen van het hoofdlijnenakkoord zich teveel richten op de primaire financiële aspecten. Zij vraagt het bestuur om een meer diepgravende analyse van de inhoudelijke vraagstukken en andere effecten.

Sharon Dijksma geeft aan dat dit een goede idee is en dat de VNG hieraan werkt. Die analyse zal ook nadrukkelijk worden ingebracht in de gesprekken met het kabinet.

Floor Vermeulen, burgemeester Wageningen, stelt vast dat er nog veel onduidelijk is in het hoofdlijnenakkoord. De VNG zet de goede stappen en zou zich ook goed moeten voorbereiden op stappen in de escalatie op inhoudelijke vraagstukken.

Sharon Dijksma deelt dit aandachtspunt. Om misverstanden te voorkomen benadrukt zij dat het voeren van een constructief gesprek met het kabinet prima samengaat met scherpte in het verhaal.

Stemming over de resolutie en de moties

Stemming over resolutie ‘Nieuw kabinet, gebruik en borg de kracht van het lokaal bestuur’
De motie is aangenomen met 98,81% van de stemmen.

Stemming over motie Enschede ‘Geen woorden maar daden’
De motie is aangenomen met 99,20% van de stemmen.

CONCEPT

Stemming over motie gemeenten Krimpenerwaard, Molenlanden, Gorinchem en Gouda ‘Zorg voor een goede basis voor de lokale democratie en investeer in de relatie stad en land’
De motie is aangenomen met 95,66% van de stemmen.

Stemming over motie gemeente Zaanstad ‘Luidt de noodklok’
De motie is verworpen met 43,02% van de stemmen.

05. Rondvraag/WVTTK

De voorzitter stelt vast dat er geen gebruik wordt gemaakt van de rondvraag, Zij kijkt terug op het gevarieerde programma van vandaag (met deelsessies, plenair deel en Extra ALV) en stelt vast dat duidelijk is dat er nog veel werk te verzetten is voor gemeenten ten behoeve van hun inwoners. Met de uitkomsten van deze ALV kunnen gemeenten gezamenlijk verder.

Zij spreekt haar dank uit aan iedereen die daaraan een bijdrage heeft geleverd en wijst erop dat de gemeenten over vijf weken alweer samenkomen voor het VNG Congres in het Groene Hart.
Zij sluit deze Extra ALV en nodigt de aanwezigen uit voor de aansluitende borrel.

CONCEPT

05. VNG JAARPLAN EN BEGROTING 2025

Bijlage bij ledenbrief 1 november 2024: “Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024”

Gevraagd besluit
Kennis te nemen van het VNG jaarplan en begroting 2025.

Toelichting

Aanleiding
De Verenigingsstrategie 2030 met de vijf inhoudelijke omkeringsthema’s en vijf ontwikkelpunten en maatschappelijke opgaven vormen het vertrekpunt voor dit Jaarplan.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering op 26 juni 2024 is de Kadernota voor 2025 vastgesteld. Op hoofdlijnen zijn de plannen en ontwikkelingen ten aanzien van de beleidsinzet en de diensten en producten vanuit de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) beschreven. Daarin zijn ook de bij de Kadernota vastgestelde proposities opgenomen.
Ook is de begroting voor 2025 bijgevoegd, waarmee inzichtelijk is hoe de beschikbare middelen op verschillende thema’s worden ingezet.

Leeswijzer Jaarplan

Het Jaarplan 2025 volgt uit de Kadernota 2025-2028 waarin op hoofdlijnen is vastgelegd wat de VNG voor de gemeenten wil bereiken en wat dat mag kosten. Een volledig overzicht van alle projecten en items is te vinden in de begroting en op de VNG-website.

Wat is nieuw?
Extra ondersteuning aan de leden met de volgende vijf proposities.

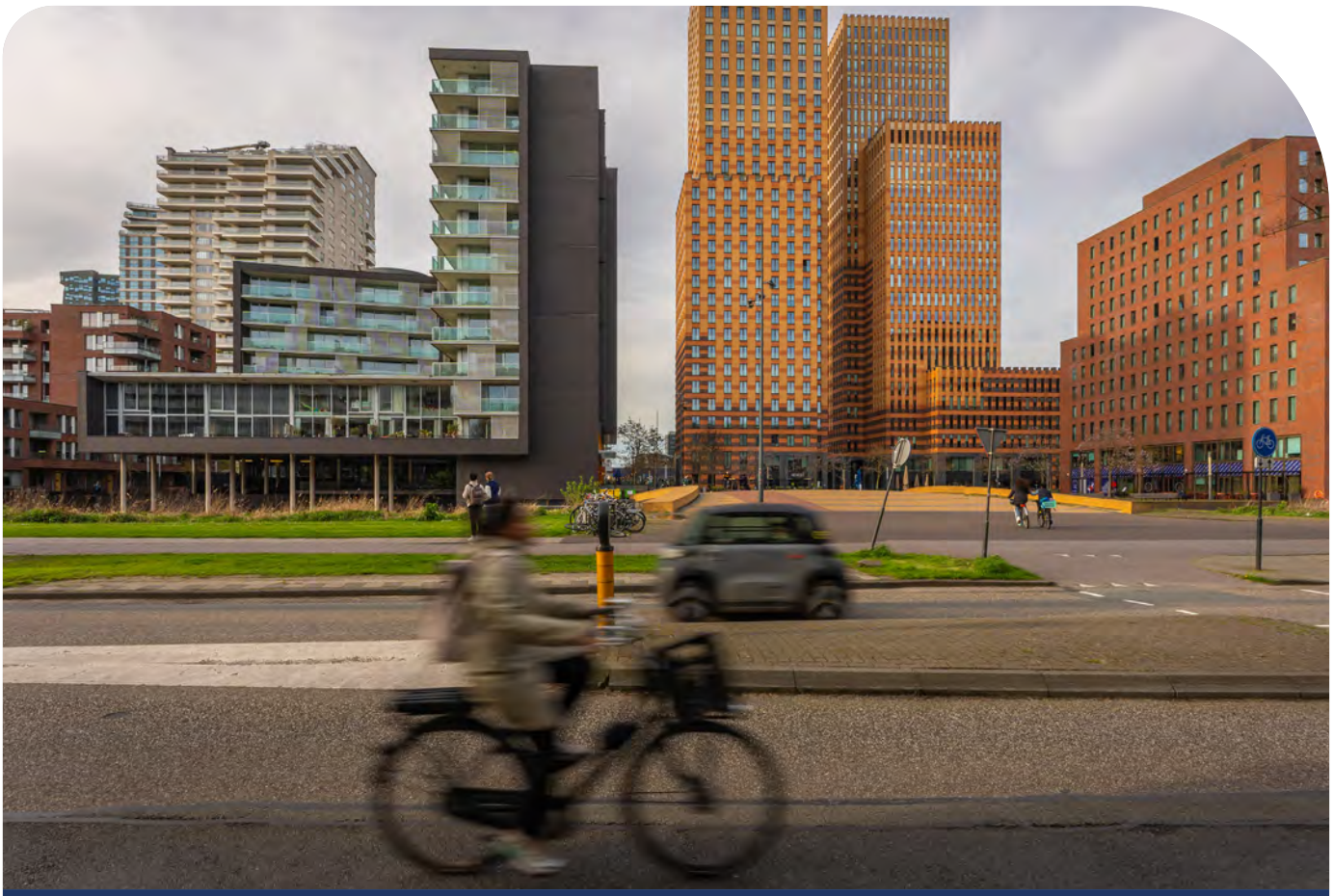
1. Propositie Sociaal Domein (Budgettair neutraal, storting gemeentefonds)
2. Lokale agenda bestaanszekerheid
3. Asiel en migratie
4. Versterking gezamenlijke wetgevingsfunctie
5. Transitieprogramma Common Ground.

In het Jaarplan staat hoe daar invulling aan wordt gegeven.

Begroting 2025
De begroting betreft de organisatie van de VNG, waarbij VNG Diensten B.V. en dochterbedrijven buiten beschouwing zijn gelaten. De inkomsten bestaan enerzijds uit contributie en de inzet eigen vermogen (conform het besluit van de ALV juni 2018), en anderzijds uit subsidies en het Fonds GGU.
In de VNG begroting zijn deze laatste twee opgenomen zonder resultaatseffect. Opbrengsten en kosten zijn aan elkaar gelijk.
De in de begroting gepresenteerde omvang van het GGU-fonds is € 84,153 miljoen, met een eigen bijdrage van de leden ter hoogte van € 82,055 miljoen en verwacht onderhanden werk uit

voorgaande jaren/ overbegroting van € 2,098 miljoen. Deze eigen bijdrage is al in de ALV van juni 2024 door de leden vastgesteld.
In de begroting staan ook projecten waarvoor de VNG vrijwel zeker subsidie krijgt. Verplichtingen ten laste van subsidies worden pas aangegaan als de toezegging definitief is.

Bijlage: VNG Jaarplan 2025 inclusief begroting 2025

Jaarplan 2025

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Voorwoord 4
Leeswijzer 5

1 Een krachtige lokale overheid 6
Een overheid die inwoners ziet, hoort en ondersteunt 7
1.1 Verenigingsstrategie 9
1.2 Visie Nederland 2040 10
1.3 Kennis en leren 10

2 Inclusieve samenleving 12
Kop d'r veur 13
2.1 Bestaanszekerheid 15
2.2 Jeugd & Kansengelijkheid 20
2.3 Gezond samenleven 24
2.4 Asiel en migratie 29
2.5 Platform Sociaal Domein 30

3 Leefomgeving 34
Oog op de bal houden 35
3.1 Fysieke leefomgeving 37
3.2 Omgevingswet 43
3.3 Energie en klimaat 45

4 Lokaal bestuur en veiligheid 48
Met eenvoudigere regels de vraag naar arbeidskracht verminderen 49
4.1 Vitale lokale democratie 51
4.2 De veilige gemeente 53
4.3 Gemeenterecht 55
4.4 Gemeentefinanciën 57
4.5 Werkgeversfunctie 59

5 Digitale samenleving 61
Vorm geven aan de vragen van de digitale samenleving 62
5.1 Agenda Digitale Veiligheid 64
5.2 Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek 67
5.3 Interbestuurlijke Datastrategie 69
5.4 Anticiperen op (inzet van) nieuwe technologie 72

6 Versterken lokale uitvoering 74
Waarom niet collectief als het collectief kan? 75
6.1 Inclusieve dienstverlening 77
6.2 Digitale Overheid 79
6.3 Open Overheid en archieven 86
6.4 Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht 88
6.5 Collectieve inkoopkracht, beleid, uitvoering en beheer 89
6.6 Risicobeheer 92

7 Europa en internationaal 94
Een stap naar voren in Europa en de wereld 96
7.1 Europa 97
7.2 Internationaal 98
7.3 Caribisch deel van het Koninkrijk 99

8 De organisatie 100
De V van verbinding 101
8.1 Communicatie 103
8.2 Bedrijfsvoering 104

9 Financiën 105
9.1 Inleiding 106
9.2 Ontwikkelingen 106
9.3 Financiële kaders 107
9.4 Begroting 2025 108
9.5 Toelichting begroting 108
9.6 Begroting GGU 2025 110
9.7 Bedrijfslasten 112
9.8 Begroting per organisatieonderdeel 116
9.9 VNG-formatie 2025 117
9.10 Treasurybeleid 117
9.11 Meerjarenraming 2025 - 2027 120

Voorwoord

Verantwoordelijkheid nemen voor de grote maatschappelijke vraagstukken. Dat is wat ons Jaarplan bladzijde voor bladzijde ademt. We gaan in 2025 weer vol aan de slag met een omvangrijk aantal projecten, programma's en vertrouwde beleidsinzet; allemaal van grote meerwaarde voor onze leden.

Mijn wens is dat u zich geïnspireerd voelt om actief bij te dragen aan het succes ervan. We kunnen het namelijk niet alleen. We hebben elkaar nodig in tijden van schaarste en krapte. Er komen steeds meer taken bij en tegelijkertijd wordt er meer en meer bezuinigd. Dat is niet vol te houden, er is een grens. De zorgen over het ravijnjaar zijn onverminderd groot. Het kabinet kon in 2024 niet om onze noodoproep heen. We hielden een landelijke publieks-campagne om onze inwoners bewust te maken van de belangrijke rol die hun gemeente speelt in hun dagelijks leven: Je gemeente doet er alles aan! Het is mijn stelligste overtuiging dat het herwinnen van vertrouwen in de samenleving begint met een open, eerlijke houding: dit zijn wij. En hier zijn wij bezorgd over. Wat belangrijk is in het leven verdient aandacht, tijd en geld.

Met het belang van onze inwoners scherp voor ogen, gaan we in 2025 in gezamenlijkheid aan de slag. Dat is de inzet van de VNG. Als één sterke lokale bestuurslaag houden we dit land immers draaiend. Mooi om te zien dat gemeenten steeds meer stappen zetten in samenwerking, beleidsafstemming en het delen van middelen. Tegelijkertijd ondervinden gemeenten ook uitdagingen. De complexiteit van actuele vraagstukken vereist goede coördinatie en communicatie, daar kunnen we nog wel stappen in zetten. Maar wat gemeenten vooral uitdragen, is een gevoel van collectieve verantwoordelijkheid en de kracht van gezamenlijke inspanningen om hun regio's sterker en toekomstbestendig te maken. Samen doen wij er alles aan.

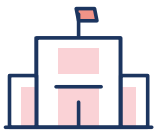
Leonard Geluk
Algemeen directeur VNG

Leeswijzer

Het Jaarplan 2025 volgt uit de Kadernota 2025-2028 waarin op hoofdlijnen is vastgelegd wat de VNG voor de gemeenten wil bereiken en wat dat mag kosten. Een volledig overzicht van alle projecten en items is te vinden in de begroting en op de VNG-website.

Jaarplan 2025

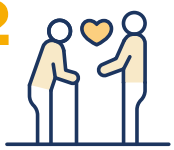
1

Een krachtige lokale overheid

Met de Verenigingsstrategie 2030 nemen gemeenten het voortouw bij maatschappelijke kwesties. Doel is om gezamenlijk resultaten te behalen en het vertrouwen in de overheid te herstellen.

2

Inclusieve samenleving

Een inclusieve samenleving kan alleen bestaan wanneer aan sociale grondrechten wordt voldaan: inkomen, wonen en werk, oftewel: voldoende bestaanszekerheid en in nauw verband daarmee kansengelijkheid.

3

Leefomgeving

In Nederland maken we keuzes in ruimtelijke ordening en ontwikkeling. Ook nu zijn er forse opgaven. Elke beleidskeuze heeft impact op de maatschappelijke opgaven.

4

Lokaal bestuur en veiligheid

Een effectief democratisch samenspel draagt bij aan het versterken van de rol en positionering van een krachtig lokaal bestuur. Veiligheid is van oudsher daarin een kerntaak.

5

Digitale sameleving

Digitalisering raakt de levens van inwoners, is kernonderdeel van vrijwel elk beleidsdomein en is bepalend voor onze dienstverlening. De impact ervan groeit de komende jaren door.

6

Versterken lokale uitvoering

We versterken de lokale uitvoering. Hiervoor benutten we de kansen van de digitale overheid, zetten we in op uitvoerbare wet- en regelgeving en op de bedrijfsvoeringsfuncties.

7

Europa en internationaal

Gemeentelijke opgaven staan niet op zichzelf; lokale en internationale opgaven zijn met elkaar verbonden. Dat vraagt om oplossingen die door Europese en internationale kaders gedicteerd worden.

8

De organisatie

De VNG helpt haar leden bij de stap naar voren op beleids- en ontwikkelthema's. Dat kan niet zonder intern stappen te zetten in communicatie, samenwerking, prioritering en werkwijze.

1
Een krachtige lokale overheid

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Sharon Dijksma

Burgemeester Utrecht,
voorzitter VNG

Leonard Geluk

Algemeen directeur VNG

Een overheid die inwoners ziet, hoort en ondersteunt

Sharon Dijksma: 'Lokale overheden zijn sterk en veerkrachtig, dat geeft vertrouwen voor 2025. Het is juist dat persoonlijke contact, die directe verantwoordelijkheid, wat ons zo uniek maakt. Tegelijkertijd zijn er zorgen. De druk op de woningmarkt, de steeds complexer wordende zorgvraag en de toenemende vergrijzing kunnen we niet negeren.'

Leonard Geluk: 'Het is belangrijk om te benadrukken dat ambities alleen waargemaakt kunnen worden als we blijven investeren in de capaciteit van gemeenten. De taken worden steeds omvangrijker en complexer, en daarmee moet ook de ondersteuning vanuit het rijk meegroeien. Financiële stabiliteit is essentieel. In 2025 zie ik een lokale overheid die proactief werkt aan langetermijnoplossingen, bijvoorbeeld op het gebied van klimaatadaptatie, digitale innovatie en de transformatie van het sociaal domein. Cruciaal is samenwerking tussen gemeenten onderling, maar ook met het rijk en andere partners.'

Sharon Dijksma: 'Inderdaad, de toekomst van een sterke lokale overheid staat of valt met de juiste middelen en ondersteuning. Gemeenten hebben de afgelopen jaren bewezen dat ze flexibel en innovatief kunnen zijn, maar die kracht kunnen we alleen behouden als we voldoende financiële ruimte en beleidsvrijheid krijgen. Waarbij ik hoop dat we niet alleen een overheid zijn om de grote vraagstukken aan te pakken, maar ook een overheid die inwoners ziet, hoort en ondersteunt. Samen kunnen we ervoor zorgen dat de lokale overheid niet alleen efficiënt en krachtig is, maar ook warm en toegankelijk blijft.'

Leonard Geluk: 'Inwoners moeten op ons kunnen rekenen. Dat de gemeente doet wat ze belooft. Als we de combinatie van nabijheid, wendbaarheid, samenwerking en betrouwbaarheid kunnen waarmaken, dan hebben we een lokale overheid die krachtig is.'

Sharon Dijksma: 'Wat ik daaraan nog wil toevoegen is dat het ook gaat om voorspelbaarheid en consistentie. In de praktijk kunnen gemeenten soms best moeite hebben om aan alle verwachtingen te voldoen omdat de overgedragen taken vaak gepaard gaan met te weinig middelen of te strikte kaders.'

Leonard Geluk: 'De zorgen over het ravijnjaar zijn nog onverminderd groot. Structurele financiering blijft achter terwijl de verantwoordelijkheden van gemeenten alleen maar groeien. Het risico is dat veel gemeenten daardoor gedwongen zullen worden om fors te bezuinigen, wat direct gevolgen zal hebben voor de voorzieningen en de dienstverlening aan inwoners.'

Sharon Dijksma: 'Daarom roepen we als VNG het rijk op om structurele afspraken te maken die ervoor zorgen dat gemeenten de middelen krijgen die ze nodig hebben om hun taken adequaat uit te voeren. Het voorkomen van het ravijnjaar vraagt om een duurzame herziening van de financiële verhoudingen tussen het rijk en de gemeenten. Dit moet nu echt prioriteit krijgen, zodat gemeenten niet vast komen te zitten in een vicieuze cirkel van bezuinigingen en tekorten. Als het rijk die urgentie niet inziet, moeten we collectief een sterk signaal afgeven.'

Leonard Geluk: 'Gemeenten hebben keer op keer laten zien dat ze bereid zijn tot constructieve gesprekken met het rijk. Maar als het rijk geen gehoor geeft aan onze oproep voor adequate financiering, dan is het onvermijdelijk dat we actie moeten ondernemen om de belangen van de gemeenten en hun inwoners te verdedigen.'

Sharon Dijksma: 'Als je door je oogharen naar dit Jaarplan kijkt, laten gemeenten zien dat zij er in ieder geval alles aan doen. Laten we samen blijven werken aan het versterken van onze lokale overheden en ervoor zorgen dat we niet alleen vandaag, maar ook in de toekomst effectief en betrokken kunnen blijven functioneren.'

1.1 Verenigingsstrategie

Met de verenigingsstrategie geven we gezamenlijk invulling aan de positionering en professionalisering van de 342 Nederlandse gemeenten. Deze strategie is in de ALV van juni 2023 vastgesteld. Kern is dat we als één sterke bestuurslaag een stap naar voren zetten. Als VNG faciliteren we de organisatie en onze leden daarin. Daarnaast werken we aan de uitwerking van de omkeringsthema's en uitrol van de ontwikkelpunten. We agenderen zelf oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en nemen het initiatief in samenwerking. Hierdoor treden wij als gelijkwaardige gesprekspartner op voor het rijk.

De verenigingsstrategie wijst vijf beleidsinhoudelijke omkeringsthema's aan:

- Bestaanszekerheid
- Kansengelijkheid en jeugd
- Vergrijzing en gezond leven
- Klimaat en energie
- Ruimtelijke puzzel van opgaven in de leefomgeving

Om het verschil te kunnen maken op deze thema's en andere beleidsdossiers, werken we als VNG-organisatie en gezamenlijke gemeenten aan vijf ontwikkelpunten:

- Eén sterke bestuurslaag: om de schaarste aan mensen en middelen het hoofd te bieden, versterken we de kracht van het collectief; onder meer met het programma Arbeidsmarktkrapte. Ook zetten we in op standaardiseren en collectief inkopen. Zo kunnen gemeenten hun schaarse mensen en middelen inzetten op specifiek lokale issues.
- Leren van elkaar: we ontsluiten kennis en faciliteren kennis- en leersessies. Hiermee versterken we de informatiepositie van gemeenten.
- Netwerk van netwerken: voor een krachtige bestuurslaag is het van belang dat netwerken van gemeenten onderling met elkaar verbonden zijn. De VNG vervult hierin een spilfunctie.
- Regionale samenwerking: de VNG ondersteunt gemeenten bij regionale samenwerkingen. Om te inventariseren welke ondersteuning zij daarbij nodig hebben, organiseren wij de Verenigingsdialoog.
- Versterken mandaat: de klankborgroep voor leden wordt doorontwikkeld. Daarbij kijken we ook naar ontwikkelingen met betrekking tot de regio's, de netwerken en de provinciale afdelingen en hebben we scherp oog voor de effecten op de governance.

Verenigingsstrategie

● Beleidsinzet

In 2025 zet de VNG zich in op het versterken van de professionaliteit van gemeenten en de VNG-organisatie. Zo kunnen we een zo groot mogelijke impact maken op de maatschappelijke uitdagingen van Nederland. Enerzijds door onderlinge kennisoverdracht en anderzijds door het verder ontwikkelen van vaardigheden, diensten en producten die de dienstverlening van en aan gemeenten verstevigen. Voor een krachtige bestuurslaag is het van belang dat netwerken van gemeenten onderling met elkaar verbonden zijn. De VNG vervult hierin een spilfunctie. Hierdoor treden gemeenten op als gelijkwaardige gesprekspartner voor het rijk en agenderen we zelf oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. We zetten in op vereenvoudiging en uitvoerbaarheid zodat we als gemeenten onze verantwoordelijkheden kunnen waarmaken.

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

● Beleidsinzet

In 2025 begint het programma gemeenteraadsverkiezingen 2026. Dit programma zorgt voor een goed verloop van de verkiezingen en heeft aandacht voor het vervullen van alle vacatures die ontstaan door veranderingen binnen het bestuur en de commissies van de VNG. Ook hierin zetten we een stap naar voren door gemeenten, politieke partijen en griffies te ondersteunen in de vroege voorbereidingen van de verkiezingen. Hiervoor werken we samen met netwerken van burgemeesters, wethouders, raadsleden en griffiers. Voor de belangrijke thema's rondom de omkerings- en ontwikkelthema's levert de VNG ideeën en beleidsvoorstellen aan. We houden daarbij rekening met de financiële positie van gemeenten in 2026. Daarnaast stimuleren we, conform de SDG-doelen, de totstandkoming van (gender)representatieve en diverse kandidatenlijsten. Dit is belangrijk voor het draagvlak van de lokale democratie. Bovendien kan de VNG hierdoor zelf ook representatiever worden in haar bestuurlijke governance.

1.2 Visie Nederland 2040

De onrust in de wereld wordt gevoed door internationale ontwikkelingen, zoals (cyber) oorlogen en een toenemende bevolkingsgroei wereldwijd. Ook op nationaal niveau zijn er belangrijke maatschappelijke trends. De vergrijzing neemt verder toe. De effecten van de klimaatverandering worden zichtbaarder en merkbaarder. Het gebrek aan grondstoffen, het gevoel van achteruitgang en de ervaring van afstand tot politieke besluitvorming en overheidsbeleid vormen een voedingsbodem voor sociale en maatschappelijke onvrede. De ontwikkelingen in de wereld vragen om een langetermijnfocus, er zijn ingrijpende keuzes nodig. Het initiatief 'Nederland 2040, een toekomstbeeld' - dat mede door de VNG is geïnitieerd - geeft aan hoe een menselijker, krachtiger en groener Nederland te realiseren is.

Nederland 2040

● Beleidsinzet

In 2025 houden we vast aan het langetermijnperspectief in de aanpak van grote maatschappelijke vraagstukken waarbij we de verdieping zoeken. Dat betekent: toekomstlijnen en handvatten voor de beoogde transitie. Het is belangrijk dat het werk van denktank Nederland 2040 wordt geborgd. Het is noodzakelijk om verder te denken dan vandaag, en die focus ontwikkelen we de aankomende periode verder door. Door de focus van besluitvorming te verleggen naar de lange(re) termijn kunnen onze leden zich bewegen in een meer voorspelbare omgeving en kunnen vermijdbare crises worden voorkomen.

1.3 Kennis en leren

We willen de kracht van het collectief van gemeenten versterken en zo goed mogelijk benutten. Een sterke kennispositie, van gemeenten én de VNG, kan veel bijdragen aan die kracht. Ook daarvoor moet nog het nodige gebeuren. Kennis is nu vaak verkokerd, terwijl gemeenten behoefte hebben aan een integrale blik. Veel kennisinstellingen ontwikkelen daarnaast kennis en data die alleen bruikbaar zijn op rijksniveau, waardoor regionale differentiatie uit het zicht verdwijnt. En er is een grote overvloed aan kennis, informatie en data, waardoor het vaak ingewikkeld is om door de bomen het bos nog te zien. Eén van de voorstellen in de verenigingsstrategie richt zich dan ook op méér en effectievere kennisontwikkeling en -deling, het leren van en met elkaar en het ontwikkelen van een stevige kennis- en expertisefunctie voor gemeenten. Door méér (lokale) kennis te ontwikkelen, en meer (beproefde) kennis te delen, kunnen er belangrijke stappen gezet worden op weg naar een krachtige lokale bestuurslaag. De VNG Kennishub en de VNG Academie helpen bij het realiseren van die ambitie.

Kennishub

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Hoewel elke gemeente uniek is, zijn er ook veel overeenkomsten. Onze leden staan voor dezelfde grote opgaven en bieden die het hoofd met creatieve, slimme aanpakken. Leren van elkaars ideeën en aanpakken kan veel tijd en geld besparen; waarom het wiel opnieuw uitvinden als deze ergens anders al op de plank ligt? Het gaat erom te weten wat waar wanneer werkt, rekening houdend met de uniciteit van al die gemeenten. In 2025 stimuleert de VNG Kennishub kennis- en datagedreven werken binnen de VNG en bij gemeenten. We bemiddelen bij het agenderen en programmeren van onderzoeksvragen en -behoeften. De VNG Kennishub maakt en onderhoudt een VNG Kennisagenda.

VNG Academie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Met de VNG Academie worden leren en kennisontwikkeling en -deling collectief en in samenhang gecoördineerd en gestructureerd. Deze centrale inhoudelijke coördinatie levert uiteindelijk kwaliteit, efficiency en geldbesparing op. We dragen ertoe bij dat kennis wordt ontwikkeld die is afgestemd op de gemeentelijke behoeften. We bemiddelen tussen gemeenten en kennisinstellingen, zodat wetenschappelijke bronnen en toegang tot kennisinstituten worden ontsloten. In 2025 zet de VNG Academie de ingeslagen koers voort en ontwikkelt het zich tot het platform dat kennis en leren collectief coördineert en structureert, met aandacht voor domeinoverstijgende samenwerking. We organiseren en faciliteren kennissessies en leer- en ontwikkelaanbod op de omkeringsthema's en op kernexpertisegebieden zoals recht en gemeentefinanciën. De VNG Academie zorgt voor continuïteit en borging van opgedane kennis en producten, ook na afloop van programma's.

2
Inclusieve samenleving

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Mark Boumans

Burgemeester Doetinchem,
voorzitter Tijdelijke Commissie
Asiel en Migratie (TCAM)

Nathalie Kramers

Wethouder Leeuwarden,
voorzitter commissie Zorg,
Jeugd & Onderwijs

Kop d'r veur

Mark Boumans: 'De inzet van gemeenten op het terrein van asiel en migratie is onverminderd groot, er komt waanzinnig veel op ons af. Van de opvang van asielzoekers tot de continuering van opvang van Oekraïners en huisvesting van statushouders. Het legt druk op ons om dat in goede banen te leiden en ook de voorzieningen daaromheen te organiseren. Maar het is geen onmogelijkheid. Of het werkelijk lukt, hangt af van keuzes op rijksniveau. De landelijke maatregelen die worden getroffen in de asielketen, van binnenkomst in Nederland tot inburgering, gaan al onze inwoners raken. Bijzonder om in onze gemeente te zien dat vrijwilligers opstaan om bijvoorbeeld taallessen te geven of kledingbanken op te zetten. Werkgevers die mensen aan het werk willen helpen. Dat geeft mensen weer perspectief. Toch maak ik me wel zorgen over het maatschappelijk draagvlak voor de opvang.'

Nathalie Kramers: 'Wat het meest helpt in de lokale samenleving is een bestuurlijke koers-vastheid als het gaat om het goed organiseren van de opvang. Juist waar draagvlak kwetsbaar is. Wij steken als lokale bestuurders onze nek uit voor alle opvangopgaven. Dat lukt alleen goed wanneer we bestendig kunnen samenwerken met het rijk.'

Mark Boumans: 'Ik geloof ook in die samenwerking. Zowel lokaal als met het rijk. Zo hebben we nog in april dit jaar samen met het rijk, provincies en het COA de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen geactualiseerd. Dit document bevat een gezamenlijke visie op het toekomstige opvang- en huisvestingslandschap. Maar de laatste ontwikkelingen roepen de vraag op of het rijk nog wel onze partner is om menswaardige opvang te regelen. Maar het past niet bij gemeenten om lijdzaam af te wachten waar Den Haag mee komt. We reiken zelf goede voorbeelden aan en laten zien wat werkt in de praktijk. Gemeenten hebben laten zien dat ze – met de juiste randvoorwaarden – tot veel in staat zijn, bijvoorbeeld met de opvang van Oekraïners.'

Nathalie Kramers: 'Die stap naar voren zetten we ook in het sociaal domein. Bijzonder aan het Platform Sociaal Domein is de bundeling van krachten van gemeenten én partners zoals uitvoeringsorganisaties. We leggen de verbinding met zorg en het veiligheidsdomein, zodat we gemeenten in de volle breedte kunnen ondersteunen: van de Hervormingsagenda Jeugd tot houdbaarheid van Wmo en Iza/Gala. Deze aanpak staven met wetenschappelijk onderbouwde inzichten. Wij geloven erin dat het mogelijk is om het beroep op de zorg te verminderen. Onderwijs is de beste vorm van zorg voor de jeugd. Ons doel is dat jonge mensen gezond en veilig kunnen opgroeien. En ook dat vitaal oud worden voor iedereen mogelijk is. Dat je je leven kunt leiden zonder zorgen over bestaanszekerheid. Dit zit 'm allemaal niet in mooie beleidsplannen, want die zijn er al genoeg. Het zit 'm in de uitvoeringsstrategie. Heb je in jouw gemeente een effectieve aanpak gevonden? Dan is mijn dringende uitnodiging aan de VNG-leden om die te delen en aan de anderen om daar gebruik van te maken. Daar kunnen we met elkaar echt ons voordeel mee doen.'

Mark Boumans: 'Het jaarlijkse uitvoeringscongres van de VNG is een fantastisch instrument om die kennis van en met de praktijk te delen. Het komt er uiteindelijk op aan om gewoon aan de slag te gaan. Kop d'r veur, zoals men in het noorden van Nederland zegt. Oftewel: de schouders eronder.'

Nathalie Kramers: 'Laten we daarin ook zelfbewust zijn in wat we kúnnen uitvoeren. Want vertrouwen in de samenleving begint met een voorspelbare, betrouwbare overheid: waarmaken wat je belooft. En goed werkend beleid ontwikkel je samen met professionals, samen met inwoners.'

2.1 Bestaanszekerheid

Omkeringsthema

Een steeds grotere groep inwoners ervaart bestaansonzekerheid over wonen, inkomen, werk en vraagt zich af hoe zij mee kunnen doen in de samenleving. Dat geeft stress en maakt mensen soms letterlijk ziek. De zorg voor bestaanszekerheid is dagelijks zichtbaar aan de gemeentebalie of bij gesprekken thuis of in de wijk. Als vereniging zetten we hier een stap naar voren met als inzet het waarmaken van de beloften van inkomenszekerheid, werkzekerheid en een menselijke overheid. Dit vraagt een duidelijke stip op de horizon waar we vanuit alle relevante domeinen en partners naartoe werken.

Inkomenszekerheid: armoede en minimaregelingen

● Beleidsinzet

Met lokaal armoedebeleid ondersteunen gemeenten inwoners die in armoede leven. De VNG werkt aan een stelsel waardoor inwoners minder afhankelijk zijn van gemeentelijke minima-regelingen. In 2025 doen we dit door een standpunt te bepalen over de rol van gemeentelijke armoedebeleid en minimaregelingen. We leveren inbreng in het programma Vereenvoudiging Inkomensondersteuning voor Mensen (VIM). We lobbyen voor een betere basis zodat gemeenten minder pleisters hoeven te plakken.

Inkomenszekerheid: eenvoud en zekerheid

● Beleidsinzet

Het stelsel van inkomensondersteuning en sociale zekerheid veroorzaakt onzekerheid. Door terugvorderingen wordt er risico op rekening van inwoners afgeschoven. Door verschillen in aanvragen en voorwaarden maken veel inwoners geen gebruik van beschikbare regelingen. Met ketenpartners werken gemeenten samen om een langetermijnverbetering mogelijk te maken. In 2025 doen we dit door in het programma VIM mee te werken aan kortetermijn-oplossingen voor een aantal onzekerheden (omvang terugvorderingen). En door met keten-partners te werken aan vereenvoudigingsmogelijkheden en hiervoor gezamenlijk te lobbyen.

Inkomenszekerheid: schulden

● Beleidsinzet

In 2024 is een basisdienstverlening schuldhulpverlening afgesproken zodat inwoners weten wat men kan verwachten. De VNG ondersteunt gemeenten met de routekaart Financiële Zorgen. In de routekaart wordt ook de basisdienstverlening opgenomen. De routekaart biedt gemeenten een basis voor de uitvoering van preventie, vroegsignalering, regelen van schulden, begeleiding en nazorg. Zodat gemeenten meer inwoners uit de schulden kunnen helpen of houden. De VNG lobbyt voor ketensamenwerking en voldoende middelen. We lobbyen ook voor verbetering van de incassoketen waardoor schulden minder hoog oplopen. En om schulden onder jongeren te voorkomen, roepen wij op om online gokken en achteraf betalen tegen te gaan.

Werkzekerheid: beschut werk en banenafspraak

● Beleidsinzet

Door middel van beschut werk en banenafspraken krijgen inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt mogelijkheden om aan het werk te gaan. In 2025 zijn de belangrijkste aandachtspunten dat er voldoende middelen voor de Cao Aan de Slag beschikbaar zijn en dat we werken aan een nieuwe banenafspraak met werkgevers. Daar maken we ons in onze lobby sterk voor.

Werkzekerheid: sociaal ontwikkelbedrijven

● Beleidsinzet

Sociaal ontwikkelbedrijven bieden een werkomgeving voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en begeleiden mensen zo dicht mogelijk op de reguliere arbeidsmarkt. Vanaf 2025 worden extra middelen beschikbaar gesteld om ontwikkelbedrijven de transitie te laten maken naar een duurzame infrastructuur in alle regio's. In 2025 zetten we in op de ontwikkeling van een lerende structuur voor sociaal ontwikkelbedrijven en een overleg met ketenpartners.

Werkzekerheid: inburgering

● Beleidsinzet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor inburgering van nieuwkomers. Door grotere aantallen statushouders, beperkte koppeling tussen plek van opvang en woonplaats en lange wachttijden voor woningen zijn er niet alleen budgettaire uitdagingen, maar komen inburgeraars ook lang aan de kant van de samenleving te staan. In 2025 lobbyt de VNG voor extra uitvoeringsmiddelen vanwege een toegenomen instroom statushouders. We werken samen met de keten om lessen uit de eerste implementatiejaren te trekken.

Inwonergerichte dienstverlening: proactieve dienstverlening

● Beleidsinzet

Door de complexiteit van het stelsel van toeslagen, fiscaliteit en sociale zekerheid maken sommige inwoners geen gebruik van regelingen terwijl men daar wel recht op heeft. Ook worden regelingen verkeerd gebruikt. Door het delen van gegevens en proactieve dienstverlening weten inwoners makkelijker waar men recht op heeft. Hiervoor is samenwerking met ketenpartners en ontwikkeling van een wettelijke grondslag van belang.
In 2025 lobbyt de VNG voor de Wet proactieve dienstverlening. Daarnaast onderzoeken we welke gegevens gemeenten nodig hebben om inwoners proactief te kunnen ondersteunen.

Inwonergerichte dienstverlening: vernieuwing handhaving sociale zekerheid

● Beleidsinzet

Handhaving van de sociale zekerheid is belangrijk om het goed gebruik van rechten te stimuleren en draagvlak te behouden. De parlementaire enquête naar fraudebeleid en het kinderopvangtoeslagenschandaal leerde dat handhaving opnieuw moet worden ingericht.
Een wetsvoorstel voor handhaving in de sociale zekerheid is in voorbereiding. Menselijke maat in de handhaving van sociale zekerheid is essentieel. Daarom zet de VNG in op een verbeterde en uitvoerbare Wet handhaving sociale zekerheid.

Inwonergerichte dienstverlening: Participatiewet in balans

● Beleidsinzet

De Participatiewet biedt inwoners een inkomensvangnet en ondersteuning bij de weg naar participatie. De huidige Participatiewet kent enerzijds een aantal hardvochtigheden voor inwoners en is anderzijds niet meer passend bij de veranderende doelgroep die door sluiting van de instroom sociale werkvoorziening en Wajong is ontstaan. De VNG zet zich in voor een Participatiewet die bijdraagt aan bestaanszekerheid en participatie van de doelgroep door sturing op implementatie van wettelijke verbeteringen, lobby voor systeemverbeteringen en een leeragenda voor het verbeteren van vakmanschap.

Bestaanszekerheid: toegankelijke en betaalbare voorzieningen

● Beleidsinzet

Beschikbaarheid en betaalbaarheid van wonen, zorg en onderwijs zijn belangrijk voor bestaanszekerheid van inwoners. Bestaanszekerheid voorkomt extra zorgkosten en stress. De VNG legt de verbinding tussen jeugdzorg en bestaanszekerheid. Hiermee voorkomen we duurdere jeugdzorginterventies. Dit kan onder andere door aanpassing van de reikwijdte van de jeugdzorg. In onze lobby willen we voorkomen dat stelsels (onderwijs en zorg) kosten afwentelen op sociale zekerheid en armoedebeleid. In 2025 onderzoeken we welke verbindingen er zijn tussen bestaanszekerheid en het woondossier.

Hersteloperatie Toeslagen

● Beleidsinzet

We helpen gemeenten door middel van een ondersteuningsprogramma Herstel Toeslagen. De VNG genereert bestuurlijke betrokkenheid en vervult belangenbehartiging op de Hersteloperatie Toeslagen.

Inburgering

● Beleidsinzet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders. Het idee is dat statushouders snel kunnen participeren in de samenleving en een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. In 2025 lobbyt de VNG voor extra uitvoeringsmiddelen vanwege toegenomen instroom van statushouders. Dankzij samenwerking kunnen we gezamenlijk lessen halen uit de eerste implementatiejaren.

Opgave Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI) informatievoorziening gemeenten

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

We dragen zorg voor de strategische informatiekundige beleidsontwikkeling op het gebied van Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI). We ondersteunen gemeenten optimaal bij de ontwikkelingen in de informatiesamenleving en de digitale overheid. Dit doen we door het inzetten van ons eigen netwerk voor nieuwe ontwikkelingen. We omarmen nieuwe standaarden, implementeren wet- en regelgeving in de uitvoeringspraktijk. We nemen deel aan (bestuurlijke) overleggen met het rijk en bouwen een netwerk op van I-adviseurs.

Naleving: multidisciplinaire aanpak rechtmatigheid sociale zekerheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

We ondersteunen gemeenten bij preventie, toezicht en handhaving binnen de sociale zekerheid (Participatiewet). Dit doen we door het bevorderen van ketensamenwerking met partners gericht op projectmatige interventies. Ook ondersteunen we het landelijk dekkend bestuurlijk netwerk van negen Regionale Platforms Preventie, Toezicht en Handhaving (RPPTH). De herijking van het LSI-convenant (Landelijke Stuurgroep Interventieteams) krijgt ook in 2025 nog zijn beslag. Daarnaast ondersteunt de VNG gemeenten in het opbouwen van contacten en uitwisseling van kennis en expertise.

Vraagorganisatie en ketenregie op de domeinen Werk Inkomen Schulden en Inburgering (WISI)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG informeert en adviseert gemeenten over veranderingen in de WISI-ketenvoorzieningen, waardoor het gemeentelijk inzicht in dit domein toeneemt door de samenhang van functies, diensten, instrumenten, applicaties en data. Op basis hiervan kunnen gemeenten hun informatiekundige behoefte exacter duiden en sneller vanuit verschillende perspectieven reageren op veranderingen in hun dienstverlening aan inwoners. De focus ligt op het uitvoeringsperspectief van gemeenten zodat gemeenten op tijd geïnformeerd zijn over de uitvoerbaarheid van hun dienstverlening en passende maatregelen kunnen nemen.

Omkeringsthema bestaanszekerheid: inwonergerichte dienstverlening

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Gemeenten zien het dagelijks in de praktijk: steeds meer inwoners kunnen niet rondkomen. Te weinig financiële armslag om basisvoorzieningen (wonen, zorg, boodschappen, energie en vervoer) te kunnen bekostigen, betekent leven in bestaansonzekerheid. Gemeenten spelen een grote rol in het werken aan inwonergerichte dienstverlening. De VNG coördineert de gemeentelijke inbreng rondom de Participatiewet in Balans, de Wet proactieve dienstverlening SZW. Ook organiseren we pre-toetsen en uitvoeringstoetsen. We leggen verbinding met de bredere keten van werk en inkomen.

Propositie

Lokale agenda bestaanszekerheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

In 2025 starten we met dit programma zodat gemeenten in staat worden gesteld om een lokale agenda bestaanszekerheid te voeren. De VNG biedt sturingsinzicht en stelt businesscases op. We maken expertise beschikbaar. De bundeling van krachten levert veel op. Denk aan onderlinge kwaliteitsstandaarden voor effectieve uitvoering, sturingsinstrumenten op besparende samenhang, arrangementen om lokaal en regionaal samen te kunnen werken met landelijke uitvoerders en het onderzoeken van de mogelijkheden voor bundeling van uitvoering (regionaal en landelijk). Dit bespaart uitvoeringskosten.

Opgave WISI informatievoorziening gemeenten

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Dit item betreft informatiebeleid vanuit de CIO-functie (chief information officer). De VNG biedt overzicht en inzicht in de strategische informatiekundige opgaven op de thema's Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI). In 2025 werken we verder aan een duurzame omkering in het brede WISI/Werkdomein tegen de achtergrond van de doelen in het Koersdocument en de visie bestaanszekerheid. Het programma WISI heeft in samenhang projecten opgeleverd zoals Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens (VUM), Dennis en Eva, UitwisselingsMechanisme Werk (UMw) en informatisering inburgering. Het project is nu in afronding.

Ketenverplichtingen sociaal domein

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Dit item voorziet in het versterken van de samenwerking met ketenpartners door te investeren in gezamenlijke producten zoals de werkagenda zorg en veiligheid en financieel onderzoek naar het sociaal domein. Een geschillencommissie voor jeugd en Wmo kan duurdere juridische procedures voorkomen.

Doorontwikkeling en Programmaregie Werk & Inkomen en Inburgering

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

De VNG voorziet gemeenten van landelijk ontwikkelde of nog te ontwikkelen producten en diensten op het domein Werk & Inkomen en Inburgering. Als basis worden het werklandschap en het inkomenslandschap gebruikt waarbij gemeenten hun eigen dienstverlening herkennen en de producten kunnen plaatsen. We koppelen nieuwe activiteiten aan uitvoering en implementatie bij gemeenten. We bekijken de samenhang en het hergebruik van producten en of standaardisatie mogelijk is.

UitwisselingsMechanisme Werk

● Extern gefinancierde activiteiten

Met dit item beogen we snellere gegevensuitwisseling van profielen van werkzoekenden tussen publieke en private partijen. De subsidie UitwisselingsMechanisme Werk (UMw) wordt ingezet voor het beheer van de tijdelijke UMw-tool voor aansluiting gemeenten op VUM. Daarnaast werken we aan de implementatie van VUM én aan faseplannen Uitfaseren UWV Portaal.

Verbinden Schuldendomein

● Extern gefinancierde activiteiten

Dit programma ondersteunt gemeenten in de gezamenlijke opgave om schulden bij inwoners en ondernemers te voorkomen en op te lossen. Hierbij dient de routekaart Financiële Zorgen als kader. De routekaart biedt gemeenten een basis voor de uitvoering van preventie, vroegsignalering, regelen van schulden, begeleiding en nazorg. Door te werken aan een betere onderlinge verbinding van diverse – lokale en landelijke – initiatieven op dit gebied kunnen we met elkaar vorm en inhoud geven aan deze enorme opgave.

Ondersteuning hersteloperatie kinderopvangtoeslag

● Extern gefinancierde activiteiten

Door middel van dit programma worden gemeenten ondersteund bij de uitvoering van de brede ondersteuning aan gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire. Het betreft zowel lobby, beleid als ondersteuning van de implementatie. We willen hiermee bereiken dat ouders, hun toeslagpartners, ex-partners en kinderen worden geholpen met brede ondersteuning.

Datadelen Armoede en Schulden

● Extern gefinancierde activiteiten

Het doel van het project is dat armoede- en schuldhulpdata op geautomatiseerde en veilige wijze gedeeld kunnen worden, binnen wettelijke kaders en op een zo laag mogelijk detailniveau. Zodat enerzijds actuele informatie frequent beschikbaar komt voor beleidsmakers en uitvoeringsorganisaties om zo de armoede- en schuldenaanpak effectiever te maken. En anderzijds om de administratieve lasten voor gemeenten te reduceren. Dit portfolio-item is onderdeel van de Digitale Agenda 2028.

Eenverdieners / energietoeslag / spoor 3

● Extern gefinancierde activiteiten

We ondersteunen en begeleiden gemeenten bij de implementatie en invoering van de motie Warmerdam c.s. over het proactief benaderen van de groep huishoudens die onbedoeld onder het bestaansminimum terechtkomt.

Innovatie Gegevensuitwisseling in de Sociale Zekerheid (IGS) - Burgerregie in Zicht

● Extern gefinancierde activiteiten

Door vereenvoudiging van processen binnen het inkomensdomein kan de gemeente betere dienstverlening aan de inwoners verlenen. Daarin voorziet het programma Innovatie Gegevensuitwisseling in de Sociale Zekerheid (IGS), een subsidieprogramma van SZW.

2.2 Jeugd & Kansengelijkheid

De kans op een goed leven mag niet afhangen van waar je woont of wie je bent. Een inclusieve samenleving vraagt om gerichte keuzes. Dat begint bij een sterke sociale en pedagogische basis, thuis, op school en in de wijk; een basis die jongeren de ruimte biedt zich naar eigen behoeften en mogelijkheden te ontplooien. Samen met onze partners in onderwijs en kinderopvang doen we een stap naar voren door deze pedagogische basis een impuls te geven. Goede verbinding met en een goede organisatie van (specialistische) hulp zijn daarbij onmisbaar.

Omkeringsthema

Omkeringsthema: kansengelijkheid

● Beleidsinzet

We werken aan een sterke sociale en pedagogische basis voor jongeren. Dit doen we domein-overstijgend, vanuit het omkeringsthema kansengelijkheid. We ondersteunen gemeenten in hun aanpak. Daarbij betrekken we (lokale) partners en aanpalende beleidsvelden zoals bestaanszekerheid, sport, cultuur, jongeren- en welzijnswerk. Als VNG zetten we een stap naar voren door zowel in te zetten op het oplossen van problemen in de gewone levens van mensen, alsook een slimmere en eenvoudigere organisatie van de (specialistische) jeugdhulp en het speciaal onderwijs. In 2025 geven we kansenongelijkheid letterlijk een gezicht door kinderen, jongeren, ouders en professionals aan het woord te laten. We organiseren een werkconferentie met dialoog tussen onderzoekers, vrijdenkers, ervaringsdeskundigen, professionals, beleidsmakers en bestuurders uit het veld. We schetsen waar gemeenten samen met scholen en kinderopvang zelf verschil kunnen maken. Ook zetten we specifiek in op het verbeteren van het leerlingenvervoer.

Hervormingsagenda Jeugd

● Beleidsinzet

In juni 2023 hebben we na een lange onderhandeling de Hervormingsagenda Jeugd afgesloten. Dit is de bestuurlijke agenda van de jeugdhulp tussen rijk, gemeenten en sectorpartijen (cliënten, professionals en aanbieders) voor de jaren 2023-2028. In het hoofdlijnenakkoord van het kabinet Schoof is dit bevestigd. Het doel is te komen tot een adequaat financieel kader voor gemeenten, met name vanaf 2026. Dit doen we door inbreng te leveren aan de deskundigencommissie die in januari 2025 een oordeel geeft en door op basis van dit oordeel tot overeenstemming met het rijk te komen over de budgetten vanaf 2026. We dragen bij aan sterke wijkteams en domeinoverstijgend werken. Ook laten we ons horen in de maatschappelijke dialoog over de reikwijdte van de jeugdhulp.

Toekomstscenario kind en gezinsbescherming

● Beleidsinzet

We streven naar een eenvoudiger stelsel rondom onveiligheid in gezinnen en huishoudens. Met het toekomstscenario dragen we bij aan die verregaande vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen. We willen dat gezinnen hulp en bescherming krijgen volgens rechtsstatelijke beginselen en met liefdevolle zorg. In 2025 zetten we in op politieke besluitvorming over het stelsel en de wetswijziging die nodig zijn voor het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is de uitvoerbaarheid van zowel de nieuwe wet als de transitie, waaronder toereikende financiering. In 2025 werken we aan verbetering van de effectiviteit van het beleid voor geweld in afhankelijkheidsrelaties en het beleid op het snijvlak van zorg en straf.

Onderwijshuisvesting

● Beleidsinzet

Gemeenten krijgen al jaren te weinig middelen voor onderwijshuisvesting terwijl goede huisvesting cruciaal is voor een goed leefklimaat in wijken en op scholen. De VNG lobbyt voor adequate bekostiging. Huisvesting is immers een belangrijke voorwaarde voor inclusief onderwijs en kansengelijkheid in alle wijken van Nederland. We dragen bij aan de groeifondsactiviteiten rondom onderwijshuisvesting. Vanwege de langjarige lobby op dit onderwerp en de lage bereidheid van meerdere kabinetten om de acute financiële problemen op het gebied van onderwijshuisvesting aan te pakken, verkennen we met commissie ZJO en bestuur van de VNG hoe we onze inbreng verder vormgeven.

Sturing op specialistische jeugdhulp

● Beleidsinzet

Ons streven is dat zo weinig mogelijk kinderen uit huis worden geplaatst, en dat hulp in hun eigen context wordt geboden (Beweging van 0). We werken aan de versterking van de regionale samenwerking en bovenregionale afstemming. Er komt een doorontwikkeling van de landelijke inkoop. Er is versterking van landelijke regie nodig. In 2025 zetten we verder in op een meer collectieve sturing van specialistische jeugdhulp. Het Ketenbureau i-Sociaal Domein gaat helpen om te komen tot meer uniformering van inkoop, contractering en administratie met als doel vermindering van administratieve lasten. Met dit alles dragen we bij aan de doelen en acties in de Hervormingsagenda.

Toegankelijke kinderopvang

● Beleidsinzet

Een algemeen toegankelijke kinderopvang is cruciaal om vanaf jonge leeftijd te werken aan gelijke kansen. Dit is onze inzet ten aanzien van het nieuwe kinderopvangstelsel, waarover we samen met de partners het maatschappelijke debat voeren. In de stelselwijziging die het nieuwe kabinet doorzet, stellen we de arbeidseis ter discussie en pleiten we voor vrij toegankelijke kinderopvang. In de gemeentelijke activiteiten rondom vroege en voorschoolse educatie (VVE), Sociaal Medische Indicatie (SMI) en toezicht kinderopvang dragen we aan deze lobby bij. Net als aan het realiseren van kansen voor alle kinderen tussen 0-4 jaar in Nederland. Dit is een belangrijk onderdeel voor een sterke pedagogische basis.

Uitvoering propositie Cultuur

● Beleidsinzet

Gemeenten zetten met de Propositie Samen cultuur borgen koers naar het nieuwe cultuurbestel. Het uitgangspunt is om cultuur voor alle inwoners toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk te houden. In 2025 gaan we aan de slag met de uitvoering van de propositie cultuur. We helpen gemeenten bij de versterking van de culturele basis. Dat doen we met een gedeelde visie op gelijke kansen en culturele talentontwikkeling. We zetten in op fair pay voor werkenden in de culturele en creatieve sector. We lobbyen voor het behoud van cultuur als bindweefsel in de maatschappij. Met name de aangekondigde btw-verhoging levert grote problemen op. De VNG zal in lijn met de motie Veldhoven (ALV 26 juni 2024) de lobby vormgeven.

Naleving: kwaliteit kinderopvang

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op de kwaliteit van de kinder-opvang. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij met producten en diensten. Want sterke uitvoering draagt bij aan kwalitatief hoogwaardige kinderopvang wat gelijke kansen en een goede start voor alle kinderen bevordert. Daarnaast brengt de VNG ervaringen uit de uitvoeringspraktijk in bij landelijke gremia zodat wetgeving uitvoerbaar blijft. We houden ons bezig met strategische ontwikkeling van toezicht, zoals de reflectieve functie van toezicht. Het is van belang dat wetgeving uitvoerbaar is en landelijke ICT systemen ondersteunend zijn.

Landelijke inkoop zorgcontracten

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Namens gemeenten koopt de VNG een aantal vormen van zeer specialistische jeugdhulp in. Door het Landelijk Transitiearrangement (LTA) wordt gegarandeerd dat hoogspecialistische jeugdhulp en Wmo beschikbaar zijn. Dit stelt gemeenten in staat om hun rol als opdrachtgever in het sociaal domein te vervullen. We werken daarnaast aan de doorontwikkeling van de landelijk inkoop. Hiermee willen we realiseren dat we (nog) beter kunnen sturen op deze vormen van zorg en zorgen voor een robuuste gezamenlijke uitvoering van weinig voorkomende en specialistische jeugdhulpfuncties.

Ketenbureau i-Sociaal Domein

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het beheer van de infrastructuur voor de gegevensuitwisseling voor Wmo en Jeugdwet wordt verzorgd door het Inlichtingenbureau en VECOZO. De stuurgroep i-Sociaal Domein is (inhoudelijk) opdrachtgever en formeel is de VNG de contracthouder. Het Ketenbureau voert regie op het beheer van deze infrastructuur. Dit omvat onder andere het contractmanagement, incident- en servicelevelmanagement, het change- en releaseproces in de (fysieke) keten en de integratie hiervan met de behoeftebepaling (door gemeenten en aanbieders) en de implementatiewerkzaamheden. Het doel is een stabiele en betrouwbare keten, gericht op continuïteit.

Kennisborging Sociaal Domein en jeugdbeschermingsketen

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG neemt namens de gemeenten gecoördineerd invloed op de inhoud, informatievoorziening en de uitvoering voor gemeenten op de dossiers op het gebied van het sociaal domein en de jeugdbescherming en jeugdgezondheid. Accenten in 2025 liggen op het gereed maken van de gemeentelijke informatievoorziening voor de implementatie van de nieuwe inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage Wmo (iEb-standaard), IV-landschap toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, doorontwikkeling i-Standaarden (stuurgroep i-Standaarden) en advisering overige standaardisatie Wmo en jeugd (Ketenbureau i-Sociaal Domein) en de regie in de keten bij de uitwerking van de informatiestandaard jeugdgezondheidszorg.

Gemeentelijk gegevensknooppunt

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Via het Gemeentelijk gegevensknooppunt (GGk) en het Knooppunt voor Zorgaanbieders (KZA) wisselen gemeenten en zorgaanbieders geautomatiseerd en beveiligd digitale gegevens uit met andere ketenpartners in het sociaal domein. Het GGk is aangesloten op een landelijke infrastructuur en is in beheer bij het Inlichtingenbureau in opdracht van de VNG, namens gemeenten. Het KZA is na een Europese aanbesteding in beheer bij VECOZO in opdracht van de VNG namens gemeenten. Het GGk en KZA maken maximaal gebruik van bestaande i-standaarden en generieke adapters. Hiermee borgen we de continuïteit Wmo/Jw berichtenverkeer tussen gemeenten en zorgaanbieders door beheercontracten met het Inlichtingenbureau (voor het GGk) en VECOZO (voor het KZA).

Programma Zorg en veiligheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Het Programma Zorg en Veiligheid biedt landelijke ketenregie door afsprakensets te creëren met partners zoals het Openbaar Ministerie, GGZ en politie. Hierdoor kunnen regio's ondersteuning krijgen bij problemen die ze ervaren bij samenwerking in ketens. De domeinen zorg en veiligheid worden hierbij aan elkaar verbonden. In 2025 ondersteunen we het overleg stuurgroep Zorg en Veiligheid en genereren we keteninformatie en handreikingen.

Naleving: Kwaliteit voorschoolse educatie

● Extern gefinancierde activiteiten

De VNG ondersteunt gemeenten bij toezicht en handhaving op kwaliteit van de voorschoolse educatie. Sterke uitvoering draagt bij aan kwalitatief hoogwaardige voorschoolse educatie. Dit bevordert gelijke kansen en een goede start voor kinderen. De VNG brengt ervaringen uit de uitvoeringspraktijk in bij landelijke gremia zodat wetgeving uitvoerbaar blijft. We werken samen met het rijk aan een versterking van toezicht op de structurele kwaliteit van voorschoolse educatie. Dat doen we onder andere door het uitwerken van de voorwaarden om dit decentraal te beleggen. Dit in het verlengde van toezicht en handhaving op de kwaliteit van de reguliere kinderopvang. We verkennen de strategische mogelijkheden van reflectief toezicht.
Voor dit item is momenteel een subsidieaanvraag bij het rijk in behandeling.

Uitvoering Informatievoorziening/ Regieorganisatie Zorg en Veiligheidshuizen

● Extern gefinancierde activiteiten

De Zorg- en Veiligheidshuizen (ZVH) vervullen een belangrijke rol in de Zorg- en Veiligheidsketen. Voor een correcte uitvoering van de werkzaamheden moet de informatievoorziening (IV) in de ZVH op orde zijn en hebben de ZVH de juiste ICT-ondersteuning nodig. Een IV regieorganisatie helpt gemeenten om de coördinatie tussen gemeenten in de regio op het gebied van IV soepel te laten verlopen, en om afspraken te kunnen maken over de IV tussen enerzijds de gemeenten en anderzijds de ketenpartners (politie, OM, zorg en dergelijke). De 31 ZVH vormen een landelijk dekkend netwerk. De IV regieorganisatie ZVH is daarmee van belang voor álle Nederlandse gemeenten.

2.3 Gezond samenleven

Een inclusieve samenleving is ook een samenleving die mensen uitnodigt tot gezond leven en gemeenten spelen hierin een belangrijke rol. De gezondheid van mensen is beïnvloedbaar door eigen leefstijl en gedrag, maar vooral ook door de sociale en fysieke situatie waarin mensen zich bevinden. Als vereniging zetten we een stap naar voren door in te zetten op een sterke sociale basis en daarmee preventie daadwerkelijk inhoud te geven. We bepleiten een forse transformatie door structurele overheveling van 2 procent van de zorgbegroting naar gemeenten. Zelf zetten we onder meer in op toegankelijke voorzieningen en gebiedsgerichte samenwerking tussen bijvoorbeeld welzijn, sport, onderwijs, gezondheidszorg, politie en woningcorporaties.

Gezondheid: gezond leven makkelijker maken

● Beleidsinzet

Het doel van het programma Gezond en Actief Leven is ondersteuning van gemeenten bij de implementatie en uitvoering van IZA en GALA. Dat doen we door de beschikbare middelen uit GALA ontkokerd in te zetten. We lobbyen voor health in all policies. We maken ons hard voor betere wet- en regelgeving voor domeinoverstijgende samenwerking tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren. We starten met Gezond Leven mandaatregio's zodat we onderling kunnen delen en leren. Bovendien vormen we daarmee een sterkere bestuurslaag. Dit biedt een nieuwe overlegvorm voor afstemming met het rijk. Met deze activiteiten dragen we actief bij aan de versterking van de publieke gezondheid.

Versterken publieke gezondheid

● Beleidsinzet

In 2025 zetten wij in op aanscherping van de Wet publieke gezondheid (Wpg), het opdrachtgeverschap van gemeenten en de GGD GHOR. Dat doen wij op basis van gesprekken met onze leden. Ook versterken we onze informatiepositie op publieke gezondheid en zorg door toe te werken naar collectieve datavoorziening. Zodat goede onderbouwing van noodzakelijke keuzes voor een toekomstbestendig sociaal domein en gezondheidszorg mogelijk wordt. We verkennen en ondersteunen de positie van gemeenten ten aanzien van e-health toepassingen.

Maatschappelijke ondersteuning en zorg: Een inclusieve en toegankelijke samenleving mogelijk maken

● Beleidsinzet

In 2016 heeft Nederland het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap geratificeerd. Het VN-verdrag heeft als doel dat de wereld toegankelijk en inclusief wordt voor iedereen. De samenleving moet daarom fysieke en figuurlijke drempels weghalen. De overheid is daarbij als eerste aan zet. We versterken de lokale en regionale inzet op inclusie van inwoners met een handicap of psychiatrische en sociaal-maatschappelijke problemen. We bevorderen inclusief beleid. Onze inzet houdt verband met het programma 'Iedereen doet mee!' - het VN-verdrag Handicap.

Omkeringsthema

Vitaal oud worden mogelijk maken

● Beleidsinzet

In 2025 faciliteren we het maatschappelijke gesprek over de vraag wie op welke zorg en ondersteuning kan rekenen en hoe we beter kunnen aansluiten bij initiatieven vanuit de samenleving. Dit doen we in afstemming met onze uitvoeringspartners. Doel is een VNG-propositie te formuleren voor de wijze waarop gemeenten in een vergrijzende samenleving hun taken rondom zorg, welzijn en wonen voor ouderen breed toegankelijk, kwalitatief volwaardig en betaalbaar kunnen vormgeven. Thema's zijn reablement, vrijwiligersinitiatieven en bouwen/doorstroming. We organiseren een conferentie 'Vergrijzing: verzilveren en omarmen' voor adviseurs en bestuurders van gemeenten, rijk, koepels, cliënten en ouderenorganisaties.

Een beschermd thuis en meedoen mogelijk maken

● Beleidsinzet

Wat we willen bereiken is sociale inclusie van mensen die kampen met een psychische kwetsbaarheid. Dat doen we door toe te werken naar een succesvolle doordecentralisatie van Beschermd Wonen naar alle gemeenten, door de implementatie van de Wet woonplaatsbeginsel - als deze door de Kamer wordt aangenomen. In 2025 zetten we bovendien in op het verbeteren van de samenwerking tussen sociaal domein en de geestelijke gezondheidszorg (zorgverzekeringswet) en passende zorg voor mensen met langdurige ggz-problemen in de Wmo of Wlz (Wet langdurige zorg). In 2025 spannen wij ons ook in voor de realisatie van voldoende huisvesting voor aandachtsgroepen, waaronder mensen die uitstromen uit intramurale instellingen.

Maatschappelijke ondersteuning en zorg: aanpak dakloosheid

● Beleidsinzet

De ambitie is het terugdringen van dakloosheid, zodat in 2030 niemand meer dakloos is. Een betaalbaar en veilig 'thuis' is immers een basisbehoefte. Ieder mens heeft recht op een veilige en betaalbare plek om te wonen. Gemeenten hebben een belangrijke taak in het voorkomen en terugdringen van dakloosheid. Zij geven daar invulling aan met een regionaal plan van aanpak dat geënt is op de doelstellingen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Belangrijke pijlers van deze aanpak zijn: wonen eerst, preventie en participatie van ervaringsdeskundigen.

Een houdbare Wmo mogelijk maken

● Beleidsinzet

De VNG werkt met het rijk aan een houdbaarheidsonderzoek Wmo (inclusief toekomstraming van het CPB). We bereiden ons voor op de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo, zoeken een alternatief voor resultaatgericht financieren en zetten in op verbetering van kwaliteits- en rechtmatigheidstoezicht in de Wmo. We faciliteren het maatschappelijke gesprek: wie kan op welke zorg en ondersteuning rekenen en hoe kunnen we beter aansluiten bij initiatieven vanuit de samenleving.

Digitaal dossier jeugdgezondheidszorg

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Zorgverleners in de jeugdgezondheidszorg gebruiken de informatiestandaard JGZ en het digitaal dossier. Doel hiervan is de algehele gezondheid en ontwikkeling van kinderen te monitoren, waaronder de vaccinatiegraad. Namens de gemeenten vervult de VNG een gecoördineerde regierol in de meerjarige beheerovereenkomst met Nictiz. Het uiteindelijke doel is een eenduidige, veilige en rechtmatige registratie en uitwisseling van gegevens binnen de jeugdgezondheidszorgketen, voor het Rijksvaccinatieprogramma met RIVM, en voor het basispakket Jeugdgezondheidszorg. Dat gaat om maar liefst drie miljoen kinderen en zes miljoen ouders en verzorgers. De informatiestandaard JGZ beperkt de administratieve lasten, verbetert de datakwaliteit en databeschikbaarheid en ondersteunt de integrale samenwerking tussen zorgverleners op het gebied van fysieke en mentale gezondheid van alle kinderen in Nederland.

Gemeentezorgspiegel

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG onderzoekt samen met Zorgverzekeraars Nederland (ZN) of en hoe gemeenten collectief gebruik kunnen maken van de Gemeentezorgspiegel van Vektis. Dit als onderdeel van een mogelijke datadeal. Met de Gemeentezorgspiegel kunnen gemeenten en zorgverzekeraars efficiënt en op een betrouwbare manier zorginformatie inwinnen die van belang is bij het bepalen van zorgplannen en inkoopbeleid. Mogelijk is deze in te zetten als datavoorziening voor de regiotafels. Uitgezocht wordt of en op welke wijze VNG en ZN de samenwerking verder kunnen vormgeven.

Naleving: kwaliteit en rechtmatigheid zorg

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de rechtmatige besteding van deze zorggelden. Gemeenten zijn ook verantwoordelijk voor toezicht en handhaving van de kwaliteit van de zorg in het kader van de Wmo. Het is belangrijk dat gemeenten onrechtmatigheden voorkomen en herstellen. Het doel is om gemeenten zodanig te ondersteunen dat zij in staat zijn hun toezicht- en handhavingsrol naar behoren in te vullen. Zodat gemeenten niet steeds zelf opnieuw het wiel hoeven uit te vinden. Team Naleving Wmo en Jeugdwet ondersteunt gemeenten onder meer door middel van (juridische) advisering en diverse producten als visuals, handreikingen, routekaarten en andere tools. Daarnaast ondersteunen we gemeenten in het opzetten en doorontwikkelen van preventie, toezicht en handhaving.

Versterken informatiepositie publieke gezondheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

In de uitvoering van de publieke gezondheid werken gemeenten samen met veel regionaal opererende partijen (zoals GGD'en, verzekeraars en gezondheidsorganisaties) en landelijke partijen (zoals het rijk, RIVM en CBS). Afspraken over uitwisselingsstandaarden en gezamenlijke ICT-voorzieningen kunnen alleen vanuit de collectiviteit gemaakt worden. Het maken van dergelijke afspraken voor ICT-voorzieningen is ook effectiever. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van Common Ground. Door het maken van gemeenschappelijke afspraken ontstaat uitvoeringskracht.

Gezond en Actief Leven- IZA/GALA

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Ook in 2025 ondersteunt de VNG gemeenten bij de uitvoering van IZA en GALA. We versterken de samenwerking tussen zorg en sociaal domein ten behoeve van gezonde inwoners en een houdbaar zorgstelsel. Dat doen wij door het ontwikkelen van instrumentarium gericht op lokaal beleid en uitvoering, hulp bij het opstellen van lokale en regionale plannen, het inrichten van de governance, het ontwikkelen en ontsluiten van kennis en onderlinge kennisdeling en het versterken van de informatie- en sturingspositie van gemeenten lokaal en aan de regionale en landelijke tafels met partijen uit het zorgdomein.

Implementatie VN-verdrag Handicap

● Extern gefinancierde activiteiten

Gemeenten zijn verplicht een Lokale Inclusie Agenda op te stellen, samen met ervaringsdeskundigen, waarin de plannen voor het bevorderen van fysieke, informatieve en sociale toegankelijkheid worden beschreven. De VNG ondersteunt gemeenten bij de implementatie door middel van handreikingen, webinars en inspiratiebundels. 2025 is het laatste projectjaar - doel is de beoogde prestaties zoals beschreven in het projectplan 2023-2025 te realiseren. Verder is de VNG nauw betrokken bij de ontwikkelingen rond de werkagenda (voor de komende vijf jaar) bij de nationale strategie voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap.

Ondersteuningsprogramma Gezond en Actief Leven

● Extern gefinancierde activiteiten

Het programmateam Gezond Leven ondersteunt gemeenten proactief bij de implementatie en uitvoering van IZA en GALA. Dit houdt lokale en regionale ondersteuning in, maar ook het werkbaar en uitvoerbaar maken van landelijke afspraken en werkagenda's. Daarnaast ontwikkelen wij, samen met gemeenten, een toekomstvisie op gezond leven na 2026.

Eerst een thuis - landelijke beleidsaanpak

● Extern gefinancierde activiteiten

Het terugdringen van dakloosheid naar 0 in 2030 vraagt een paradigmashift van opvang naar wonen eerst. Daarvoor is langjarig ondersteuning en activering van gemeenten en andere stakeholders nodig. In samenhang met aanpalende beleidsterreinen, zoals de huisvesting van aandachtsgroepen, de vermaatschappelijking van de ggz en de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. De inzet van de VNG draagt bij aan sociale inclusie van mensen die kwetsbaar zijn door dreigende dakloosheid en/of psychische problematiek. Dit doen we door een landelijke beleidsaanpak, in nauwe samenwerking met Valente en Aedes.

Huisvesting aandachtsgroepen

● Extern gefinancierde activiteiten

Het programma Een thuis voor iedereen richt zich op woningzoekenden met een sociale of medische urgentie. We werken aan regionaal afgestemde volkshuisvestingsprogramma's en huisvestingsverordeningen. Dat maakt meer woningen bereikbaar voor aandachtsgroepen, evenwichtig verdeeld over het land en in de regio's, met waar nodig voldoende zorg en ondersteuning. Door zich te richten op beschermd wonen en kwetsbare groepen, zoals dak- en thuislozen, statushouders en ouderen, creëert het programma niet alleen betaalbare huisvesting, maar bevordert het ook sociale inclusie. Stabiele woonruimte verbetert de kwaliteit van leven, biedt perspectief op een betere toekomst en draagt bij aan de algehele leefbaarheid in buurten en wijken.

Verbeteren kwaliteitstoezicht Wmo

● Extern gefinancierde activiteiten

De VNG ondersteunt gemeenten al in de uitvoering van het rechtmatigheidstoezicht Wmo, maar nog niet in de uitvoering van het kwaliteitstoezicht. Daar is onder gemeenten grote vraag naar. Het project ziet toe op het toerusten van gemeenten bij de inrichting, organisatie en uitvoering van het Wmo toezicht, bij de toerusting van de toezichthouders bij de uitoefening van hun beroep en op het actualiseren van handreikingen. Dit vergroot de uitvoeringskracht van gemeenten.

Meerjarenagenda Wmo

● Extern gefinancierde activiteiten

In afgelopen periode is door VWS en de VNG toegewerkt naar een breed samengesteld Bestuurlijk Overleg, waarin het perspectief van inwoners, mantelzorgers, mensen met een beperking, aanbieders van welzijn en zorg, gemeenten (uitvoering) en het rijk (stelsel) zijn vertegenwoordigd. Hiermee werken we aan een houdbare ontwikkeling van de Wmo, in samenhang met beleidskeuzes in het zorgstelsel. De VNG verstevigt de focus in de lobby en relatie met het rijk en landelijke brancheorganisaties.

PGB 2.0

● Extern gefinancierde activiteiten

Het persoonsgebonden budget (pgb) is een budget dat mensen met een chronische beperking of ziekte toegekend kunnen krijgen om zelf zorgverleners in te huren. Voor het verwerken van de pgb-administratie is een nieuw systeem ontwikkeld. Dit PGB2.0-systeem verzorgt de administratieve ondersteuning van budgethouders, hun zorgverleners, de verstrekkers (gemeente of zorgkantoor) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) bij het beheren van toegekende budgetten en zorgovereenkomsten en bij het registreren en betalen van zorgdeclaraties. Dit vergroot de regie op de inzet van het persoonsgebonden budget in het kader van de Wmo of Jeugdwet en geeft inzicht in de status van contracten en budgetten.

Naleving: proeftuinen aanpak zorgfraude

● Extern gefinancierde activiteiten

De regio's Twente en Hart van Brabant lopen voorop in de aanpak van zorgfraude. Om een volgende stap te zetten in de doorontwikkeling, heeft de gemeente Almelo - onderdeel van de regio Twente - het initiatief genomen voor een Proeftuin, en heeft VNG Naleving om ondersteuning gevraagd. Hart van Brabant heeft zich bij de Proeftuin aangesloten. Het ministerie van VWS is medefinancier van de proeftuinen en het fieldlab. De proeftuinen beogen het ontwikkelen van beproefde werkwijzen voor een betere selectie en screening van zorgaanbieders- en zorgverleners, voorafgaand en tijdens de (huidige) contractperiode. Het fieldlab organiseert kennis- en informatiedeling uit de proeftuinen met alle ketenpartners binnen en tussen gemeenten zodat alle gemeenten in Nederland in staat worden gesteld de resultaten van de proeftuinen daadwerkelijk in hun beleid en praktijk te implementeren. Op innovatieve manieren wordt gekeken hoe zorgfraude effectiever kan worden aangepakt, zodat het zorggeld uiteindelijk ook aan zorg uitgegeven wordt.

2.4 Asiel en migratie

Een inclusieve samenleving vraagt om een humaan asiel- en migratiebeleid met goede opvanglocaties en participatiemogelijkheden. Zowel bij de groeiende opvang van ontheemden uit Oekraïne als bij asielzoekers spelen gemeenten een sleutelrol. Gemeenten gaan niet over de (hoogte van de) instroom van mensen, maar hebben wel een verantwoordelijkheid voor opvang en participatie. Als vereniging maken we ons sterk voor de juiste randvoorwaarden om deze verantwoordelijkheid goed uit te kunnen voeren. Ook ondersteunen we gemeenten met kennis en uitwisseling van ervaringen.

Propositie

Asiel en migratie: opvang asielzoekers

● Beleidsinzet

De opvang van asielzoekers staat onder druk. Tijdens de ALV is een resolutie aangenomen waarin we inzetten op het voorkomen van afwentelen van effecten op gemeenten, het behoud van de Spreidingswet en voorkomen dat gemeenten niet kunnen sturen in de volkshuisvesting. Het doel is te komen tot een stabiel opvangstelsel met een goede verdeling over gemeenten, dat stimuleert tot participatie. De tijdelijke commissie asiel en migratie zorgt dat alle soorten gemeenten betrokken worden bij standpuntbepaling en er verbindingen gelegd worden met de diverse vakcommissies. In 2025 dragen we ons VNG-standpunt uit in onze lobby. We pleiten ervoor de Spreidingswet pas in te trekken als de asielketen op orde is.

Asiel en migratie: opvang Oekraïners

● Beleidsinzet

Gemeenten vangen ongeveer 100.000 Oekraïners op. Afhankelijk van (Europese) keuzes over de toekomst van deze groep ontheemden zal de gemeentelijke inzet veranderen. In 2025 zet de VNG in op duidelijkheid over de toekomst van de groep Oekraïners. Met daaraan gekoppeld een uitvoerbare leefgeldregeling en een eigen bijdrage. We maken gezamenlijk afspraken met ketenpartners over de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Asiel en Migratie: arbeidsmigratie

● Beleidsinzet

Arbeidsmigranten leveren een belangrijke bijdrage aan onze economie. Maar er zijn ook knelpunten. Gemeenten lopen tegen problemen aan op het gebied van huisvesting, uitbuiting en participatie. Op basis van het rapport Roemer worden stappen gezet om grip te krijgen op arbeidsmigratie. Dit bereiken we door te lobbyen op mogelijkheden en randvoorwaarden voor toezicht en handhaving, voldoende huisvesting, verbetering van registratie van arbeidsmigranten en het voorkomen van ongewenste afhankelijkheidsrelaties tussen werkgevers en werknemers.

Ondersteuning gemeenten bij taken Asiel en Migratie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget + subsidie

De opvang van asielzoekers, Oekraïners en andere migranten is van grote invloed op gemeenten. De afgelopen jaren speelden gemeenten een steeds grotere rol bij participatie, huisvesting en integratie. Met de Tijdelijke Commissie Asiel & Migratie (TCAM) heeft de VNG dit thema bestuurlijk hoog op de agenda gezet. We werken aan een eigen gemeentelijk verhaal over asiel en migratie. In 2025 nemen we zelf ketenvertegenwoordiging en ondersteuning in handen. De VNG biedt handreikingen voor uitvoering van opvang en ondersteuning en een vraagbaak bij vragen in de uitvoering. We vertegenwoordigen de gemeenten in de uitvoeringsketen, waaruit samenwerkingsafspraken en arrangementen voortvloeien.

Helpdesk van opvang tot integratie

● Extern gefinancierde activiteiten

We ondersteunen gemeenten bij al hun vragen op het gebied van asielopvang tot integratie. De VNG verzorgt de frontofficefunctie van dit loket en werkt samen met partners van de backoffice.

2.5 Platform Sociaal Domein

Veel opgaven in het sociaal domein hebben onderlinge raakvlakken. Het Platform Sociaal Domein (PSD) helpt gemeenten en hun partners de noodzakelijke samenhang te versterken vanuit concrete lokale en regionale behoeften. Regioadviseurs zijn als één team overal aanwezig in het land, halen signalen en informatie op, delen kennis en ondersteunen waar nodig voor korte en langere tijd. Als vereniging zetten we een stap naar voren door landelijke ondersteuning veel meer te laten aansluiten op de lokale praktijk, bijvoorbeeld in het maken van concrete keuzes in tijden van schaarste. Onze inzet is dat het Platform de komende tijd door alle gemeenten en partners wordt omarmd.

Lerende dialoog

● Beleidsinzet

We versterken het leervermogen van samenwerkende overheden en partners. Dit doen we door gemeenten te ondersteunen bij hun integrale opgaven in het sociaal domein en het gesprek tussen rijk en gemeenten te faciliteren over wat wel en wat niet werkt in de praktijk. Door de lerende dialoog sluit de dienstverlening van gemeenten en andere overheden uiteindelijk beter aan op de behoeften van inwoners.

Propositie

Duurzame ondersteuning met het Platform Sociaal Domein

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Het Platform Sociaal Domein helpt gemeenten, rijk en ketenpartners bij samenwerking en het slimmer inrichten van het sociaal domein. Wij zijn de schakel tussen het rijk, gemeenten en ketenpartners. Als inclusief en neutraal platform bieden wij gemeenten kennis, inzicht en advies. Dit doen we met onze regioadviseurs, experts en online platform. Bewegingen waar we aan bijdragen zijn verbinding van het sociaal domein met wonen, zorg & veiligheid, specialistische hulp, toegang tot hulp en randvoorwaarden in financiën en governance. In 2025 bestaat onze ondersteuning onder andere uit een online kennisplatform waar we antwoord geven op vragen rondom inrichting en samenwerking in het sociaal domein. We werken aan inhoudelijke projecten en programma's, met expertise die partijen echt verder brengt. Onze regioadviseurs bieden concrete ondersteuning in de vorm van instrumenten, opleidingen en praktijkvoorbeelden.

Eerst een thuis – regionale ondersteuning

● Extern gefinancierde activiteiten

Het Platform Sociaal Domein versterkt de regionale ondersteuning van gemeenten, aanbieders en woningcorporaties. Dit doen we door op het juiste moment en in samenhang met andere opgaven in te zetten op het vraagstuk van dakloosheid. Het uitgangspunt is dat mensen zoveel mogelijk ondersteuning thuis ontvangen in plaats van in intramurale (opvang) voorzieningen. We voorzien in één regionaal aanspreekpunt voor gemeenten, waarmee we de doelstellingen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid - Eerst een Thuis realiseren.

Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening

● Extern gefinancierde activiteiten

Het Platform Sociaal Domein ondersteunt gemeenten bij het versterken van hun lokale uitvoeringspraktijk in de toegang door hen inzicht te bieden in de lopende ontwikkelingen en de samenhang daartussen. Wij helpen om in de eigen lokale situatie stappen te zetten in de verbetering van de toegang, aansluitend bij de vragen/behoeften die lokaal leven. Daarbij zien we de landelijke programma's en projecten als ondersteunend voor de beweging op lokaal niveau. Dit doen we bij voorkeur samen met inwoners en/of lokale cliëntenorganisaties en cliëntondersteuners.

POK-ondersteuningsprogramma

● Extern gefinancierde activiteiten

Deze subsidie is bedoeld voor het verder verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening aan gemeenten en versterken van de samenwerking tussen gemeenten bij de inzet van de POK-middelen. Het Platform Sociaal Domein is een belangrijk middel om deze dienstverlening te verbeteren. Dit doen we door de lerende dialoog tussen overheden en partners op landelijk en regionaal niveau verder te ontwikkelen. En door de hulpverlening aan mensen die kampen met multiproblematiek te verbeteren dankzij optimale gegevensdeling in het sociaal domein. We versterken de rechtspositie van inwoners bij het ontvangen van zorg of ondersteuning in het sociaal domein.

Regioteam Zorg & Veiligheid

● Extern gefinancierde activiteiten

In de Landelijke agenda: perspectief 2025 staan gezamenlijke ambities die de basis vormen voor het regioteam Zorg & Veiligheid. Doel is dat in 2025 iedere regio een persoons- en systeemgerichte aanpak voor inwoners in een kwetsbare positie met bijbehorende huisvesting, zorg en ondersteuning hanteert. Dat vraagt dat gemeenten zich gedragen als partner in de samenwerking met ketenpartners in het zorg en veiligheidsdomein. Daar werkt het regioteam Zorg & Veiligheid naartoe door gemeenten en ketenpartners vraaggericht en proactief te ondersteunen, regionale regie te versterken en handvatten aan te reiken voor goede samenwerking. We stimuleren de inzet van ervaringsdeskundigheid in advisering en uitvoeringspraktijk. Dit alles doen we in nauwe afstemming met het programma Grip op Onbegrip van ZonMW en op basis van de Landelijke Agenda Zorg & Veiligheid.

Aanpak wachttijden

● Extern gefinancierde activiteiten

Om wachttijden te verminderen is het nodig om te werken aan goed inzicht en overzicht. Daarvoor werken we samen met jeugdregio's om duurzaam en methodisch de aanpak tot uitvoering te brengen in een gedecentraliseerd stelsel. Het verminderen van wachttijden bereiken we door het gebruik van data uit het Berichtenverkeer. We ondersteunen jeugdregio's om de praktijk te vertalen naar duurzaam wachttijdbeleid/een meerjarig regioplan. We bekijken met de regio waar directe impact mogelijk is op de wachtenden, en we verkrijgen inzicht in het primaire proces en betrekken dit in de aanpak, zodat de duurzame plannen goed aansluiten op de praktijk. We zetten een leernetwerk op om kennis en expertise te delen.

Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd (OZJ)

● Extern gefinancierde activiteiten

Het Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd (OZJ) bouwt mee aan een lerend jeugdstelsel dat kinderen en jongeren in Nederland helpt gelukkig en veilig op te groeien. In het programma Zorg voor Jeugd werken professionals, gemeenten, rijk, cliënten- en jeugdhulporganisaties samen. Niet vanachter een bureau, maar in de lokale praktijk.

Ondersteuningsteam Toeslagen 1.0

● Extern gefinancierde activiteiten

De afgelopen jaren is een grote groep kinderen van ouders die door de toeslagenaffaire zijn getroffen uit huis geplaatst. Schulden, zorgen om geld en armoede vormen een belangrijke risicofactor voor oplopende gezinsproblemen. In opdracht van het vorige kabinet wordt hard gewerkt aan herstel en vertrouwen. Dit doen we door het bieden van hulp en ondersteuning aan alle ouders en kinderen die gedupeerd zijn door de toeslagenaffaire; ook degenen waar een uithuisplaatsing aan de orde is (geweest). Specifiek is de opdracht van het OZJ (en haar opvolger) het Ondersteuningsteam te vormen om een onafhankelijk, neutraal en compassievol aanspreekpunt te bieden voor ouders. De lessen die we trekken uit de verhalen, gebruiken we om bij te dragen aan een brede dialoog over de menselijke maat.

Schakel en Adviesraad (SAR)

● Extern gefinancierde activiteiten

Het uitgangspunt is dat jeugdhulp kan verbeteren. Dat kan wanneer we aan het einde van de keten de complexe en meervoudige problematiek van jeugdigen en het gezin/systeem onderzoeken en op basis daarvan stroomopwaarts eerder en beter handelen. Niet méér jeugdhulp dus, maar steeds bétere jeugdhulp. Om dit proces te ondersteunen zijn acht bovenregionale expertisenetwerken (BEN's) actief, waar experts van diverse organisaties deel van uitmaken. We helpen de professionals in deze expertisenetwerken om hun kennis en expertise organisatieoverstijgend met elkaar te verbinden, zodat de meest actuele en integrale, passende hulp geboden kan worden aan kinderen en gezinnen met complexe, meervoudige problemen.

Wel in Ontwikkeling

● Extern gefinancierde activiteiten

Het uitgangspunt in de aanpak Wel in Ontwikkeling is dat elk kind het recht heeft zich te ontwikkelen, en zich ook kán ontwikkelen. Dit tegen de achtergrond van een groep jongeren die niet bij onderwijs ingeschreven zijn. Het doel is te inventariseren, verbinden en zichtbaar maken van initiatieven die al op regionaal niveau zijn ontwikkeld, en hun toegevoegde waarde voor deze doelgroep hebben aangetoond. Daarnaast legt het project de focus op het samen (blijven) leren over en van deze doelgroep. Dat doen we door in gesprek te gaan met jeugdigen en hun gezin. Daar halen we rode draden en verbeterpotentieel uit voor de regio's en landelijk, in aansluiting met MAO (Met Andere Ogen).

Voorbij corona/Doorontwikkeling PSD

● Extern gefinancierde activiteiten

In de coronacrisis kwamen er doorbraken in de aanpak van schulden en hulp aan kwetsbare gezinnen. Er ontstonden nieuwe, onverwachte coalities. Traditioneel ingewikkelde samenwerkingen (onderwijs-gemeente) bleken makkelijker te organiseren als je een scherp doel hebt: de zorg voor inwoners in een kwetsbare positie. In een aantal trajecten nemen we deze lessen mee en worden stappen gezet naar structurele oplossingen. Doel is dat gemeenten aan de slag kunnen gaan met de weerbarstige knelpunten in de toegang voor inwoners. Concreet gaat het om rechtmatige, zorgvuldige gegevensdeling, onderzoek naar handelingsperspectief van gemeenten bij kansenongelijkheid, het inrichten van een adviespunt ontschotte financiering en de doorontwikkeling van de kennisfunctie van Platform Sociaal Domein.

Versterken samenwerking medisch-sociaal domein 2024-2025

● Extern gefinancierde activiteiten

Het Platform Sociaal Domein voert verschillende activiteiten uit op het gebied van Wmo, Dakloosheid, IZA/GALA en de lokale Preventieakkoorden. Deze opgave staat in verbinding met de andere opgaven binnen het zorg-, sociaal en medisch domein. Juist doordat het Platform deze in verbinding met elkaar kan oppakken zorgt dit voor een betere uitvoerbaarheid van beleid en uitwisseling van kennis van onderop. Hierbij ontwikkelen wij ook innovatieve methoden. Onze regioadviseurs en financieel-juridisch adviseurs staan gemeenten bij. We versterken onderling (regionaal) leervermogen. Het Platform verzamelt tools en zet een kennisdatabase op voor de ondersteuning aan gemeenten.

3
Leefomgeving

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Lot van Hooijdonk

Wethouder Utrecht, commissievoorzitter economie, klimaat, energie en milieu

Jan Martin van Rees

Wethouder Almelo, commissievoorzitter ruimte, wonen en mobiliteit

Oog op de bal houden

Lot van Hooijdonk: 'In 2025 bereiden we ons voor op de invoering van de nieuwe Wet collectieve warmte. Bijzonder is dat de levering van warmte weer een publieke dienst wordt als het concept wetsvoorstel in de huidige vorm wordt aangenomen.'

Jan Martin van Rees: 'Wij staan aan de lat om complexe opgaven voor onze inwoners behapbaar te maken. Het rijk moet keuzes samen met ons - gemeenten - en provincies en waterschappen maken.'

Lot van Hooijdonk: 'Ook de energietransitie legt beslag op de directe leefomgeving, denk aan zonnepanelen die energie geven én terugleveren. Als gevolg van dit tweerichtingsverkeer zijn de decentrale systemen complex, kleinschalig en dicht bij huis.
De komende tien jaar verwachten we een verdubbeling van het huidige aantal transformatie-huisjes. Dat grijpt in in onze straten en plantsoenen en dat vinden mensen echt niet leuk. Tegelijk is het absoluut noodzakelijk want iedereen wil 24/7 elektriciteit. Net als een warm huis.'

Jan Martin van Rees: 'De vraag naar ruimte is vele malen omvangrijker dan ons landje groot is. We zullen steeds meer naar gecombineerd ruimtegebruik toe moeten.'

Lot van Hooijdonk: 'Wij maken de openbare ruimte met elkaar. De keuzes die je in het fysieke domein maakt, zijn van directe invloed op mensenlevens en bepalen de kwaliteit van leven. De netcongestie is eigenlijk het resultaat van een succesvolle transitie. Versnellende factor was de oorlog in Oekraïne. Dat is typisch iets wat bij een systeemverandering hoort: er gebeuren dingen die je vooraf niet kon weten, op allerlei vlakken tegelijk: financiën, wetten en regels, technologie en cultuur. Dat gaat met horten en stoten.'

Jan Martin van Rees: 'Je wil inderdaad uiteindelijk een leefbare maatschappij. Waar je met plezier naar buiten loopt. Waarin je kunt spelen, sporten en ontspannen. De druk op de ruimte wordt groter. Er is ruimte nodig voor industrieterreinen, natuur, water, agrariërs, energie-transitie en defensie. In Overijssel loopt bijvoorbeeld de vraag of er plaats is voor een munitiedepot, en dat zorgt voor verhitte discussies. Vanuit geopolitiek perspectief is dit verzoek legitiem en daarom is het aan gemeenten om vanuit gemeenschappelijk belang toch mee te denken waar dit depot kan komen. Dat is je verantwoordelijkheid nemen en de stap naar voren zetten. De kracht van gemeenten is dat we moeilijke keuzes niet uit de weg gaan.'

Lot van Hooijdonk: 'Onze inzet vandaag gaat over de wereld zoals die over vijftien jaar is. Belangrijk om oog op de bal te houden dus. Met doorzettingsvermogen en optimisme, ook al is het niet alleen maar feestelijk. Waar dat nodig is, hebben wij als bestuurders de taak het de samenleving uit te leggen en het gewenste toekomstbeeld vast te houden.'

Jan Martin van Rees: 'Ik denk dat we zo langzamerhand tegen de grenzen van participatie aan zijn gelopen. Zolang mensen vanuit hun eigen belang blijven procederen tegen een appartementencomplex aan de overkant van hun straat, gaan die 900.000 noodzakelijke woningen er niet komen. Je kunt inwoners wel ruimte geven om mee te denken over hóe die nieuwe woningen het beste ingepast kunnen worden. Daarom kijken wij ook welke mogelijk-heden er zijn om procedures te beperken en doorlooptijden te verkorten. Daadkracht en creativiteit zijn hard nodig. Je merkt in het land grote bereidheid om tot gezamenlijke oplossingen te komen. Daar haal ik vertrouwen uit.'

Omkeringsthema

3.1 Fysieke leefomgeving

Daadkracht en actie zijn nodig om verder te komen met de ruimtelijke puzzel, woonzekerheid, de transitie in het landelijk gebied het principe van water en bodem sturend en ook een duurzame en circulaire economie. De VNG zoekt de samenwerking en ondersteunt gemeenten bij het versterken van de uitvoering. Hiermee zijn gemeenten in staat om een goede belangenafweging te maken, doelen te stellen en te prioriteren bij het overgaan tot actie en uitvoering.

Gezonde leefomgeving

● Beleidsinzet

Om te kunnen werken aan een schone, veilige en gezonde leefomgeving is samenwerking tussen gemeenten, medeoverheden, het rijk en de omgevingsdiensten essentieel. Of het nu gaat om een circulaire economie of beleidsontwikkelingen op het dossier milieu. Uitvoerbaarheid en juridische houdbaarheid zijn voor gemeenten cruciaal. Net zoals het gebruik kunnen maken van een efficiënt proces inzake vergunningverlening en handhaving. We ondersteunen gemeenten bij de inrichting van Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) rondom de meest relevante afvalstromen. We streven ernaar dat gemeenten gebruikmaken van (vernieuwde) landelijke afspraken die zijn gemaakt met verpakkingsverwerker Verpact, gericht op het afvaldossier. Dit doen we door een krachtige lobby en vroegtijdige, optimale afstemming tussen de uitvoeringspraktijk van gemeenten en het rijksbeleid.

Bouwen en wonen

● Beleidsinzet

De VNG behartigt de belangen van gemeenten bij het rijk, provincies en waterschappen in de uitwerking van wet- en regelgeving en diverse beleidsprogramma's op de terreinen bouwen, wonen en grondbeleid. We werken samen met partners in de sector, zoals corporaties, projectontwikkelaars en banken. Onder meer door ideeën aan te dragen, te reageren op consultaties voor nieuwe wet- en regelgeving, onderzoeken te doen en deel te nemen aan klankbord- en werkgroepen draagt de VNG namens en met gemeenten bij aan het behalen van de beleidsdoelstellingen. En uiteraard voeren we onze vertrouwde lobby voor uitvoerbare wet- en regelgeving en afspraken die bijdragen aan de woonzekerheid en de bouw van meer woningen in ons land.

Mobiliteit en bereikbaarheid

● Beleidsinzet

We staan voor een mobiliteitstransitie en kunnen mobiliteit alleen toekomstbestendig maken als we in onderlinge samenhang kijken naar bereikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid. We zetten ons in voor interbestuurlijke samenwerking tussen rijk, provincies en gemeenten. Daarbij passen we mobiliteit in in de ruimte, passend bij andere ruimtelijke opgaven zoals water- en bodemsturend, woningbouw, verduurzaming, gezonde leefomgeving en veiligheid. In 2025 denkt de VNG mee in de uitwerking van de mobiliteitsvisie van IenW. Dat doen we samen met gemeenten en andere stakeholders. Ook bij de herziening van de Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) brengen we onze lobbypunten in.

Landelijk gebied en natuurbeleid

● Beleidsinzet

Nederland kent een groot landelijk gebied. Via een gebiedsgerichte aanpak hebben de opgaven voor natuur, klimaat en water impact op het landelijk gebied dat vele gemeenten omvat. De transitie raakt aan landbouw, natuur, de energietransitie, leefbaarheid en het voorzieningenniveau. De VNG zet - naast de genoemde opgaven - bij de belangenbehartiging in op brede welvaart, perspectief voor elke regio en een sterke positionering daarbij van gemeenten. Focus ligt daarbij op interbestuurlijke samenwerking, uitvoerbaarheid van afspraken en wet- en regelgeving en adequate financiering.

Ruimte, water en klimaatadaptatie

● Beleidsinzet

Gemeenten hebben een belangrijke taak in de ruimtelijke inrichting en het gebruik van de ruimte. Het klimaat verandert, de grenzen van het water- en bodemsysteem zijn in zicht, we stappen over op een andere energievoorziening en we streven naar een circulaire economie. Nieuwe regelgeving dwingt ook meer in die richting. Dit alles vraagt om een integrale manier van werken, waarmee keuzes voor de leefomgeving sneller en meer in samenhang kunnen worden gemaakt. We borgen de belangen van gemeenten en regio's bij ruimtelijke vraagstukken. Samen met het rijk bepalen we de Nederlandse inzet richting Brussel.

Regionale economie

● Beleidsinzet

Een gezonde en duurzame economie en arbeidsmarkt bepalen in belangrijke mate onze welvaart en welzijn. Op lokaal en regionaal niveau werken we aan een duurzame economie, waarin ondernemers en mkb (midden- en kleinbedrijf) weerbaar zijn voor laagconjunctuur, en bijdragen aan brede welvaart. In de belangenbehartiging ligt ons accent op de thema's mkb & innovatie, ruimte voor werken en ondernemen, een human capital agenda en regionaal-economische samenwerking. Dit doen we door belangbehartiging, bijeenkomsten Nieuwe Economie in verschillende regio's van het land en afstemming tussen VNG, IPO en het rijk. We leggen verbinding met regio's tegen de achtergrond van Elke Regio Telt en de ontwikkeling van regionale investeringsstrategieën. Ook leveren we een bijdrage aan de interbestuurlijke samenwerkingsagenda Ruimte voor werken en ondernemen.

Gezonde leefomgeving: Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Een goed functionerend stelsel van Vergunningverlening, Handhaving en Toezicht (VTH) is voor gemeenten essentieel als het gaat om een gezonde, schone en veilige leefomgeving. We werken aan de versterking en verbetering van het VTH-stelsel zodat gemeenten in staat zijn hun taken goed uit te (laten) voeren; daar ondersteunen we ze bij. We behartigen gemeentelijke belangen via het Bestuurlijk Omgevingsberaad (BOB). Ook het versterken van het opdrachtgever en opdrachtnemerschap tussen gemeenten en omgevingsdiensten speelt hierin een rol. Een actieve verbinding tussen het stelsel VTH en de uitvoering van de Omgevingswet is van belang alsook het inspelen op de behoeften en mogelijkheden van de gemeentelijke uitvoering. Het gaat daarbij ook om efficiënte informatie en data-uitwisseling.

Gezonde leefomgeving: milieu en Nationaal Programma Circulaire Economie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG ondersteunt gemeenten bij het zetten van de stap vooruit op het gebied van milieu & gezonde leefomgeving en circulaire economie. Het gaat om het vervullen van hun rol bij de transitie naar een leefomgeving die op orde is: gezond, schoon en veilig. We helpen gemeenten door het versterken van kennisopbouw, kennisdeling en uitvoeringsondersteuning. Inwoners zijn gebaat bij een gezonde, schone en veilige leefomgeving, waarin ze beschermd worden tegen (schadelijk) afval in de openbare ruimte, schadelijke effecten van industrie, geluidsoverlast en een slechte luchtkwaliteit. Actueel is de ontwikkeling van het Nationaal Milieu Programma (NMP) en de acties die voortkomen uit het rapport 'Industrie en Omwonenden' van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV).

Bouwen en wonen: programma Woningbouw (mininsterie VRO)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De behoefte aan voldoende betaalbare woningen van goede kwaliteit is groot. Dat vraagt stevige publieke regie op de volkshuisvesting. De inzet van de VNG richt zich op het verbeteren van de kwaliteit en duurzaamheid van bestaande en nieuwe gebouwen. We bevorderen voldoende woningaanbod dat aansluit op de behoefte en past binnen een zorgvuldige ruimtelijke inrichting. Ook bevorderen we gebiedsontwikkelingen door gemeentelijke grondverwerving, afspraken met private grondeigenaren en verbetering van financieringsmogelijkheden voor publieke investeringen. Het gaat om het reguleren van het gebruik van woonruimten om tot een eerlijke verdeling van schaarste te komen en leefbaarheid en goed verhuurderschap te bevorderen. Ander doel is woonlasten betaalbaar maken voor lage en middeninkomens.
We bevorderen dat corporaties een goede bijdrage leveren aan het gemeentelijk woonbeleid. Tot slot streven we naar voldoende betaalbare en passende woningen voor aandachtsgroepen.

Mobiliteit en bereikbaarheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG brengt in beeld welk instrumentarium nodig is om mobiliteit vanuit de bereikbaarheidsgedachte en bereikbaarheidsdoelen te benaderen. De VNG reikt in 2025 kennis en informatie aan zodat gemeenten de mobiliteitstransitie vorm kunnen geven. Dit zorgt voor duurzame bereikbaarheid van voorzieningen. Daarvoor worden verschillende opgaven gecombineerd, zoals de ruimtelijke uitdaging, de doelstellingen uit het klimaatakkoord en de energietransitie. We ondersteunen gemeenten met kennis over de verbetering van verkeersveiligheid. Door risicogestuurd te werken in gemeente en regio, kan het aantal verkeersdoden en slachtoffers verminderen. We zetten in op de uitbreiding van boa-bevoegdheden bij verkeershandhaving. Ander doel is het inzichtelijk maken van de vernieuwingsopgave van hun infrastructuur en (duurzame) handelingsperspectieven hiervoor.

Landelijk gebied en natuurbeleid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG ondersteunt en begeleidt bij de transitie landelijk gebied en de totstandkoming en uitvoering van gebiedsprogramma's, samen met provincies, gemeenten en waterschappen. We maken de verbinding met de Nota Ruimte (NOVEX). De VNG ondersteunt gemeenten bij de gevolgen van het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN) voortvloeiend uit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (WSN). Wij streven naar een juridisch haalbaar, houdbaar en uitvoerbaar beleid voor gemeenten. De VNG helpt bij de uitvoering van (beëindigings)regelingen voor agrarische ondernemers. Wij spannen ons in voor financiering van landbouw en landgebruik via het Nationaal Programma Landelijk Gebied (en/of de mogelijke opvolger daarvan). Tot slot richten wij ons op uitvoeringscondities die op orde zijn, zodat gemeenten gesteld staan voor hun taken op groen en fauna die voortvloeien uit de Omgevingswet. We letten daarbij ook op het behoud van biodiversiteit op lokaal niveau omdat dit direct samenhangt met de maatschappelijke opgaven in het landelijk gebied.

Ruimte, water en klimaatadaptatie: ruimtelijke puzzel en WBS (water- en bodemsturend)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het klimaat verandert en de grenzen van het water- en bodemsysteem zijn in zicht. We stappen over op een andere energievoorziening en we streven naar een circulaire economie. Dit alles vraagt om een integrale manier van werken, waarmee keuzes voor de leefomgeving sneller en meer in samenhang kunnen worden gemaakt. De VNG biedt ondersteuning in het werken aan grote ruimtelijke opgaven op basis van de Nota Ruimte. De randvoorwaarden voor gemeenten moeten dusdanig zijn dat zij gezamenlijke groenambities waar kunnen maken. En dat gemeenten kunnen bijdragen aan de Delta-opgave en een klimaatrobuuste inrichting van Nederland.
We stellen gemeenten optimaal in staat om hun bodem- en ondergrond taken uit te voeren. Dit doen we door belangenbehartiging en dienstverlening, in de vorm van handreikingen, data en informatie, modelverordeningen en webinars.

Regionale economie: versterking economische activiteiten

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Voor een weerbare, toekomstbestendige (lokale en regionale) en duurzame economie is samenwerken key en spelen data en datagedreven werken een steeds prominentere rol. Gemeenten hebben belang bij een economisch klimaat dat bijdraagt aan brede welvaart. We ondersteunen hen bij het werken aan een een duurzame economie, het versterken van het verdienvermogen en een krachtige arbeidsmarkt. Dat doen we met het subsidieprogramma Betere Regelgeving en Dienstverlening en de landelijke Actieagenda mkb-dienstverlening. We zetten in op een landelijk dekkende structuur van regionale talentfondsen en het verstevigen van samenwerkingsrelaties tussen overheden op het domein van human capital. We bouwen in 2025 verder aan het ambtelijk VNG-netwerk Ruimte voor werken en ondernemen. Ook bieden we een sociale kaart van economische regio's, boards en samenwerkingsverbanden en deelnemende gemeenten.

Integrale aanpak: fysieke leefomgeving

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het versterken van de fysieke leefomgeving vraagt om een integrale aanpak. Alles hangt met alles samen. Of het nu gaat om grote opgaven als woonzekerheid, transities op het gebied van klimaat en energie of dat het gaat om lokaal, regionaal, nationaal of Europees beleid. Breed en integraal vraagstukken bezien is cruciaal. Daarvoor is het noodzakelijk in te zetten op een integrale en strategische aanpak voor het hele domein van de fysieke leefomgeving om gemeenten dossieroverstijgend te ondersteunen. Met de inzichten vanuit een eerdere impactanalyse van stapeling van wet- en regelgeving vanuit Europa, rusten we gemeenten verder toe in hun rol. Zodat zij gedegen lokale afwegingen kunnen maken, vanuit de geest van de Omgevingswet en gericht op het versterken van juridisch houdbaar en (lokaal) uitvoerbaar beleid.

Integrale aanpak: digitale infrastructuur & 5G

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG zet zich in voor strategische advisering en ondersteuning van gemeenten bij de uitrol van 5G en glasvezel. In 2025 ondersteunt de VNG gemeenten bij de aanwending van de middelen uit het Landelijk fonds aansluiting onrendabele adressen gigabit internet, dat mogelijk wordt opgericht. Verder voert de VNG een lobby ten aanzien van de Gigabit Infrastructure Act van de Europese Commissie. Die verordening dwingt gemeenten om een gezamenlijke portal te hebben voor aanleg van telecominfra. De Act neemt gemeenten elke coördinatierol uit handen ten aanzien van plaatsing 5G-masten en aanleg glasvezelnetwerken.

Integrale aanpak: verkenning informatievoorziening fysiek domein

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

In 2023 is het project Verkenning Informatievoorziening Fysiek Domein (VIFD) gestart. Dit creëert waarde door te streven naar een integrale aanpak van informatievoorziening in het fysieke domein. Gemeenten hebben data en informatie nodig om hun taken in het fysieke domein goed uit te kunnen voeren. Dit bevordert de efficiëntie, samenwerking tussen bestuurslagen en verbeterde beleidsvorming, waardoor gemeenten beter in staat zijn om hun taken uit te voeren. Het project vormt de basis voor een meerjarige werkagenda waarin zoveel mogelijk interbestuurlijke en publiek-private samenwerking wordt opgezocht op vijf beleids-terreinen: bouwopgave, volkshuisvesting, energie, mobiliteit en landelijk gebied (stikstof).

Gezonde leefomgeving: omgevingsveiligheid

● Extern gefinancierde activiteiten

Gemeenten worden toegerust op bestaande en toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot veilig wonen en duurzame economische groei in een beperkte ruimte. De VNG heeft hiertoe met partners afspraken gemaakt in de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid 2025-2028 (MVO). De VNG ondersteunt gemeenten bij het uitvoeren van de taken die voortvloeien uit het Register Externe Veiligheid (REV). Zij kunnen gebruikmaken van de versterkte kennisinfrastructuur omgevingsveiligheid. We bieden in 2025 een congres over omgevingsveiligheid, kennistafels en de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen. Onder voorbehoud van goedkeuring van afsprakenkader Meerjarenagenda omgevings-veiligheid 2025 - 2028 en de daaruit voortvloeiende vervolgsubsidie aan VNG tbv versterken kennisinfrastructuur.

Bouwen en wonen: uitvoeringskracht

● Extern gefinancierde activiteiten

Ondanks de huidige aanpak van extra middelen en expertise blijven capaciteitsproblemen een veel genoemde oorzaak voor vertraging van woningbouwprojecten. Daarom hebben BZK, IPO en VNG de handen ineen geslagen. Het doel is het versterken van de gemeentelijke, provinciale en regionale uitvoeringskracht in het ruimtelijk domein. Zodat we de mismatch tussen de grote woningbouwopgave en beperkte beschikbare ambtelijke capaciteit in gezamenlijkheid aanpakken. Dit helpt gemeenten bij het realiseren van hun woningbouwopgave.

Bouwen en wonen: ondersteuningsprogramma arbeidsmigranten

● Extern gefinancierde activiteiten

Het doel van de inzet van de VNG is dat gemeenten zich bewust zijn van het vraagstuk rond arbeidsmigranten en hier op inzetten; zelf, regionaal en/of met private partijen. In 2025 ondersteunt de VNG gemeenten door middel van kennisproducten. We reiken aan welke netwerkpartners gemeenten kunnen betrekken. Onze lobby is gericht op werkbare wet- en regelgeving rondom arbeidsmigranten. De VNG biedt ondersteuning aan gemeenten om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren door opvolging te geven aan de adviezen die gegeven zijn door het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten.

Mobiliteit en bereikbaarheid: uitwerken digitaal stelsel & WegenNetwerkRegistratie (WNR)

● Extern gefinancierde activiteiten

Mobiliteitsdata zijn van belang voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. De VNG levert input op de governance van het digitaal stelsel mobiliteitsdata (DSM) en WegenNetwerk-Registratie (WPNR). We dragen bij aan de verdere uitwerking van de WNR, en de analyse van gemeentelijke werkprocessen. We doen werklastonderzoek naar de huidige oplossing en de voorkeursoplossing. We verrichten een impactanalyse op de herziene Europese verordening over realtimeverkeersinformatiediensten (RTTI). Het idee is om samen met IenW te komen tot een gezamenlijk stelsel waarin mobiliteitsdata van gemeenten een plaats krijgen.

Ruimte, water en klimaatadaptatie: kennisimpuls bodem en ondergrond

● Extern gefinancierde activiteiten

De VNG faciliteert het regionaal leren en ondersteunt de ontwikkeling van het regionale kennisschakelpunt. Dit door de inzet van adviseurs die de regio ondersteunen bij het opstellen van kennisagenda's. Enerzijds regiospecifieke inzet omdat regio's verschillende behoeften hebben op basis van ontwikkeling als schakelpunt in opbouw. Anderzijds regio-overstijgend voor bovenregionale onderwerpen. De regioadviseur bepaalt samen met de betrokkenen welke activiteiten genomen moeten worden om te komen tot het realiseren van een gedragen regionale kennisagenda. Er wordt gewerkt aan pilots datagedreven werken bij bodem en ondergrond en het ontsluiten van bestaande kennis. Het bouwen aan een ecosysteem integraliteit is uitgangspunt van beleid voor lokaal samenhangende oplossingen.

Regionale economie: Programma Betere Dienstverlening en Regelgeving (Economie) 2024-2027

● Extern gefinancierde activiteiten

Dit programma bevordert dienstverlening en regelgeving aan ondernemers. Meer en verbeterde inzet leidt tot een betere relatie en meer binding van ondernemers aan de gemeente met daardoor indirect positieve effecten op de lokale economie in termen van werkgelegenheid, economische spin-off en verbinding met maatschappelijke opgaven. Dit doen we met concrete instrumenten en tools. Een greep uit de acties: we streven naar een duidelijke kanalenstrategie in ondernemersgerichte taal (omnichannel). Klantreizen geven input aan vraaggestuurde stappenplannen voor specifieke ondernemersthema's. We geven in 2025 een impuls aan het inkoop- en aanbestedingsbeleid voor lokale ondernemers. We helpen regeldruk aan te pakken, wat bijdraagt aan transitiegerichte ondernemersdienstverlening.

3.2 Omgevingswet

Een goede balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving; dat is waar de Omgevingswet voor staat. Dat wordt bereikt door vermindering én vereenvoudiging van regels; dat is mede noodzakelijke vanwege de huidige krapte op de arbeidsmarkt. En door meer ruimte voor initiatieven. Het is de bedoeling van de wet dat besluitvorming sneller gaat. Het uitgangspunt is lokaal maatwerk en vertrouwen. De Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) zijn op 1 januari 2024 in werking getreden. De Omgevingswet biedt kansen om de complexe opgaven in het land optimaal aan te pakken. Daar richt de VNG zich dan ook op.

Transitiefase Omgevingsplan tot 2032

● Beleidsinzet

De VNG biedt gemeenten ondersteuning bij de transitie naar het omgevingsplan. Het betreft een nieuwe, complexe en specifieke opgave waar de komende jaren veel inspanning voor nodig is. Dat doen we in een vorm die recht doet aan de verschillen tussen gemeenten en hun diverse aanpakken. Met de acties van de VNG in 2025 ondersteunen we gemeenten juridisch en stapsgewijs naar de ontwikkeling van een omgevingsvisie en integraal omgevingsplan die in respectievelijk 2027 en 2032 klaar moeten zijn. We bieden een samenhangend transitie-framework voor het omgevingsplan. Daaraan gekoppeld worden ook de beleidscyclus en de daarvan deel uitmakende instrumenten inzichtelijk gemaakt.

Structurele ondersteuning Omgevingswet

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het doel van de structurele ondersteuning is gemeenten bewust te maken van de instrumenten in de Omgevingswet om maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving adequaat op te pakken. Door vanuit programmamanagement te sturen op de focus van het programma, goede afstemming met interbestuurlijke partners en vertegenwoordiging van de achterban, dragen we bij aan het (regionaal) oppakken van de grote maatschappelijke opgaven met de inzet van de Omgevingswet en het aanjagen van integraal werken in de geest van de wet. Daarnaast kan ook na beëindiging van het programma Omgevingswet dienstverlening op de effectieve inrichting en toepassing van de Omgevingswet worden geboden aan gemeenten.

Regie en demandorganisatie Omgevingswet

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De komende jaren biedt de VNG de benodigde ondersteuning aan haar achterban op verschillende aspecten van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De VNG zet zich in voor het ophalen, analyseren en prioriteren van digitale gemeentelijke demand voor doorontwikkeling, afbouw en uitbouw van het DSO. We vertalen dit naar lokale softwareleveranciers en landelijke voorzieningen (DSO-LV). Vervolgens testen we dit en communiceren we hierover. Door het testen van de nieuwe functionaliteiten met werkprocessen en inhoud van de gemeenten in de gehele DSO-keten, krijgen gemeenten inzicht in de werkbaarheid daarvan. Ook monitort de VNG de gerealiseerde functionaliteiten. Aan dit demandproces dragen diverse disciplines bij: portfoliomanagement, architectuur, leveranciersmanagement, demandmanagement en Indringend ketentesten (IKT).

Ondersteuning en nazorg Omgevingswet

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

In 2025 biedt de VNG gemeenten ondersteuning bij inzicht in de structurele inhoudelijke en financiële effecten van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) op hun financiële planning en controlcyclus. We continueren de interbestuurlijke afstemming. We werken aan een verbetering van het dienstverleningsniveau en het kwaliteitsniveau van de VTH-taken bij gemeenten en omgevingsdiensten. Hierbij gaat extra aandacht uit naar expertise, samenwerking in de regio, digitalisering en processen en samenhang kerninstrumenten en besluitvorming van raad en college. Dat doen we door samen met gemeenten voorbeeld-producten te ontwikkelen en kennis uit te wisselen. Belangrijk is ook om knelpunten en belemmeringen weg te nemen die direct samenhangen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Ondersteuning werkende ketens

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

De VNG zet zich in voor het ophalen, analyseren en prioriteren van digitale gemeentelijke demand voor doorontwikkeling, afbouw en uitbouw van het DSO. In 2025 continueren we de ondersteuning voor het technisch in beheer nemen van de bruidsschat (rijksregels overgedragen aan gemeenten). Door het borgen van ondersteuning voor de transitie van de bruidsschat naar het nieuwe deel van het omgevingsplan bij het werkpakket Kerninstrumenten en het borgen van de Regie- en Demandactiviteiten met betrekking tot toepasbare regels bij het werkpakket R&D, worden gemeenten ook in de komende jaren ondersteund.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

● Extern gefinancierde activiteiten

In 2025 zet de VNG in op nazorg bij de implementatie van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb): implementatieondersteuning bij verbouwingen. We stellen beslisinformatie beschikbaar voor (her)onderhandeling over financiële compensatie. We bereiden de besluitvorming voor gevolgklassen 2 en 3 voor. Daarmee wordt een werkend stelsel inclusief monitoring geborgd. Gemeenten kunnen hierdoor hun taken onder de Wkb uitvoeren. Uiteindelijk gaat het erom gemeenten bewust te maken van en voldoende in staat stellen tot de toepassing van de instrumenten in de Omgevingswet en de Wkb om bovenlokale maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving adequaat op te pakken.

Nazorg en ondersteuning Omgevingswet

● Extern gefinancierde activiteiten

Door ervaringen op te halen bij gemeenten over het werken met de Omgevingswet én op welke wijze de wet en het instrumentarium het beste kunnen worden toegepast om de doelen te realiseren, kan de VNG haar ondersteuning naar gemeenten adequaat inrichten. Gemeenten kunnen bij de VNG terecht met vragen. Door het betrekken van gemeentelijke bestuurders met verantwoordelijkheid voor de Omgevingswet in hun portefeuille, wordt de bestuurlijke betrokkenheid gecontinueerd en zo mogelijk vergroot. Over mogelijke omissies en knelpunten in de wetgeving schakelt de VNG met gemeenten (al dan niet in een netwerk van gemeenten verenigd) en onder andere met de ministeries van BZK en I&W.

3.3 Energie en klimaat

Het toekomstige energiesysteem vormgeven vraagt vandaag en in de toekomst ingrijpende keuzes. Waar gaan we het net verzwaren? Welke nieuwe hernieuwbare bronnen zetten we in? En hoe kunnen gemeenten hierin een goede regierol pakken? Gemeenten hebben met de aanvaarding van het Klimaatakkoord toentertijd een belangrijke stap naar voren gezet. Als VNG werken we inmiddels onder andere mee aan een duurzaam energiesysteem, onder de randvoorwaarden die tijdens de vorige ALV zijn vastgesteld: het speelveld en uitvoeringskracht gemeenten op orde. Haalbaar, betaalbaar en rechtvaardig voor de samenleving. We doen het samen en in vertrouwen. En houden koers richting 2050. De VNG werkt samen met en voor gemeenten op het brede terrein van de energietransitie: verduurzaming gebouwde omgeving, aanpak netcongestie, verduurzaming industrie, ruimtelijke inpassing, de opwek van nieuwe duurzame energiebronnen en duurzame mobiliteit. Op al die terreinen biedt de VNG ondersteuning aan de hand van de benodigde instrumenten, op het gebied van financiën, planvorming en uitvoering. Zo zorgen we er ook voor dat gemeenten weten hoe ze invulling kunnen geven aan hun regierol in de warmtetransitie.

Uitvoeringsondersteuning klimaatakkoord

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Met het nieuwe kabinet streven we naar hernieuwing van de interbestuurlijke afspraken om de positie van gemeenten te borgen. We ondersteunen gemeenten bij het verkrijgen en wegzetten van de benodigde uitvoeringsmiddelen, we ontwikkelen ondersteuningsactiviteiten voor gemeenten om hun uitvoeringskracht en capaciteit te versterken, zijn er scherp op dat nationaal en Europees beleid ook goed uitvoerbaar is voor gemeenten, maar ook dat er voldoende perspectief is voor inwoners en bedrijven om mee te kunnen doen aan de energietransitie. Dit doen we ook door hen te ondersteunen met de juiste data en monitoring. Hier past ook de ondersteuning door Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO) in.

Verduurzamingsopgaven gebouwde omgeving

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Naar verwachting treden in juli 2025 twee wetten in werking waarmee gemeenten extra taken en bevoegdheden krijgen: de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en de Wet collectieve warmte (Wcw). Gemeenten werken in 2025 aan de uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma, waarbij ze invulling geven aan de oplossingen voor natuurinclusief isoleren. De VNG ondersteunt gemeenten zodat zij tijdig invulling kunnen geven aan deze nieuwe taken en bevoegdheden. Daarnaast worden in 2025 Europese richtlijnen vertaald naar wetten en taken die van invloed zijn voor gemeenten.

Klimaatopgaven sector Elektriciteit & Infra

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

We ondersteunen gemeenten bij het vinden van oplossingsrichtingen voor netcongestie. We helpen bij het formuleren van integrale kaders voor nieuwe bronnen en technieken zoals groen gas, waterstof en energiehubs. We dragen bij aan een aanbod van duurzame energie en de doorontwikkeling van de RES-aanpak. We helpen bij het doorvertalen van het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE), met aandacht voor energierechtvaardigheid en het bewaken van de betaalbaarheid. Daarnaast zorgen we voor goede positionering van gemeenten in de energieboards waarin de energievisies en provinciale Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK's) worden vastgesteld. We helpen gemeenten bij het maken van grote ruimtelijke langetermijnkeuzes die nodig zijn voor een toekomstbestendig en duurzaam energiesysteem.
We maken inzichtelijk welke uitvoeringskaders (juridisch, financieel) gemeenten nodig zijn om deze taken uit te voeren. Ook zetten wij ons in voor een goede plek voor gemeenten binnen de energyboards. We zijn in 2025 aangesloten op alle sporen in het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN). We vertalen nieuwe knelpunten in de uitvoering naar concrete VNG-handreikingen voor gemeenten. We steunen koplopers maar ook de gemeenten die vastlopen of minder snel gaan. We werken met alle gemeenten aan concrete oplossingen. We maken interbestuurlijke afspraken om de positie van gemeenten in de governance te borgen.

Ondersteuning uitvoering Klimaat, Landbouw, Landgebruik en Industrie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

De VNG ondersteunt gemeenten bij het vinden en uitvoeren van hun rol binnen de verduurzaming van de (decentrale) industrie en het mkb. De inzet van de VNG voor het landelijk gebied is opgenomen in de position paper Landelijk Gebied.
Voor de sector industrie zorgen we dat gemeenten goed zijn aangehaakt bij de totstandkoming en uitvoering van Cluster Energie Strategieën (CES) van zes industrieclusters van het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI). We bewaken de integrale rol met andere dossiers die samenhangen met de verduurzaming van de industrie, waaronder de ruimtevraag en het oplopend watertekort.

Verduurzaming van de mobiliteitssector

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Samen met het rijk en het IPO ondersteunen wij slagvaardig bij de uitwerking van Regionale Mobiliteitsprogramma's (RMP's). We werken samen met gemeenten aan de vraagarticulatie rond datagedreven werken en bieden de nodige ondersteuning. Wij brengen naast 'verduurzaming' ook 'verandering' en 'vermindering' (trias mobilica) onder de aandacht bij gemeenten om de uitvoering te versterken. De inzet is gericht op stevige verankering van de implementatie van energietransitie in de mobiliteitssector.

Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

De Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO) biedt gemeenten de gegevens die ze nodig hebben om plannen te maken voor het warmteprogramma. Daarnaast ondersteunt DEGO gemeenten in de lokale uitvoering hiervan met kaartdata en met landelijke analyses. Dit is onderdeel van de Digitale Agenda 2028. Doelstelling voor 2025 is om gemeenten weer te helpen in hun gezamenlijke informatie- en databehoeften voor de energietransitie.

Programma verduurzaming gemeentelijk maatschappelijk vastgoed en utiliteit 2024 en 2025

● Extern gefinancierde activiteiten

Om de klimaatdoelen in 2030 en 2050 voor maatschappelijk vastgoed te halen, moet de verduurzaming van gemeentelijk maatschappelijk vastgoed worden versneld. Het programma '24-'25 draagt hieraan bij door draagvlak bij bestuurders te vergroten, de behoeften van gemeenten te vertalen in instrumenten en projecten en de monitoring van de verduurzaming in kaart te brengen. In samenwerking met BZK en RVO werken we een kennisagenda uit en zetten we onze activiteiten in 2025 voort.
Het werkplan Verduurzamen maatschappelijk vastgoed '24-'25 is onderhanden. Op basis van dit werkplan wordt de subsidie bij BZK aangevraagd, maar deze is nog niet beschikt. Kan in 2024 toegekend worden.

Inzet extra toegekende middelen EZ voor netcongestie

● Extern gefinancierde activiteiten

Als onderdeel van de opgaven voor de sectoren elektriciteit en infra, heeft het rijk extra middelen toegekend om gemeenten snel concrete ondersteuning te geven. Deze ondersteuning is bedoeld om de economisch-maatschappelijke gevolgen van netcongestie te beperken. Denk aan ondersteuning bij de inzet van technische oplossingen, verstevigen van de uitvoeringskracht of bevorderen van kennisuitwisseling. Met dit project worden gemeenten ondersteund om zelf een stap naar voren te zetten en minder afhankelijk te zijn van de landelijke context.

4
Lokaal bestuur en veiligheid

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Ton Heerts

Burgemeester Apeldoorn
en voorzitter College voor
Arbeidszaken VNG

Thera Olthof

Directeur Publiekszaken,
Handhaving en Veiligheid
gemeente Leiden en VNG
Taskforce Samen Organiseren

Met eenvoudigere regels de vraag naar arbeidskracht verminderen

Ton Heerts: 'Als gevolg van de dubbele vergrijzing raken we de aankomende 10 à 15 jaar veel kennis en ervaring kwijt in onze gemeentelijke organisaties. Daar komt bij dat door de toename van het aantal zzp'ers in de publieke dienstverlening het gevoel van verbondenheid vermindert. Ik ken gemeenten met één RO-medewerker in vaste dienst. Die houdt zich alleen maar bezig met de coördinatie van inhuur.'

Thera Olthof: 'Er zijn grote verschillen tussen arbeidsmarktregio's. Grote gemeenten trekken personeel van kleine gemeenten aan. Ik denk dat we nog veel intensiever moeten samenwerken.'

Ton Heerts: 'We kunnen ons werkgeverschap aantrekkelijker maken wanneer we specialismen verdelen binnen een regionaal samenwerkingsverband, waarin grote en kleine gemeenten elkaar helpen. Dat kan beter in balans.'

Thera Olthof: 'De arbeidsmarktkrapte is een gegeven, daar hebben we nu eenmaal mee te dealen. Wat mij betreft steken we onze energie in het veranderen van de vraag naar arbeidskracht. De stapeling van regels maakt ons werk veel ingewikkelder dan nodig is. De druk op de uitvoering blijft toenemen zolang we niet doorzetten met innovaties en digitalisering. Met goede data zou je bijvoorbeeld veel gemakkelijker kunnen schakelen tussen gemeenten en uitvoeringsorganisaties.'

Ton Heerts: 'De regelzucht in ons land is veel te ver doorgeslagen. Zolang dat niet verandert, gaan we tegen muren oplopen. Je kunt de grootschalige vacatureruimte alleen maar oplossen door slimmer te werken. Het is ondenkbaar dat we op 342 plekken allemaal hetzelfde doen zonder dat we samenwerken.'

Thera Olthof: 'De VNG heeft echt een positie om ons als lokale overheid samen te brengen tot één sterke bestuurslaag. Laten we daarbij naar Den Haag het vertrouwen uitstralen: wij kunnen dit. Wij staan voor proactieve dienstverlening.'

Ton Heerts: 'Prachtig dat zo veel jonge mensen bij de gemeente willen werken. Traineeships slaan aan. Gemeente Tiel heeft bijvoorbeeld een goed concept neergezet, daar koppelen ze jonge en zij-instromende ambtenaren aan ervaren ambtenaren in de vorm van mentorschap.'

Thera Olthof: 'Eens! Het is een trend dat jonge mensen steeds meer maatschappelijk relevante dingen willen doen. Daar kunnen we als overheid van profiteren. Het helpt als we meer leeftijdsgericht hr-beleid voeren. Werk en privé lopen tegenwoordig meer in elkaar over.'

Ton Heerts: 'Het kan zomaar zijn dat je 's avonds nog een advies in je mailbox ontvangt. Maar dat mag niet de verwachting scheppen dat je altijd maar bereikbaar zou moeten zijn. Ik ben ervan overtuigd dat we als 50-plussers - en tot die groep behoor ik zelf ook - naar een andere mindset moeten. Jongere medewerkers vinden flexibiliteit en maatwerk belangrijk. Daar moeten we meer begrip voor hebben. Zo heeft een strategisch adviseur bij ons in Apeldoorn recent een week vitaliteitsverlof gekregen omdat haar aandacht thuis gewenst was. Dat moet gewoon kunnen.'

Thera Olthof: 'Mooi dat jullie als werkgever die ruimte geven. Ik wil ook nog even terugkomen op de ongewenste regeldruk, want dat heeft óók effect op het welbevinden van onze medewerkers. Door de ongelofelijk ingewikkelde regels moeten mensen in de uitvoering expert en generalist tegelijk zijn, dat is ondoenlijk.'

Ton Heerts: 'Daarom reiken we in Apeldoorn jaarlijks de KCC-kanjer uit. De gemeente is de eerste overheid, en daar zijn de mensen in de dienstverlening het gezicht van. Waardering voor deze beroepsgroep is belangrijk.'

4.1 Vitale lokale democratie

Gemeenten zijn democratisch, rechtsstatelijk en geografisch verankerd. In tijden waarin het vertrouwen in de overheid als geheel afneemt, geeft het lokaal bestuur houvast. Dat komt doordat het lokale bestuur elke dag weer het verschil maakt in de directe leefomgeving van inwoners. We kunnen terugvallen op een sterke traditie. De VNG zet zich in voor een lokaal bestuur dat betrouwbaar, benaderbaar en wendbaar is. Waarbij we altijd oog houden voor wat er beter kan en waarbij elke regio telt!

Participatie en lokale democratie

● Beleidsinzet

Participatie is essentiëel voor een sterk bestuur en een goede lokale democratie. Wij ondersteunen gemeenten in de uitwerking van de Wet participatie op decentraal niveau. Dat doen we in de vorm van modellen en formats om die participatie vorm te geven. In 2025 helpen we in het versterken van het vertrouwen en gezag in de lokale overheid. We activeren inwoners (en zorgen voor het opdoen van democratische ervaring) om deel te nemen aan het gemeentelijke democratische proces. Dit doen we met onze platformfunctie en het aanbieden van kennis en kunde op het gebied van inwonersparticipatie, ook in het digitale domein.

Sterk en goed lokaal bestuur

● Beleidsinzet

Een sterk en goed lokaal bestuur is een noodzakelijk fundament voor een gezagwaardige overheid die het vertrouwen geniet van haar inwoners en betrouwbaar wordt gevonden. Als vervolg op het pamflet Goed Lokaal Bestuur organiseren we in 2025 een verenigingsdialoog. We ondersteunen gemeenten in het creëren van een wenselijk beeld van een sterk bestuur, en wat daarvoor nodig is. Dit gebruiken we als input voor de lobby naar het rijk en proposities voor ondersteuning. We stellen een uitvoeringsagenda Lokaal Bestuur op. Daarnaast bewaken we de voortgang in de interbestuurlijke verhoudingen (uitvoeringstoetsen).

Bestuurlijk samenwerken

● Beleidsinzet

In 2025 geven wij onze aandacht aan interbestuurlijke samenwerking en goede verhoudingen met het rijk. (Inter)bestuurlijk samenwerken zorgt voor een sterk lokaal bestuur dat legitimiteit geniet. Daarbij hebben we oog voor gelijkwaardige interbestuurlijke verhoudingen met aandacht voor uitvoering, afdoende financiële middelen en de dialoog met het rijk over taken. Daarnaast worden taken door gemeenten steeds meer in regionaal verband opgepakt. Gemeenten hebben behoefte aan grip op deze verbanden en perspectief over wat werkt. De VNG spant zich bovendien in om de aanbevelingen uit het rapport Elke Regio Telt verder te brengen. Door als spreekbuis van alle gemeenten werk te maken van het herijken van de investeringslogica op rijksniveau. En waar dat gewenst is regio's te ondersteunen bij het opzetten van kansenagenda's, omdat die uiteindelijk de basis moeten leggen voor een structurele investeringsagenda voor alle regio's.

Lokale politieke partijen

● Beleidsinzet

De VNG behartigt de belangen van gemeenten op het gebied van de Wet op de politieke partijen. We pleiten voor een gelijk speelveld en afdoende ondersteuning en financiële middelen voor lokale politieke partijen. We bieden samen met het Kenniscentrum lokale politieke partijen ondersteuning aan lokale partijen.

Quickscan lokale democratie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Met de Quick Scan Lokale Democratie krijgen gemeenten inzicht in de werking van hun lokale democratische samenspel. Met behulp van input van inwoners, gemeenteraad, college van B&W en de ambtelijke organisatie wordt als het ware een 'foto' gemaakt van de stand van de eigen lokale democratie. Stakeholders worden geïnterviewd over het functioneren van de lokale democratie. De VNG faciliteert het lokale gesprek. Aan de hand van de uitkomsten kunnen gemeenten verbeteracties formuleren en uitvoeren. Dit versterkt het democratisch samenspel in het lokaal bestuur. Doel is om 40 quickscans per jaar aan te bieden.

Capabele gemeenteraden (Raad op Zaterdag)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Met het oog op goed en transparant bestuur, hebben raadsleden behoefte aan het versterken van hun kennis: op het gebied van de rol als raadslid, de processen en de inhoud. Dit doen wij door het organiseren van de Raad op Zaterdag waarbij raadsleden geïnformeerd worden over de diverse beleidsthema's en zij daarmee beter in positie komen. Het doel van de Raad op Zaterdag is het versterken van de professionaliteit en kennis van dit 'lekenbestuur'. Dit bevordert de kwaliteit van besluitvorming, en daarmee de kwaliteit van het lokale democratische proces. In 2025 versterken we het kennisniveau van raadsleden op inhoudelijke opgaven en lokale democratie. Hiervoor organiseren we bijeenkomsten waar per keer minimaal 100 raadsleden op af komen.

Regionale Samenwerking: op weg naar VNG van de regio's (2030)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

Gemiddeld hebben gemeenten zo'n 25 inhoudelijke opgaven waarvoor ze in wisselende samenstelling in de regio samenwerken. De VNG ondersteunt gemeenten die regionaal samenwerken. Dit doen wij door een analyse van het functioneren van vormen van intergemeentelijke samenwerking in de regio en door kennis en expertise met gemeenten te delen. We spelen hiermee in op de behoefte aan houvast. Welke samenwerkingsvormen zijn er, wat werkt en wat niet en welke criteria zijn daarvoor te bedenken. Kortom: handelings-perspectief bij de beoordeling van welke samenwerking het beste past bij de opgave waar gemeenten voor staan. In 2025 verwoorden we acties in een uitvoeringsagenda Intergemeentelijke samenwerking.

Lokale media

● Extern gefinancierde activiteiten

In 2025 versterken we de positie van de lokale omroepen als belangrijk fundament in de democratie. Doel is dat gemeenten hun streek- en lokale omroepbestel ingericht hebben zoals ze het voorstaat. Gemeenten zijn zich bewust van de rol van omroepen in de lokale democratie. We ondersteunen gemeenten (en behartigen hun belangen) in de wijze waarop deze omroepen en media een bijdrage kunnen leveren aan de lokale democratie.
Concreet gaat het om: kennisdeling, input op het stelsel lokale omroepen en Mediawet en deelname aan de coalitie van de Journalistiek.

Democratie in actie - versterking lokale driehoeken

● Extern gefinancierde activiteiten

We versterken de professionaliteit van de gemeentesecretaris, griffier en burgemeester met als doel de lokale democratie en het lokale politieke debat te versterken. Hiermee verstevigen we de samenwerking in de lokale driehoek. We houden verschillende regionale bijeenkomsten. Er wordt gewerkt aan een deelbaar en eigentijds instrumentarium voor alle driehoeken.

Democratie in Actie

● Extern gefinancierde activiteiten

We bouwen aan de versterking van het netwerk Democratie in Actie door een impuls te geven aan de participatie in brede zin, het samenspel tussen gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie en inwoners in de lokale democratie. We verkennen de plek voor vernieuwende vormen van participatie. Er wordt flankerend beleid voorbereid om gemeenten te ondersteunen in het voeren van het gesprek over participatie, het uitdaagrecht en jongerenparticipatie. Besturen en gemeenteraden die een informatiebehoefte hebben, ondersteunen wij met instrumenten en handreikingen. Aan dit programma zijn verschillende activiteiten verbonden: de website www.lokale-democratie.nl, de online gids Digitale Participatie, de pilot burgerfora, het project Democratie en Jongeren en de versterking Lokale Driehoeken.

4.2 De veilige gemeente

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de lokale veiligheid van hun inwoners. Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een leefbare, kansrijke omgeving om in te wonen en ondernemen. De VNG behartigt de belangen van gemeenten en ondersteunt ze in de uitvoering van haar taken. Denk aan de aanpak van mensenhandel en het organiseren van toezicht en handhaving in de openbare ruimte.

Lokale Veiligheid en ondermijnende criminaliteit

● Beleidsinzet

Lokale veiligheid is een essentiële randvoorwaarde voor prettig wonen en ondernemen. Ondermijning is een verschijnsel dat de legitimiteit en betrouwbaarheid van de lokale overheid teniet doet. Vaak worden de meest kwetsbare inwoners, in de meest kwetsbare wijken en buurten, het slachtoffer van criminele netwerken. Daarnaast is een weerbaar bestuur van groot belang; een bestuur dat in veiligheid en op een intergere manier de gemeente bestuurt en haar inwoners helpt. We helpen gemeenten om hun veiligheidsbeleid te versterken en de regierol te pakken die zij vanuit de Gemeentewet hebben. De VNG ondersteunt in kennis, een goede governancestructuur en afdoende instrumentarium voor een lokale aanpak.

Gemeentelijke handhaving (boa's)

● Beleidsinzet

Gemeenten hebben steeds meer gemeentelijke handhavers in dienst. Vanuit de leden horen wij de wens om meer samen te gaan organiseren en standaarden te ontwikkelen. Hiermee beogen we de boa-functie binnen het gemeentelijk domein te versterken. Daartoe ontwikkelen we een aantal standaarden en modellen. Daarnaast behartigen we belangen van gemeenten in nieuwe wetgeving vanuit het rijk, bijvoorbeeld ook rond het vergroten van de verkeers-veiligheid. Er komt een position paper voor passende bevoegdheden en taken. We leveren een bijdrage aan de visie op de politiefunctie.

Zorg en Veiligheid(shuizen)

● Beleidsinzet

We dragen bij aan de versterking van de effectieve lokale aanpak op opgaven (zoals nazorg ex-gedetineerden) waar een combinatieaanpak nodig is vanuit zorg en veiligheid. Dit raakt aan zowel de aanpak van complexe casuïstiek als aan gebiedsgebonden en thematische aanpakken. Concreet gaat het bijvoorbeeld om een bijdrage aan de handreiking domeinoverstijgend werken en de actualisering van kerntaken zorg- en veiligheidshuizen.

Veilig Publieke Taak en Veilig Publieke Dienstverlening

● Beleidsinzet

We ondersteunen gemeenten en gemeentelijke medewerkers in het veilig kunnen uitoefenen van hun beroep en bieden daartoe concrete handvatten aan. In 2025 levert de VNG een bijdrage aan preventieve integrale beveiligingsplannen van het gemeentehuis. We bieden een platformfunctie voor het delen van goede voorbeelden. We denken mee over een afdoende aangifte- en meldingsprocedure bij bedreigingen.

Voorbereiding op een crisis; een weerbare en veerkrachtige lokale samenleving

● Beleidsinzet

Crises hebben veel impact op de lokale samenleving. Vanuit de Contourennota Crisisbeheersing wordt gewerkt aan de versterking van de weerbaarheid van de lokale samenleving bij een crisis. De VNG ondersteunt en behartigt de belangen van gemeenten bij wijziging van landelijke crisiswetgeving en bij de uitvoering van gemeentelijke taken in crisisbeheersing. Het uiteindelijke doel is gemeenten te ondersteunen bij de voorbereiding op crises. Concreet gaat het bijvoorbeeld om het versterken van de gemeentelijke kolom bevolkingszorg in de voorbereiding en nazorgfase.

Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart (DOOK)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

De Datavoorziening Onregelmatigheden Op de Kaart (DOOK) toont (open) data die binnen wettelijke kaders relevant zijn voor de aanpak van ondermijningsvraagstukken. Door gebruik van DOOK wordt de informatiepositie van de gemeente versterkt. Gemeenten gebruiken DOOK als bron van informatie in voorbereiding op onder andere controles op bedrijven-terreinen. De datavoorziening draagt bij aan een sterke informatiepositie van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid. Dit item is onderdeel van de Digitale Agenda 2028.

Aanpak mensenhandel

● Extern gefinancierde activiteiten

De aanpak van mensenhandel door het lokale bestuur creëert sociale, economische, juridische en ethische waarde. Het beschermt kwetsbare groepen en versterkt de sociale cohesie en rechtvaardigheid. Slachtoffers krijgen opvang, zorg en bijstand. Economisch vermindert het schade door illegale arbeid aan te pakken. Juridisch worden wetten gehandhaafd en daders bestraft, wat de rechtsstaat versterkt. Ethisch bevordert het mensenrechten en waardigheid. Preventieve maatregelen en bewustwording helpen bij vroege opsporing en preventie. We ondersteunen gemeenten in de uitvoering van hun aanpak van mensenhandel, bijvoorbeeld in de vorm van beleidskaders en trainingsformats.

Doorontwikkeling gemeentelijke handhaving

● Extern gefinancierde activiteiten

Steeds meer gemeenten hebben gemeentelijke handhavers in dienst. Daardoor is er een grote wens om samen werkzaamheden te organiseren en de handhaver verder te professionaliseren. We doen dat door de belangen te behartigen in de uitvoering van taken via goede landelijke wetgeving en passende bevoegdheden van de handhaver. We versterken in 2025 de positie van de gemeentelijke handhaver door een aantal nuttige producten aan te bieden. De stip op de horizon is een langetermijnbeeld van de gemeentelijke handhaver (en wat daarvoor nodig is) in 2030.

Lokale aanpak Maatschappelijke Onrust

● Extern gefinancierde activiteiten

Excessieve polarisatie in de samenleving zorgt voor onrust in de lokale samenleving. Binnen het programma Maatschappelijke onrust wordt gewerkt aan ondersteuning van gemeenten om die onrust zoveel mogelijk te beperken en te beheersen. We dragen handelingsperspectieven en tools aan, en onderzoeken en analyseren nieuwe fenomenen van onrust. Doel is lokale maatschappelijke stabiliteit en het leggen van verbindingen in vredestijd.

4.3 Gemeenterecht

Het juridisch team van de VNG ondersteunt en adviseert gemeenten op het gebied van het staats- en bestuursrecht en het overheidsprivaatrecht. We richten ons op het beheer en de juridische control van alle modelverordeningen. Ook behartigen we de belangen van gemeenten op een aantal generieke wetten zoals de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht en het Burgerlijk Wetboek. We ondersteunen de uitvoering bij gemeenten met actuele publicaties. Bovendien organiseren we ieder jaar een groot congres voor gemeentejuristen.

Investeren in een krachtig lokaal bestuur en een responsieve rechtsstaat

● Beleidsinzet

Ten aanzien van wijzigingen in de Gemeentewet, de Wet gemeenschappelijke regelingen en het staatsnoodrecht investeert de VNG in een krachtig lokaal bestuur door goede belangenbehartiging en dienstverlening. We zijn trekker van de dossiers versterking waarborgfunctie Awb, versterking rechtsstaat, juridische implicaties van de Wet open overheid, Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet elektronische publicaties. Ook het juridisch vormgeven van burgerparticipatie komt aan bod. Het doel voor 2025 is om uitvoerbare wetgeving tot stand te brengen die een belangrijke bijdrage levert aan de bevordering van een wendbaar en krachtig lokaal bestuur en een responsieve rechtsstaat.

Excellente juridische dienstverlening aan gemeenten en binnen de VNG

● Beleidsinzet

Wij versterken en bewaken de inhoud en kwaliteit van circa 100 modelverordeningen voor gemeenten. We voeren daarover intensief overleg met dossierhouders binnen de VNG, maar ook met ministeries en betrokken externe partijen. We stellen nieuwe modelverordeningen op, of wijzigen bestaande. We geven externe juridische adviezen aan gemeenten en beantwoorden circa 1.500 juridische adviesvragen van gemeenten. We faciliteren gemeentelijke juridische netwerken.

Adequate ondersteuning bij privaatrechtelijke dimensies van gemeentelijk handelen

● Beleidsinzet

De VNG verzorgt advisering, belangenbehartiging, kennisoverdracht en kennisuitwisseling bij privaatrechtelijke thema's die voor gemeenten van belang zijn. In 2025 ligt de focus onder andere op de afkoopovereenkomst Stichting Reprorecht voor gemeenten en VNG, de actualisering en uitrol VNG Model Algemene Inkoopvoorwaarden, de impact op de gemeentelijke juridische praktijk van de ontwikkelingen rondom het Didam-arrest en de handreiking over erfpacht en de woningmarkt. Verder werken we aan contracten, overeenkomsten en inkoopvoorwaarden.

Versterken van de juridische functie bij de VNG en binnen gemeenten

● Beleidsinzet

De VNG begeleidt diverse gremia en/of we voeren het secretariaat. Ook leveren we een inhoudelijke bijdrage aan bijvoorbeeld gemeentelijke netwerken per provincie, de VNG commissie Bestuur en Veiligheid, de VNG Adviescommissie Gemeenterecht, het Landelijk Kabinetscontact en de Werkgroep Openbare Inrichtingen. Verder bekleden wij bestuurslidmaatschappen in de Vereniging Juridische Kwaliteitszorg Lokaal Bestuur (VJK), de Vereniging voor Bestuursrecht (VAR), de Vereniging voor Wetgeving en de Stichting Beroepsopleiding Gemeentejuristen. Het doel hiervan is dat we bijdragen aan het versterken en kwalitatief verbeteren van de juridische functie bij gemeenten en bij de VNG.

Investeren in een goede uitgangspositie voor gemeenten in het staats- en bestuursrecht

● Beleidsinzet

Op het gebied van de Gemeentewet, de Wet open overheid, de Kieswet, het elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet gemeenschappelijke regelingen verwachten wij in 2025 veel ontwikkelingen. En dan zijn er ook nog ontwikkelingen rondom de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden, waarin wij samen met counterparts werken aan uitvoerbare wetgeving. Er is aandacht voor juridische ontwikkelingen rondom demonstraties en online aangejaagde ordeverstoringen, het Constitutioneel Hof en constitutionele toetsing. Hiermee willen we in 2025 een goede belangenbehartiging en uitgangspositie voor gemeenten realiseren in het staatsrecht (Gemeentewet, staatsnoodrecht), algemeen bestuursrecht (versterking waarborg-functie Algemene wet bestuursrecht) en een reactie op het advies van de Staatscommissie Rechtsstaat.

Legal Tech: strategie, onderzoek en/of pilots

● Beleidsinzet

De VNG maakt een strategie voor de inzet van Legal Tech en AI, zoals kennisontwikkeling, standaardisatie van bestaande initiatieven en ondersteunen van pilots. We voeren onderzoek uit naar de behoeften en risico's bij gemeenten bij de inzet van Legal Tech. We bekijken hoe dit zich vertaalt naar mogelijke inzet door de VNG en interbestuurlijke actielijnen, zoals de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren.

Propositie

Versterken VNG wetgevingsfunctie en versterken kwaliteit modelverordeningen

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

We breiden de wetgevingsfunctie van de VNG in 2025 uit zodat we kunnen investeren in kwaliteit en kwantiteit van modelverordeningen. De uitbreiding van deze functie bespaart de gemeenten tijd (= arbeidsinzet) en geld. Met het aanwijzen van accounthouders voor de specifieke beleidsdomeinen spelen we sneller en beter in op de vraag in gemeenten.
De prioriteit ligt in 2025 bij de herziening APV, Erfgoedverordening, Subsidieverordening, Huisvestingsverordening, Verordening rechtspositie politieke ambtsdragers en ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving zoals het uitdaagrecht en de vereenvoudiging vergunningsvoorwaarden.

4.4 Gemeentefinanciën

De VNG ondersteunt en adviseert onze leden over alles wat met gemeentefinanciën en gemeentebelastingen te maken heeft. Dit doen we door het behartigen van de belangen van de gemeenten in de gesprekken met het rijk over de bekostiging van de taken van gemeenten, onder andere via het gemeentefonds en de verdeling daarvan. Daarnaast ondersteunen we de uitvoering door het beschikbaar stellen van modelverordeningen en handleidingen in de lokale heffingen.

Financieringssystematiek en normering

● Beleidsinzet

Voldoende financiële middelen zijn vereist om als sterkere bestuurslaag te kunnen optreden. De VNG zet zich actief in voor passende groei van het gemeentefonds; groei die aansluit bij de ontwikkeling van (medebewinds)taken en bestedingen van gemeenten. Ook zetten we in op passende groei en risicodeling van het fonds dat aansluit bij de ontwikkeling van taken/ bestedingen gemeenten. Zodat gemeenten hun taken kunnen blijven betalen. Dit doen we door standpunten en effecten actief in te brengen in gesprekken met de fondsbeheerders.

Advies bekostiging taken gemeenten

● Beleidsinzet

De beschikbaarheid van voldoende middelen versterkt de uitvoeringskracht van gemeenten. De VNG zet zich actief in voor de juiste hoeveelheid, vorm en wijze van bekostiging voor taken die gemeenten uitvoeren. En ook voor juiste en goed uitlegbare verdeling van middelen (onderzoeken herijking gemeentefonds). Ten derde voor zo laag mogelijke administratieve lasten en verantwoording bij bekostiging. Dit doen we door actief in gesprek te zijn met het rijk en gemeenten over de te maken afspraken. Hierin spelen we een belangrijke rol door te adviseren en te participeren in onderzoeken en trajecten. Belangrijk dossier is hier de aparte fondsvorming voor Jeugdhulp en Wmo. Het doel is dat taken en middelen in balans zijn bij gemeenten. Ook wanneer er meer schaarste optreedt.

Verantwoording gemeentefinanciën

● Beleidsinzet

We zetten ons actief in op het actualiseren van de begrotingsregels (incidenteel en structureel) en het actualiseren van de toezichtnorm. Dit zorgt voor betere gemeentefinanciën. Dit doen we door actief in gesprek te gaan met betrokkenen (gemeenten, provincies, fondsbeheerders en accountants). We versterken lokale uitvoeringskracht door verantwoording en toezicht op de financiën te verbeteren, waaraan vertrouwen ten grondslag ligt.

Modernisering lokale heffingen

● Beleidsinzet

We zetten actief in op het verbeteren en innoveren van de lokale heffingen om deze beter aan te laten sluiten bij bestedingen en doel, door hier intern en extern suggesties voor te doen. Als sterkere bestuurslaag zijn we minder afhankelijk van het rijk. In 2025 brainstormen we over mogelijke modernisering van heffingen en lokaal belastinggebied. Per heffing werken we verschillende verbeteringen uit. Dit stemmen we intern af, ook in de commissie Financiën. Indien mogelijk, brengen we dit in bij fondsbeheerders. Dit alles doen we met een helder doel voor ogen, namelijk: lokale heffingen die aansluiten bij de maatschappelijke opgaven aar gemeenten voor staan, rekening houdend met de autonomie van (besteding van) de opbrengsten hiervan.

Uitvoering gemeentebelastingen

● Beleidsinzet

We zetten ons actief in voor een goed functionerende Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Dat betekent: werkbare modelverordeningen, aanscherping van wetgeving om NCNP-bureaus in te perken, duidelijkheid over het kwijtscheldingsbeleid en heldere kosten-onderbouwingen. Dit doen we door te adviseren en te participeren in onderzoeken en trajecten. De VNG biedt ondersteuning, beantwoordt vragen en houdt contact met gemeenten en uitvoeringsorganisaties. De VNG deelt goede voorbeelden en biedt ondersteuning zodat de kwaliteit vergroot. We leren van elkaar en versterken de prestaties van gemeenten. Het uiteindelijke doel is dat regelgeving werkbaar is in de uitvoering; eenvoudig en uitlegbaar.

Informatievoorziening gemeentefinanciën

● Beleidsinzet

We zetten ons in voor juiste en volledige informatievoorziening naar leden, zowel ambtelijk als bestuurlijk en binnen de eigen organisatie. Dit doen we door actualiteiten, dilemma's en mogelijke aandachtspunten actief te delen in verschillende vormen en gremia. We organiseren een belastingconferentie en een congres gemeentefinanciën, en ook houden we regelmatig webinars en regiobijeenkomsten. We voorzien onze leden van informatie via website en ledenbrieven. Dit alles draagt bij aan het knooppunt van netwerken en versterking van regio's door te leren van elkaar.

WOZ-datacenter

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het WOZ-datacenter verzamelt namens gemeenten marktinformatie waaronder stichtings-kosten van bouwprojecten. Het WOZ-datacenter is een website met informatie over de (uitvoering van de) Wet waardering onroerende zaken. Het biedt noodzakelijke informatie en tools voor de uitvoering van die wet. Het gaat onder meer om de landelijke taxatiewijzers, het rekenmodel TIOX om taxaties uit te voeren, stichtingskosten van bouwprojecten, hulpmiddelen voor bezwaarafhandeling en jurisprudentie. De landelijke taxatiewijzers, TIOX en informatie op het WOZ-datacenter dragen in belangrijke mate bij aan uniformiteit, kwaliteit en doelmatigheid van de WOZ-uitvoering.

4.5 Werkgeversfunctie

De VNG verzorgt de collectieve werkgeversfunctie voor onze 342 leden. Dit doen wij door het afsluiten van de CAO Gemeenten en de pensioenregeling ABP voor de werknemers in de gemeentelijke sector. Daarvoor trekken we samen op met de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) die ongeveer 200 leden heeft. Voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt sluiten wij - samen met de werkgeversvereniging Cedris - de CAO Sociale Werkvoorziening en de CAO Aan de slag met de pensioenregeling PWRI (Pensioenfonds Werk en (re) Integratie) af. Ook behartigt de VNG de belangen van de politieke ambtsdragers voor hun rechtspositie en pensioen in het Overleg Rechtspositie Politiek Ambtsdragers met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Arbeidsvoorwaarden gemeentelijke sector

● Beleidsinzet

Het College voor Arbeidszaken verzorgt de hierboven beschreven collectieve werkgeversfunctie. Dit zorgt ervoor dat gemeenten hun individuele werkgeversverantwoordelijkheid effectiever en efficiënter kunnen inrichten. Het geeft medewerkers duidelijkheid en consistentie. Het uiteindelijke doel is dat we een aantrekkelijk publieke werkgever blijven voor werknemers. De collectieve werkgeversfunctie leidt tot een reeks voordelen, zoals kostenbesparing, uniformiteit, expertise, samenwerking, belangenbehartiging en ondersteuning op het gebied van personeelsbeheer en arbeidsvoorwaarden. Hiervoor faciliteren en ondersteunen wij de bestuurlijke governance en de bijbehorende ambtelijke en bestuurlijke overleggen voor het afsluiten van cao's, pensioenregelingen, met onze landelijke en regionale hr-netwerken, voor belangenbehartiging, lobby en samenwerking met departementen en andere koepelorganisaties van werkgeversorganisaties.

Per april 2025 lopen de CAO Gemeenten en Cao SGO af en worden deze opnieuw uitonderhandeld met de bonden. Ook moet er in 2025 een besluit vallen over de toekomst van de Cao Aan de slag, waarvan de gevolgen uitgewerkt worden. De CAO SW loopt tot en met 31 december 2025, dus ook daarover worden de gesprekken met de bonden gestart. De CAO SW is een gesloten cao. Dat wil zeggen dat er geen nieuwe medewerkers of werkgevers bij komen.

In het kader van de Wet toekomst pensioenen moeten de bedrijfstakpensioenregelingen uiterlijk per 1 januari 2028 omgezet zijn. Dat geldt dus ook voor ABP-pensioen en PWRI-pensioen. De transitieplannen zijn in 2024 vastgesteld. De komende jaren zullen de transitieplannen worden uitgevoerd. De VNG en andere overheids- en onderwijssectoren en bonden hebben regulier overleg in de Pensioenkamer om met ABP de transitie in goede banen te leiden. Voor PWRI is er ook een overleg met de VNG en Cedris en de bonden over deze transitie.

In navolging van de pensioentransitie werken het kabinet, de VNG, het rijk en andere decentrale overheden aan het onderbrengen van de pensioenen van alle politieke ambtsdragers bij het ABP. Deze overgang kan pas plaatsvinden nadat de pensioenfondsen hun transitie in het kader van de Wet toekomst pensioenen voltooid hebben. In 2025 wordt deze transitie voor politieke ambtsdragers zorgvuldig voorbereid. Het gaat om aan te passen wetgeving, afspraken met ABP en het in beeld brengen van financiële consequenties voor gemeenten.
Ten behoeve van de reguliere rechtspositie van politieke ambtsdragers is er regulier ambtelijk en bestuurlijk overleg met het ministerie van BZK in het Overleg Rechtspositie politieke ambtsdragers (Orpa). Deze rechtspositie is niet geregeld via cao's, maar wordt uiteindelijk eenzijdig bepaald en wettelijk vastgelegd door de minister van BZK.

Ook in 2025 is er aandacht voor een veilige werkomgeving. Voor politieke ambstdragers sluiten we aan bij Weerbaar Bestuur, waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn. In 2024 zijn er in de CAO Gemeente en CAO SGO afspraken gemaakt over het aandacht genereren voor professionele tegenspraak en leiderschap. In 2025 vindt de uitwerking plaats door het A&O fonds Gemeenten.

Ten slotte ondersteunen wij onze leden van de VNG en die van de WSGO ook met onze verdere werkgeversdienstverlening zoals de Landelijke Klachtencommissie Ongewenst Gedrag voor de Decentrale Overheid, een ziektekostenverzekering voor werknemers en het functiewaarderingssysteem HR21. We onderhouden een levendig werkgeversforum waarin leden allerlei vragen uit de dagelijkse praktijk onderling beantwoorden en informatie delen. En we beantwoorden zo'n 1500 individuele vragen van leden per jaar.

Goede arbeidsvoorwaarden zijn een basisvoorwaarde voor aantrekkelijk werkgeverschap, zeker in deze tijden van krapte. Om de leden verder te ondersteunen in het omgaan met de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt heeft de ALV in 2023 ingestemd met een driejarig programma (2024-2026).

Arbeidsmarktkrapte aanpak gemeenten

● Beleidsinzet

De VNG en het CvA (in samenwerking met het College voor Dienstverleningszaken) faciliteren de leden in kwantitatief en kwalitatief voldoende personeel door onderscheidend en voldoende aantrekkelijk te zijn als werkgever. In de jaren 2024-2026 helpt de VNG om met arbeidsmarktkrapte om te gaan en gezamenlijk tot oplossingen te komen. Dit besluit is genomen via de propositie Arbeidsmarktkrapte tijdens de ALV van juni 2023. Het doel is dat er voldoende personeel komt en blijft om taken van gemeenten uit te voeren.
Na het investeren in de eerste handreiking voor het aanjagen van meer personele samenwerking gaan we in 2025 de leer- en ontwikkelnetwerken en het delen van best practices verder uitrollen. We zetten de uitkomsten van de onderzoeksagenda om in actie, waaronder een onderzoek naar functiewaardering. Er komt een follow-up van de handreiking flexibele arbeidsinzet. Verder werken we in 2025 aan een aantal deelprojecten, zoals de ontwikkeling van een prognosetool en een impuls in de wervingskracht van gemeenten.

Arbeidsmarktkrapte aanpak gemeenten

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering ontwikkelbudget

We geven gemeenten inzicht in de arbeidsmarktkrapte en helpen hen om de problematiek die hieruit voortkomt aan te pakken. We bieden overzicht in de VNG-activiteiten zodat informatie wordt gedeeld en van elkaar kan worden geleerd. We willen onderlinge concurrentie tussen gemeenten voorkomen en bevorderen samenwerking. Het gaat om het investeren in good practices en het verbinden van goede initiatieven. De samenwerkingsvormen en mogelijkheden brengen we met dit programma in beeld. Op deze manier willen we de aantrekkingskracht als gemeentelijke werkgevers én sector behouden, waarbij we specifiek aandacht hebben voor schaarste van functies en jongeren. We ontwikkelen gemeenschappelijke producten. De VNG trekt samen met gemeenten op in de analyse van langetermijnperspectieven, zodat kennis over effectievere inzet van personele capaciteit wordt vergroot.

Statuur van de Gemeentelijke Uitvoering / Pilots Arbeidsmarktkrapte

● Extern gefinancierde activiteiten

Het werken in de gemeentelijke uitvoering wordt steeds complexer. Dit komt onder andere door samenwerking met andere overheden, vraagstukken rondom maatwerk en veranderende wet- en regelgeving. De arbeidsmarktkrapte zorgt daarbij voor extra (werk)druk op de uitvoering. Bij een aantal gemeenten is de rek er nagenoeg uit. Om te voorkomen dat de dienstverlening (verder) verschraalt is een gerichte aanpak nodig. Dat doen we in de vorm van pilots, best practices, onderzoek en leer- en ontwikkelnetwerken. We hopen met de inzichten daaruit arbeidsbesparende werkvormen te vinden die de uitvoeringskracht van gemeenten een flinke impuls geven. In 2025 ondersteunen we vijftien pilots die bijdragen aan instroom, efficiënte processen, leiderschap en behoud. Goede ideeën en innovatieve oplossingen worden in de lokale praktijk beproefd en gedeeld. Daarmee versterken we de uitvoeringskracht van gemeenten. Daarnaast doen we onderzoek rond actuele thema's voor uitvoeringskracht en arbeidsmarktkrapte. Het gaat om regionale of thematische verbinding en kennisdeling.

5
Digitale samenleving

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Peter Snijders

Burgemeester Zwolle,
voorzitter VNG-commissie
Informatiesamenleving

Erwin Stolk

Gemeentesecretaris Vlaardingen,
College voor Dienstverleningszaken,
voorzitter Common Ground Board

Vorm geven aan de vragen van de digitale samenleving

Peter Snijders: 'De ontwikkeling naar een digitale samenleving is een transformatie van jaren. Het gedachtegoed staat, nu gaan we stappen zetten naar de concrete toepassingen. Dat doen we in een context waarin we te maken krijgen met nieuwe EU-wetgeving en dat stelt eisen aan toezicht en accountability. Hoe gaan we om met technologie en data in onze dienstverlening en processen? Hoe met privacy en veiligheidsissues? Hoe borgen we onze ethische voorwaarden richting de markt? Met de Digitale Agenda 2028 laten we zien dat we niet meer volgend willen zijn, maar een leidende rol pakken in de digitaliseringsagenda. Opererend als één sterke bestuurslaag. We streven naar meer gezamenlijk optrekken, het collectief groter maken.'

Erwin Stolk: 'Het belang van de Digitale Agenda is dat we als overheid meegaan in de ontwikkelingen in de samenleving. Er moet eenduidigheid van informatiestromen komen in het hele publieke domein. De Agenda formuleert wát we gaan doen. Het hóe, dat is aan de uitvoering. Common Ground is het richtsnoer voor hoe we dat concreet vorm kunnen geven; waarmee we beleid naar uitvoering vertalen.'

Peter Snijders: 'We bouwen in 2025 langs drie lijnen verder aan de digitale infrastructuur: borging van grondrechten, aansluiting bij de behoeften van inwoners en bedrijven en het benutten van kansen. Die laatste is belangrijk in de grote maatschappelijke opgaven; van wonen, klimaat, energietransitie, duurzaamheid, bestaanszekerheid tot de digitalisering zelf. We moeten onze krachten bundelen omdat we alleen zo de vraagstukken efficiënt en effectief kunnen oppakken. Juist omdat de middelen niet oneindig zijn, zowel in financieel opzicht als voor wat betreft de menskracht die we nodig hebben. De digitaliseringsagenda biedt ontzettend veel kansen voor onze samenleving.'

Erwin Stolk: 'Digitaliseren doe je niet alleen. De Digitale Agenda geeft richting aan de dienstverlening van de toekomst, en aan wat wij moeten doen om mee te kunnen met wat de samenleving vraagt. Het gaat er uiteindelijk om hoe we burgers betrokken en aangesloten houden.'

Peter Snijders: 'Het is goed om te zien dat het bestuurlijke besef van urgentie is toegenomen. Door het hele land zijn portefeuillehouders opgestaan die zich met digitalisering bezighouden. Het is geen technisch onderwerp meer, maar een kwestie die hoog op de politiek-bestuurlijke agenda staat. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het overleg van cyberburgemeesters.'

Erwin Stolk: 'In de vertaling naar uitvoering gaat het in essentie om een herordening van de digitale infrastructuur. Alles wat we nieuw ontwikkelen volgens de Agenda moet in die eenduidige structuur passen. Daar moeten we standaarden en generieke componenten voor ontwikkelen.'

Peter Snijders: 'Alleen in gezamenlijkheid kunnen we grote stappen zetten. Standaardiseren is noodzakelijk om verder te komen. Dat vraagt van sommige gemeenten misschien om hun autonomie voor een stukje in te leveren. Het gaat uiteindelijk om de bereidheid om afspraken te maken, zodat de koplopers en achterblijvers niet te ver uit elkaar gaan lopen. Als wij samen optrekken, komt dat de samenleving ten goede - en daar doen we het allemaal voor.'

5.1 Agenda digitale veiligheid

Digitale veiligheid is een urgent maatschappelijke thema waarin samenhang en afhankelijkheden tussen beleidstaken complex zijn, maar steeds beter zichtbaar worden. Met de Agenda Digitale Veiligheid bieden we handelingsperspectief voor lokale bestuurders en zoeken we synergie om de gemeentelijke beleids- en uitvoeringspraktijk te ondersteunen: zowel voor de digitale veiligheid van de gemeentelijke dienstverlening, als die voor de inwoners en ondernemers. Centraal in onze voorstellen aan het rijk zetten we de lokale opgave voor een digitaal veiligheidsstelsel, een sterke informatiepositie en structurele financiering. Landelijk beleid en wet- en regelgeving moeten haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn voor lokaal bestuur.

Agenda Digitale Veiligheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De Agenda Digitale Veiligheid (ADV) biedt lokale bestuurders een handelingsperspectief bij vraagstukken rondom digitale veiligheid. We vertalen wet- en regelgeving naar beleid, producten en diensten om de digitale veiligheid van gemeenten en hun rol in de digitale veiligheid van de maatschappij te versterken. We werken met het rijk het bestuurlijk convenant uit, en ondersteunen gemeenten bij implementatie van wet- en regelgeving (NLCS-actieplannen). De activiteiten van de ADV worden doorontwikkeld en versterkt in lijn met de Visie Nederland 2040, de Verenigingsstrategie 2030 en het actuele dreigingsbeeld IBD, Cyversecuritybeeld Nederland en Cybercrimebeeld.

ENSIA

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) is de standaardmethodiek voor de verantwoording van gemeenten en andere overheden over de staat van de informatie-veiligheid; gemeenten doen dat aan de gemeenteraad. Verantwoording gebeurt op basis van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en het gebruik van de Geo-basisregistraties. In 2025 verantwoorden gemeenten zich voor het eerst ook over NIS2. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij door te onderzoeken welke wetten in scope van het horizontaal toezicht (ENSIA) komen door NIS2 (zoals CSIR), en uit te werken hoe deze wetten in de ENSIA-systematiek, processen en tool kunnen worden opgenomen. Zo zorgen we dat de inzet van technologie bijdraagt aan onze opgaven (zoals in het fysieke domein) en onze publieke kernwaarden (zoals democratie, autonomie en vrij ondernemerschap) versterkt.

ENSIA-tool

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten (50%)

● Extern gefinancierde activiteiten (50%)

De ENSIA-tool is een van de hulpmiddelen voor de ENSIA-methodiek. De ENSIA-tool wordt door de gemeenten gebruikt om de verschillende stappen uit het ENSIA-proces vast te leggen. Daarnaast kunnen vanuit de tool de verschillende rapportages gegenereerd worden. De data uit de tool gaan ook richting stelselhouders. De VNG beheert de tool en ondersteunt gemeenten bij het gebruik ervan. We zorgen dat de doorontwikkeling van ENSIA-tooling aansluit op de doorontwikkeling van ENSIA.
Afhankelijk van de veranderingen in het wettelijk kader kunnen we bepalen hoe de ENSIA-systematiek verandert, en kijken we met de stelselhouders en de toezichthouder ook naar wat dat betekent voor het financieringsmodel van ENSIA.

Informatiebeveiligingsdienst (IBD) Privacy (AVG)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten moeten en willen voldoen aan wetgeving op het gebied van privacy en gegevensbescherming. Bijvoorbeeld aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Wet politiegegevens. Ook willen zij inzicht in hoe ze er op dit terrein voor staan. De informatiebeveiligingsdienst (IBD) ondersteunt als gezamenlijke voorziening de gemeenten met advies en instrumenten om ervoor te zorgen dat zij aan de wetgeving kunnen voldoen. Daarnaast behartigt de IBD de belangen van gemeenten bij relevante partijen (zoals de AP) en zet de IBD in op verdere ontwikkeling van het interne Kennisnetwerk Privacy, waardoor privacy gerelateerde standpuntbepaling eenduidig ontwikkeld en gecommuniceerd wordt.

Informatiebeveiligingsdienst Advies en Computer Emergency Response Team

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten zijn zich bewust van nut en noodzaak om samen op te trekken rond informatiebeveiliging. De ambitie bij de collectieve aanpak is dat gemeenten vanaf 2030 geen vermijdbare digitale incidenten meer kennen. De IBD is de sectorale CERT/CSIRT voor alle Nederlandse gemeenten en het schakelpunt met het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC). Gemeenten ontvangen van de IBD adviezen over kwetsbaarheden en hulp bij incidenten. De IBD waarschuwt gemeenten voor kwetsbaarheden en risico's rond hun digitale infrastructuur. Ook adviseert de IBD de gemeenten bij de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en aanverwante standaarden. Elke twee jaar stelt de IBD het dreigingsbeeld op waarmee gemeenten risicogebaseerd prioriteiten kunnen aanbrengen bij hun digitale veiligheid.

Digitaal weerbare inwoners en ondernemers

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Criminaliteit verschuift steeds meer van de fysieke openbare ruimte naar online. In de bestrijding van digitale en gedigitaliseerde criminaliteit is inzicht nodig in de lokale cybercriminaliteitsbeelden. Daarom is het van belang dat de verantwoordelijkheden en rolverdeling tussen gemeente, politie en Openbaar Ministerie helder zijn vastgesteld. Met het oog daarop is de aanzet gegeven voor de inrichting van de zogeheten cyberdriehoek. De VNG heeft bij uitstek de platformfunctie om best practices, kennis en onderzoeksresultaten te delen. Daarnaast biedt de VNG versterking aan gemeenten ter ondersteuning van kwetsbare inwoners en bedrijven tegen cybercriminaliteit.

Eigen huis op orde

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten krijgen te maken met nieuwe wetgeving uit Europa: zesendertig wetten en richtlijnen, waarvan zes over cybersecurity en privacy. Een deel daarvan zal vanaf 2025 geëffectueerd worden en implicaties hebben voor gemeenten, bijvoorbeeld in het fysieke domein en in het opdrachtgeverschap naar ICT-leveranciers. Daar gaan we gemeenten op voorbereiden. En met de EU-richtlijn NIB2/NIS2 wordt de Wet beveiliging netwerken en infrastructuur (Wbni) herzien. De VNG behartigt de gemeentelijke belangen op toepasselijke wet- en regelgeving en ondersteunt gemeenten bij de implementatie. Daarmee versterken we de professionalisering van gemeentelijke functionarissen op digitale veiligheid. Waarbij we ook inzetten op het terugbrengen van arbeidsmarkttekorten en het waarborgen van de ethische kaders bij de inzet van technologie.

Leiderschap en professionalisering digitale veiligheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG versterkt de professionalisering van gemeentelijke functionarissen op het gebied van digitale veiligheid. Door het versterken van het leiderschap helpen we gemeenten om beter grip te krijgen op de breedte van digitale veiligheid en het voor bestuurders relevante handelingsperspectief. Met intervisie en gerichte trainingen helpt de VNG verschillende gemeentefunctionarissen - van gemeentesecretaris tot CISO en van wethouder tot OOV'er - om onderling de rollen te versterken, kennis te delen en te reflecteren op opgedane ervaringen. We doen dat in samenwerking en aansluiting met de opleidingen en de arbeidsmarkt.

Arbeidskrapte digitale veiligheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De menskracht op cybersecurity en digitale openbare orde en veiligheid is schaars bij gemeenten. Het project Arbeidskrapte organiseert stages en trainee-opdrachten rond digitaliseringsvraagstukken bij zowel de gemeenten als bij de VNG. Wij ondersteunen gemeenten in de arbeidsbemiddeling door de contacten met hogescholen en universiteiten te onderhouden en regionaal mogelijkheden voor stages en traineeships te creëren.
Zo versterken we de aansluiting tussen opleidingen en arbeidsmarkt, én vergroten we de aantrekkingskracht van gemeentelijke werkgevers voor (toekomstige) cyberprofessionals.

Wet- en regelgeving digitale veiligheid

● Extern gefinancierde activiteiten (tot medio 2025)

● Daarna gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten krijgen te maken met nieuwe wetgeving uit Europa: zesendertig wetten en richtlijnen, waarvan zes over cybersecurity en privacy. Tot tot eind 2026 werkt de VNG aan haalbare, uitvoerbare en betaalbare wet- en regelgeving voor gemeenten op het gebied van digitale veiligheid en privacy. We blijven de belangen van de gemeenten behartigen bij de nationale overheid en andere relevante organisaties. Zodat hun specifieke behoeften en uitdagingen worden herkend en opgenomen in de verdere ontwikkeling van de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni): de Nederlandse implementatie van de Europese Netwerk- en Informatiebeveiliging Richtlijn (NIB-richtlijn).

Monitoring externe digitale dreigingen door de IBD

● Extern gefinancierde activiteiten

De VNG/IBD heeft een EASM (Enterprise Attack Surface Management) platform ingekocht voor de sectorale CERT voor gemeenten. De IBD is hiermee een voorloper binnen het LDS/CBW (Landelijk Dekkend Stelsel/Cyberweerbaarheidsnetwerk). De tooling zorgt voor het extern scannen van de IT-omgevingen van gemeenten op kwetsbaarheden in hardware en software. Met dit platform en de dienstverlening die we daarmee bieden kan de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) centraal de regie voeren op risico's bij alle aangesloten organisaties. Deze tooling geeft invulling aan de eis die NIS2 stelt aan een sectorale CERT met betrekking tot het scannen van hun entiteiten. Via deze dienstverlening en tooling worden dreigingsanalyses uitgevoerd en worden de geïdentificeerde risico's per organisatie gedeeld met alle gemeenten.

5.2 Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek

Digitalisering versterkt de disbalans in drie verhoudingen: inwoner-overheid, overheid-overheid en overheid-markt. Met de Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek willen we deze verhoudingen meer in balans brengen. We ontzorgen gemeenten bij het verantwoord inzetten van technologie door standaardisatie van normatieve kaders, strategisch leveranciersmanagement, kennisdeling en concrete producten en hulpmiddelen zoals inkoopvoorwaarden, handreikingen rondom AI en meer.

Digitale grondrechten en ethiek: democratiseren van inzet digitale technologie

● Beleidsinzet

De VNG zet zich in om digitale technologie in te passen binnen democratische processen en instituties. Transparante en verantwoorde besluitvorming dragen bij aan het vertrouwen van burgers in de overheid. Dat betekent onder meer dat we werken aan de versterking van de rechtsbescherming van inwoners, en dat zij meer zeggenschap hebben over hun gegevens en de digitale technologie waarmee zij te maken krijgen; bijvoorbeeld via participatietrajecten en door samenwerkingen met het maatschappelijk middenveld. Ook werken we aan de ontwikkeling van digitale gemeenschapsgoederen (zoals open source software en open data), waarmee we onderdelen van de digitale infrastructuur verder onder publieke controle willen brengen, ter versterking van de digitale onafhankelijkheid van (lokale) overheden. Doel is dat in 2028 de positie en zeggenschap van zowel inwoners als maatschappelijk middenveld versterkt zijn als het gaat om de inzet van digitale technologie.

Digitale grondrechten en ethiek: digitale ethiek in de organisatie

● Beleidsinzet

Gemeenten zijn zich bewust van nut en noodzaak van het maken van ethische overwegingen bij de inzet van technologie. Ze zijn 'ethisch compliant' doordat waardenkaders worden omgezet naar concrete processen. De VNG biedt daarin ondersteuning: door ethische richtlijnen te integreren in de ontwikkeling en implementatie van technologie wordt innovatie ondersteund op een manier die in overeenstemming is met maatschappelijke normen en waarden. Het structureel borgen van publieke waarden bij de inzet van technologie zorgt voor transparantie en verantwoorde besluitvorming. Dit is in lijn met onze strategische doelen om het vertrouwen van burgers in de lokale overheid te vergroten. Daarnaast draagt het bij aan de strategische focus op efficiëntie en effectiviteit binnen de gemeentelijke organisatie.

Digitale grondrechten en ethiek: moresprudentie

● Beleidsinzet

Gemeenten en andere overheidsorganisaties streven naar een verantwoorde inzet van technologie. Door ethische reflectie toe te passen bij een breed scala aan casuïstiek ontstaat moresprudentie: morele keuzes die als gegeven of standaard kunnen gelden in vergelijkbare situaties. De ambitie is om in 2028 samen met interbestuurlijke partners een toegankelijk en begrijpelijk overzicht te bieden van verschillende ethische uitspraken rondom technologie die op verschillende plekken in het land worden gedaan en waar mogelijk worden gevat in standaarden. Het structureel borgen van ethische waarden bij de inzet van technologie leidt tot transparante en verantwoorde besluitvorming en dat draagt bij aan het vertrouwen van burgers in de overheid.

Digitale grondrechten en ethiek: community AI en Algoritmen

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Een van de speerpunten in de Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek 2022 – 2026 is het opbouwen van een community van professionals in het veld van ethiek en grondrechten. De community bevordert kennisdeling en stimuleert en faciliteert samenwerking tussen gemeenten. Daardoor krijgen gemeenten een groter gevoel van vertrouwen in het gebruik van digitale technologieën. De VNG ondersteunt daarbij de gezamenlijke uitvoering van de ethische inkadering van de inzet van digitale technologieën. De ambitie is om in 2028 samen met interbestuurlijke partners een toegankelijk en begrijpelijk overzicht te bieden van verschillende ethische uitspraken rondom technologie die waar mogelijk worden gevat in standaarden.

Uitvoeringsagenda digitale grondrechten en ethiek: digitale Ethiek, AI en algoritmen in de praktijk

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Digitalisering en met name AI versterken de disbalans in drie verhoudingen: inwoner-overheid, overheid-overheid en overheid-markt. Om de inzet van digitale technologie verantwoorder en efficiënter te maken, is het essentieel om ethische overwegingen structureel in te bedden in gemeentelijke processen. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij. Bijvoorbeeld met advies bij het instellen van ethische commisies en bij de toepassing van verschillende instrumenten. We organiseren communitymanagement, verbinden partijen en initiatieven en delen best practices. We sluiten hierbij altijd bij bestaande gemeentelijke processen. Uiteindelijk gaan we toe naar ‘AI zonder affaires’.

Kaders en wetgeving AI en algoritmen

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG zorgt voor kaders voor de inzet van AI en algoritmen, zodat gemeenten de kansen hiervan kunnen benutten en tegelijkertijd de risico’s voor mensenrechten en publieke waarden kunnen mitigeren. Door in te zetten op zorgvuldige registratie en verantwoording van het gebruik van algoritmen en kunstmatige intelligentie hebben inwoners inzicht in besluitvormings-processen die hen raken. Dit versterkt het vertrouwen in de lokale overheid en de rechten van inwoners worden hierdoor beter beschermd. Het doel is dat gemeenten de komende jaren zo volledig mogelijk (uitlegbare) transparantie bereiken in het gebruik van (hoog risico) algoritmen en die uiteindelijk volledig registreren in een algoritmeregister.

Inkoopvoorwaarden en leveranciersmanagement

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Via inkoopvoorwaarden en leveranciersmanagement geven gemeenten richting aan ontwikkelingen in de markt, zodat die in lijn zijn met publieke waarden. Door voorwaarden te stellen aan de ontwikkeling en inkoop van technologie kunnen de digitale grondrechten van inwoners beter beschermd worden. Dit doen we nadrukkelijk in interbestuurlijk verband om sterker te staan: voor meer bestuurskracht en kwaliteit van de uitvoering. We ontwikkelen interbestuurlijke inkoopvoorwaarden voor verschillende technologieën, waaronder camera’s en algoritmen. En via leveranciersmanagement krijgen gemeenten meer grip op ontwikkelingen in de markt zodat zij minder afhankelijk zijn van marktpartijen bij het gebruik van digitale technologie.

Kaders en wetgeving camera's en sensoren

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

We ontwikkelen kaders voor de inzet van camera- en sensortechnologie. Daarmee kunnen gemeenten de kansen benutten van deze technologieën, maar óók de risico's voor mensenrechten en publieke waarden mitigeren. Het doel is om als gemeenten grip te krijgen op het verantwoord gebruik van sensoren en camera's in de openbare buitenruimte. Dit is inclusief het gebruik van cameradeurbellen en smart technologie, zoals die te vinden is in gemeentelijke middelen als stoplichten en lantaarnpalen. Met een betere, verantwoorde inzet van camera's en sensoren vormen we een meer betrouwbare overheid.

Principes voor de digitale samenleving

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

We staan voor grote maatschappelijke opgaven; van wonen tot klimaatcrisis. Technologie en slim gebruik van data kunnen daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Maar de inzet van technologie roep ook allerlei morele en maatschappelijke vragen op. Daarom heeft de VNG de Principes voor de Digitale Samenleving opgesteld dat een kader vormt voor de inzet van technologie in de openbare ruimte. Er is een overkoepelende set Principes die geregeld geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt. Daarnaast zijn er Principes op het niveau van specifieke technologieën, zoals cameratoezicht en algoritmen/AI. Op basis van de ontwikkelingen worden er nieuwe sets toegevoegd. Door de Principes te implementeren vormen gemeenten een betrouwbare overheid bij de inzet van technologie.

5.3 Interbestuurlijke Datastrategie

De Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) en de VNG Datastrategie zijn instrumenten om de individuele positie van gemeenten als eerste overheidsorganisatie en de collectieve positie van gemeenten als bestuurslaag te versterken. We zetten nadrukkelijk in op datagedreven werken voor maatschappelijke opgaven en ondersteuning aan gemeenten, en versterken de belangenbehartiging via datagedreven werken. Daartoe bouwen we aan een datafundament met versnellers en kaderstelling. En hebben we oog voor de noodzaak van standaardisatie.

Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS)

● Beleidsinzet

De samenleving gaat erop vooruit als de overheid data verantwoord inzet. Gemeenten willen met vertrouwen gebruikmaken van data voor hun eigen activiteiten, en ze willen kunnen aansluiten bij gezamenlijke datatrajecten van de overheid. Daartoe is de Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS) ontwikkeld: databeleid voor de gehele overheid. De VNG werkt eraan dat gemeenten in staat zijn om snel en effectief gebruik te maken van de IDBS-structuren en het interbestuurlijke netwerk, zodat zij het volle potentieel van data bij maatschappelijke opgaven kunnen benutten en daarmee het vertrouwen in de overheid vergroten.

Realisatie van de VNG Datastrategie

● Beleidsinzet

Met de VNG Datastrategie bieden we een samenbindende strategie waarmee gemeenten hun data effectiever kunnen inzetten voor hun maatschappelijke uitdagingen. We ondersteunen gemeenten met datagedreven werken, delen de ervaringen van gemeenten en zorgen voor opschaling van succesvolle projecten en oplossingen. Een stevig en samenbindend datafundament helpt gemeenten om verantwoord te versnellen binnen duidelijke kaders. We werken aan een krachtige informatiepositie als het over datagedreven werken gaat voor zowel de VNG-organisatie als voor de gemeenten.

Aanjaagfunctie datagedreven werken

● Beleidsinzet

Een centrale doelstelling uit de Datastrategie is een nauwe verbinding leggen met de omkeringsthema's/maatschappelijke opgave. De aanjaagfunctie doet dat door bij de beleidsdomeinen en gemeenten de behoeften uit te vragen, deze in gezamenlijke plannen en projecten te vangen en ze vervolgens samen uit te voeren. Daarmee helpen we de gemeenten bij het realiseren van hun maatschappelijke opgaven en versterken we de gemeentelijke informatiepositie als inherent onderdeel van een robuuste kennisinfrastructuur via datagedreven werken: de kern van de VNG Datastrategie.

Datagedreven belangenbehartiging

● Beleidsinzet

Voor specifieke maatschappelijke opgaven hebben we onze belangenbehartiging nog beter datagedreven georganiseerd. Dat doen we bijvoorbeeld met slimme analyses en patroonherkenning. Zo zijn we in staat kansen en knelpunten vroegtijdig te signaleren. Omdat we voortbouwen op bestaande datasets en kennis en ervaring zijn we in staat snel de impact van landelijke wet- en regelgeving in kaart te brengen. Het versterken van de belangenbehartiging verstevigt de positie van gemeenten als één sterke bestuurslaag.
Inmiddels hebben alle VNG-afdelingen een ambassadeur voor datagedreven werken waardoor op alle activiteiten waar dat mogelijk en kansrijk is wordt ingezet op datagedreven werken.

Datadialogen

● Beleidsinzet

Datadialogen zijn maatschappelijke gesprekken over de gewenste inzet van technologie, de waarden die in het geding zijn, de personen die erdoor geraakt worden, de gevolgen en het handelingsperspectief. De datadialogen dragen bij aan het verantwoord inzetten van (data-) technologie en daarmee de betrouwbaarheid van de overheid. De komende jaren wil de VNG diverse datadialogen invoeren over uiteenlopende casuïstiek en met verschillende gemeenten. Deze dialogen zijn gericht op het bevorderen van een ethisch en verantwoord gebruik van data, met de nadruk op het betrekken van ambtenaren in de gesprekken over de impact van technologie op maatschappelijke opgaven en publieke waarden.

Kennisnetwerk Data en Samenleving

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het kennisnetwerk Data en Samenleving is opgezet om samen met gemeenten kennis over data en de informatiesamenleving te genereren, te bundelen en onderling te delen. Het netwerk heeft meer dan 3.300 leden (van gemeenten en ministeries) en richt zich ook op het begeleiden van dataprojecten, zodat deze landelijk toepasbaar worden en het handelingsperspectief wordt geschetst. Om dit breder te trekken wordt interbestuurlijke samenwerking gestimuleerd, wat tot uiting komt in de samenwerking met onder meer de IBDS. Het kennisnetwerk Data en Samenleving zorgt er niet alleen voor dat (kennis)producten worden opgeschaald, maar ook dat deze gevalideerd worden.

Informatiepositie versterken (VIP)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Met het project Informatiepositie versterken (VIP) vertalen we maatschappelijke opgaven en vragen naar concrete datatoepassingen voor gemeenten. Denk aan een monitor, een voorspelmodel, en een gestructureerde data-uitvraag. We versterken daarnaast de informatiepositie van gemeenten op maatschappelijke opgaven door het sluiten van datadeals en het (door)ontwikkelen van datatoepassingen. Dit resulteert in datatoepasingen die gemeenten ontzorgen, zodat uitvoering van gemeentelijke taken wordt vergemakkelijkt.

Datavoorziening Interne Woningbouw Informatie (DIWI)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

DIWI is een datatool waarmee gemeenten de bouwstroom volgen vanaf het moment dat een initiatief binnenkomt tot en met de oplevering. Gemeenten kunnen deze informatie eenvoudig ontsluiten uit de gemeentelijke systemen en beschikbaar stellen aan externe stakeholders zoals provincies. DIWI vergroot bovendien de datakwaliteit en zorgt voor meer uniformiteit in de uitvoering. Daarmee draagt DIWI bij aan het versterken van de informatiepositie van gemeenten over de voortgang van de woningbouw. Wanneer DIWI een succes is kan het in de toekomst ook worden ingezet voor andere gemeentelijke maatschappelijke vraagstukken.

Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten krijgen met de gegevens uit de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD) inzicht in hun prestaties in het sociaal domein en zij kunnen die prestaties vergelijken met andere gemeenten. De inzichten die hieruit voortvloeien dragen bij aan het verbeteren van die prestaties en de horizontale verantwoording aan de gemeenteraad. De GMSD helpt bij de beleidsmonitoring, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau. De monitor maakt trends inzichtelijk en is daarmee ondersteunend bij de vorming van beleid. De GMSD wil gemeenten en rijk inzicht (blijven) geven in het brede sociale domein, met focus op de Wmo.
De Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein is onderdeel van www.waarstaatjegemeente.nl.

Lokale monitor wonen

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De Lokale Monitor Wonen is een initiatief van de VNG, Aedes, de Woonbond, de G4 en de G40. Het maakt onderdeel uit van www.waarstaatjegemeente.nl. De monitor geeft op regionaal, gemeentelijk en soms zelfs op wijkniveau inzicht in de woonsituatie en woonuitgaven van huurders en in de doorstroming en huurderskenmerken. Met de monitor versterken we de kennis- en informatiepositie van gemeenten rond de beschikbaarheid en betaalbaarheid van (huur)woningen. Zij krijgen daarmee meer grip op de realisatie van voldoende passende woonruimte. Bovendien biedt het gemeenten actuele kennis en praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten, wat samenwerking stimuleert.

Waarstaatjegemeente.nl

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het dataplatform Waarstaatjegemeente bundelt, bewerkt en presenteert data van en over alle Nederlandse gemeenten en over alle belangrijke beleidsterreinen. Het platform is openbaar en in het bijzonder gericht op gemeentebestuurders en ambtenaren, maar is ook toegankelijk voor andere geïnteresseerden. De data helpen bij besluitvorming, agendavorming, verantwoording, benchmarking en onderzoek. De VNG helpt gemeenten met dit dataplatform om uit de enorme overvloed aan data de juiste informatie te filteren en daarmee hun prestaties te verbeteren.

Wmo voorspelmodel

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Wmo voorspelmodel is een datatoepassing waarmee gemeenten op gemeente- en wijkniveau kunnen voorspellen hoeveel inwoners de komende vijf jaar gebruikmaken van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Het is ontwikkeld door de gemeente Den Haag, in 2020 aan de VNG overgedragen en doorontwikkeld en sinds 2022 beschikbaar voor alle gemeenten. De informatie van het Wmo voorspelmodel geeft ambtenaren meer inzicht in de ontwikkeling van het gebruik van de Wmo en genereert stuurinformatie voor beleidsvraagstukken, inkoop en financiën.

Vensters voor bedrijfsvoering

● Extern gefinancierde activiteiten

Vensters voor Bedrijfsvoering brengt de cijfers van ruim 120 publieke organisaties bij elkaar en is zo een nuttig platform voor kwaliteitsmeting, kennisdeling, inzicht en groei. Vensters voor Bedrijfsvoering bestaat uit een meting van de prestaties van de (gemeentelijke) bedrijfsvoering en een meting van de beleving van de (gemeentelijke) organisatie. Daarmee vormt het een basis om te verbeteren en te innoveren.

5.4 Anticiperen op (inzet van) nieuwe technologie

Gemeenten zien de mogelijkheden van nieuwe technologie voor de aanpak van omkeringsthema's uit de Verenigingsstrategie. We hanteren hier de Europese methode en agenda van 'missiegedreven innovatie'. Prioriteit heeft de ondersteuning bij de inzet van AI. De nadruk ligt op het fysieke domein, gelet op het wetgevingspakket vanuit Europa/Digital Decade. De VNG geeft inzicht in ontwikkelingen, of gemeenten er iets mee kunnen en hoe dat het beste kan. We hebben hiervoor een infrastructuur (Dutch Societal Innovation Hub) die de kleinste gemeente verbindt met de grootste Europese ontwikkeling en terug: voor kennisdeling, krachtenbundeling en financiering.

(Generatieve) AI

● Beleidsinzet

AI en algoritmen zijn digitale gereedschappen die een grote bijdrage kunnen leveren in de gemeentelijke uitvoeringspraktijk. Daarbij is het van groot belang dat gemeenten een sturende rol nemen in de ontwikkeling van deze technologie voor maatschappelijke doeleinden. Bijvoorbeeld in concrete toepassingen zoals een meertalige chatbot voor inwoners voor wie het Nederlands niet de eerste taal is. Inzet van technologie gebeurt op verantwoorde en transparante wijze, en met oog voor de risico's. Ethische toetsingen, kaders en richtlijnen rondom inkoop bieden gemeenten de handvatten en de ruimte om te experimenteren.

Digitale onafhankelijkheid en digitale gemeenschapsgoederen

● Beleidsinzet

De VNG wil de strategische afhankelijkheden van (niet-Europese) leveranciers voor gemeenten verder afbouwen en hun invloed vergroten op het ontwerp en gebruik van digitale technologieën. Ingezet wordt op digitale gemeenschapsgoederen. Dat zijn digitale middelen en diensten die toegankelijk zijn voor en gedeeld worden door de gemeenschap, zonder exclusieve eigendomsrechten; denk aan open source, open data, en open standaarden. Dit gedeelde eigenaarschap versterkt en beschermt democratische waarden als inclusiviteit, transparantie en participatie in onze digitale infrastructuur.

Trendrapport Informatiesamenleving

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Elk jaar publiceren we het Trendrapport Informatiesamenleving. Via trendverkenningen monitoren we technologische ontwikkelingen en de maatschappelijke ontwikkelingen daaromheen, zodat we gemeenten daarover kunnen informeren. Belangrijk, want door inzicht en overzicht krijgen gemeenten grip op technologische trends en hypes. Dat leidt uiteindelijk ook tot kostenbesparingen. De basis is altijd een verantwoorde inzet van technologie, in lijn met mensenrechten en publieke waarden. De periodieke publicatie van trendanalyses zorgt ervoor dat gemeenten voortdurend op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen, wat hun bestuurskracht en uitvoeringskwaliteit ten goede komt.

Team Innovatie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Team Innovatie werkt aan een geïntegreerde innovatie-infrastructuur voor gemeenten en de VNG. Door innovatie en informele samenwerking centraal te stellen, kunnen gemeenten effectiever inspelen op maatschappelijke veranderingen en behoeften. Met als resultaat een betere dienstverlening, effectiever gebruik van middelen, en een versterkte lokale democratie. We laten kansen en bedreigingen van nieuwe technologie zien en werken aan oplossingen van de toekomst. Dat doen we met missiegedreven projecten, gericht op schaalbare digitale oplossingen. Door als gemeenten samen te werken met het rijk, private partijen en kennis-instellingen, sluiten we aan bij een netwerk van innovatiehubs.

Dutch societal innovation hub

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

● Extern gefinancierde activiteiten

Om innovatie te kunnen laten landen, werken we aan de randvoorwaarden van maatschappelijke, bestuurlijke en marktinnovaties. De Dutch Societal Innovation Hub (DSIH) heeft als doel gemeenten en regio's te helpen bij grote maatschappelijke transformaties. Vanuit de Europese digitaliseringsstrategie wordt met name bijgedragen aan opgaven vanuit de Greendeal en Digital Decade. Dat doen we door de toegang tot een gemeenschappelijke innovatie-infrastructuur voor gemeenten en provincies te verbeteren en samenwerking en kennis-uitwisseling te versterken. De VNG ondersteunt de DSIH door het verbinden van overheid aan bedrijfsleven. Uitgangspunt is missiegedreven werken aan sterke regio's in samenwerking met Europese partners met focus op de publieke sector.

Digital Twin

● Extern gefinancierde activiteiten

Digital twins - of digitale kopieën - ondersteunen gemeenten in beleidsvorming, samenwerking en uitvoering. Ze integreren informatie uit diverse domeinen, bevorderen transparantie en publiek vertrouwen, en ondersteunen efficiënte processen. Digital twins bieden gemeenten een instrument om complexe maatschappelijke vraagstukken te visualiseren en te analyseren: denk aan klimaataanpassing of infrastructuurplanning.
Met het project Digital Twin (DT) biedt de VNG de gemeenten een middel voor een visie op domeinoverstijgende vraagstukken. Het project kent drie sporen: de community (samenwerking op gedeelde doelen), landelijke tools (een bruikbare en laagdrempelige digital twin), en modellen (om complexe data begrijpelijk te maken).

6
Versterken lokale uitvoering

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Roel Wever

Burgemeester Heerlen en namens het VNG-bestuur portefeuillehouder van het Risicobeheerfonds

Christiaan Ravensbergen

Directeur VNG Risicobeheer en initiatiefnemer VNG Risicobeheerfonds

Waarom niet collectief als het collectief kan?

Christiaan Ravensbergen: 'Gemeenten zijn minder verschillend dan je misschien zou denken. Als het bijvoorbeeld gaat om de aanpak van risico's, kun je veel van elkaar leren ongeacht de omvang van de gemeente. We lijken op elkaar, laten we elkaars kennis en ervaring meer gebruiken. Zonde van de tijd om het wiel opnieuw uit te vinden! Dankzij generieke aanpakken krijgt collectieve intelligentie een vliegwiel. We organiseren de professionele gemeenschap van risicomanagers, controllers en strategen. Om samen optimaal om te gaan met risico's, of het nu gaat om bedrijfsrisico's of verzekerbare risico's, zoals ziektekosten of de gebouwenverzekering.'

Roel Wever: 'Collectiviseren vraagt om creatieve ideeën. Zoals: waarom zouden we niet alle eigen gebouwen collectief verzekeren? Zijn al die losse contracten met verzekeraars wel handig? Dat is de basis voor het op te richten Risicobeheerfonds. Een eigen verzekeringsbedrijf, met de VNG en de deelnemende gemeenten als aandeelhouders. Op die manier houd je de premies in eigen hand, kun je juist meer maatwerk bieden én het levert miljoenen aan bezuinigingen op.'

Christiaan Ravensbergen: 'Als je het samen doet, ben je minder dan de som der delen. Gemeenten gaan minder premie betalen en het is een zorg minder dat ze de verzekering niet meer hoeven aan te besteden. Dit speelt menskracht vrij. Een collectieve verzekering bespaart kosten, en dat is met het ravijnjaar in zicht van groot belang. Sommige verzekeringsambtenaren moeten wennen aan dit idee. Een team van KPMG heeft positief geadviseerd over de business case van het initiatief Risicobeheerfonds.'

Roel Wever: 'Je wilt inderdaad weten of het haalbaar is en of het geen onvoorziene risico's oplevert. Daarom hebben we aan KPMG gevraagd om de plannen voor dit fonds door te lichten in een Expert Opinion. Maar onze aannames, bijvoorbeeld over die miljoenenbezuiniging, kloppen. Het plan zit goed in elkaar. Dat staven we ook met adviezen van onder meer de G40 en het College voor Dienstverleningszaken.'

Christiaan Ravensbergen: 'Het initiatief Risicobeheerfonds past in een integrale benadering van risicomanagement. We faciliteren kennisuitwisseling en nieuwe methodes voor het omgaan met (niet verzekerbare) bedrijfsrisico's in bijvoorbeeld jeugdzorg, grondexploitaties of wegenonderhoud. Het Risicobeheerfonds betreft het verzekerbare risico van onroerend goed. Het idee daarvoor ontstond toen ik bij mijn promotieonderzoek data vond waaruit blijkt dat gemeenten vele malen meer premie betalen dan dat de verzekeraars uitkeren aan schadelast. Als we het met elkaar coöperatief aanpakken wordt het goedkoper en kunnen we meer inzet plegen op preventie.'

Roel Wever: 'In 2025 gaan we aan de slag met de voorbereidingen van het Risicobeheerfonds. Dat houdt ook in dat we dit gaan communiceren naar de gemeenten; er moet een substantieel deel meedoen willen we het fonds daadwerkelijk kunnen oprichten. Heel belangrijk dat we transparant zijn over inhoud en proces. Ik realiseer me dat dit raakt aan het werk van collega's. Maar voor de collega's die zich bezighouden met de verzekeringsportefeuille is dat meestal een klein deel van hun werk; dit biedt hen in deze krappe arbeidsmarkt kansen om nieuwe zaken op te pakken.'

Christiaan Ravensbergen: 'Het initiatief Risicobeheerfonds lijkt op de constructie die we kennen van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD). Ook daar bundelen we specialistische kennis. Dat is ook het plan voor risicomanagement en dat past natuurlijk helemaal in de VNG-verenigingsstrategie: we trekken met elkaar op, delen kennis en werken aan slimmere aanpakken. We stellen trainingen en handreikingen beschikbaar. Met harmonisering en standaardisering geven gemeenten een kwaliteitsimpuls aan hun dienstverlening.'

6.1 Inclusieve dienstverlening

Gemeenten werken aan een betrouwbare digitale dienstverlening, met alternatieven voor inwoners en ondernemers die behoefte hebben aan persoonlijk contact en ondersteuning. We werken daarbij als één overheid samen met uitvoeringsorganisaties en medeoverheden. In onze samenleving moet iedereen mee kunnen doen. Daarom moeten we dienstverlening toegankelijk en begrijpelijk maken en investeren in digitale inclusie.

Beleidsdomein Inclusieve dienstverlening

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Digitale inclusie betekent dat iedereen kan deelnemen aan de digitale samenleving en aan overheidsdienstverlening. Gemeenten ondersteunen inwoners die daar niet voldoende vaardigheden voor hebben. De VNG helpt daarbij; onder meer door samenwerking met private en semipublieke partijen in een ketenaanpak. Daarbij werken we samen met partners als de Alliantie Digitaal Samenleven en de Informatiepunten Digitale Overheid. De basis voor deze activiteiten wordt onder meer gevormd door het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid (BDTO) dat overheden verplicht om websites en apps voor mensen met een beperking toegankelijk te maken op basis van de zorgplicht die per 1 januari 2024 is ingegaan.
Die zorgplicht komt uit de Wmebv (Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer) die aangeeft dat elke inwoner en ondernemer in Nederland passende ondersteuning aangeboden moet worden bij het digitaal zakendoen met de overheid.

Expertisecentrum - Kenniscentrum Dienstverlening

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Kenniscentrum Dienstverlening (KCDV) van de VNG ondersteunt gemeenten en collega's met kennis, advies en handvatten die de klantgerichtheid verbeteren. Ook onderzoekt het expertisecentrum continu wat gemeenten nodig hebben om de belangrijke maatschappelijke opgaven op het gebied van dienstverlening te ontwikkelen en waar te maken; het gaat dan met name om digitale dienstverlening. Via het Kenniscentrum zijn gemeenten beter op de hoogte en hebben zij toegang tot tools en voorbeelden waarmee zij vorm kunnen geven aan goede, inclusieve, toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening.

GemeenteDelers

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

GemeenteDelers is een jaarlijkse competitie waarin bewezen waardevolle, succesvolle en herbruikbare gemeentelijke initiatieven worden genomineerd en gewaardeerd als best practice voor alle 342 gemeenten. Het doel is mensen, lef en oplossingen die passen bij de omkering en de maatschappelijke opgaven te waarderen. Succesvolle initiatieven delen we en maken we zichtbaar voor andere gemeenten om op te schalen. GemeenteDelers maakt mogelijk dat gemeenten op een laagdrempelige manier van elkaar leren. Ze hoeven in de ontwikkeling en verbetering van hun dienstverlening niet altijd het wiel opnieuw uit te vinden, maar kunnen optimaal gebruikmaken van good practices. En dat betekent: nieuwe diensten sneller en goedkoper beschikbaar.

Regie Dienstverlening

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten voeren taken uit die direct de levens van inwoners en ondernemers raken. Het is daarom essentieel om hoogwaardige diensten te verlenen, waarbij mensen centraal staan en niet de processen van de overheid. Daar is een transformatie voor nodig naar een overheidsbrede loketfunctie, ingericht en verbonden met de dienstverlening van alle gemeenten. Wij werken daaraan samen met medeoverheden en uitvoeringsorganisaties, vanuit een gezamenlijke visie op overheidsbrede dienstverlening. De steekwoorden daarbij zijn: proactief, digitaal waar mogelijk met alternatieven voor degene die dat niet willen of kunnen, op maat waar nodig. Gemeenten voldoen in hun dienstverlening minimaal aan wettelijke vereisten als de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).

Duidelijke Overheidscommunicatie

● Extern gefinancierde activiteiten

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de overheidscommunicatie niet helder genoeg is. Dat gaat ten koste van de doelmatigheid, kost geld (want meer fouten), levert ontevreden inwoners op en leidt tot kansenongelijkheid.
In 2019 is het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties daarom gestart met de Direct Duidelijk Brigade. Om deze aanpak effectiever te maken en begrijpelijke overheidscommunicatie ook bij de lokale overheden te bevorderen ontwikkelt de VNG specifieke hulpmiddelen voor gemeenten. Denk daarbij aan uniforme en begrijpelijke modelverordeningen en brieven, workshops en webinars rond het thema, en de inzet van bestuurlijke ambassadeurs die de noodzaak van duidelijke overheidscommunicatie overbrengen.

Genius bar Inloggen en machtigen

● Extern gefinancierde activiteiten

Veel inwoners hebben moeite met zaken als inloggen en digitaal machtigen; terwijl dat voor een groeiend aantal overheidszaken nodig is. Daarom zullen steeds meer inwoners zich met vragen wenden tot overheidsbalies en de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's). De IDO Genius bar concentreert zich specifiek op vragen rond inloggen en machtigen. Vanuit de VNG zorgen we ervoor dat gemeenten en andere overheidsinstanties de juiste informatie en instrumenten hebben om inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen of door te verwijzen naar de IDO's of andere ketenpartners. Uiteindelijk leidt dat ertoe dat inwoners minder snel in de financiële problemen geraken.

MijnZaken service met Omnichannel

● Extern gefinancierde activiteiten

MijnZaken is een gebruiksvriendelijke service die inwoners, ondernemers en medewerkers op een transparante en eenvoudige wijze inzicht biedt in de status van hun aanvraag voor een product of dienst. Het is in feite wat we in de markt kennen als track en trace. Voor de gemeenten biedt het gemak, transparantie en de mogelijkheid tot een proactieve en persoonlijke benadering van de inwoners, bedrijven en medewerkers. De komende tijd zal MijnZaken worden opgeschaald bij gemeenten, hun leveraniers en in de keten van de organisatie.

Overheidsbreed loket

● Extern gefinancierde activiteiten

Er wordt gewerkt aan de inrichting van de overheidsbrede loketfunctie. Dat betekent dat inwoners met vragen over bestaanszekerheid bij elk overheidsloket kunnen starten, dus ongeacht waar ze aankloppen. Daartoe wordt de aansluiting ingericht tussen uitvoeringsorganisaties en het lokale netwerk van gemeenten. De VNG zorgt ervoor dat er een ontwerp komt dat haalbaar en uitvoerbaar is voor gemeenten, dat er een opschalingsscan wordt uitgevoerd en we maken een handreiking voor de implementatie van overheidsbrede dienstverlening bij gemeenten.

6.2 Digitale Overheid

De VNG helpt gemeenten om op een maatschappelijk verantwoorde manier richting te geven aan de manier waarop zij digitalisering inzetten voor een betere uitvoering van gemeentelijke taken. Digitalisering is daarbij ondersteunend aan alle maatschappelijke vraagstukken zoals in dit Jaarplan beschreven. Wij werken aan de gemeentelijke veranderingen om te komen tot een samenhangende digitalisering die aansluit op maatschappelijke en demografische ontwikkelingen. Dit doen we door in te spelen op Europese, landelijke en specifieke ketenontwikkelingen die raken aan digitalisering. We laten ons hierbij onder meer insipireren door het zogenaamde Deense model. In Denemarken werken de landelijke overheid, de gemeenten en de regio's nauw samen aan een digitale infrastructuur die de basis vormt voor de publieke dienstverlening. En met succes: Denemarken staat op plek 1 van de Europese e-governement Development Index en belangrijker nog, 9 op de 10 Denen zijn tevreden over het digitale dienstverleningsportaall Borger.dk.

De VNG ondersteunt gemeenten bij de digitale dienstverlening en toezichthoudende verantwoordelijkheden. Dit alles geven we vorm vanuit het besef dat gemeenten onderdeel zijn van de (digitale) overheid als geheel. We doen dat langs de volgende hoofdlijnen:

- Ondersteuning van de gemeentelijke invulling van de informatievoorziening met behulp van referentiearchitectuur, uitwisselstandaarden, inkoopvoorwaarden en het maken van afspraken met leveranciers en ketenpartners. Deze gemeentelijke invulling van de informatievoorziening is gebaseerd op de visie Common Ground waarbij ook ondersteuning bij de transitie naar deze modernisering aandacht heeft.
- Vertaling van gemeentelijke inzichten en wensen naar de Generieke Digitale Infrastructuur op landelijk niveau die de gemeentelijke informatievoorziening maximaal ondersteunt.
- Uniformiteit in datadeling in de vele ketens en taken waarin gemeenten met andere partijen samenwerken.
- Vertalen en beïnvloeden van Europese wetten en ambities zodat deze helpen om digitalisering in goede banen te leiden.

Met het hierna volgende projectportfolio legt de VNG het digitale fundament om effectief en efficiënt als (gemeentelijke) overheid in een digitale samenleving te participeren. De bouwstenen die daaruit voortkomen worden ingezet bij ontwikkelingen binnen alle andere thema's uit dit Jaarplan.

Begeleiden proces standaardverklaring

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Te weinig uniformiteit in de uitvoering maakt vraagbundeling en samenwerking lastig. Daarom worden er door en voor gemeenten standaarden ontwikkeld. Het proces standaardverklaring binnen de governance van de VNG voorziet in het vaststellen van de standaarden voor de gemeentelijke uitvoering. Een standaard kan 'aanbevolen', 'pas-toe-of-leg-uit' of 'verplicht' worden verklaard. Standaardisatie is overigens geen doel op zich. Verbetering van kwaliteit van dienstverlening staat centraal en standaardisatie kan daar als middel aan bijdragen. Standaarden voor de gemeentelijke uitvoering en initiatieven zorgen voor versnelling in de opschaling naar een moderne inrichting van de informatievoorziening (IV).

Beheer StUF standaarden

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

StUF (Standaard Uitwisselingformaat) is een uitwisselstandaard voor berichtenverkeer in het gemeentelijke domein. StUF-standaarden bestaan uit informatiemodellen en koppelvlak-specificaties die samen met gemeenten zijn opgesteld. De StUF-standaarden zijn nog volop gebruikt door de systemen van gemeenten. Wel worden ze stap voor stap vervangen door met name API-specificaties die aansluiten bij de informatiekundige visie Common Ground. API's - softwarematige koppelingen tussen ICT-systemen - zijn eenvoudiger te implementeren en sluiten aan bij moderne technieken. Deze ontwikkelingen zijn echter nog niet zo gevorderd dat de StUF-standaarden in de komende tien jaar overbodig zullen worden.

CIO-functie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten zijn gebaat bij goed werkende uitvoeringsketens. Daarom wordt vanuit de CIO-functie informatiekundige expertise ingezet om gemeenten te ondersteunen op belangrijke digitale overheidsdossiers in alle domeinen. De CIO-functie organiseert bovendien de inbreng van de gemeentelijke uitvoeringspraktijk richting de rijksoverheid en is verantwoordelijk voor een sterke sturing op organisaties in uitvoeringsketens die gemeenten ondersteunen bij de GGU. We doen dat op basis van standaarden, governance-principes en informatiekundige kennis.

Digitaal Stelsel Mobiliteitsdata en Wegennetwerkregistratie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) ontwikkelt het Digitaal Stelsel Mobiliteitsdata (DSM) en de Wegennetwerkregistratie (WNR). Binnen dit stelsel krijgen ook mobiliteitsdata van gemeenten een plaats. En gemeenten krijgen een rol in het bijhouden van de WNR. Hiervoor is wetgeving in voorbereiding. Uit eerdere VNG-onderzoeken blijkt dat gemeenten belang hebben bij goede, gestructureerde mobiliteitsdata voor de uitvoering van hun taken. Daarom werken we aan een collectieve invulling van de (nieuwe) gemeentelijke bijhouding en aan de voorbereiding van de implementatie. Daarbij zijn goede afspraken gemaakt over rollen, verantwoordelijkheden, financiering en de inrichting en werking van het stelsel. Het DSM maakt onderdeel uit van het overheidsbreed Federatief Datastelsel (FDS).

Digitale Identiteit en Toegang

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De komende jaren versnellen de ontwikkelingen rondom digitale identiteit en (digitale) toegang; denk aan GDI-voorzieningen als DigiD, eHerkenning, eIDAS. Op nationaal niveau speelt de invoering van de Wet digitale overheid een belangrijke rol. Gemeenten en leveranciers zullen daartoe hun systemen en diensten moeten aanpassen. Daarbij mogen de continuïteit en kwaliteit van de huidige digitale dienstverlening niet worden gecompromitteerd. De gemeentelijke belangen worden hierin door de VNG behartigd. Ook op Europees niveau wordt gewerkt aan regelgeving om te komen tot een Europese digitale identiteit voor identificatie en het delen van persoonlijke gegevens. Gemeenten en leveranciers moeten hun systemen en diensten aanpassen om ook te voldoen aan de eisen die hieruit voortkomen.

Digitale interactie met de overheid (GDI)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt aan één gezamenlijke overheidsbeleving van de portalen LIV (voorheen 1Overheid), MijnOverheid, het ondernemers-portaal voor Ondernemers en MijnOverheid voor Ondernemers (MOVO). Via ontwerpend onderzoek worden klantreizen geanalyseerd, de samenhang in kaart gebracht en potentiële oplossingen getoetst. Doel is om de digitale vindbaarheid en persoonlijke dienstverlening van de overheidsdiensten te verbeteren en meer in samenhang te brengen.
Alle stakeholders, waaronder de VNG en gemeenten, werken actief mee aan de uitvoering van de projecten.

Doorontwikkeling API-standaarden

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De gemeentelijke gegevensuitwisselstandaarden worden primair ingevuld via API-koppelvlakken en worden gebaseerd op functionele vragen van gemeenten. Ontwikkeling van de API-koppelvlakken sluit aan bij de visie Common Ground en faciliteert de transitie naar deze informatiekundige visie.
De huidige familie van standaarden (Standaard Uitwisselingformaat StUF) wordt vervangen door andere specificaties (API's) die eenvoudiger te implementeren zijn en aansluiten bij moderne technieken. API's zijn softwarematige koppelingen tussen ICT-systemen. De eerste ervaringen met het ontwikkelen van API-standaarden leren dat we als het gaat om API-ontwerp nog onvolwassen zijn. Doorontwikkeling van de API-standaarden is onontbeerlijk.

Federatieve Service Connectiviteit (FSC)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Federatieve Service Connectiviteit (FSC) is de standaard waarin beschreven is hoe (overheids)organisaties eenvoudig, veilig en toegankelijk data uit kunnen wisselen. Door te standaardiseren op technische keuzes rondom onder andere gegevensuitwisseling ontstaat er een IT landschap dat eenvoudiger, beheersbaarder en wendbaarder is. Dit komt de kwaliteit van de dienstverlening ten goede. FSC bestaat uit documentatie, een testsuite en een implementatie waarmee de adoptie van de standaard versneld wordt. FSC is onderdeel van Common Ground: het is het connectiviteitsdeel van de integratielaag in het 5-lagenmodel. FSC (voorheen NLx), dat gemeenten en ketenpartners een veilige manier biedt om gegevens uit te wisselen is hier een duidelijk voorbeeld van.

GEMeentelijke Model Architectuur

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

GEMMA, of GEMeentelijke Model Architectuur, is een referentiekader om gemeenten en marktpartijen te helpen bij het ontwikkelen, implementeren en beheren van informatie-systemen en -architecturen. GEMMA biedt een gemeenschappelijke taal en structuur om de samenwerking tussen verschillende gemeenten te vergemakkelijken en om ervoor te zorgen dat informatiesystemen binnen de lokale overheid op een consistente en efficiënte manier worden gebouwd en onderhouden. Hiermee legt GEMMA de basis voor gemeenten om een sterke informatiepositie te creëren. GEMMA bouwt verder op de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA).

GEMMA Softwarecatalogus

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De GEMMA Softwarecatalogus is het online informatiesysteem voor het huidige en toekomstige softwareaanbod voor gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden. De catalogus toont per softwareproduct de functies en standaarden die het pakket ondersteunt en legt de verbinding met de GEMMA architectuur. Leveranciers houden in de catalogus ook hun productplanning bij. Daarnaast biedt de catalogus gemeenten de mogelijkheid om kennis en informatie uit te wisselen en de gebruikte software te vergelijken met andere gemeenten. Gemeenten gebruiken de GEMMA Softwarecatalogus bijvoorbeeld bij ICT-vervangings- of investeringsvraagstukken. Daarmee draagt het bij aan de strategische IT-ontwikkeling, IT-beheer, IT-inkoop en governance binnen een gemeente of gemeentelijke samenwerking.

GIBIT: Gemeentelijke Inkoop Bij IT Toolbox

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

GIBIT (Gemeentelijke Inkoop Bij IT Toolbox) is een verzameling hulpmiddelen voor de gestandaardiseerde aanpak voor inkoop van ICT-diensten en -producten. De toolbox bevat onder andere voorwaarden, toelichting, kwaliteitsnormen, een overeenkomstengenerator, een stappenplan aansprakelijkheid en een checklist schadebepaling. Uniforme inkoopvoorwaarden en andere hulpmiddelen helpen bij het professionaliseren van de gezamenlijke inkoop van ICT-diensten en -producten. Het stelt gemeenten in staat om een sterke bestuurslaag te vormen in de samenwerking met private ICT-leveranciers en het rijk.

Haven

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Haven is een standaard voor platformonafhankelijke cloud hosting. Alle programmatuur die binnen Common Ground wordt ontwikkeld, gaat daarop werken. Dat is nodig want elke gemeente heeft de IT anders georganiseerd. Haven is als het ware de ‘stekker’ tussen volgens Common Ground principes ontwikkelde applicaties en de IT-infrastructuren die gemeenten gebruiken. Haven is daarmee een van de bouwblokken voor datasouvereiniteit van gemeenten.

Innovatieplatform

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Er zijn veel initiatieven binnen gemeenten die passen bij de Common Ground principes. Om deze initiatieven op te halen, samenwerking daarin te ondersteunen en vervolgens het beheer te organiseren is het innovatieplatform ingericht. Het is een platform met heldere kaders waarbij we herbruikbare initiatieven ophalen en vervolgens een selectie daarvan ondersteunen met als doel collectief en gedeeld gebruik. Daarmee worden gemeentelijke (innovatieve) initiatieven ondersteund en benut. Het platform biedt een plek aan initiatieven als Gemeentedelers en de VNG incubator.

Kenniscentrum Architectuur

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Kenniscentrum Architectuur van VNG Realisatie maakt en onderhoudt architectuur-producten en standaarden voor gegevensuitwisseling voor gemeenten, leveranciers en de VNG. Deze worden gebruikt bij het uitvoeren van projecten en het inrichten van de gemeentelijke informatievoorziening. Bijvoorbeeld om gemeenten te helpen hun informatie-voorziening op een moderne manier door te ontwikkelen en om de Common Ground ambities in de praktijk vorm te geven.

Kenniscentrum Markt en Overheid

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Kenniscentrum Markt en Overheid versterkt de samenwerking tussen de netwerkpartners van de gemeentelijke uitvoering. De VNG wordt intern en extern ervaren als betrouwbare bruggenbouwer. Dat doen wij door kennis van de markt en overheid beschikbaar te stellen, publiek-privaat relatiemanagement te verzorgen, strategisch leveranciersmanagement in te richten en procesregie te voeren op de collectieve inkoopagenda van de GGU. We zorgen ervoor dat leveranciers specifieke softwareproducten en diensten leveren die aansluiten op de wensen en behoeften van gemeenten. We dragen daarmee bij aan de vorming van één sterke bestuurslaag in de samenwerking met de marktpartijen en het rijk in het gemeentelijke i-domein.

Meerjarige aanpak Digital Decade

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De Digital Decade is een Europees programma dat eraan bijdraagt dat Europa in 2030 meer mensgericht, duurzaam, inclusief en welvarend is. Met een samenhangend pakket aan wet- en regelgeving wil de Europese Commissie de digitale transformatie van Europa versnellen en versterken. Het pakket aan wet- en regelgeving dat vanuit de Digital Decade op gemeenten afkomt, raakt alle gemeenten. Door een gezamenlijke aanpak te kiezen wordt voorkomen dat 342 gemeenten dit allemaal zelfstandig moeten uitzoeken. De VNG ondersteunt gemeenten bij de implementatie van wetgeving en zorgt voor belangenbehartiging (interdepartementaal en in Europa). Door inzicht en overzicht te bieden wordt duidelijk welke werkzaamheden er gedaan moeten worden om aan de EU-wetgeving te voldoen, maar ook hoe deze wetgeving en de resultaten van de gezamenlijke aanpak kunnen bijdragen aan verschillende maatschappelijke opgaven.

Ontwikkeling API-fundament

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De gemeentelijke uitwisselstandaarden voor berichtenverkeer zijn gebaseerd op functionele vragen van gemeenten en sluiten aan bij de visie Common Ground. Waar moet een API-specificatie aan voldoen? Wat is het fundament voor elke API? Een API-fundament is onontbeerlijk om de informatievoorziening van gemeenten te moderniseren en de gemeentelijke informatiepositie te versterken. Zodoende kunnen gemeenten gezamenlijk de maatschappelijke opgaven beter het hoofd bieden.

Regie Burgerzaken

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Burgerzaken kent verschillende domeinen: identiteitsmanagement, persoonsinformatie-management, persoonsregistratie, dienstverlening en verkiezingen. De komende tijd zullen er op elk domein verdere ontwikkelingen plaatsvinden. Denk daarbij aan de verbetering van het reisdocumentstelsel, maatregelen tegen ID-fraude, ontwikkeling van de digitale identiteit, de ontwikkelagenda BRP, verbetering Burgerlijke Stand, en het werkproces voor verkiezingen. Ook hebben we een impactanalyse afgerond voor Live Enrolment - het opnemen van de biometrische gegevens van de burger op de locatie van de aanvraag - en wat dat gaat betekenen voor de balie Burgerzaken. De VNG gaat meedenken over een nieuw proces.

Secretariaat SVB-BGT

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De stichting SVB-BGT is een samenwerkingsverband van de bronhouders voor de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT). De deelnemers werken binnen de stichting samen aan de bijhouding van deze registratie. Gemeenten zijn één van de deelnemers. Voor de ondersteuning van de samenwerking wordt een bijdrage geleverd voor de instandhouding van een landelijk secretariaat. De BGT is een van de databronnen binnen het Federatief Datastelsel (FDS). Met bijdragen aan het FDS zet VNG zich in voor een betere organisatie van het data-aanbod vanuit het principe data bij de bron.

Propositie

Transitieprogramma Common Ground

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Transitieprogramma Common Ground heeft als hoger doel om de IT-condities te creëren waarmee maatschappelijke opgaven sneller, flexibeler en beter gerealiseerd kunnen worden. Uit deze doelstelling vloeit een aantal operationele doelstellingen en randvoorwaarden voort. Deze doelstellingen samen vormen de opdracht voor het programma. In 2025 komt er extra financiering beschikbaar, waardoor we doelstellingen in acties kunnen omzetten.

Uitstekende digitale dienstverlening

De kerntaak van gemeenten is het leveren van diensten en voorzieningen aan haar inwoners om het welzijn, de veiligheid en de leefbaarheid in de gemeente te bevorderen. Het is essentieel om die dienstverlening ook in de toekomst op een uitstekende manier te blijven inzetten. Dat dit op een digitale manier gebeurt is inmiddels een vanzelfsprekendheid gezien het rappe tempo van digitalisering in de samenleving.
Bij gemeenten staat de digitale dienstverlening onder druk. Zeker voor kleinere gemeenten is het ingewikkeld om bij te blijven op alle ontwikkelingen van de informatievoorziening. Denk aan alles wat er op ons afkomt vanuit Europese regelgeving en informatiebeveiliging. Die druk gaat alleen nog maar hoger worden door de krapte op de arbeidsmarkt. Er is een kwetsbare situatie aan het ontstaan waarbij ICT-kennis en -capaciteit schaars zijn.

Slim datagedreven werken

Binnen de overheid wordt het steeds belangrijker om op basis van betrouwbare gegevens beleids- en uitvoeringsbeslissingen te nemen. Inwoners goed inzicht geven in de gegevens waarop een beslissing is gebaseerd, bevordert het vertrouwen in de overheid. Voor grote maatschappelijke opgaven als armoedebestrijding, de energietransitie en de grootschalige woningbouwopgave is het essentieel gegevens uit verschillende bronnen gecombineerd te kunnen gebruiken. Eenvoudige uitwisseling van altijd actuele data!

Samen innoveren en slimme oplossingen bedenken

We moeten innoveren en slimme oplossingen bedenken zodat we in deze tijden van arbeidskrapte efficiënt en met minder handen het werk kunnen blijven doen. We willen toe naar een moderne gezamenlijke informatievoorziening die minder versnipperd is, en waarbij gegevens altijd actueel zijn door ze rechtstreeks vanuit de bronsystemen te bevragen. Alleen met een moderne en gezamenlijke informatievoorziening kunnen wij uitstekende dienst-verlening en datagedreven werken aan maatschappelijke opgaven samen met andere overheidsorganisaties in de toekomst blijven garanderen.

Versnellen, aanjagen en randvoorwaarden invullen
Het Transitieprogramma Common Ground biedt een handelingsperspectief om tot de gezamenlijke moderne informatievoorziening te komen. Het helpt gemeenten om dit samen te doen, en niet ieder voor zich het wiel uit te vinden. Door onze krachten te bundelen, dalen niet alleen de kosten, maar profiteren we ook van elkaars expertise en ervaring. Het programma brengt een versnelling aan in de transitie, waarbij gemeenten en marktpartijen worden ondersteund en aangejaagd.

Werken onder architectuur

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Werken onder architectuur is een werkwijze die bijdraagt aan herkenbare en herbruikbare afspraken, standaarden en oplossingen bij de inrichting van de gemeentelijke informatievoorziening als onderdeel van de gehele digitale overheid. Alle taken en veranderingen waar gemeenten mee te maken krijgen - zowel vanuit wetgeving, maatschappelijke ontwikkelingen als eigen ambities - vragen om ondersteuning met informatievoorziening. De VNG biedt een portfolio van afspraken en standaarden die helpen bij de inrichting van de gemeentelijke informatievoorziening. Meer samenhang in de digitale dienstverlening verbetert het inzicht en overzicht voor de burger en ondernemer.

Wijziging van de basisregistratie WOZ (informatiemodel)

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De informatiehuishouding die ten grondslag ligt aan de uitvoering van de Wet WOZ is complex en weinig flexibel. De inrichting ervan voldoet ook niet aan de principes van de informatiekundige visie Common Ground en de principes van data bij de bron. Gemeenten onderzoeken daarom hoe de gemeentelijke WOZ-informatievoorziening op een toekomstvaste manier opnieuw kan worden vormgegeven. Het gaat hierbij onder meer om een andere ICT-architectuur, het opnieuw inrichten van registers en het aanscherpen van het informatiemodel. We versterken de uitwisseling van kennis en praktijkervaring en verbinden deze aan de beleidsontwikkelingen rondom de WOZ.

Data: uit betrouwbare bron

● Extern gefinancierde activiteiten

'Data bij de bron' is een kernprincipe van het federatief datastelsel (FDS) dat de komende jaren ontwikkeld wordt. De VNG onderzoekt aan welke specificaties een modern register moet voldoen en we bouwen de kennis op om opdrachtgever te kunnen zijn voor de bouw van zo'n register.

Digilab

● Extern gefinancierde activiteiten

Het Digilab is een platform voor research & development voor gegevensuitwisseling in het Federatief Datastelsel, waarbij de diverse kennispartners expertise inbrengen op het gebied van ontwikkeling en standaardisatie. Het is een technische omgeving waarin GDI-standaarden die ontwikkeld worden in samenhang kunnen worden beproefd en verder ontwikkeld. Dat is een noodzakelijke route om tot standaarden te komen. Snelheid is daarbij gewenst om te voorkomen dat de afzonderlijke overheidsorganisaties bij gebrek aan passende standaarden een eigen route kiezen.

Standaardisering Toegangsverlening methodiek API's

● Extern gefinancierde activiteiten

Gegevensuitwisseling neemt een steeds grotere plek in in het digitaliseringslandschap. Europa heeft met eIDAS2 een belangrijke stap gezet naar federatieve samenwerking in vertrouwensnetwerken. Toegangsverlening (ook wel autorisatie), het controleren wat mensen en systemen wel en niet mogen zien, zal daarin een gedeelde verantwoordelijkheid worden van aanbieder en afnemer. Beide zullen meer verantwoording af moeten gaan leggen over de juridische grondslagen en de uitvoering van de gegevensuitwisseling.
Er is tot nu toe weinig gedaan aan standaardisatie van toegangsverlening, onder meer omdat traditioneel de aanbieders dit geheel voor hun rekening nemen. Het project federatieve toegangsverlening onderzoekt welke standaardmethodieken er zijn om bestaande en nieuwe koppelingen te voorzien van een moderne, federatieve controle op rechten en plichten bij gegevensuitwisseling tussen API's.

6.3 Open Overheid en archieven

Gemeenten moeten open en transparant te zijn voor de samenleving. Dat doen ze door documenten openbaar te maken, te publiceren en duurzaam toegankelijk te bewaren. Om dat goed te kunnen doen moet de informatiehuishouding op orde zijn en de duurzame toegankelijkheid van digitale documenten geborgd worden. Voorwaarde hiervoor is een open bestuurscultuur. Relevante wet- en regelgeving hierbij zijn: de Wet open overheid (Woo), de Archiefwet, aspecten van de Wet hergebruik van overheidsinformatie (WHO) en de Wet elektronische publicaties (Wep).

Grip op informatie

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

In het programma Grip op informatie werkt de VNG samen met gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en archiefinstellingen aan concrete oplossingen op drie thema's: informatiehuishouding op orde/duurzame toegankelijkheid (Archiefwet). Actief openbaar maken (Wet open overheid). Overheidsinformatie beschikbaar als open data (Wet hergebruik overheidsinformatie). De VNG zorgt voor belangenbehartiging voor de gemeenten, vertegenwoordiging in interbestuurlijke overleggen, ondersteunt met vele middelen en werkt samen met relevante ketenorganisaties.

Regie op Open overheid en archieven

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het vergroten van de openbaarheid en transparantie van de overheid staat hoog in de actualiteit en wordt gezien als een belangrijke pijler om het vertrouwen van de inwoner in de overheid te versterken. Het op orde hebben van de informatiehuishouding (archivering) is randvoorwaardelijk om daar vorm aan te geven. Dit dossier wordt sterk bepaald door de wet- en regelgeving die dit stimuleert en reguleert. De VNG faciliteert gemeenten met inzichten in ontwikkelingen op het gebied van openbaarheid en informatiehuishouding zodat zij weloverwogen beslissingen kunnen nemen. We streven ernaar dat er bij de (door) ontwikkeling van wet- en regelgeving rekening wordt gehouden met de gemeentelijke eisen en wensen. Dat vereenvoudigt de implementatie en versterkt de uitvoerbaarheid.

Selectielijsten archiefbescheiden

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De Adviescommissie Archieven ontwerpt onder andere selectielijsten archiefbescheiden (overzichten van bewaartermijnen van documenten) die door de algemene rijksarchivaris namens de minister van OCW worden vastgesteld. De generieke Selectielijst archief-bescheiden gemeenten en intergemeentelijke organen 2020 wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Dat moet per eind 2025 resulteren in een nieuwe geactualiseerde selectielijst die wordt vastgesteld door het Nationaal Archief en in werking kan treden in 2027.

Open Raadsinformatie

● Extern gefinancierde activiteiten

Open Raadsinformatie is een initiatief om de besluitvorming van Nederlandse gemeenten transparanter te maken. Met Open Raadsinformatie kunnen gemeenten alle documenten (open data) van hun gemeenteraad, zoals agenda's, moties, beleidsstukken en besluiten, snel en eenvoudig toegankelijk maken. Op de landelijke site van Open Raadsinformatie (en met behulp van de standaard) kunnen inwoners, journalisten, wetenschappers en andere belangstellenden inzien wat er in de lokale politiek speelt.

Kennisnetwerk informatie en archief (KIA)

● Extern gefinancierde activiteiten

Kennis van archief en archivering moderniseert voortdurend om zich aan te passen aan de voortschrijdende digitalisering. Het Kennisnetwerk informatie en archief (KIA) is de ontmoetingsplaats voor professionals in de informatie- en archiefwereld, en de VNG is daarin één van de strategische partners. Ter bevordering van uitwisseling van kennis en ervaring via het KIA heeft het Nationaal Archief de VNG gevraagd zich in te zetten voor actief community management.

Voorbereiding nieuwe Archiefwet

● Extern gefinancierde activiteiten

In opdracht van het ministerie van OCW zal de VNG gemeenten en gemeenschappelijke regelingen ondersteunen bij de implementatie van de Archiefwet 2021. In aanloop naar de verwachte inwerkingtreding in 2026 zullen verschillende initiatieven worden genomen om zo optimaal mogelijk de Archiefwet te implementeren.

Ondersteuning implementatie Wet open overheid

● Extern gefinancierde activiteiten

Ondersteuning bij implementatie van de Wet open overheid. Dit onderdeel is ondergebracht bij het Programma Grip op informatie.

Wet hergebruik overheidsinformatie

● Extern gefinancierde activiteiten

De Open Data Richtlijn is in de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who) geïmplementeerd. Gemeenten moeten voldoen aan de nieuwe bepalingen, waaronder de beschikbaarstelling van dynamische data en onderzoeksdata met gebruik van API's. Datzelfde geldt voor datasets op de Europese high value datasets list (HVDL). De VNG ondersteunt gemeenten bij de implementatie van de gewijzigde Who.

6.4 Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht

Uitvoerbaarheid van beleid, wet- en regelgeving en een grote uitvoeringskracht zijn voor gemeenten noodzakelijk om van betekenis te kunnen zijn voor hun inwoners. De ruim 180.000 professionals die bij gemeenten werken, weten wat er speelt bij inwoners en wat nodig is in de praktijk. Gemeenten willen realistische beloftes doen aan hun inwoners. Dat vraagt om evenwicht tussen ambities, financiële middelen en uitvoerbaarheid.

Expertisecentrum - Kenniscentrum Analyse

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Vanuit het rijk komen er veel nieuwe taken op gemeenten af. Deze zijn vastgelegd in wet- en regelgeving. Het Kenniscentrum Analyse toetst voorgenomen beleid van de rijksoverheid op de uitvoerbaarheid voor gemeenten. Via uitvoeringstoetsen beoordelen we al bij de beleidsvorming en bij de totstandkoming van wetgeving of nieuwe taken voor gemeenten haalbaar en uitvoerbaar zijn. De uitvoeringstoetsen geven antwoord op de vraag of en op welke wijze de nieuwe wet- en regelgeving uitvoerbaar is voor gemeenten. Op deze manier wordt de gemeentelijke uitvoeringspraktijk meegenomen bij het tot stand komen van nieuwe wet- en regelgeving. Dat zorgt voor beter uitvoerbare wet- en regelgeving.

Focus op uitvoering

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Gemeenten zetten samen met de andere overheden stappen om het vertrouwen in de overheid te versterken. Focus op Uitvoering staat aan de lat van deze veranderopgave. De VNG stelt in de position paper Samenwerken aan vertrouwen dat gemeenten een actieve rol willen nemen in de uitvoering; uitvoerbaarheidsvragen worden al vanaf beleidsvorming meegenomen. Een versterkte focus op uitvoering is noodzakelijk. Dat vraagt om een overheid die haar rol met een menselijke maat kan vervullen, met regels en uitvoering die er zijn voor de mensen en niet andersom.

Uitvoerbaarheid

● Extern gefinancierde activiteiten

Om de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving te verbeteren en te monitoren ontwikkelen we verschillende instrumenten. Daarbij gaat het om productontwikkeling en kennisontwikkeling. Bij productontwikkeling werken we aan instrumenten waarmee uitvoerings- en invoeringstoetsen gestructureerd en eerder in het beleidsproces worden gebracht. Bij kennisontwikkeling gaat het om het bevorderen van kennis en begrip bij bestuurders en medewerkers van de VNG over beleidskwaliteit en hun rol daarin. Dat doen we onder meer met trainingen, intervisies en handreikingen. De VNG ondersteunt daarbinnen de samenwerking tussen gemeenten.

Uitvoeringstoetsen

● Extern gefinancierde activiteiten

Het vertrouwen van inwoners in de overheid is laag. Een van de redenen daarvoor is dat de uitvoering niet altijd kan waarmaken wat er door bestuur en beleid wordt bedacht. Niet alleen is de wet- en regelgeving uit Den Haag complex, ook leggen de stapeling en de uitvoerbaarheid ervan een te groot beslag op de beperkte uitvoeringscapaciteit van gemeenten. Voor nieuwe beleidsvoornemens maken we als VNG samen met gemeenten inzichtelijk wat de kosten, baten en benodigde randvoorwaarden voor invoering zijn. Dit doen we onder andere door uitvoeringstoetsen, quickscans en een jaarlijkse Stand van de Uitvoering Gemeenten.

6.5 Collectieve inkoopkracht, beleid, uitvoering en beheer

Door gezamenlijk op te trekken vergroten gemeenten hun inkoopkracht. De VNG ondersteunt gemeenten door hun belangen te behartigen bij ontwikkelingen in wetgeving, te investeren in een goede relatie met de markt en samenwerking tussen leden te stimuleren, faciliteren en organiseren. Hierbij zal toenemende aandacht zijn voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI).

Inkoopkracht: inkoop draagt bij aan maatschappelijke opgaven van gemeenten

● Beleidsinzet

Door samen op te trekken vergroten gemeenten hun inkoopkracht: zowel voor de individuele gemeente als gezamenlijk. De VNG ondersteunt gemeenten door hun belangen te behartigen bij ontwikkelingen in nationale en Europese wetgeving, te investeren in een goede relatie met de markt en samenwerking tussen leden te stimuleren, faciliteren en organiseren. Ook maken we het actuele inkooplandschap verder inzichtelijk voor gemeenten.
Het programma Beter Aanbesteden wordt afgerond en met het ministerie van Economische Zaken worden in 2025 afspraken gemaakt over de verdere samenwerking en inrichting van governance rondom het beleidsthema inkopen en aanbesteden.
In 2025 zal toenemende aandacht zijn voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI). In 2025 wordt verder aangesloten op de governance vanuit het rijk onder verantwoordelijkheid van de minister van I&W en wordt samen met de leden van de VNG gewerkt aan een visie op MVOI.

Kenniscentrum gezamenlijk inkopen en aanbesteden

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Kenniscentrum Inkoop en Aanbesteden ondersteunt gemeenten in het professionaliseren van de inkoopkracht met kennisdeling en het versterken van samenwerking. We brengen het inkooplandschap in kaart, waarbij de behoefte van gemeenten het uitgangspunt is. Er wordt een systematiek ontwikkeld om efficiënt samenwerking en kennisdeling vorm te geven via accountmanagement. Op korte termijn verkennen we de gezamenlijke mogelijkheden en op lange termijn zetten we categoriemanagement voor gemeenten op. Binnen het kenniscentrum wordt op een gestandaardiseerde manier gewerkt met een afwegingskader en templates. Vanuit een centrale dynamische aanbestedingskalender halen we de inzichten op. Besluitvorming vindt plaats via een nog te vormen governance. We zetten communicatie in naar en met gemeenten om ervoor te zorgen dat we dit in de praktijk ook kunnen uitvoeren.

Servicecentrum Gemeenten

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Het Servicecentrum Gemeenten (SCG) is door VNG Realisatie opgericht om het groeiend aantal gezamenlijke contracten dat door de VNG voor gemeenten wordt afgesloten, structureel en professioneel te borgen. Hoe groter het volume van gemeenschappelijke diensten en contracten, hoe meer efficiency en hoe minder risico op single points of failure. Het SCG is een onderdeel van VNG Realisatie en beheert met name ICT- en aanverwante contracten. De combinatie van de gezamenlijke contracten en eigen beheer leidt tot een grote mate van - door gemeenten zeer gewenste – regie. Het SCG zorgt ervoor dat de contracten worden nagekomen. Bovendien biedt het 24/7 ondersteuning bij incidenten via de helpdesk. Het gaat om de volgende producten:

14+netnummers

Het 14+netnummer is een vijf- of zescijferig telefoonnummer waarop burgers de gemeente kunnen bereiken. Het begint standaard met 14 en is aangevuld met het netnummer van de regio; daarmee hebben inwoners met één duidelijk telefoonnummer toegang tot hun gemeente. Jaarlijks wordt er ongeveer 10 miljoen keer gebruikgemaakt van het 14+netnummer om een gemeente te bereiken. Over de afgelopen jaren is dit aantal maar heel licht gedaald ondanks de digitalisering van veel diensten. Dat laat zien dat telefonie als secundair kanaal van groot belang blijft.

GGI-Netwerk

Het GGI-Netwerk is een beveiligd landelijk datanetwerk voor gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden. GGI staat voor Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur. Het GGI-Netwerk zorgt voor veilige dataconnecties met andere overheden waardoor samenwerken tussen gemeenten en andere overheden beter, veiliger en gemakkelijker wordt. Het is onderdeel van het Diginetwerk.

GGI-Veilig

GGI-Veilig geeft de gemeenten die deelnemen aan de Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur de mogelijkheid om tegen gezamenlijk onderhandelde voorwaarden security-diensten en -producten af te nemen. De VNG ondersteunt bij de verwerving van producten en geeft advies en begeleiding bij het inzetten van concrete producten en diensten.

SDG contractbeheer

Het Servicecentrum Gemeenten voert het contractbeheer voor de Single Digital Gateway (SDG) uit en handelt calls af. Door gebruik te maken van SDG als gedeelde invoervoorziening voldoen gemeenten aan de Single Digital Gateway verordening. De Single Digital Gateway is een online centraal punt waarmee EU-burgers en bedrijven makkelijk toegang krijgen tot digitale overheidsdienstverlening in alle EU-lidstaten. Alle decentrale overheden moeten in het SDG-portaal een aantal diensten, producten en procedures digitaal beschikbaar en open stellen voor grensoverschrijdende gebruikers.

Beheer Quickscan Lokale Democratie

Met de QuickScan Lokale Democratie ontvangen gemeenten een integraal beeld, een soort ‘foto’ van de stand van hun eigen lokale democratie. Dit beeld komt tot stand door de input van inwoners, gemeenteraad, college van B en W en de ambtelijke organisatie. De uitkomst is een startpunt om in gesprek te gaan met inwoners om de lokale democratie te versterken.

GT contracten

GT (Gemeentelijke Telecommunicatiedoelen) wil voor gemeenten telecommunicatie- en ICT-diensten van de beste kwaliteit tegen de laagste prijs realiseren. Hoe meer gemeenten meedoen, hoe groter de kans op gunstige voorwaarden waaronder contracten worden gesloten. Gemeenten hoeven niet zelf aan te besteden en het contractbeheer wordt uitgevoerd door VNG Realisatie. Dit verlaagt aanbestedings- en beheerkosten voor gemeenten. Gemeenten doen mee met één centrale aanbesteding, met minicompetities per gemeente voor hun specifieke eisen en wensen. Daarbij gaat het om de volgende contracten:

GT Mobiele Communicatie 1

De raamovereenkomst GT Mobiele Communicatie 1 is in 2017 afgesloten met vier partijen: KPN, Tele2, Odido en Vodafone. GT Mobiele Communicatie 1 telde 283 deelnemers en was het eerste concrete voorbeeld van Samen Organiseren. De laatste deelnemers zullen in juni 2026 uittreden.

GT Mobiele Communicatie 2

De raamovereenkomst GT Mobiele Communicatie 2 was de derde gezamenlijke aanbesteding door gemeenten en de tweede op het gebied van telecommunicatie.
De laatste deelnemers zullen in maart 2026 uittreden.

GT Mobiele Communicatie 3

De raamovereenkomst GT Mobiele Communicatie 3 is een gezamenlijke aanbesteding, met minicompetities per deelnemer voor hun specifieke eisen en wensen en is de opvolger van GT mobiel 1 en 2.

GT Print

GT Print is een overeenkomst voor de gezamenlijke inkoop van printdiensten.

GT Vaste Communicatie

GT Vaste Communicatie is een overeenkomst voor de gezamenlijke inkoop van diensten voor de transmissie van spraak- en dataverkeer over een vaste infrastructuur. De diensten worden landelijk over deze vaste infrastructuur geleverd, maar kunnen ook op verzoek en na akkoord via radioverbindingen geleverd worden. Naast de transmissie van het spraak- en dataverkeer vallen ook het routeren van spraakverkeer over het openbare telefonienetwerk en het leveren van internettoegang onder GT Vaste Communicatie.

StembureauApp

De StembureauApp (SBA) is een applicatie die het gehele proces op het stembureau realtime inzichtelijk maakt en de organisatie daarin begeleidt. Van het controleren van de stempassen tot en met de presentatie van de voorlopige uitslag. De app voert geen wettelijke taken uit.

GT Connect 2

GT Connect 2 is een collectief inkooptraject namens 50 gemeenten. Gemeenten krijgen hiermee als aanvulling op MS Teams een aantal bouwstenen om telefonie en communicatiestromen met elkaar te integreren.

GT Microsoft

GT Microsoft is een overeenkomst voor de aanschaf van Microsoft-producten en -diensten, onder collectieve gemeentelijke voorwaarden.

6.6 Risicobeheer

Het omgaan met risico's vormt een dagelijkse uitdaging voor gemeenten. Het is van belang om risico's gestructureerd en systematisch te beheren en evalueren. Hoe kunnen we integraal risicomanagement tot een organisatiebreed vraagstuk maken in plaats van een verantwoordelijkheid van alleen de afdeling Financiën? Integraal risicomanagement en strategisch langetermijndenken zijn cruciaal voor het versterken van de veerkracht van zowel de gemeentelijke organisatie als de lokale gemeenschap. VNG Risicobeheer ondersteunt gemeenten hierbij door kennis, diensten en producten aan te bieden op het gebied van risicobeheer en strategisch denken.

Zorgcontract wordt herzien

● Eigen middelen

De raamovereenkomsten voor zorgcontracten worden herzien, waarbij de behoeften van gemeenten leidend zijn. Een klankbordgroep met vertegenwoordigers van gemeenten is nauw betrokken bij de herziening. Het doel is om gemeenten beter te ondersteunen en kosten te besparen op verzekeringsregelingen voor gemeentelijke organisaties en personeel. VNG Risicobeheer is vraagbaak en organiseert het samenwerken tussen gemeenten.

VNG Risicobeheerfonds

● Eigen middelen

Het VNG Risicobeheerfonds is opgericht als uitvloeisel van de Verenigingsstrategie 2030. Het doel is om gemeenten via een gezamenlijke schadeverzekeraar te helpen risico's beter te beheersen, veiligheid te verbeteren en kosten te verlagen. Door samenwerking en kennisdeling kunnen gemeenten fors besparen op verzekeringspremies. Dit initiatief draagt bij aan de versterking van gemeenten door samen kosten te reduceren en risico's effectief te managen.

Risico Opleiding Overheid (ROO) en Leiderschap de Bedoeling

● Eigen middelen

Wij zetten onze kennis en expertise in op het gebied van integraal risicomanagement, scenarioplanning en werken volgens de bedoeling. Het doel is om de collectieve intelligentie van gemeenten te vergroten bij het omgaan met risico's. Door strategisch langetermijndenken en vernieuwende beleidsinzet te stimuleren, streven we naar betere resultaten voor inwoners, een effectieve gemeentelijke organisatie en meer werkplezier voor medewerkers. In leernetwerken en intervisiegroepen versterken gemeenten zichzelf en elkaar.

Risico Platform Overheden

● Eigen middelen

Het Risico Platform Overheden (RPO) faciliteert kennisdeling over scenariodenken en risicomanagement voor gemeenten. Het is de door VNG Risicobeheer opgezette en gefaciliteerde professionele community van controllers, risicomanagers, strategen en hoofden Financiën. Het doel is om het strategisch langetermijndenken van gemeenten te versterken. Via het RPO en RisicoLAB worden inzichten en ervaringen over gemeentelijke risico's verzameld en geanalyseerd, en gedeeld met leden. Met de jaarlijkse RPO Award stimuleren we innovatie en nieuwe inzichten in het vakgebied. Dit platform creëert waarde door gemeenten te verbinden en hun capaciteiten in risicomanagement te verbeteren, wat leidt tot een effectievere publieke dienstverlening.

Ondersteunen van het oprichten van een Planbureau voor Gemeenten

● Eigen middelen

Het idee van een Planbureau voor Gemeenten is dat dit gemeenten gaat ondersteunen in het strategisch en integraal ontwikkelen van beleid voor de toekomst. Het doel is om gemeenten te helpen bij het anticiperen op toekomstige ontwikkelingen door middel van meetbare en voorspelbare indicatoren. Door samenwerking met de Kennishub wordt kennis gedeeld, onderzoek gestimuleerd en inzichten vanuit de Rijksplanbureaus doorvertaald naar gemeentelijk niveau. Dit creëert waarde door effectieve sturing, monitoring en onderlinge vergelijking mogelijk te maken, wat leidt tot beter geïnformeerd beleid en betere resultaten voor inwoners.

7
Europa en internationaal

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Ap Reinders

Burgemeester Stichtse Vecht, vicevoorzitter commissie Europa en internationaal

Jessie Post

VNG-teamleider Europa

Irene ten Teije

Senior adviseur nternationale zaken

Een stap naar voren in Europa en de wereld

Ap Reinders: 'Aan ons de mooie taak om ook in 2025 duidelijk te maken dat Europa ertoe doet. In aanloop naar de Europese verkiezingen afgelopen jaar zag je dat soms onterecht het beeld leefde dat het ver van je bed zou zijn. Het tegendeel is waar. Wetten en regels uit Europa zijn van directe invloed op de lokale samenleving en gemeenten.'

Jessie Post: 'De VNG vindt het daarom belangrijk om ook op Europees niveau actief de belangen te behartigen van de Nederlandse gemeenten. Met een nieuw Europees Parlement en een nieuwe Europese Commissie ontstaat er nieuw momentum voor beïnvloeding van wetgeving aan de voorkant. Dat doen we uiteraard zoveel mogelijk samen met provincies, waterschappen en het rijk.'

Ap Reinders: 'Het is mooi dat ook in het beoogde team van Eurocommissarissen er een speciale eurocommissaris voor uitvoering/uitvoerbaarheid zit. Dat is ook een speerpunt van het 'Europees koersdocument van de VNG': ambities voor de groene, digitale en sociale transities moeten uitgewerkt worden richting uitvoerbare wetgeving. Verbeterde impactanalyses kunnen daarbij helpen. Het is goed nieuws dat alles erop wijst dat de nieuwe Commissie daar ook steviger op wil inzetten.'

Jessie Post: 'In het Koersdocument staan niet enkel beleidswensen met betrekking tot uitvoerbaarheid en gecontinueerde inzet op de drie transities. We roepen ook op tot continuering van sterk regionaal beleid met langetermijn financieringsmogelijkheden. Het Europees cohesiebeleid blijft nodig om aan sociale en economische convergentie in de Unie te werken, ook in Nederland. In 2025 komen de voorstellen van de Commissie uit voor de nieuwe begrotingsperiode, met daarin ook kaders voor het cohesiebeleid; een spannend jaar voor Nederlandse gemeenten en regio's.'

Ap Reinders: 'De VNG maakt zich niet alleen in Europa, maar ook in het brede internationale speelveld sterk voor stabiel en betrouwbaar lokaal bestuur. Daarom wil ik hier ook uitspreken dat we ons zorgen maken over de aangekondigde bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking. Ze geven grote onzekerheid over de voortgang en continuering van onze projecten. Juist een stabiele lokale overheid draagt ook bij aan de ambities van dit kabinet op het gebied van veiligheid en het bevorderen van handel.'

Irene ten Teije: 'We ondersteunen gemeenten bij het aanpakken van hun uitdagingen. We zijn heel trots op de projecten die we in partnerschap met het ministerie van Buitenlandse Zaken doen. Waarmee we concreet wat kunnen betekenen in een lokale samenleving door het verbeteren van diensten aan inwoners. We zijn nu al in gesprek over hoe we dat kunnen voortzetten.'

Ap Reinders: 'Nog meer mooi nieuws voor 2025: oud-voorzitter Jan van Zanen wordt in 2025 voorzitter van UCLG, de internationale organisatie van gemeenten. Dat is een geweldige kans om op mondiaal niveau onze Nederlandse visie op lokaal bestuur te laten horen.'

Irene ten Teije: 'En we zijn blij dat onze VNG-voorzitter Sharon Dijksma actief lid is van de VN-adviesgroep die zich buigt over de vraag hoe lokale overheden beter kunnen worden gepositioneerd in de VN-organisatie.'

Ap Reinders: 'Ook hier weer: gemeenten zijn de eerste overheid. We zetten de stap naar voren in Europa en in de wereld.'

7.1 Europa

De regels en wetten die op Europees niveau worden gemaakt zijn van directe invloed op de uitvoeringspraktijk van gemeenten. Samenwerking over de Nederlandse grenzen heen biedt kansen op het terrein van belangenbehartiging, kennisdelen en het starten van projecten. Het is dan ook essentieel om op Europees niveau het geluid van alle lokale overheden te vertolken. Dit doet de VNG op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

Aanhalen relaties en contacten in Brussel

● Beleidsinzet

Er is een nieuwe beleidscyclus in Brussel en daarmee zijn er ook nieuwe Nederlandse Europarlementariërs. In 2025 besteden we extra aandacht aan het proactief aanhalen van contacten met die nieuwe Nederlandse Europarlementariërs en de beleidsmakers bij de Europese Commissie. Dat doen we in het kader van de agendasetting voor de nieuwe periode. Op deze manier houden we de vinger aan de pols en geven we vroegtijdig kernboodschappen af namens gemeenten. In januari 2025 start ook de deels vernieuwde VNG-delegatie naar het Europees Comité van de Regio's. Zij zullen uiteraard een rol gaan spelen in het verder opbouwen van de relaties en contacten bij EU-instellingen.

Strategisch afwegingskader op gebied van Europese lobby (intern)

● Beleidsinzet

Team Europa wil in 2025 een strategisch afwegingskader opleveren op gebied van de Europese lobby. Dat kader is bestemd voor de managementteams van de VNG-beleids-directies en voor de VNG-directie; zij krijgen via het afwegingskader een beslissende stem in de lobbytrajecten waar we op inzetten. Een strategisch afwegingskader helpt ons om effectiever en met voldoende interne capaciteit te lobbyen in Brussel. Bovendien zorgt het voor meer transparantie over de inzet richting onze leden en voor ruimte voor meer coördinatie met leden actief in Brussel.

Vergroten van het Europees bewustzijn van gemeenten, via gedegen informatievoorziening en samenwerking met derde partijen

● Beleidsinzet

Gemeenten zijn zich meer en meer bewust van de impact van EU-wetgeving op de lokale realiteit. Kennis over Brusselse besluitvorming en hoe dat te beïnvloeden is daarom van groot belang. De VNG draagt met Team Europa bij aan het Europees bewustzijn van gemeenten via gedegen informatievoorziening over Brusselse ontwikkelingen in de maandelijkse nieuwsbrief en een wekelijks lobbymemo. Ook willen we een rol spelen in de basisvraagbeantwoording en organiseren we periodiek online informatiesessies. Daarnaast is de VNG in gesprek met derde partijen over het mogelijk inrichten van een kennisnetwerk Gemeenten en Europa met als doel om gezamenlijk acties uit te rollen ten behoeve van het vergroten van het Europees bewustzijn van gemeenten, als opvolging van het Europeaniseringsonderzoek uit 2022.

Verstevigen van de vernieuwde governance van netwerk van GROS-gemeenten

● Beleidsinzet

Nederland telt meer dan zestig grensgemeenten. Om richting te geven aan de inzet van de VNG op grensoverschrijdende problematiek en samenwerking is het bestuurlijk netwerk Grensoverschrijdende Samenwerking (GROS) in 2023 nieuw leven ingeblazen. Dit gebeurde door het herijken van een bestuurlijke werkagenda GROS en het instellen van twee kopgroepen: een ambtelijke en een bestuurlijke. De VNG faciliteert beide kopgroepen en zal de structuur eind 2025 evalueren, samen met de leden. Het idee is dat de kopgroepen uiteindelijk zelfstandig verdergaan.

Verstevigen interbestuurlijke samenwerking in en richting Brussel

● Beleidsinzet

De VNG werkt ook in haar Europese werk samen met het rijk en de andere koepels van decentrale overheden. Tijdens een Bestuurlijk Overleg (BO) Europa van februari 2024 is een gezamenlijke interbestuurlijke agenda vastgesteld met de gedeelde prioriteiten richting de Europese Commissie voor de periode 2024-2029. Tijdens dat BO is ook opdracht gegeven om in pilotvorm te kijken naar verstevigde samenwerking op een aantal dossiers uit die agenda in de komende periode. We verwachten dat we daarmee toewerken naar verstevigde samenwerking in de breedte. Via concrete afspraken tussen de decentrale koepels en verschillende ministeries hebben onze leden uiteindelijk ook meer mogelijkheden tot het beïnvloeden van de Nederlandse standpunten in Brussel.

Verkenning Europese financieringsmogelijkheden

● Beleidsinzet

We verkennen of de VNG een rol kan gaan spelen op het gebied van het verkrijgen van EU-subsidies. Dat doen we voor en namens de gemeenten, via een op te richten VNG EU-fondsenbureau. We piloten de inrichting en werking van dat bureau in een periode van twee jaar.

Voorbereiden van monitoringsmissie aan Nederland (Congres Raad van Europa)

● Beleidsinzet

De VNG begeleidt en adviseert de gemeentelijke bestuurders die zitting nemen in het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa. Het Congres komt bijeen in Straatsburg en organiseert ook jaarlijks een aantal missies naar Europese lidstaten om daar de staat van de lokale democratie te monitoren. In 2026 is Nederland aan de beurt. De VNG denkt in 2025 actief mee over het programma van de monitoringsmissie en bereidt een eigen bijdrage voor. Het doel van de monitoringsmissies is om de lokale democratie in Europa te monitoren en via aanbevelingen indirect te versterken.

7.2 Internationaal

Wereldwijde uitdagingen als klimaatverandering, migratie en geopolitieke ontwikkelingen hebben directe invloed op het werk van Nederlandse gemeenten. De VNG benadrukt daarom via relevante netwerken wereldwijd het belang van betrokkenheid van lokaal bestuur in internationale beleidsagenda's en de uitvoering daarvan. Denk aan de wereldkoepel van gemeenten United Cities and Local Governments (UCLG) en Europese netwerken. Daarnaast adviseren we gemeenten over internationale aspecten van gemeentelijk beleid en leveren we een bijdrage aan de versterking van lokaal bestuur wereldwijd.

Belangenbehartiging en kennisdeling in Europese en internationale netwerken

● Beleidsinzet

We agenderen de belangrijke rol van lokale overheden in internationale agenda's, programma's en beleid in nationale, Europese en internationale netwerken. De VNG vertegenwoordigt bijvoorbeeld de Nederlandse gemeenten in United Cities and Local Governments (UCLG), het wereldwijde netwerk van lokale en regionale overheden en hun verenigingen. In 2025 zal Jan van Zanen voorzitter zijn van de vereniging. Ook versterken we internationale kennisuitwisseling door het delen van goede voorbeelden uit Nederland en het ophalen van voorbeelden uit internationale netwerken. Daarnaast ondersteunen we Sharon Dijksma bij haar inzet via een adviesgroep van de secretaris-generaal van de VN om lokale en regionale overheden beter te betrekken bij de VN organisatie.

Bijdragen aan lokaal bestuur wereldwijd via projecten VNG International

● Beleidsinzet

VNG International voert in meer dan 40 landen projecten uit voor wederopbouw en versterking van lokaal bestuur. Nederlandse gemeenten dragen hieraan bij met hun expertise.
Bij wederopbouw gaat het met name om Turkije, Marokko en Oekraïne. Voor het versterken van lokaal bestuur - in twaalf landen - hebben we een partnerschap met het ministerie van Buitenlandse Zaken. We werken aan een nieuwe relatie met Buitenlandse Zaken door zichtbaar te maken hoe wij als mede-overheid invulling kunnen geven op prioritaire thema's voor ontwikkelingssamenwerking en handel binnen het buitenlandbeleid en het belang van goed lokaal bestuur in internationale samenwerking.

Ondersteunen gemeenten bij internationaal beleid

● Beleidsinzet

Wij ondersteunen gemeenten met advies en kennis zodat zij hun internationale gemeentelijk beleid verder kunnen ontwikkelen. Daartoe brengen we de behoeften van Nederlandse gemeenten bij hun internationale positionering beter in kaart, zodat we ons aanbod op dat vlak kunnen aanscherpen. Ook onderhouden we het Global Goals netwerk waarmee we gemeenten ondersteunen bij het werken met de Global Goals. De Global Goals zijn 17 wereldwijd erkende doelen voor een duurzame en inclusieve samenleving die raken aan de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. We doen dat onder meer door het organiseren van inspiratiebijeenkomsten.

7.3 Caribisch deel van het Koninkrijk

De openbare lichamen Saba, Sint Eustatius en Bonaire en de autonome landen Aruba en Curaçao zijn lid van de VNG. Deze eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk hebben veel taken en uitdagingen die overeenkomen met gemeenten in Europees Nederland. Met de VNG Caribendesk en het Caribisch uitwisselingsnetwerk kunnen we – met financiering van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – de dienstverlening aan Caribische leden van de VNG verbeteren en kennisuitwisseling met Nederlandse gemeenten versterken.

Caribisch deel van het Koninkrijk

● Beleidsinzet (met subsidie BZK)

De eilanden in het Caribisch deel van het Koninkrijk hebben op veel gebieden dezelfde taken en mandaat als Nederlandse gemeenten. We verbeteren de samenwerking met Caribisch Nederland door de bestaande dienstverlening van de VNG beter beschikbaar te maken en knelpunten in de uitvoering van wet- en regelgeving inzichtelijk te maken via uitvoerings-toetsen. Ook intensiveren we de kennisuitwisseling met Nederlandse gemeenten door het uitvoeren van projecten zoals het Caribisch uitwisselingsnetwerk. We versterken daarmee de uitvoeringskracht van alle zes de Caribische eilanden in het Koninkrijk.

8
De organisatie

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Eric van Oosterhout

Burgemeester Emmen,
secretaris/penningmeester VNG

Pieter Jeroense

plv algemeen directeur VNG

De V van verbinding

Eric van Oosterhout: ‘Jezelf verhouden tot een nieuw kabinet is altijd spannend, maar nu éxtra. Ik maak me zorgen over de bestuurlijke verhoudingen. Het moge duidelijk zijn dat we niet de opdrachtnemer van de rijksoverheid zijn; we zijn sámen overheid. Als je het land adequaat wilt besturen, moet je dat met elkaar doen. De V van VNG staat wat mij betreft voor de V van verbinding.’

Pieter Jeroense: ‘Die V is inderdaad heel belangrijk, ook de V van vereniging. Met 342 gemeenten sta je krachtiger dan alleen. De V staat trouwens ook voor vasthoudend.’

Eric van Oosterhout: ‘Er bestaat misschien het beeld dat je met de VNG niet gauw ruzie krijgt. Het is ook waar dat we constructief samenwerken met rijk en provincie. Maar we kunnen óók onze tanden laten zien. En helaas is dat nodig als het gaat om de gemeentefinanciën. Het ravijnjaar komt steeds dichterbij. Op z’n Joop den Uyls gezegd: het is de taak van de VNG om de boel bij elkaar te houden. We kunnen het ons niet veroorloven een versplinterd gemeentelandschap te zijn ten opzichte van het kabinet.’

Pieter Jeroense: ‘Samen optrekken blijft heel belangrijk. We blijven samenwerking zoeken via platforms zoals het regioberaad.’

Eric van Oosterhout: ‘Het regioberaad is inderdaad een mooie manier om te kijken wat er leeft in de achterban. Inmiddels zijn er bijna 100 gemeenten aangesloten. Als het rijk blijft hangen in politiek geharrewar, hebben onze inwoners daar last van. Daarom moeten we met eigen ideeën blijven komen voor het oplossen van de grote maatschappelijke vraagstukken. Dat maakt ons een volwaardige gesprekspartner voor het rijk.’

Pieter Jeroense: ‘Dat gemeenten eerste overheid zijn, dat betekent echt iets. Het gaat over de levens van mensen. Inwoners die onzeker zijn over inkomen, een dak boven hun hoofd nodig hebben, zorgen hebben over hun kinderen. Ondanks turbulente tijden, regelt de gemeente dat altijd maar weer. In de publiekscampagne van 2024 hebben we dat duidelijk naar buiten gebracht: ‘Je gemeente doet er alles aan’. In een samenleving wordt de gemeente als eerste aangesproken. En dat is niet alleen in Nederland zo, ik zie dat ook in andere landen.’

Eric van Oosterhout: ‘Het zit in het DNA van de VNG: je wilt wat betekenen in de samenleving. Dat is een belangrijke waarde. We moeten blijven uitstralen dat werken voor de VNG geweldig is want we hebben een professionele organisatie nodig om de goede stappen te zetten. Dat gaat veel verder dan salaris. Het gaat om een totaalpakket aan arbeidsvoorwaarden, stimuleren van onderlinge uitwisseling, bijscholing, prettige sfeer, leiderschap en het bieden van uitdagingen.’

Pieter Jeroense: ‘Je slaat de spijker op z’n kop. De ambities zijn er al, het is aan ons om dat de faciliteren, in combinatie met een goede werksfeer. Ik zie voor ons ook een taak in het bewaken van de agenda. Er komt veel op ons af, en dat wordt in 2025 niet minder. Het is belangrijk dat we ons richten op de belangrijke thema’s van de verenigingsstrategie, en daar focus op houden.’

Eric van Oosterhout: ‘De samenleving een beetje mooier maken in een ingewikkelde tijd. Dat is toch de drijfveer van elke VNG’er. Dat wil je met elkaar uitstralen.’

8.1 Communicatie

De communicatieprofessionals binnen de VNG zijn dagelijks aan de slag om de doelstellingen van onze organisatie te helpen bereiken en om onze leden zo optimaal mogelijk te informeren en bedienen. Dit doen we zowel overkoepelend (corporate) als binnen de verschillende projecten, programma's en diensten en altijd vanuit de één VNG-gedachte. In ons werk hebben we continu aandacht voor het intensiveren van de samenwerking tussen alle communicatieprofessionals en het optimaliseren van onze communicatieactiviteiten. De interactie met leden heeft een centrale plek: we informeren onze leden over tal van onderwerpen, via verschillende kanalen. En we halen ideeën en informatie op.

Reputatieonderzoek

● Beleidsinzet

Het in 2024 uitgevoerde reputatieonderzoek biedt concrete aanbevelingen om te werken aan het verbeteren van de reputatie bij onze leden en stakeholders. De afdeling Communicatie neemt het voortouw om deze te vertalen naar activiteiten voor en door zowel bestuur, directie, beleidsdirecties, stafafdelingen, bedrijven als leden.

Ondersteunen van gemeenten in de uitvoering

We vergroten de bekendheid onder onze leden met het aanbod van producten en diensten die worden gefinancierd vanuit de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU-fonds) en vanuit subsidies. De kerntaak 'ondersteunen van gemeenten in de uitvoering' verdient meer bekendheid, zo blijkt uit het reputatieonderzoek uit 2024. We stimuleren hiermee betrokkenheid bij en participatie in de ontwikkeling en het gebruik van gemeenschappelijke producten en diensten.

Optimalisatie van onze communicatiekanalen en -middelen

We werken doorlopend aan de optimalisatie van onze communicatiekanalen en -middelen. Voorbeelden zijn de doorontwikkeling van het online platform vng.nl op basis van het in 2024 uitgevoerde gebruikersonderzoek en de laatste technologische ontwikkelingen. Zo wordt de inhoud vng.nl beter doorzoekbaar met behulp van kunstmatige intelligentie (AI). We verbeteren onze tooling voor ledencommunicatie met onder andere de implementatie van een nieuw mailingsysteem. Ook andere technische ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van relatiebeheer (crm-systeem) en social media, worden gemonitord en – indien kansrijk – ingezet.

Arbeidsmarkt(communicatie)strategie

2025 is het eerste jaar waarin de arbeidsmarkt(communicatie)strategie volledig is vertaald naar kanalen en middelen. We ondersteunen de werving- en selectieprofessionals van hr in hun opdracht om tijdig voldoende geschikte medewerkers te werven, door hen te adviseren en faciliteren bij het creëren van aansprekende arbeidsmarktcontent.

Communitymanagement

We zetten een volgende stap in het versterken van ons communitymanagement. Als VNG beheren we tal van online communities waar het uitwisselen van ervaringen en delen van kennis tussen de leden centraal staat. De toegankelijkheid en effectiviteit van de communities kunnen we verder vergroten door clustering en standaardisering van platforms.

Communicatieve VNG-organisatie

We bouwen aan een communicatievere VNG-organisatie. We vertellen over en benadrukken het belang van goede communicatie in het bereiken van doelstellingen bij collega's. Zo zorgen we ervoor dat zij met elkaar in verbinding komen en effectief met elkaar kunnen communiceren door het bieden van corporate kaders, tools en richtlijnen. We faciliteren ook de centrale contrentcreatie en redactie voor alle VNG-onderdelen.

8.2 Bedrijfsvoering

Per 1 januari 2025 is Bedrijfsvoering van VNG Realisatie samengevoegd met Bedrijfsvoering van de VNG. Een goede bedrijfsvoering zorgt voor een adequate ondersteuning richting het primaire proces door faciliterend en kaderstellend te zijn.
De wens tot verduurzaming (klimaat- en energiebeheersing) van de Willemshof is aangegrepen om in 2025 eveneens de werkomgeving te verbeteren. Verder zullen in 2025 twee grote trajecten vanuit de hr-strategie, namelijk arbeidsmarktcommunicatie en personele verhouding intern-extern, hun beslag vinden. Voor de ICT-Strategie die in 2024 is ontwikkeld (met een horizon van 3 tot 5 jaar) is een goedgekeurd verander-portfolio opgesteld en de eerste verbeteringen zullen in 2025 worden gestart.

Bestuursondersteuning extern

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

Team Samen Organiseren ondersteunt, faciliteert en adviseert de Taskforce Samen Organiseren en het College voor Dienstverleningszaken. Intern heeft het team een rol bij het aanreiken van handvatten om de organisatie mee te nemen in Samen Organiseren als standaardwerkwijze. Extern faciliteert het team het aanjagen van de GGU, het ophalen van wat er speelt in gemeenten, en het gezamenlijk oppakken van gemeentelijke uitdagingen. Doel van de GGU is het verbeteren van de dienstverlening, en het efficiënter en effectiever maken van de gemeentelijke organisatie. Door samen te werken kunnen gemeenten meer waarde creëren en beter inspelen op de uitdagingen en behoeften van hun inwoners.

Planning & control cyclus VNG

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

We ondersteunen inhoudelijk, financieel en communicatief bij het samenstellen van de Kadernota en het Jaarplan voor de eigen organisatie en voor de leden. Datzelfde doen we bij de verantwoording (intern en extern) en rapportage binnen de organisatie. De Kadernota legt op hoofdlijnen vast wat de VNG voor de gemeenten wil bereiken en wat dat gaat kosten. Dat vormt het uitgangspunt voor het opstellen van een programmabegroting in het Jaarplan. Het Jaarplan is de vertaling van de strategie voor het eerstvolgende jaar in doelen, resultaten en activiteiten. Een Jaarplan met goed onderbouwde inhoud en en daaraan gekoppelde financiën geeft inzicht aan gemeenten over de werkzaamheden van de VNG en hoeveel die kosten.

Portfoliomanagement

● Gezamenlijke gemeentelijke uitvoering structurele diensten

De VNG stuurt met behulp van portfoliomanagement op het behalen van de strategische doelstellingen van alle proposities. Dit doen we door inzicht te bieden op wat wij doen voor gemeenten. Hiermee stellen we onze interne en externe governance in staat om te sturen op resultaten en te monitoren op de vooruitgang. Portfoliomanagement is toegevoegd aan het basisteam Bedrijfsvoering. Met portfoliomanagement brengen we de bestuurlijke commissies in positie om te sturen op het behalen van de doelen, en bij te sturen waar nodig. Samen met de Taskforce Samen Organiseren, het College voor Dienstverleningszaken, vak- en beroepsverenigingen bepalen we wat we doen, en of wat we doen verder kan naar de volgende fase in de ontwikkelcyclus.

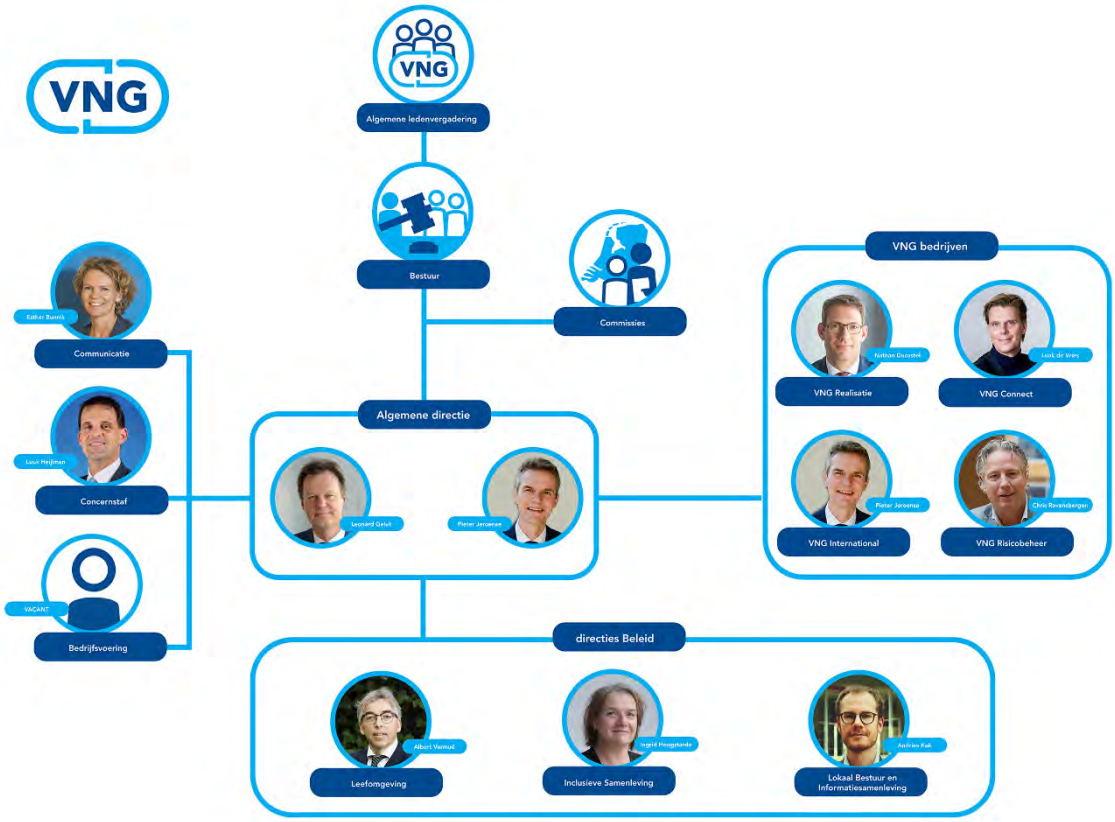
9
Financiën

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

9.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting 2025 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze begroting bevat de organisatie van de VNG, waarbij VNG Diensten B.V. en dochterbedrijven buiten beschouwing zijn gelaten.
De bedrijven stellen voor 2025 hun eigen begroting op, welke zal worden vastgesteld in de aandeelhoudersvergadering met VNG Diensten B.V.

Op basis van de in de ALV van juni 2018 vastgestelde contributiesystematiek (en daaruit volgende begrotingsgrondslagen) wordt de bestemming van het resultaat van de bedrijven en beleggingsportefeuille bij het vaststellen van de jaarrekening in de ALV vastgesteld.
Het treasurybeleid, wat geen direct onderdeel is van deze begroting, wordt in de begroting wel toegelicht.

9.2 Ontwikkelingen

Arbeidsvoorwaarden VNG
De VNG volgt de CAO Rijk waar mogelijk. Met de nieuwe CAO Rijk per 1 juli 2024 is een aantal arbeidsvoorwaarden aangepast. Deze cao loopt tot 31 december 2025. Daarnaast worden incidenteel 'VNG-specifieke' arbeidsvoorwaarden afgesproken. Na een pilot in 2024 rondom diversiteitsverlof - de mogelijkheid om maximaal twee nationale feestdagen te ruilen voor een andere verlofdag - wordt in 2025 diversiteitsverlof opgenomen in de arbeidsvoorwaardenregeling van de VNG.
De internetvergoeding als alternatief voor de thuiswerkvergoeding die CAO Rijk kent, wordt in 2025 gecontinueerd.

Prijsontwikkelingen
Consumentengoederen en -diensten waren in augustus 3,6% duurder dan in dezelfde maand een jaar eerder, meldt het CBS. In juli was de inflatie 3,7%.

De inflatie wordt elke maand gemeten als de stijging van de consumentenprijsindex (CPI) ten opzichte van dezelfde maand in het voorgaande jaar. Deze CPI wordt door de VNG gehanteerd als norm voor de indexatie die onderdeel is van bijvoorbeeld de contributie. Toen begin dit jaar de VNG het contributievoorstel voorbereidde was het percentage 4,2%.

9.3 Financiële kaders

Voor de begroting 2025 hanteren we de volgende financiële kaders:

- De ontwikkeling van de contributie is conform besluit contributievoorstel 2025. Hierin wordt door het bestuur een contributieverhoging van 5,2% voorgesteld. Hiervan is 4,2% de compensatie voor loon- en prijsontwikkeling en 1% ingroei naar volledige dekking van de kosten van de basisorganisatie van de VNG vanuit de contributie.
- De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de formatie zoals deze is vastgesteld voor de begroting van 2024, waarbij er gekeken is naar de bezetting op peildatum 1 juli van het jaar voorafgaande aan het begrotingsjaar. Bij deze vergelijking is het uitgangspunt dat de in de begroting op te nemen kosten zo dicht mogelijk aansluiten bij de te verwachten werkelijke lasten.
- Voor de invulling van prioriteiten wordt een bedrag gereserveerd van € 1,7 miljoen. Dit is
- € 0,85 miljoen voor de beleidsdirecties en € 0,85 miljoen voor de staf- en ondersteuningsafdelingen. Dit bedrag is in lijn met de begroting 2024.
- Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er ook andere bronnen waaruit de activiteiten van de organisatie als geheel worden gedekt. Subsidies en bijdragen aan het fonds GGU vormen hierbij een wezenlijke bron van inkomsten voor de daarbij behorende activiteiten.
- De omvang van het GGU-fonds is, op basis van de voorgelegde plannen, € 84,153 miljoen. In de begroting staan projecten waarvoor de VNG vrijwel zeker subsidie krijgt. Verplichtingen ten laste van de subsidies worden pas aangegaan als toezegging definitief is. Deze vaststelling heeft geen effect op het resultaat van de Vereniging.
- Op basis van het contributievoorstel 2025 daalt de inzet van het eigen vermogen naar 13% waarmee de begroting sluitend is. Deze ingroei is de tweede component in het contributievoorstel (naast de indexatie voor loon- en prijsontwikkeling).
- De resultaten van de effectenportefeuille en de VNG-bedrijven zijn geen onderdeel van deze begroting en worden aan het einde van het boekjaar toegevoegd aan het resultaat. Dit zal (naar verwachting) een drukkend effect hebben op het tekort van de begroting.

9.4 Begroting 2025

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2024	Realisatie 2023
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	29.748	28.108	26.206
Bijdragen projecten	104.136	84.237	122.429
Overige bedrijfsopbrengsten	6.918	5.822	7.556
Som van bedrijfsopbrengsten	**140.802**	**118.167**	**156.191**
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	39.060	31.411	28.857
Overige personeelskosten	2.363	2.266	6.471
Afschrijvingen	1.779	1.779	1.467
Activiteitskosten	94.872	81.086	115.023
Kantoor- en huisvestingskosten	6.325	5.281	6.114
Overige bedrijfskosten	1.370	1.404	1.802
Som van bedrijfslasten	**145.768**	**123.227**	**159.734**
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	**-4.966**	**-5.060**	**-3.543**
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	934
Dekking uit eigen vermogen	4.359	4.453	2.609
Ongedekt resultaat van de Vereniging	-	-	-

9.5 Toelichting begroting

Contributie
De contributie-inkomsten voor 2025 nemen toe met € 1,640 miljoen. De vastgestelde contributiestijging bedraagt 5,2%. Dit is, conform de vastgestelde contributiesystematiek, een indexatie voor loon- en prijsstijging en 1% voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie van de VNG vanuit de contributie.

Bijdragen projecten
In onderstaande tabel staan projecten waarvoor de VNG vrijwel zeker subsidie krijgt. Verplichtingen ten laste van de onderstaande subsidies worden pas aangegaan als toezegging definitief is. Hierdoor worden mogelijke risico's geminimaliseerd.

Bijdrage projecten (Bedragen x € 1.000)	
Aanpak wachttijden	2.973
Iedereen doet mee 2023-2025	394
Project Ondersteuningsprogramma Gezond en Actief Leven	739
Verbinden Schuldendomein 2.0	2.109
Ondersteuning gemeenten voorschoolse educatie	37
Eerst een thuis 2023-2025	1.375
Uitvoerbaarheid en uitvoeringstoetsen gemeenten	2.004
Hervormingsagenda Jeugd 2024-2025	742
Regioteam Z&V 2024-2025	1.020
VNG-ondersteuning arbeidsmarktregio's	693
Uitvoering werkzaamheden van de Informatie Voorziening (IV)	499
Ondersteuningsnetwerk Jeugd & Gezin	3.217
Platform Sociaal Domein 2024 – 2025	887
Data Delen Armoede en Schulden Fase III en IV	219
Doorontwikkeling PSD, Voorbij Corona	309
Ondersteuning gemeenten bij versterken toezicht en handhaving	311
Kennisimpuls bodem en ondergrond	437
Gemeentelijke statuur van de uitvoering 2024-2025	1.839
Gemeentelijke inzet overheidsbrede loketten	181
Totaal Subsidiebijdragen	**19.983**

Collectief gefinancierde activiteiten	
Fonds GGU	84.153
Totaal bijdragen projecten (subsidie + GGU)	**104.136**

Subsidieprojecten
De omvang van de subsidieprojecten is meegenomen voor de op dit moment vrijwel zekere projecten. De projecten hebben geen resultaatseffect. Voor bovengenoemde projecten geldt dat ook de bijbehorende kosten in de begroting zijn opgenomen. Deze kosten zijn gespecificeerd bij de rubriek activiteitkosten.
Bij het opstellen van de begroting 2025 bedragen de kosten van de gesubsidieerde projecten € 19,983 miljoen (in 2024 was dat € 13,373 miljoen).

Collectief gefinancierde activiteiten
Tijdens de ALV van 15 juni 2017 besloten de leden nagenoeg unaniem dat de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU) een prioriteit voor alle gemeenten is, en dus een belangrijke prioriteit en taak voor de VNG. Alle gemeenten dragen daar naar rato van het aantal inwoners bij.

Op de ALV van juni 2024 zijn de leden akkoord gegaan met de bijdrage van € 4,574 excl. btw. De begroting van het Fonds GGU 2025 is gelijk aan € 84,153 miljoen (€ 70,864 miljoen in 2024). De begroting is inclusief de verwachte onderuitnutting uit voorgaande jaren.

9.6 Begroting GGU 2025

Thema	Ontwikkeling	Structureel	Eindtotaal
1.3 Kennis en leren	2.002		2.002
Totaal 1. Een Krachtige Lokale Overheid	**2.002**		**2.002**
2.1 Bestaanszekerheid	2.867	4.009	6.876
2.2 Jeugd en kansengelijkheid.	939	10.111	11.049
2.3 Gezond samenleven	1.479	2.481	3.960
2.4 Asiel en migratie	615		615
2.5 Platform Sociaal Domein	5.094		5.094
Totaal 2. Inclusieve Samenleving	**10.994**	**16.601**	**27.594**
3.1 Fysieke leefomgeving		4.478	4.478
3.2 Omgevingswet	2.185	3.579	5.764
3.3 Energie en klimaat	4.097		4.097
Totaal 3. Leefomgeving	**6.282**	**8.057**	**14.339**
4.1 Vitale lokale democratie	182		182
4.2 De veilige gemeente	251		251
4.3 Gemeenterecht		900	900
4.4 Gemeentefinanciën		1.453	1.453
4.5 Werkgeversfunctie	564		564
Totaal 4. Lokaal Bestuur en Veiligheid	**997**	**2.353**	**3.350**
5.1 Agenda digitale veiligheid	1.672	4.047	5.719
5.2 Agenda digitale grondrechten en ethiek	50	261	311
5.3 Interbestuurlijke datastrategie	641	1.314	1.955
5.4 Anticiperen op (inzet van) nieuwe technologie	81	589	670
Totaal 5. Digitale Samenleving	**2.444**	**6.211**	**8.655**
6.1 Inclusieve dienstverlening	606	241	847
6.2 Digitale overheid	6.797	5.864	12.661
6.3 Open overheid en archieven	288	237	525
6.4 Uitvoerbaarheid en uitvoeringskracht	341	968	1.309
6.5 Collectieve inkoopkracht, beleid, uitvoering en beheer	103	4.700	4.803
Totaal 6. Versterken lokale uitvoering	**8.135**	**12.010**	**20.145**
8.1 Communicatie		1.273	1.273
8.2 Bedrijfsvoering		6.795	6.795
Totaal 8. De Organisatie		**8.068**	**8.068**
Eindtotaal	**30.854**	**53.299**	**84.153**

Bedragen in € 1.000

Dekking Bedragen in € 1.000	Begroting
Huidig fonds (2024)	67.490
Indexatie	2.835
Toename fonds 5% door proposities	3.375
Subtotaal	**73.700**
Dekking Common Ground	4.555
Dekking Platform Sociaal Domein	3.800
Bijdrage Leden 2025	**82.055**
Overbegroting	2.098
Totale Dekking	**84.153**

In de begroting voor het GGU is de volgende bijdrage van de leden opgenomen:

- De bijdrage gelijk aan 2024; € 67,490 miljoen
- Toename door prijsindexatie van 4,2%
- Toename door de toevoeging van de 3 proposities (Asiel en Migratie, Lokale Agenda Bestaanszekerheid en de Wetgevingsfunctie), Common.Ground en Platform Sociaal Domein

Daarnaast wordt in de begroting rekening gehouden met een verwachte onderuitnutting uit 2024 van € 2,098 miljoen.

Overige bedrijfsopbrengsten

Ten opzichte van de begroting 2024 stijgen de overige bedrijfsopbrengsten met € 1,096 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van de opbrengsten vanuit de dienstverleningsovereenkomsten met de dochterbedrijven en gelieerde instellingen. Voor de bedrijfsvoeringteams Facilitaire Dienst, Financiën & Control en Informatisering & Automatisering is er in de tariefstelling (methodiek) niets gewijzigd. Wel stijgen de tarieven als gevolg van kostenstijgingen.

Bij het bedrijfsvoeringteam Human Resources (HR) is de systematiek wel aangepast. Om meer uniformiteit te creëren in de wijze waarop Bedrijfsvoering kosten doorbelast is gekozen om de urensystematiek te gaan volgen die door FC wordt gehanteerd.

In onderstaand overzicht is aangegeven hoe de HR-dienstverlening en de berekeningswijze van het HR-tarief er vanaf 2025 uitzien ten opzichte van de huidige situatie.

	Huidige situatie (2024)	Situatie vanaf 1-1-2025
Dienstverlening HR-tarief 1	uitvoer en strategie	uitvoer en recruitment
Berekeningswijze HR-tarief 1	op basis van headcount	op basis van een vooraf ingeschat aantal uren
Dienstverlening HR-tarief 2	advies	advies, beleid en strategie
Berekeningswijze HR-tarief 2	op basis van een vooraf ingeschat aantal uren	op basis van een vooraf ingeschat aantal uren

De overige bedrijfsopbrengsten zijn opgebouwd uit de volgende opbrengsten:

- interne omzet dochterbedrijven door middel van de dienstverleningsovereenkomsten
- opbrengsten van derden
- royaltyvergoedingen
- vacatiegelden
- doorbelaste salariskosten van de gelieerde instellingen
- opbrengst reprorecht

9.7 Bedrijfslasten

Salariskosten inclusief sociale lasten
Bij de VNG zijn de salarisschalen van de CAO Rijk van toepassing (zie § 6.1 AVR). Op grond daarvan zijn de salarissen doorgerekend voor 2025. Daarnaast is rekening gehouden met de ontwikkeling van de salarislasten zoals vastgelegd in de cao. De CAO Rijk heeft een looptijd t/m 31 december 2025.

Het ABP verwacht dat de premie van het ouderdoms- en nabestaandenpensioen per 1 januari 2025 gelijk blijft op 27,0% (werkgevers- en werknemersaandeel). De premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen is sectorafhankelijk en blijft naar verwachting ook gelijk. De definitieve premie 2025 wordt in het najaar vastgesteld.
Om invulling te kunnen geven aan de ambities en de groei van de organisatie heeft de Algemene Directie in 2023 op verschillende onderdelen besloten tot uitbreiding van de formatie. Voor 2025 stijgt de formatie op totaalniveau met 36,0 fte (voor 2024 was deze stijging 25,0 fte). Deze uitbreiding is meegenomen in de doorrekening van de salarislasten en weergegeven in het hoofdstuk formatie 2025.
Op basis van bovenstaande ontwikkelingen rondom cao, pensioenlasten en formatie stijgen de salarislasten ten opzichte van 2024 met € 7,649 miljoen.

Overige personeelskosten
De overige personeelskosten zijn ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 0,097 miljoen.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	**Begroting 2025**	**Begroting 2024**	**Realisatie 2023**
Uitzendkrachten en personeel van derden	323	323	3.210
Arbokosten	77	77	115
Studiekosten	479	474	678
Rechtspositionele kosten	153	151	171
Reis-en verblijfskosten personeel	373	365	431
Onttrekkingen/Dotatie voorzieningen	391	316	269
Werving- en selectie	75	75	44
Overige personeelskosten	493	486	1554
Totaal Overige Personeelskosten	**2.363**	**2.266**	**6.471**

Op het gebied van de Ontrekkingen/Dotatie voorzieningen zien we een stijging met € 0,075 miljoen. De dotatie aan de voorziening bedraagt 1% van de totale salariskosten en hangt samen met de stijging van de salariskosten (deze bedraagt € 7,649 miljoen ten opzichte van 2024).

Onder de overige personeelskosten is er een bedrag opgenomen van € 0,200 miljoen voor de arbeidsvoorwaardenregeling verlofsparen.

Ten opzichte van de realisatie 2023 valt op dat de post uitzendkrachten en personeel van derden fors lager is dan begroot. Deze post uitzendkrachten en personeel van derden bestaat voor een groot deel uit project gerelateerde inhuur van personeel. Daarnaast wordt een deel veroorzaakt door de tijdelijke invulling van vacatures met extern personeel. De kosten die hiermee gepaard gaan, worden gecompenseerd vanuit de vacatureruimte die gedurende het boekjaar is ontstaan. Dat compenseren wordt ook nagestreefd in 2025.

Afschrijvingen
Zoals in de realisatie van 2023 zichtbaar is, wordt niet het volledige bedrag dat gerealiseerd is voor de afschrijvingslasten benut. De afgelopen jaren bleven de investeringen achter bij wat er in de begroting verondersteld was. Voor 2024 hadden we extra afschrijvingskosten opgenomen in de begroting. Deze stijging had te maken met de verwachte verbouwingskosten aan de Willemshof. Op basis van de investeringsplannen voor 2025 is de begroting daarom gelijk aan de voor 2024 opgenomen afschrijvingslasten.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Begroting 2024	Realisatie 2023
Afschrijving bedrijfsgebouwen	1.180	1180	885
Afschrijving machines en installaties	169	169	157
Afschrijving overige vaste bedrijfsmiddelen	429	429	425
Totaal Afschrijvingen	**1.779**	**1.779**	**1.467**

Activiteitskosten
De post activiteitskosten is de grootste kostenpost in de begroting en bestaat voor het merendeel uit kosten van subsidieprojecten en projecten uit het fonds GGU. De kosten voor de inzet op deze projecten zijn opgenomen onder Advies derden. Daarnaast zijn er kosten meegenomen voor bijvoorbeeld het congres, de ALV, media zoals het VNG Magazine en verschillende jaarlijkse bijdragen. Ook de prioriteringsbudgetten van € 0,85 miljoen voor de beleidsafdelingen en € 0,85 miljoen voor de stafafdelingen zijn hierin opgenomen. Ten opzichte van de begroting van 2024 nemen de totale activiteitskosten toe met € 13,786 miljoen. Deze stijging ontstaat met name door de hogere omvang van de gesubsidieerde projecten en wordt afgezwakt door de hogere dekking uren (onder andere door een toename van interne medewerkers die tijdschrijven en door het opnemen van een doorrekening voor de overhead van externe medewerkers van € 1,231 miljoen).

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Begroting 2024	Realisatie 2023
Voorlichting en publicaties	570	548	1.182
Bijeenkomsten	295	298	3.363
Onderzoek en beleidsontwikkeling	3.588	3.736	2.494
Advies derden	104.444	84.545	104.250
Bijdragen en lidmaatschappen	594	582	3.734
Dekking uren en toegerekend	-14.619	-8.623	-
Totaal Activiteitskosten	**94.872**	**81.086**	**115.023**

Kantoor- en huisvestingskosten
De begrote kantoor- en huisvestingskosten zijn ten opzichte van de begroting 2024 gestegen met € 1,044 miljoen. Dit ontstaat voornamelijk door de verwachte stijging van de automatiseringskosten (onder andere een stijging van het aantal licenties en de maandelijkse beheerskosten door nieuwe aanbesteding) op basis van realisatie en indexering (€ 1,250 miljoen). Bij de huisvestingskosten zien we een daling van met name de energiekosten (€ 0,250 miljoen). Op basis van indexering zijn de kosten voor catering opgehoogd met € 0,32 miljoen.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	Begroting 2025	Begroting 2024	Realisatie 2023
Huisvestingskosten	778	999	1132
Onderhoudskosten en inventaris	475	475	551
Automatiseringskosten	3.740	2.490	3.039
Bibliotheekkosten	784	781	778
Restauratieve kosten	520	488	606
Telecommunicatie	-	23	7
Drukwerk	26	26	-
Totaal Kantoor en huisvestingskosten	**6.325**	**5.281**	**6.114**

CO_2 prestatieladder

De CO_2-Prestatieladder is een managementsysteem dat zorgt voor een duidelijk inzicht in de CO_2-voetafdruk, specifieke reductiedoelen en structurele CO_2-reductiemaatregelen in de organisatie. De VNG ondersteunt gemeenten die hiermee aan de slag gaan. De VNG-organisatie doet zelf ook mee aan de prestatieladder.

CO_2-voetafdruk VNG

De VNG werkt actief aan het in kaart brengen van de CO_2-voetafdruk, en het reduceren van onze CO_2-uitstoot.

Meer dan de helft van de vluchten van VNG International wordt gecompenseerd via Climate Neutral Group.

Doelstellingen
Voor de periode 2023-2026 zijn de volgende doelstellingen opgesteld:

1. Voor directe emissie (ingekochte gas en warmte): 15% CO_2-reductie in 2026 t.o.v. 2021.
2. Voor indirectie emissie (ingekochte elektriciteit kantoren Den Haag en Tunesië): 5% CO_2-reductie van energiegebruik in gebouw Tunesië in 2026 t.o.v. 2021.
3. Zakelijk reizen: CO_2-reductie van 5% per gereisde kilometer in 2026 t.o.v. 2022.

Om deze doelstellingen te behalen worden verschillende interventies toegepast, waaronder: optimaliseren klimaatinstallatie, lampen vervangen voor ledlampen, beschikbaar maken laadpalen elektrische auto's, toepassing MVI-criteria in aanbestedingen, stimuleren treinreizen en stimuleren verminderen vliegreizen (dit geldt voor VNG International).

Besluit CO2-reductie werkgebonden personenmobiliteit
Op 1 juli 2024 is het besluit CO2 reductie werkgebonden mobiliteit in werking getreden. VNG Bureau valt onder deze rapportageverplichting en er zal worden gerapporteerd over het aantal kilometers, het gebruikte vervoermiddel en het soort brandstof. Goed om te weten dat we totaal gegevens dienen te delen en geen informatie op medewerkersniveau. Jaarlijks ontvangen we vervolgens een terugkoppeling van de RVO met inzicht in de uitstoot en de mogelijkheden voor reducerende maatregelen.

Voor het maken van een onderscheid tussen woonwerk en zakelijke reizen binnen de gereisde kilometers met de NS-Business Card, zullen we naar verwachting op een geschikt moment een enquête moeten organiseren.

Overige bedrijfskosten
Ten opzichte van de begroting van 2024 nemen de overige bedrijfskosten af met € 0,034 miljoen. Deze afname heeft voornamelijk te maken met de post onvoorzien waarbij er met uitzondering van 2024 een bedrag is opgenomen van € 0,250 miljoen (ipv € 0,284 miljoen in 2024).

Omschrijving Bedragen x € 1.000	**Begroting 2025**	**Begroting 2024**	**Realisatie 2023**
Accountantskosten	90	85	244
Algemene Lidmaatschappen	306	305	527
Resultaat BTW	100	100	-113
Declaraties derden	17	17	25
Inleen chauffeur/taxi	120	120	124
Overige bedrijfskosten	737	777	994
Totaal Overige bedrijfskosten	**1.370**	**1.404**	**1.802**

Ondanks dat de realisatie 2023 op een aantal onderdelen afwijkt van de begroting, is er geen directe reden om de begroting aan te passen. Een aantal posten ontstaat vanuit de projecten en dus vanuit subsidie of GGU gefinancierde activiteiten. Hierdoor laten bijvoorbeeld de accountantskosten een hogere realisatie zien dan wat er in de begroting staat weergegeven.

Dekking uit bestemmingsreserve
Onder de dekking uit de bestemmingsreserve is een onttrekking opgenomen ten behoeve van de afschrijvingslasten van de Willemshof (inclusief verbouwing begane grond). Het resultaat uit 2016 dekt deze herinrichtingskosten. De onttrekking vindt plaats tot en met het jaar 2029 en heeft een omvang van € 0,607 miljoen.

9.8 Begroting per organisatieonderdeel

In de onderstaande tabel zijn de kosten per organisatieonderdeel inzichtelijk gemaakt. Het gaat om Algemene Directie, Communicatie, Concernstaf, Bedrijfsvoering en de beleidsdirecties Fysieke leefomgeving, Inclusieve samenleving en Lokaal bestuur & Informatiesamenleving. De in het overzicht genoemde salariskosten onder directie en bestuur betreffen 2,0 fte. Deze salariskosten zijn WNT getoetst.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	**Begroting**	**Directie en Bestuur**	**Concern-staf**	**Communi-catie**	**Bedrijfs-voering**	**Directie Beleid**
Bedrijfsopbrengsten						
Contributie	29.748				29.748	
Bijdragen projecten	104.136					104.136
Overige bedrijfsopbrengsten	6.918		45	218	6.352	303
Som van bedrijfsopbrengsten	**140.802**	**-**	**45**	**218**	**36.100**	**104.439**
Bedrijfslasten						
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	39.060	326	3.760	3.605	7.293	24.076
Overige personeelskosten	2.363	169	401	128	1.362	303
Afschrijvingen	1.779				1.779	
Activiteitskosten	94.872	958	1.503	39	-1.698	94.070
Kantoor- en huisvestingkosten	6.325		23	50	6.239	13
Overige bedrijfskosten	1.370	453	33	26	728	130
Som van bedrijfslasten	**145.768**	**1.906**	**5.720**	**3.848**	**15.702**	**118.592**
Resultaat bedrijfsuitoefening	**-4.966**	**-1.906**	**-5.675**	**-3.630**	**20.398**	**-14.153**
Dekking uit bestemmingsreserve	607				607	
Dekking uit eigen vermogen	4.359					
Ongedekt resultaat van de Vereniging	-	**-1.906**	**-5.675**	**-3.630**	**21.005**	**-14.153**

9.9 VNG-formatie 2025

De VNG kent voor haar organisatie meerdere financieringsstromen. In hoofdlijn zijn deze in twee delen op te splitsen: contributie en projecten. Onder projecten wordt verstaan de gesubsidieerde taken door het rijk en GGU.
Ook de inkomensstroom vanuit de projecten kent, ondanks dat deze flexibel is, een vaste basis. Voor de beleidsteams van VNG Bureau is er in de vaste formatie een aantal fte gefinancierd vanuit deze geldstromen. Bij de staf en ondersteuningsteams wordt hiervoor ook inzet geleverd, deze wordt gedekt vanuit de overheadkosten die ten laste van de projecten worden gebracht.

Vaste formatie (in fte's)	**Contri-butie**	**Projecten / GGU**	**Totaal 2024**	**Contri-butie**	**Projecten / GGU**	**Totaal 2025**
Directie	2,00		2,00	2,00		2,00
Communicatie	31,58	3,00	34,58	31,58	4,90	36,48
Bedrijfsvoering Algemeen	2,00		2,00	1,00		1,00
I&A	6,60		6,60	6,60		6,60
Financiën en Control	11,90	2,00	13,90	11,90	4,00	15,90
HR	10,20	2,00	12,20	10,20	3,00	13,20
Facilitaire Dienst	16,21		16,21	16,21		16,21
K&C				1,00	6,00	7,00
Fysieke Leefomgeving	23,57	18,22	41,79	24,99	34,52	59,51
Inclusieve Samenleving	31,79	22,73	54,52	30,37	29,64	60,01
Lokaal Bestuur & Informatiesamenleving	60,50	6,23	66,73	61,50	6,23	67,73
Concernstaf	32,10		32,10	32,99		32,99
Participatiebudget	6,00		6,00	6,00		6,00
Totaal	**234,45**	**54,18**	**288,63**	**236,34**	**88,29**	**324,63**

Opmerkingen op basis van de weergegeven formatie:

1. De directie bestaat uit een algemeen directeur en een plaatsvervangend algemeen directeur.
2. De teams Financiën & Control, Human Resource Management, Informatisering & Automatisering, Facilitaire Dienst en Kwaliteit & Concerncontrol vormen samen het geheel van Bedrijfsvoering, welke wordt aangestuurd door het hoofd Bedrijfsvoering.
3. De VNG geeft invulling aan de Participatiewet. We streven naar het in dienst hebben van zes medewerkers (6 fte).

9.10 Treasurybeleid

In het treasurystatuut van de VNG staat aangegeven dat er jaarlijks een treasuryplan wordt opgesteld Dit plan maakt deel uit van de begroting en is hieronder uitgewerkt.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

1. De rentevisie van banken
2. De beleggingsvisie van de vermogensbeheerder
3. Renterisico (voor zover van toepassing)
4. Beschikbaarheid van kasgeld
5. Geld- en kapitaalmarktpartijen

1. De rentevisie van banken

Over de rentevisie van banken kunnen we melden dat banken verwachten dat kortlopende rente (rente op kredieten korter dan één jaar) ten opzichte van begrotingsopstelling 2024 op een nagenoeg gelijk of iets lager niveau zal uitkomen. In de vorige begroting voorzagen de banken een rente van rond de 3,8%. Dit blijkt iets lager uit te pakken, namelijk 3,62% Op basis van de visie nu denken de banken neerwaarts zal bewegen waarbij de rente uit zal komen tussen de 3,2 % en 3,6%.

2. De beleggingsvisie van de vermogensbeheerder

Het beleggingsbeleid is gericht op een horizon van vijf tot tien jaar. De doelstelling van de beleggingen is zowel gericht op inkomens- als op vermogensbehoud op lange termijn. De beleggingsvisie is leidend in de samenstelling van de normportefeuille, de bandbreedtes per beleggingscategorie en de naleving van de beleggingsrichtlijnen. De beleggingsrichtlijnen die we hierbij hanteren zijn de volgende:

- Voor aandelen de MSCI World Index in euro 20%
- Voor vastrentende waarden (obligaties investment grade) 70%
  a. FTS EMU Government Index (staatsobligaties euro) 40%
  b. Market IBoxx EUR Corporates (bedrijfsobligaties) 30%
- Voor onroerend goed FTSE EPRA-Nareit Europe TR 2%
- Voor alternatieven HFRX Global Hedge fundx (euro) 8%

Op basis van de overeengekomen beleggingsrichtlijnen zijn bandbreedten vormgegeven, waarbinnen de effectenbeheerder naar eigen inzicht kan opereren. De bandbreedtes zijn zo vormgegeven dat de vermogensbeheerder voldoende ruimte heeft te anticiperen op veranderingen in de markt zonder dat deze het risicoprofiel van de portefeuille aantast.

3. Renterisico (voor zover van toepassing)

Zoals onder 1 vermeld, zal de korte rente in 2025 naar verwacht een enigszins neerwaartse trend te zien geven. Indien het gehele liquide te maken vermogen per saldo wordt bezien heeft de VNG over een jaar gemeten geen buitensporige tekorten. Met betrekking tot mogelijke roodstanden wordt uitgegaan dat dit niet zal leiden tot grote renterisico's. Tijdelijke overtollige middelen zullen op deposito geplaatst worden of tijdelijk worden aangehouden op bedrijfsspaarrekeningen. Door deze wijze van handelen, wordt mogelijke negatieve rente als gevolg van tijdelijke roodstanden (deels) gecompenseerd.

4. Beschikbaarheid van kasgeld

De VNG houdt een zodanige omvang aan van direct opeisbare liquide middelen dat zij steeds aan haar korte-termijn-betalingsverplichtingen kan voldoen. Ter financiering van kortstondige liquiditeitsbehoefte (korter dan één jaar) houden we minimaal zo'n € 4,5 miljoen aan. Dit is voldoende om te kunnen voldoen aan de korte-termijnverplichtingen van één tot drie maanden.

5. Geld- en kapitaalmarktpartijen

De VNG heeft haar lang vlottend vermogen belegd in de effectenportefeuille. Kempen van Lanschot bewaart de effectenportefeuille en voert namens VNG de beleggingsfunctie. Het vermogen op betaalrekeningen houden we aan bij huisbankier BNG. Tijdelijke overtollige middelen worden gestald op een deposito rekening of op een vergelijkbare wijze worden weggezet.

Rendement effectenportefeuille

Afgelopen jaar werd de macro-economische omgeving beheerst door een enigszins afnemende inflatie. Als gevolg hiervan beweegt de rente van zijwaarts naar licht dalend. Het sentiment op de marketen bleef hierdoor dan ook onverminderd positief.
Door maatregelen als aanpassing van de asset allocatie (de focus binnen de portefeuille te verleggen), de positie liquide middelen te laag te houden, het afronden van Rusland-proof maken van portefeuille en door gunstige macro economische omgeving heeft de effecten-portefeuille zich verder hersteld van de verliezen uit 2022.

Nader ingezoomd is het verdere herstel vooral tot stand gekomen door binnen de effecten-portefeuille de weging van de verschillende beleggingscategorieën zodanig te wijzigen waardoor beter op de gunstigere macro-economische omgeving kon worden ingespeeld. De wijzigingen zijn de volgende: versterking van het volume van de categorie aandelen met 17,50% (weging 16,92%), afbouw van de categorie onroerend goed met 32,09% (weging 2,92%), afbouw van alternatieve belegging (fund of hedge funds), met 10,16% (weging 11,32%), afbouw van de categorie vastrentende waarden (obligaties) met 0,45% (67,89%). en een toename van de liquide middelen met 90% (weging 0,95%).

De verwachting is dat de medio 2024 ingezette vertraging in de wereldhandel ook in 2025 zal doorzetten. Dat wil niet zeggen dat dit zal leiden tot een diepe depressie. Wat nu en in 2025 meer zichtbaar wordt is een grotere volatiliteit op de aandelenmarkt die vooral bedrijfstak afhankelijk is. Op basis van deze vooruitzichten geeft dit voldoende mogelijkheid om het streefrendement van 4% te realiseren.

Jaarlijks is er een overleg ingepland tussen de plaatsvervangend algemeen directeur VNG en de effectenbeheerder. Hierin is afgesproken dat er een beleggingsstatuut komt op basis waarvan het profiel van de effectenportefeuille zal worden aangepast. Doel is een iets minder defensieve portefeuille (dus een iets hoger risicoprofiel). Deze verandering wordt van af medio 2024 stapsgewijs doorgevoerd. Doel is een iets robuuster rendement op lang termijn basis.

De verwachte opbrengst uit het vermogen wordt berekend door het bronvermogen te vermenigvuldigen met het langjarige streefrendement, waarbij met ongerealiseerde waarde mutaties (koersstijgingen en koersdalingen), voor zover zij gedekt worden door de herwaarderingsreserve, geen rekening wordt gehouden.

De effectenportefeuille biedt dekking aan een aantal in de nabije toekomst te verwachten uitgaande kasstromen. Dit betreft de volgende onderwerpen:

- Besluit aanvulling contributie gefinancierde deel uit het vermogen (ingroei operaties).
- Overige nog lopende en voorgenomen posten ten laste van vermogen. Waaronder verbouwingswerkzaamheden Willemshof.
- Dekking voldoening en afbouw negatief werkkapitaal.
- (werkkapitaal =vorderingen + liquide middelen -/- korte schulden).
- Dekking (bovenmatige) afvloeiingskosten.
- Dekking niet verzekerde en onvoorziene schades en verliezen.

Ten behoeve van de berekening van het bronvermogen als basis voor het rendement op het effecten vermogen wordt de stand effectenvermogen verminderd met de verwachte stand negatief werkkapitaal einde jaar en de uitgaven ten lasten van het vermogen gedurende het komende begrotingsjaar. Het bronvermogen (netto omvang) 2024 komt uit op € 19,39 miljoen. Dit komt als volgt tot stand: verwacht effectenvermogen (€ 67,49 miljoen) -/- verwacht negatief werkkapitaal einde jaar (€ 39,40 miljoen) -/- het contributie gefinancierde deel uit het vermogen verminderd met de afschrijvingen (€ 3 miljoen) -/- voorgenomen uitgaven ten laste van het vermogen in 2025 (-/- € 5,7 miljoen). Bij een langjarig rendement van 4% komt het verwacht rendement op effecten 2025 dan uit op € 0,776 miljoen.

Jaar	Waarde begin jaar	Waarde einde jaar
2019	58.757	63.665
2020	63.665	65.317
2021	65.317	67.521
2022	67.521	58.911
2023	58.911	64.279
Verwacht 2024	**64.279**	**67.493**

De effectenportefeuille maakt deel uit van het eigen vermogen. Het eigen vermogen (geschoond van het eigen vermogen van de deelnemingen) is sinds 2016 per saldo afgenomen. Door deze afname nam, tot het boekjaar 2021, het relatieve belang van de effectenportefeuille binnen het eigen vermogen toe. In 2022 nam de boekwaarde van de effecten portefeuille af met 9,4%. In 2023 en 2024 is de portefeuille geleidelijk aan het herstellen van deze klap. Vanaf 2025 en 2026 zal de effectenportefeuille naar verwacht voor een deel worden afgeroomd. Dit zal noodzakelijk worden doordat het cash poolen (met de VNG-bedrijven) niet meer is toegestaan, de dividendopbrengsten uit de VNG bedrijven naar verwachting lager zullen zijn en de contributie, zolang deze nog niet geheel dekkend is, zal worden aangevuld uit het vermogen. Daarnaast bestaat er het voornemen om een aantal toekomstig uitgaven (waaronder de komende verbouwing) ook ten laste van het vermogen te brengen. Ten slotte zal het afromen van de effectenportefeuille noodzakelijk zijn om ook de omvang van het negatieve werkkapitaal terug te brengen. Door dit alles zal de effectenportefeuille in omvang afnemen met als gevolg een lager rendement.

9.11 Meerjarenraming 2025 - 2027

Op basis van de uitgangspunten van de begroting 2025 is een doorrekening gemaakt voor 2026-2027. Deze meerjarenraming is opgesteld om een eerste inzicht te geven in de ontwikkeling van de begroting als geheel. Conform de contributiesystematiek zal ook in de jaren 2025 en 2026 een deel van het eigen vermogen van de Vereniging worden ingezet.

Omschrijving Bedragen x € 1.000	**Begroting 2025**	**Raming 2026**	**Raming 2027**
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	29.748	31.265	32.860
Bijdragen projecten	104.136	104.136	104.136
Overige bedrijfsopbrengsten	6.918	7.077	7.240
Som van bedrijfsopbrengsten	**140.802**	**142.478**	**144.236**
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	39.060	40.739	42.491
Overige personeelskosten	2.363	2.417	2.473
Afschrijvingen	1.779	1.779	1.779
Activiteitskosten	94.872	94.520	94.153
Kantoor- en huisvestingskosten	6.325	6.470	6.619
Overige bedrijfskosten	1.370	1.402	1.434
Som van bedrijfslasten	**145.768**	**147.327**	**148.949**
Resultaat bedrijfsuitoefening	**-4.966**	**-4.849**	**-4.713**
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	607
Dekking uit eigen vermogen	4.359	4.242	4.106
Ongedekt resultaat van de Vereniging	-	-	-

Contributie
Conform de contributiesystematiek komt in 2025 13% van de dekking voor de kernorganisatie vanuit het eigen vermogen van de Vereniging. Dit komt neer op € 4,359 miljoen. In de meerjarenraming is de contributiesystematiek ongewijzigd. Deze bestaat ook hier uit de componenten loon- en prijsontwikkeling en ingroei.

Salarissen
Voor 2025 hebben we bij het begroten van salariskosten rekening gehouden met de toekenning van de reguliere periodieken aan medewerkers. Hiernaast hielden we rekening met een indexatie voor 2026 en 2027. Dit is op basis van de raming van het CPB (loonvoet sector overheid) voor de te verwachtte ontwikkeling van de loonkosten. Het CPB heeft in het Centraal Economisch Plan 2024 een doorrekening gemaakt richting 2032. In de kerngegevens-tabel is er voor de periode 2025-2028 een stijgingspercentage van de loonvoet sector overheid verwacht van 4,3%.

Indexatie
Bij de overige personeelskosten, activiteitskosten, kantoor- en huisvestingskosten en overige bedrijfskosten hebben we rekening gehouden met de te verwachten indexatie (HICP index). In het Centraal Economisch Plan 2024 geeft het CPB voor de periode 2025-2028 een verwacht percentage van 2,3% af.
De afschrijvingskosten zijn in de meerjarenraming gelijk gehouden aan de begroting van 2025. Daarnaast zijn de bijdragen projecten gelijk gehouden in de raming. Daarmee blijft ook dat deel van de activiteitskosten gelijk.

Dekking uit bestemmingsreserve
De opgenomen dekking uit de bestemmingsreserve heeft betrekking op de kosten van de herinrichting van de begane grond. Het resultaat uit 2016 dekt deze herinrichtingskosten. De onttrekking vindt plaats tot en met het jaar 2029.

06. Voortgang Ontwikkeling Risicobeheerfonds
Bijlage bij ledenbrief “Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024” van 1 november 2024

Inleiding
Het Risicobeheerfonds is een initiatief in het kader van de Verenigingsstrategie 2030. Doel van dit initiatief is dat met onder andere een eigen schadeverzekeraar van gemeenten en VNG, gemeenten zich kunnen richten op maximale risicobeheersing en daardoor forse kostenbesparingen kunnen realiseren en de veiligheid van hun gemeente kunnen vergroten. Het initiatief onderstreept het streven van VNG om gemeenten te versterken door samen te werken, kennis te delen en kosten te besparen.

Tijdens de ALV heeft Roel Wever het idee van het Risicobeheerfonds aan alle leden gepresenteerd. Na de ALV is KPMG gevraagd een Expert Judgement uit te brengen over de plannen voor het Risicobeheerfonds. Ook zijn vier adviesgroepen gevraagd een advies voor het VNG-bestuur uit te brengen. Aan de hand van de adviezen van de vier adviesgroepen, stelt het VNG-bestuur eind december vast of er voldoende draagvlak bij stakeholders is om een volgende stap te zetten. De bedoeling is dat het VNG-bestuur eind maart 2025 een besluit neemt over de oprichting van het Risicobeheerfonds. Zij doet dat aan de hand van de Expert Judgement van KPMG en een inhoudelijk overall advies van het Netwerk Directeuren Financiën en Concerncontrollers 100.000+ gemeenten. Voor de goede orde, zowel grotere als kleinere gemeenten zijn en worden betrokken bij dit proces.

Het Risicobeheerfonds wordt pas operationeel gemaakt als minimaal 30% van de gemeenten heeft besloten deel te nemen aan het Risicobeheerfonds. De werving van gemeenten begint als het VNG-bestuur heeft besloten tot oprichting van het Risicobeheerfonds.

De verwachting is dat bij een positief besluit het Risicobeheerfonds in het voorjaar van 2026 van start kan. Daarna beslist iedere gemeente zelfstandig of het deelneemt aan het Risicobeheerfonds.

Onderstaand een nadere toelichting van de activiteiten die na de ALV in gang zijn gezet, de adviezen die zijn uitgebracht en het verdere besluitvormingsproces.

Er is sinds de ALV veel gebeurd
Naar aanleiding van de tekst op de VNG website https://vng.nl/nieuws/schadehistorie-belangrijk-voor-kosten-gebouwenverzekering hebben inmiddels 60 gemeenten een premieberekening aangevraagd. Tot nu blijkt uit deze berekeningen dat alle gemeenten grote tot zeer grote besparingen kunnen realiseren in de orde van grootte van 20% tot 75% ondanks de hogere eigen risico’s. Bent u ook geïnteresseerd wat in uw gemeente bespaard kan worden, vraag dan via bovenstaande link een premieberekening aan.

Uw gemeente kan binnen een jaar de gebouwenverzekeringen opnieuw moeten aanbesteden. Met het oog op de mogelijke deelname aan het Risicobeheerfonds wordt geadviseerd de nieuwe contractperiodes kort te houden. Bijvoorbeeld één jaar met een optie tot verlenging van nog een jaar. Zo blijft uw gemeente flexibel en kunnen besparingen direct gerealiseerd worden bij deelname aan het fonds

Door het Programma Management zijn sinds juni de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Opvragen Expert Opinie KPMG over het plan en rendementsberekeningen
- Draagvlaktoets door adviezen over het plan op te vragen bij vier met het VNG-bestuur afgesproken adviesgroepen: Commissie Gemeentefinanciën
    - College voor Dienstverleningszaken
    - Netwerk 100.000+ gemeenten
    - Risico Platform Overheid (RPO)
- Ook is advies opgevraagd bij het Verzekerings Platform Overheid (VPO)
- Opstellen geactualiseerde rendementsberekening
- Opvragen Expert Opinie KPMG op geactualiseerde rendementsberekening
- Gemeenten uitnodigen data aan te leveren waarmee voor hen inzichtelijk wordt gemaakt hoeveel kosten bespaard kunnen worden

Voorts is een begin gemaakt met het opstellen van een Wervingsplan Gemeenten. Onderdeel daarvan zijn generieke college- en raadsvoorstellen. Gemeenten kunnen die gebruiken ten behoeve van eigen besluitvormingsprocessen. Ook is een begin gemaakt met het plan voor het operationeel maken van het Risicobeheerfonds.

Alle adviezen zijn ontvangen

Zowel de Expert Judgement van KPMG als de adviezen van de vier adviesgroepen zijn ‘positief’ of er is sprake van een ‘positieve grondhouding’. Op de aanbevelingen van KPMG en de adviezen van de adviesgroepen heeft het Programma Management naar alle partijen een reactie uitgebracht. De kern is dat de aanbevelingen en adviezen worden overgenomen. Het platform van verzekeringsambtenaren (VPO) heeft nog bedenkingen over het plan waardoor ze nu niet positief kunnen adviseren. Wij gaan hierover verder met hen in gesprek.

Programma Management en Programma Board (met Roel Wever en Leonard Geluk) zijn content met de uitkomsten van dit proces.

Gefaseerde besluitvorming door VNG-bestuur

Het Programma Management verwerkt alle adviezen tot een samenvattend advies voor het VNG-bestuur voor 20 december. Het bestuur krijgt hiermee inzicht in de mate van draagvlak voor het Risicobeheerfonds bij belangrijke stakeholders. Aan de hand van de samenvatting kan het VNG-bestuur een besluit nemen om een volgende stap te zetten.

Indien het VNG-bestuur besluit de volgende stap te zetten, dan zal een verdiepende analyse worden uitgevoerd door het Netwerk Directeuren Financiën en Concerncontrollers 100.000+ gemeenten. Zij zullen hun conclusies vatten in een overall advies aan het VNG-bestuur. Aan de hand daarvan en aan de hand van de Expert Opinion van KPMG kan het VNG-bestuur naar verwachting eind maart 2025 een besluit nemen over de oprichting van het Risicobeheerfonds.

Werving gemeenten start na pas na een positief bestuursbesluit

Pas nadat het VNG-bestuur akkoord is gegaan met de oprichting van het Risicobeheerfonds, zal worden gestart met het werven van gemeenten voor het Risicobeheerfonds. Iedere gemeente bepaalt zelf over deelname aan het Risicobeheerfonds. Indien minimaal 30% van de gemeenten (30% van het totaal aantal inwoners

in Nederland) heeft besloten deel te nemen, wordt gestart met het daadwerkelijk operationeel maken van het Risicobeheerfonds.

De verwachting is dat het Risicobeheerfonds vanaf het eerste kwartaal 2026 haar activiteiten kan aanbieden aan gemeent

7. Resolutie VNG-inzet richting nieuwe kabinet (ter besluitvorming)

(Bijlage bij ledenbrief "Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024" van 1 november 2024)

Samenvatting
Hierbij ontvangt u de concept-resolutie over onze inzet richting het kabinet. De concept-resolutie bouwt voort op de eerder door de ALV aangenomen resoluties. Om deze concept-resolutie aan te scherpen leggen wij in een ledenpeiling alle gemeenten een aantal vragen voor om van hen te horen hoe zij denken over de samenwerking met het kabinet in relatie tot de financiële positie van gemeenten. Na verwerking van de uitkomsten van deze informele ledenpeiling en de opbrengst van het Overhedenoverleg van 21 november a.s. zullen wij u de definitieve resolutie toezenden.

Ledenpeiling voor aanscherping van de concept-resolutie
De ledenpeiling heeft een vertrouwelijk karakter en heeft als doel om het bestuur te helpen om straks aan de ALV een resolutie voor te leggen die recht doet aan de gevoelens, wensen en verwachtingen van gemeenten. Wij zullen de uitnodiging aan alle colleges om deel te nemen aan deze peiling op maandag 4 november a.s. toezenden aan de gemeentesecretarissen, zodat we één reactie per gemeente ontvangen. De enquête bevat een aantal vragen en stellingen, waarbij ook de mogelijkheid wordt geboden om nadere toelichting op de antwoorden te geven.

Op maandag 11 november, 19.00-20.00 uur, is er een onlinemoment, waarin de VNG eventuele vragen over de enquête kan beantwoorden. Burgemeester, wethouders en gemeentesecretaris kunnen zich hiervoor aanmelden onder vermelding van de vraag die zij willen voorleggen. Wij ontvangen via de gemeentesecretarissen graag uiterlijk ***woensdag 13 november a.s.*** een reactie.

Definitieve resolutie voor de ALV
Na verwerking van de uitkomsten van deze informele ledenpeiling en de opbrengst van het Overhedenoverleg van 21 november a.s. zullen wij u de definitieve resolutie toezenden. Daarbij zullen wij u ook op hoofdlijnen informeren over de uitkomsten van de ledenpeiling. In de Najaars ALV voeren wij graag met u het gesprek over deze resolutie en zullen wij de resolutie ook vaststellen in een stemming.

Met deze resolutie, inclusief toelichting, en de ledenpeiling leggen wij ook verantwoording af over de uitvoering van een aantal moties inzake onze inzet richting het kabinet (zie agendapunt 9). Daarbij stellen wij u voor om de betreffende moties aan te houden.

< Tekst concept-resolutie op volgende pagina >

Concept-resolutie VNG-inzet richting nieuwe kabinet

De leden bijeen in de Najaars ALV van 29 november 2024:

Overwegende dat:

- Zij - mede in het licht van de in de ALV van 14 juni 2023 vastgestelde Verenigingsstrategie en de in de Extra ALV van 24 mei jl. en de ALV van 26 juni jl. aangenomen resoluties - een stap naar voren willen zetten.
- Zij als krachtige bestuurslaag met het rijk en de andere medeoverheden uitvoering willen geven aan een gezamenlijke agenda voor Nederland.
- Deze agenda in elk geval ziet op de thema's bestaanszekerheid, wonen, klimaat, het brede zorgdomein, voorzieningen voor dorpen/steden, goed bestuur en digitalisering.
- Er ondanks herhaald aandringen van gemeenten en VNG nog steeds sprake is van een disbalans in taken en middelen, ook na het verschijnen van het regeerprogramma en de Miljoenennota over 2025.
- Om de ambities uit de gezamenlijke agenda waar te kunnen maken en de balans tussen taken en middelen te herstellen, er een substantiële toevoeging van middelen aan het Gemeentefonds nodig is.
- Het kabinet in het meest recente overhedenoverleg op 21 november jl. wel/ niet heeft erkend dat gemeenten vanwege het gebrek aan deze balans niet (voldoende) kunnen bijdragen aan de ambities van de gezamenlijke agenda.
- De deskundigencommissie Hervormingsagenda in februari 2025 advies uitbrengt over de tekorten van gemeenten op de Jeugdhulp in 2023 en 2024 en het kabinet pas daarna zal besluiten over compensatie.
- Zij zich via onder meer onderlinge samenwerking en doelmatigheidsverbetering inspannen om zelf naar vermogen bij te dragen aan de noodzakelijke balans tussen taken en middelen.
- Zij vandaag ook besluiten over de resolutie "Stop met gesprekken vervolg IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden".

Spreekt uit dat:

- De gezamenlijke gemeenten als krachtige bestuurslaag met elkaar nog steeds een stap naar voren willen zetten en met het rijk en de medeoverheden een gezamenlijke agenda voor Nederland willen realiseren op in elk geval de thema's bestaanszekerheid, wonen, klimaat, het brede zorgdomein, voorzieningen voor dorpen/steden, goed bestuur en digitalisering.
- Taken en middelen van de gemeenten daartoe in balans dienen te zijn en voor de medebewindtaken moet zijn geborgd dat sprake is van adequate bekostiging (conform artikel 108, lid 3 Gemeentewet).
- Deze balans in de Voorjaarsnota en in de Miljoenennota over 2026 afdoende dient te zijn hersteld en gemeenten tot die tijd uitsluitend onder voorwaarde van adequate bekostiging nieuwe afspraken maken met het Kabinet, resp. bestaande afspraken ongewijzigd kunnen continueren, waaronder die ten aanzien van IZA.
- Bij gebrek aan uitzicht op een adequaat bekostigingsniveau in de Voorjaarsnota voor 2026 en Miljoenennota voor 2026 en het uitblijven van compensatie van de tekorten op de Jeugdhulp, er sprake is van een situatie dat het kabinet jegens de gemeenten in strijd handelt met de wet.
- Gemeenten zich, als belanghebbenden, in zodanig geval – zeer onverhoopt - genoodzaakt zien op het Jeugddossier een juridische procedure te starten, met ondersteuning van de VNG, om alsnog te bewerkstelligen dat het Kabinet de wet respecteert en gemeenten in staat stelt hun rol en verantwoordelijkheden waar te maken.

08a. Resolutie “Stop met deelname IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden”

Bijlage bij ledenbrief 1 november 2024: “Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024”

Gevraagd besluit
In te stemmen met de Resolutie “Stop met deelname IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden”

Korte toelichting
Met instemming van de ALV van december 2022 heeft de VNG het IZA voorwaardelijk ondertekend. Zoals destijds afgesproken met de ALV wordt halverwege de looptijd, op de ALV van 29 november 2024, opnieuw gewogen of de gemaakte afspraken nog steeds realistisch en haalbaar zijn. Inmiddels is met de komst van het nieuwe kabinet de context veranderd en is in het regeerprogramma een nieuw akkoord aangekondigd. Daarmee is er naast de weging van de randvoorwaarden de vraag bijgekomen of we als gemeenten mee gaan doen in het nieuwe akkoord of niet?

Bijgaand ontvangt u:
- Resolutie “Stop met gesprekken vervolg IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden”
- Bijlage 1 “Uitwerking gelijkwaardigheid”
- Bijlage 2 “Wat betekent stoppen”.

Bijlage 1 bij resolutie IZA

Uitwerking gelijkwaardigheid

In de Resolutie van het VNG bestuur tbv de ALV 29 november 2024 staat: Er is niet aan onze randvoorwaarden voldaan. We gaan niet in gesprek over een nieuw akkoord, **totdat** we afspraken hebben kunnen maken over een gezamenlijke, gelijkwaardige start.

Wat bedoelen we hier met gelijkwaardig?

1. **Governance:** rijk en gemeenten staan als medeoverheden samen aan de lat voor de transformatie van zorg naar gezondheid en de aanpak daartoe. Gemeenten en zorgverzekeraars staan samen aan de lat voor de inkoop en organisatie van zorg en ondersteuning.
   => VWS, ZN en VNG regisseren samen de totstandkoming van het nieuwe akkoord waarbij gewerkt wordt volgens de werkwijze van de UDO.
   => VWS, ZN en VNG zijn gezamenlijk en gelijkwaardig opdrachtgever van het akkoord, onverlet de systeemverantwoordelijkheid van VWS en met respect voor elkaars taken en verantwoordelijkheden. We sturen gezamenlijk vanuit de verschillende rollen en aandachtsgebieden op de uitvoering daarvan en richten gezamenlijk het proces daartoe in.
   => in het verlengde hiervan wordt de toetsing van de transformatieplannen ook gezamenlijk gedaan door zorgverzekeraars en gemeenten.

2. **Financiën:** het rijk is verantwoordelijk voor een balans tussen taken, middelen en uitvoerbaarheid voor gemeenten. De transformatie vraagt om duurzame sturing op verandering. Voldoende structurele middelen voor gemeenten zijn uitgangspunt in het nieuwe akkoord. VWS blijft zich zichtbaar inzetten om dit te realiseren.

3. **Mandaat:** gemeenten zijn eerste overheid voor hun inwoners, met democratische prioriteiten en autonome bevoegdheden tav begroting. Samenwerking op het niveau van de regio is cruciaal om het IZA tot een succes te maken. Gemeenten maken daar onderling en met ketenpartners afspraken over, passend bij hun lokale rol en positie.

4. **Brede toegankelijkheid zorg en ondersteuning:** het toegankelijkheidsvraagstuk betreft zowel de zorg als het sociaal domein. Voor de beweging naar voren is de betaalbaarheid en het absorptievermogen van het brede sociaal domein cruciaal.

5. **Paradigma:** gemeenten hebben belangrijke taken op gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming. Allereerst in het belang van hun inwoners en ook om maatschappelijke en economische redenen, waaronder het uitstellen en voorkomen van zorg. De wijze waarop gemeenten het sociaal domein inrichten en organiseren is van waarde voor de houdbaarheid van zorg en ondersteuning, met name door de positionering van collectieve faciliteiten en de verbinding met sociale basis.

NB:

- In het nieuwe akkoord blijft – bij deelname van gemeenten – de regionale samenwerking tussen gemeenten en onderlinge vertegenwoordiging in de mandaatstructuur bestaan en kunnen we met VWS en ZN kijken naar mogelijke versteviging daarvan.
- Zorgverzekeraars en gemeenten hebben beide een zorgplicht, die verschillend (wettelijk) is vormgegeven. Waar nodig en mogelijk helpen we elkaar bij de naleving daarvan. Voor de ketenaanpakken willen we verkennen of en welke nadere afspraken we kunnen maken over de invulling van het deel van de aanpak waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn evenals afspraken over niet-vrijblijvende gezamenlijke prioritering.

Bijlage 2 bij Resolutie IZA

Wat betekent stoppen?

Wat betekent een besluit van de ALV om te stoppen met IZA? Gemeenten houden hun wettelijke taken ten aanzien van preventie en ondersteuning en zetten dat onverminderd voort. Goede samenwerking met zorgpartijen blijft daarbij belangrijk. Het IZA bouwt voor een belangrijk deel voort op wat gemeenten al deden. Met stoppen vervalt het collectieve commitment daarop, inclusief de aanjaagrol van de VNG. Denk daarbij aan het meepraten aan de landelijke tafels door de VNG en het maken van landelijke afspraken namens gemeenten, de inzet op de organisatie en coördinatie van regionale gemeentelijke samenwerking en de gemeentelijke inzet op specifieke domeinoverstijgende samenwerkingen zoals bijvoorbeeld die rond de mentale gezondheidsnetwerken en eerstelijnszorg. De extra middelen die gemeenten ontvangen uit het IZA (€150 mln) zullen komen te vervallen.

In grote lijnen komt het hier op neer:

- VNG trekt zich terug uit alle landelijke tafels, maakt geen afspraken meer met de landelijke partijen over de inzet van gemeenten, jaagt die ook niet meer aan en is niet meer aanspreekbaar op de individuele keuzes van gemeenten met betrekking tot de afspraken in de akkoorden. Dit kan leiden tot grotere lokale diversiteit, vertraging en versmalling.
- Geen landelijke afspraken meer over de organisatie en coördinatie van de regionale samenwerking en VNG jaagt dit ook niet meer aan. Gemeenten kunnen niet worden aangesproken op de mandaatstructuur en of, hoe en waarop gemeenten onderlinge samenwerking organiseren is aan henzelf. Evenals welke regio indeling ze daarbij hanteren. NB: voor de regioplannen waar gemeenten onderdeel van zijn geldt dezelfde voorwaardelijkheid als voor de handtekening onder IZA.
- De afspraken in IZA ten aanzien van de inzet op de netwerksamenwerking met huisarts en GGZ (mentale gezondheidsnetwerken en verkennend gesprek) gelden niet meer onverkort voor gemeenten. Deze zullen regionaal en lokaal moeten worden herbevestigd of er worden nieuwe afspraken over gemaakt.
- Voor de inzet op samenwerking met de eerstelijn geldt hetzelfde. Sociaal domeinpartijen die onderdeel zijn van deze samenwerking (bijv. sociaal werk) kunnen zich richting hun financier ook niet beroepen op de IZA afspraken.
- Gemeenten zijn niet meer gehouden aan afspraken over inzet op de coördinatie, organisatie en uitvoering van de domeinoverstijgende keteninterventies en gaan eigen (lokale) prioriteiten stellen.
- Gemeenten gaan eigen keuzes maken over of, hoe en hoeveel zij inzetten op inrichten van laagdrempelige steunpunten. VNG is geen trekker meer van de landelijke werkgroep voor het landelijk dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten.

- Opdrachtgeverschap aan de GGD-en is niet meer gekoppeld aan de afspraken in de akkoorden, maar gebeurt enkel nog op basis van landelijke en regionale prioriteiten van gemeenten zelf.
- Voor gemeenten geldt dat de spanning op het moeten bekostigen van activiteiten zonder structurele financiële dekking, niet meer op de landelijke tafel van IZA-partners gelegd kan worden. Daarmee wordt het een spanning die tussen gemeenten en hun samenwerkingspartners gehanteerd zal moeten worden.

Doorgaan houdt in dat VNG en gemeenten onder de huidige omstandigheden gecommitteerd doorgaan met uitwerking en uitvoering van de afspraken in IZA. In de gesprekken over het nieuwe akkoord kunnen we (wederom) inbrengen welke randvoorwaarden nodig zijn. Dat kan worden opgevat als wanneer die randvoorwaarden niet of niet geheel ingevuld worden, het commitment er toch wel is. En leidt in ieder geval tot verwachtingen bij de IZA partners. Ook zal de positie van gemeenten ten opzichte van rijk en zorgverzekeraars ongelijkwaardig blijven en daarmee in termen van invloed op financiële en inhoudelijke sturing niet verbeteren. VNG zal gelijk aan de branchepartijen, waaronder Sociaal Werk Nederland, huisartsen en V&V aanbieders, deelnemen in de gesprekken over het nieuwe akkoord.

Resolutie ‘Stop met gesprekken vervolg IZA totdat is voldaan aan gestelde voorwaarden’

De leden van de VNG bijeen te Utrecht op 29 november 2024 tijdens de Najaars ALV.

Constaterende dat;

- De ALV van de VNG op 2 december 2022 heeft ingestemd met voorwaardelijke deelname aan het IZA.

- De inhoudelijke argumenten voor deelname nog steeds overeind staan:
  - De zorg staat onder druk en moet ook in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar blijven voor onze inwoners.
  - Gemeenten staan volledig achter de beweging van zorg naar gezondheid. Hiervoor moet intensiever tussen gemeenten, zorgaanbieders en zorgverzekeraars worden samengewerkt.
  - Domeinoverstijgend samenwerken leidt naar verwachting tot betere zorg thuis;
  - De samenwerking is ook van belang om de toenemende druk op het sociaal domein beheersbaar te houden
  - Met het Integraal ZorgAkkoord (IZA) kan een impuls worden gegeven aan het verbeteren van de gezondheid van alle inwoners

- Er op 2 december 2022 drie algemene instapvoorwaarden zijn gesteld voor deelname:
  - Oplossing voor het financiële ravijn 2026
  - Compensatie voor het abonnementstarief
  - Structurele middelen voor preventie en gezondheidsbeleid

- Het merendeel van deze randvoorwaarden niet is gerealiseerd:
  - Er is geen oplossing voor het financiële ravijn 2026.
  - Er is een gedeeltelijke compensatie voor het abonnementstarief van € 110 mln ontvangen bij het instappen in IZA. Die staat vooralsnog in de boeken t/m 2025, vanwege beoogde invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage per 2026.
  - De situatie met de structurele middelen voor preventie en gezondheidsbeleid zijn zelfs verslechterd door bezuiniging op preventie cq wegvallen van middelen uit het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA) in het Regeerprogramma.

- Gemeenten aangeven dat zij als gevolg van een ongelijkwaardige bestuurlijke en financiële sturingskracht onvoldoende in positie zijn om de beweging van zorg naar gezondheid te kunnen beïnvloeden en de IZA doelen realiseerbaar te maken. Terwijl de beoogde transformatie zonder gemeenten geen kans van slagen heeft.

- Is afgesproken om halverwege de looptijd, op de ALV van 29 november 2024, opnieuw te wegen of de gemaakte afspraken nog steeds realistisch en haalbaar zijn. En dus of we als gemeenten blijven deelnemen aan het IZA.

- Met de komst van het nieuwe kabinet de context is veranderd. Het nieuwe kabinet wil niet onverkort verder met het huidige IZA. Men wil met de IZA partners werken aan een voortzetting van IZA uitgebreid met een aantal nieuwe elementen, waaronder de verbinding medisch – sociaal.

- Er ook risico's zitten aan stoppen met deelname aan IZA;
  - We praten als belangrijke partij niet meer mee over de toekomst van de zorg.
  - Inwoners kunnen negatieve effecten ervaren van verminderde samenwerking tussen het sociaal domein en de zorg.
  - De IZA partijen zullen doorgaan met de beweging waardoor er hoe dan ook verwachtingen richting gemeenten komen.
  - De opgebouwde relaties met IZA-partijen kunnen onder druk komen te staan
  - Onduidelijkheid over wat stoppen betekent voor de extra middelen die gemeenten ontvangen uit het IZA (€150 mln structureel).

Overwegende dat:

- Gemeenten nog altijd de inhoudelijke beweging steunen die IZA beoogt;
- Gemeenten ook nodig zijn om deze inhoudelijke beweging voor elkaar te krijgen;
- De door de ALV gestelde instapvoorwaarden voor deelname aan IZA niet zijn ingevuld;
- Gemeenten nog altijd kampen met grote financiële problemen o.a. door het ravijn;
- Gemeenten dus eerder zullen moeten bezuinigen en desinvesteren dan dat zij noodzakelijke inspanningen en investeringen kunnen doen.

Spreekt uit dat het VNG bestuur:

1. **Op dit moment moet stoppen met de gesprekken over IZA. Er is niet aan onze voorwaarden voldaan.**
   We gaan dus niet in gesprek over een nieuw akkoord, **totdat** we afspraken hebben kunnen maken over een gezamenlijke, gelijkwaardige start. [1]
2. **Pas terug aan tafel kan als er sprake is van een gelijkwaardige start.**
   Mochten we toch afspraken kunnen maken over een gezamenlijke en gelijkwaardige start dan kunnen we als dit is gelukt *in gesprek gaan* over een nieuw akkoord. Waarbij nog steeds de randvoorwaarde geldt dat de financiële positie van gemeenten moet zijn verbeterd om *mee te kunnen doen* in het nieuwe akkoord. Wanneer er een concept akkoord ligt, inclusief Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO) en doorrekening, én er voldoende is voldaan aan de houdbaarheid van het sociaal domein, in de context van de bredere gemeentefinanciën, dan zal het bestuur dit concept akkoord voorleggen aan de leden.
3. **Als er een concept akkoord is en er voldoende is voldaan aan de houdbaarheid van het sociaal domein, in de context van de bredere gemeentefinanciën, dit voorlegt aan de ALV.**
   Als de ALV instemt kan het VNG bestuur overgaan tot ondertekening van het nieuwe akkoord.

[1] Zie bijlage voor explicitering hiervan

Toelichting

Inleiding

In september 2022 hebben het rijk, zorgverzekeraars en enkele grote zorgpartijen het Integraal Zorgakkoord (IZA) gesloten. Het IZA is een akkoord over de kwaliteit en de toegankelijkheid van de zorg en beheersing van de kosten. Het IZA gaat ook over de verbinding met het sociaal domein, gezondheid en preventie. Met instemming van de ALV van de VNG op 2 december 2022 heeft de VNG het IZA mee ondertekend. Voor deelname van gemeenten aan het IZA heeft de ALV een drietal instapvoorwaarden gesteld:

- oplossing voor het financiële ravijn 2026
- compensatie voor het abonnementstarief
- structurele middelen voor preventie en gezondheidsbeleid.

Die keuze om mee te doen kwam voort uit de wens van gemeenten om belangrijke doelstellingen ten aanzien van gezondheid en preventie te realiseren. Gemeenten hebben belang bij een sterk zorgstelsel en bij samenwerking met diverse zorgpartijen. De komst van het IZA creëerde daarvoor nieuwe mogelijkheden. In 2022 bestonden al de nodige zorgen over de financiering, met name dan het beschikken over structurele middelen. Met de ALV is daarom afgesproken dat naar aanleiding van de Mid-Term Review (MTR) van het IZA opnieuw wordt gewogen of de gemaakte afspraken nog steeds realistisch en haalbaar zijn. Deze IZA-MTR én de eigen MTR van VNG en gemeenten hebben medio 2024 plaatsgevonden en in de ALV van de VNG op 29 november 2024 zal de genoemde weging plaatsvinden.

Stand van zaken gestelde randvoorwaarden

We kunnen stellen dat het merendeel van deze randvoorwaarden niet is gerealiseerd. Er is geen oplossing voor het financiële ravijn 2026. Er is een gedeeltelijke compensatie voor het abonnementstarief van € 110 mln ontvangen bij het instappen in IZA. (die staat vooralsnog in de boeken t/m 2025, vanwege beoogde invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage per 2026).
Met het nieuwe kabinet is de algehele financiële positie van gemeenten echter verslechterd ten opzichte van twee jaar geleden. Gemeenten geven aan dat zij als gevolg van een ongelijkwaardige bestuurlijke en financiële sturingskracht onvoldoende in positie zijn om de beweging van zorg naar gezondheid te kunnen beïnvloeden en de IZA doelen realiseerbaar te maken. Terwijl de beoogde transformatie zonder gemeenten geen kans van slagen heeft.

Het logische antwoord op de vraag of we door moeten gaan met IZA luidt dan ook nee. Er is niet voldaan aan de randvoorwaarden, deze zijn zelfs verslechterd mede als gevolg van de bezuinigingen op preventie in het Regeerprogramma en het wegvallen van GALA-middelen per 2026. Deze nee is een krachtig signaal naar het rijk, passend bij de bredere discussie over de slechte financiële positie van gemeenten.

Er is ook een aantal actuele ontwikkelingen en mogelijke risico’s die goed zijn om in de beraadslaging mee te nemen.

Actuele ontwikkelingen

Het nieuwe kabinet wil niet onverkort verder met het huidige IZA. Men wil met de IZA partners werken aan een voortzetting van IZA uitgebreid met een aantal nieuwe elementen, waaronder de verbinding medisch – sociaal. Deze veranderde context noodzaakt om op een nieuwe manier te kijken naar de

vraag of we door willen met IZA . Het gaat nu vooral om de vraag of gemeenten mee gaan doen aan het nieuwe akkoord. Dat akkoord is op het moment van deze ALV nog niet gereed.

Daarnaast is tijdens het Bestuurlijk Overleg IZA (BO IZA) van 3 oktober jl. is afgesproken dat (tijdelijke) transformatiemiddelen ook beschikbaar moeten komen voor het sociaal domein. Dat is behalve financieel positief voor gemeenten ook een goede stap naar een gelijkwaardig partnerschap tussen rijk, gemeenten en zorgverzekeraars.
Uit de eigen midterm review van de VNG en gemeenten met betrekking tot het IZA (juni 2024) is naar voren gekomen dat het nog ernstig schort aan dit gelijkwaardige partnerschap, wat de uitvoering van het IZA en de transformatie naar gezondheid in de weg staat.

Wat betekent stoppen?

Wat betekent een besluit van de ALV om te stoppen met IZA? Gemeenten houden hun wettelijke taken ten aanzien van preventie en ondersteuning en zetten dat onverminderd voort. Goede samenwerking met zorgpartijen blijft daarbij belangrijk. IZA en GALA bouwen voor een belangrijk deel voort op wat gemeenten al deden. Met stoppen vervalt het collectieve commitment daarop, inclusief de aanjaagrol van de VNG. Denk daarbij aan het meepraten aan de landelijke tafels door de VNG en het maken van landelijke afspraken namens gemeenten, de inzet op de organisatie en coördinatie van regionale gemeentelijke samenwerking en de gemeentelijke inzet op specifieke domeinoverstijgende samenwerkingen zoals bijvoorbeeld die rond de mentale gezondheidsnetwerken en eerstelijnszorg. De extra middelen die gemeenten ontvangen uit het IZA (€150 mln) zullen komen te vervallen.

Doorgaan houdt in dat VNG en gemeenten onder de huidige omstandigheden gecommitteerd doorgaan met uitvoering van de afspraken in IZA. In de gesprekken over het nieuwe akkoord kunnen we (wederom) inbrengen welke randvoorwaarden nodig zijn. Dat kan worden opgevat als wanneer die randvoorwaarden niet of niet geheel ingevuld worden, het commitment er toch wel is. En leidt in ieder geval tot verwachtingen bij de IZA partners. Ook zal de positie van gemeenten ten opzichte van rijk en zorgverzekeraars niet verbeteren en daarmee de invloed op financiële en inhoudelijke sturing ook niet. VNG zal gelijk aan de branchepartijen, waaronder Sociaal Werk Nederland, huisartsen en V&V aanbieders, deelnemen in de gesprekken over het nieuwe akkoord.

Risico's

Aan stoppen met IZA zit ook een aantal mogelijke risico's:

- We praten als belangrijke partij niet mee over de toekomst van de zorg. Het risico kan ontstaan dat zonder afstemming en met onterechte verwachtingen taken richting gemeenten komen.
- De opgebouwde relatie met IZA-partijen komt onder druk te staan, met doorwerking naar regionale uitvoering. Andere partners uit het sociaal domein worden rechtstreeks aan landelijke tafels gevraagd.
- We horen van sommige gemeenten dat ze zelf wel door willen gaan met de regionale uitvoering van de IZA regioplannen samen met de zorgpartners.
- Inhoudelijk biedt het IZA kansen, bijvoorbeeld wat betreft de verbinding en samenwerking met de zorg, en bouwt het IZA bouwt voort op wettelijke taken ten aanzien van preventie en ondersteuning die gemeenten daarvóór ook al deden.
- De extra middelen die gemeenten ontvangen uit het IZA (€150 mln structureel en in het nieuwe akkoord naar verwachting meer) zullen komen te vervallen.

Laat onverlet dat de ALV in 2022 de instapvoorwaarden niet voor niets heeft gesteld en dat doorgaan onder de huidige condities niet realistisch is.

Concluderend: nu stoppen, totdat

Op inhoud onderschrijven gemeenten de beweging die IZA beoogt en dragen zij daar ook graag aan bij. Zonder gemeenten en het sociaal domein zal de beoogde transformatie ook niet kunnen slagen. Vanuit die overtuiging zijn we in 2022 mee gaan doen. We hebben toen tevens, noodgedwongen, onze voorwaarden gesteld om ook duurzaam mee te kúnnen doen. Daar is niet aan voldaan en de financiële situatie is er voor gemeenten zeker niet beter op geworden. Gemeenten zijn nog onvoldoende in positie om te kunnen sturen op de transformatie. Er is onder de leden draagvlak voor een stevig statement naar het rijk: tot hier en niet verder. Aan het besluit om nu te stoppen zitten risico's, maar daarnaast is er het besef dat doorgaan onder deze condities niet realistisch is. Die maken immers dat gemeenten de verwachtingen niet waar kunnen maken en ook niet in de positie zijn om te sturen. Daarom roept deze resolutie op tot stoppen met deelname aan IZA en niet meepraten over het nieuwe akkoord totdat er duidelijke afspraken zijn gemaakt. Eerst met VWS en ZN over gelijkwaardig partnerschap, op basis waarvan we in ieder geval in gesprek kunnen gaan over het nieuwe akkoord. Waarbij nog steeds de randvoorwaarde geldt dat de financiële positie van gemeenten moet zijn verbeterd om ook daadwerkelijk mee te kunnen doen in het nieuwe akkoord.

08c. Contractstandaarden Wmo 2015
Bijlage bij ledenbrief “Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024” van 1 november 2024

Samenvatting
De ALV wordt gevraagd de Contractstandaarden Wmo 2015 vast te stellen. Het betreft hier de Contractstandaarden voor de Wmo voorzieningen voor dienstverlening. Voor de Wmo hulpmiddelen wordt t.z.t een aparte contractstandaard ontwikkeld. Het doel van contractstandaarden is vermindering van diversiteit in bepalingen in Wmo contracten en daardoor vermindering van administratieve lastendruk bij aanbieders en gemeenten. Met de vaststelling in de ALV is de toepassing van deze contractstandaarden een verplichting voor de gemeenten geworden. Het is een vorm van zelfbinding.
Er is tevens een proces voor toekomstige wijzigingen ingericht waarbij jaarlijks een update plaatsvindt van de Contractstandaarden Wmo 2015.
Op 2 december 2022 heeft de ALV van de VNG de contractstandaarden jeugdhulp vastgesteld. Momenteel zijn gemeenten bezig om de contractstandaarden voor jeugdhulp te implementeren in hun inkooppraktijk. Het Ketenbureau I-sociaal domein en de VNG ondersteunen gemeenten daarbij.

In deze bijlage wordt achtereenvolgens uitgelegd wat Contractstandaarden Wmo 2015 inhouden, hoe en met welke partijen ze tot stand gekomen zijn, wat hun status is, hoe ze worden ingevoerd en op welke wijze ze jaarlijks worden geactualiseerd.

Inhoud contractstandaarden Wmo 2015
Bij de aanpak om te komen tot een contractstandaard wordt onderscheid gemaakt tussen kernbedingen, niet kernbedingen (ook wel randvoorwaarden genoemd) en algemene voorwaarden. Kernbedingen bevatten essentiële prestatie-informatie (prijs, kwaliteit, inspanning of resultaat) en worden niet gestandaardiseerd. Daarmee blijft de beleids- en inkoop vrijheid van de gemeente gewaarborgd. Algemene voorwaarden, voorwaarden die bij alle denkbare kernbedingen een rol kunnen spelen gaan bijvoorbeeld over opzegging, ontbinding en overmacht. Gemeenten hanteren vaak de algemene voorwaarden van de VNG. In de contractstandaarden zijn de Algemene voorwaarden van de VNG onderdeel van de afspraken die gelden voor alle gemeenten en alle aanbieders die maatschappelijke ondersteuning bieden.
Het zijn de randvoorwaarden (niet-kernbedingen) die in de contractstandaarden zijn gestandaardiseerd. Randvoorwaarden zijn afspraken of bedingen die richting geven aan de wijze waarop aanbieders de Wmo hulp leveren. Randvoorwaarden gaan bijvoorbeeld - maar niet uitsluitend - over bekostiging, doelgroepen, toegangsmanagement, verantwoording, uitsluitingsgronden, geschiktheidseisen en contractmanagement.
In de Contractstandaard Wmo 2015 zijn de vorm en waar mogelijk de inhoud van de randvoorwaarden gestandaardiseerd. De aanpak resulteert in een standaard inkoopdocument en een standaard overeenkomst.
In de contractstandaarden Wmo 2015 rekening gehouden met verschillen in overeenkomsten als gevolg van de keuze voor een bepaalde inkoopprocedure: de overeenkomst die tot stand komt na het volgen van een procedure voor de inkoop van SAS-diensten (sociale en andere specifieke diensten) en de overeenkomst die tot stand komt na het volgen van een toelatingssysteem (open house).

Tenslotte is in de contractstandaarden Wmo 2015 rekening gehouden met de drie uitvoeringsvarianten die gemeenten kunnen toepassen: inspannings-, output- en taakgericht.

Werkwijze totstandkoming Contractstandaarden Wmo
De Contractstandaarden Wmo 2015 zijn tot stand gekomen op voordracht van een expertteam en zijn diverse malen besproken met een vaste begeleidingsgroep bestaande uit 27 vertegenwoordigers van VWS, VNG, zorgaanbieders, branches en gemeenten. De begeleidingsgroep bestond uit een evenwichtige samenstelling met vertegenwoordigers vanuit grote, kleine en middelgrote gemeenten.
Begin maart van dit jaar heeft een consultatieronde plaatsgevonden waaraan 55 deelnemers vanuit de praktijk hun bijdrage hebben geleverd waaronder, naast zorgaanbieders, 26 afzonderlijke gemeenten en een aantal gemeentelijke regionale inkooporganisaties waren vertegenwoordigd. Ook is input verzameld bij vertegenwoordigers van het Netwerk van Directeuren Sociaal Domein, strategisch afstemmingsoverleg, landelijke strategisch beleidsoverleg Wmo 2015 en de vakvereniging van inkoopmanagers. Met de begeleidingsgroep zijn alle bepalingen in de contractstandaard doorgenomen waarbij zoveel mogelijk tot overeenstemming is gekomen.

Verplicht gebruik
Wanneer de ALV akkoord gaat met de invoering van CS Wmo 2015 betekent dit dat de leden van de VNG zich verplichten de CS Wmo 2015 te gebruiken. Het is een vorm van zelfbinding. Wanneer alle leden de standaarden gaan gebruiken geeft dat het grootste effect op de vermindering van de administratieve lasten. Hierdoor ontstaat uniformiteit in de manier waarop gemeenten contracten afsluiten binnen de Wmo, wat kan helpen om verschillen in de uitvoering die geen betrekking hebben op de kernbedingen te verminderen.

Geleidelijke Implementatie
Er wordt uitgegaan van een geleidelijke overgang van de bestaande, naar de nieuwe situatie die blijft aansluiten op de afspraken die gemeenten en aanbieders gemaakt hebben. Dat wil zeggen dat gemeenten of regio's de standaarden kunnen gebruiken op het moment dat er nieuwe contracten worden afgesloten. Uiteraard bestaat ook de mogelijkheid – als contractpartijen gemeente en aanbieders hierover overeenstemming hebben bereikt – de contractstandaarden in de lopende contractperiode toe te passen. Contractpartijen die de eerder aangeraden wijzigingsclausule hebben gebruikt, kunnen de contractstandaarden overnemen zodra ze officieel vastgesteld zijn.

Jaarlijkse update
Na vaststelling kunnen de contractstandaarden nog beïnvloed worden door bijvoorbeeld praktijkervaringen, voortschrijdend inzicht, wijzigingen in wet- en regelgeving, uitspraken van de Geschillencommissie Sociaal Domein of gerechtelijke uitspraken. De opgeleverde standaarden zullen worden bijgehouden en doorontwikkeld. Voor de update van de standaarden wordt voorgesteld het proces te volgen zoals is afgesproken en vastgelegd bij de Contractstandaarden Jeugd. In dit proces worden jaarlijks de wijzigingen geïnventariseerd door het Ketenbureau en beoordeeld door een reviewgroep bestaande uit gemeenten, aanbieders en branches. De afweging of er sprake is van een kleine of grote wijziging is onderdeel van het advies van de Stuurgroep. Vervolgens geeft de Stuurgroep i-Sociaal Domein een zwaarwegend advies aan de VNG en betrokken brancheorganisaties. De impact van (kleine of grote) wijzigingen wordt hierbij afgewogen.

In dit proces worden grote wijzigingen aan het College voor Dienstverleningszaken en de Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs voorgelegd. Na positieve advisering worden de wijzigingsvoorstellen ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur van de VNG.

Vervolgproces contractstandaarden overige Wmo voorzieningen
Met het vaststellen van de CS Wmo 2015 door de ALV is de inkoop van een deel van de Wmo voorzieningen, te weten de diensten, gestandaardiseerd. De standaardisatie van de inkoop van de voorziening hulpmiddelen zal vervolgens in gang worden gezet. Inkoop van hulpmiddelen valt niet onder SAS-diensten, maar onder het Europese aanbestedingsregime. Hiervoor zal een apart traject in gang worden gezet. De eerste gesprekken met Firevaned, de brancheorganisatie voor aanbieders van revalidatie- en mobiliteitshulpmiddelen, hebben reeds plaats gevonden.
De aparte contractstandaard voor hulpmiddelen zal t.z.t. ter besluitvorming aan de ALV worden voorgelegd.

Standpunt en besluitvorming VNG-bestuur
Het VNG-bestuur heeft in zijn vergadering van 30 oktober positief geadviseerd over de Contractstandaarden Wmo 2015. Ze zijn een logisch gevolg van een eerder besluit van de ALV om Contractstandaarden voor jeugdhulp te ontwikkelen die door alle gemeenten gebruikt moeten gaan worden. Deze ontwikkeling draagt bij aan administratieve lastenverlichting voor gemeenten en Wmo aanbieders.

Meer informatie

De documenten behorend bij de contractstandaarden Wmo 2015 zijn te vinden via onderstaande linken.

Microsoft Word - 1.-CS-Wmo-Overeenkomst (i-sociaaldomein.nl)

Microsoft Word - 2. Toelichting Contractstandaard in sjabloon (i-sociaaldomein.nl)
Microsoft Word - 3.-Inkoopdocument-SAS-met-EMVI-in-sjabloon (i-sociaaldomein.nl)
Microsoft Word - 4.-Inkoopdocument-Wmo-2015-SAS-zonder-EMVI-in-sjabloon (i-sociaaldomein.nl)
Microsoft Word - 5.-Inkoopdocument-Toelatingsprocedure-Wmo-in-sjabloon (i-sociaaldomein.nl)
Microsoft Word - 6. Toelichting Inkoopdocument Contractstandaard Wmo in sjabloon (i-sociaaldomein.nl)

9. Verantwoording over uitvoering moties ALV-en

(Bijlage bij ledenbrief “Uitnodiging Najaars ALV 29 november 2024” van 1 november 2024)

Samenvatting

Hierbij legt het VNG bestuur verantwoording af aan de leden over de uitvoering van de moties die zijn aangenomen in de Extra ALV van 24 mei 2024 en de ALV van 26 juni 2024 en over de moties die in deze ledenvergaderingen zijn aangehouden. Bij iedere motie is aangegeven of het bestuur voorstelt om de motie af te doen of langer aan te houden. Uitgangspunt is dat moties worden afgedaan, waarbij de oproep in de motie integraal onderdeel wordt van de VNG-inzet op betreffende onderwerp. Bij uitzondering kan het bestuur om politiek-strategische of meer inhoudelijke overwegingen voorstellen om moties aan te houden.

Voorstel aan de leden

Het bestuur stelt de leden voor om in te stemmen met de verantwoording van het bestuur over de uitvoering van moties, inclusief de voorstellen om de betreffende moties als afgedaan te beschouwen dan wel aan te houden.

Inhoudsopgave verantwoording uitvoering moties

Aangehouden moties:

- Motie Almere en Tilburg “Een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringsstelsel, anders niet acceptabel voor gemeenten deel II” aangenomen in ALV 29 juni 2022
- Motie Land van Cuijk “Verhogen NHG norm voor woonwagens en standplaatsen” aangenomen in Najaars ALV 1 december 2023
- Motie Enschede “Herstel financiële verhouding met nieuwe regering” aangenomen in Najaars ALV 1 december 2023
- Motie Beesel “Rechtvaardige, langjarige, solide, duurzame gemeentefinanciën” aangenomen in ALV 14 juni 2023
- Motie Leidschendam-Voorburg “Afschaffing opschalingskorting” aangenomen in ALV 14 juni 2023
- Motie Brummen en anderen “Richtlijn gezamenlijke inzet en financiering praktijk ondersteuner huisartsen Jeugd GGZ” aangenomen in Najaars ALV 1 december 2023.

Aangenomen moties Extra ALV 24 mei 2024:

- Motie Enschede “Geen woorden maar daden”
- Motie Krimpenerwaard, Molenlanden, Gorinchem en Gouda “Zorg voor goede basis voor de lokale democratie en investeer in de relatie stad en land”.

Aangenomen moties ALV 26 juni 2024:

- Zaanstad “Wendt het ravijn af: compensatie voor 2026 en 2027”
- Wijk bij Duurstede “Moeilijke keuzes maken we samen (met de leden van de Tweede Kamer)”
- Zeist “Langdurig en samenhangend investeren voor alle inwoners van probleemgebieden”
- Castricum “Gelijke subsidieregeling voor landelijke en lokale partijen”
- Fryske Marren “Bingo als sociaal-maatschappelijke activiteit”
- Heemstede “Rechtmatigheidsverantwoording moet het voor gemeenteraden makkelijker maken”
- Katwijk en Gouda “Tweejaarlijkse herwaardering WOZ”
- De Bilt “NIS2, geen taken zonder knaken”
- Gouda en Krimpenerwaard “Nieuwkomersonderwijs”
- Ridderkerk “Een adequate en reële financiering van jeugdhulp”
- Veenendaal “Middelen ten behoeve van specifieke inzet voor verhoging landelijke vaccinatiegraad”
- Veldhoven “Voorgenomen btw-verhoging”
- Kampen “Asielzoekers aan het werk”
- Deventer “Warmtetransitie: alleen als die betaalbaar is!”
- West-Betuwe “Warmtegemeenschappen”
- Druten “Beleidsaanpassing op basis van vervallen salderingsregeling en doorberekening kosten op het gebied van verduurzaming”
- Schagen “Verlichten van netcongestie door inzet op lokale energiehubs”
- Goirle “Grenzen aan investeringsruimte woningcorporaties”
- Gooise Meren “Het milieurendement centraal stellen bij vergoedingen PMD”
- Gouda “Slappe bodem, sterke samenwerking”
- Gulpen-Wittem “Uitvoering soortenmanagementplannen”
- Roerdalen “Financiële tegemoetkoming bij uitbreiding woonwagenstandplaatsen”.

Aangehouden moties eerdere ALV-en

Onderwerp:	**Inburgering**
Motie en indiener:	Motie Almere en Tilburg “Een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringsstelsel, anders niet acceptabel voor gemeenten deel II” *(ALV 29 juni 2022)*
Inhoud/oproep: (samengevat)	Draagt het bestuur op: - Zich te blijven inzetten voor een betaalbaar en uitvoerbaar inburgeringsstelsel voor gemeenten - Ervoor te zorgen dat het Rijk zijn verantwoordelijkheid neemt om samen met de gemeenten de gesignaleerde knelpunten, ten aanzien van structurele passende financiën, sturingsmogelijkheden, (ICT)systemen, privacy en verantwoording, aan te pakken en op te lossen, anders wordt de regiefunctie voor gemeenten onuitvoerbaar - Ervoor te zorgen dat gemeenten kunnen leren van (praktijk)ervaringen. Het inburgeringstraject is gebaat bij een adaptief systeem, dat qua wet- en regelgeving aan kan sluiten op nieuwe inzichten en ervaringen uit de praktijk.
Verantwoording:	De uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van het inburgeringsstelsel vraagt onverminderd inzet van de VNG. De VNG is hierover structureel in gesprek met het rijk. De motie ondersteunt die gesprekken en onderschrijft de Wet inburgering Wi) als adaptief en lerend stelsel. Onderdeel daarvan is de tussenevaluatie inclusief kostenonderzoek waarmee nu gestart wordt (oplevering eind 2025). Er is nog geen financiële tegemoetkoming voor 2024, 2025 en 2026 voor de uitvoeringskosten in relatie tot de hogere aantallen inburgeraars. De inschatting komt neer op respectievelijk (afgerond) 60 miljoen, 100 miljoen en 100 miljoen euro. Daarnaast is in de rijksbegroting een budgetkorting van 10% aangekondigd op de spuk Wi2021, is het budget voor de onderwijsroute na 2025 onzeker én zijn er ingeboekte effecten op de voorzieningenkosten inburgering als gevolg van een verwachte lagere instroom van statushouders. De VNG blijft zich daarom inzetten voor passende middelen zodat gemeente alle inburgeraars passende ondersteuning kunnen bieden conform de Wi 2021, zoals ook herbevestigd in ‘Bestuurlijke afspraken over de doorstroommigratie tussen de VNG, het Veiligheidsberaad, het IPO en het Rijk’ op 26 augustus 2022
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp:	Woonwagens
Motie en indiener:	Motie Land van Cuijk “Verhogen NHG norm voor woonwagens en standplaatsen” *(aangehouden in Najaars ALV 1 december 2023)* Motie Hoorn “Starterslening voor woonwagenbewoners” *(afgedaan in Najaars ALV 2023)*
Inhoud/oproep: (samengevat)	*Motie Land van Cuijk* Oproep aan bestuur: In contact te treden met de minister van BZK om de NHG-normen voor standplaatsen en woonwagens te verhogen en om samen te bevorderen dat financiële instellingen geen onnodige beperkingen opleggen aan de uitvoering van het landelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid. *Motie Hoorn* Oproep aan het bestuur: In overleg te gaan met SVN om het product starterslening ook open te stellen voor woonwagens.
Verantwoording	Het ligt in de lijn der verwachting dat er geen extra geld komt in het gemeentefonds voor de extra investeringskosten. Waar de VNG wel mee aan de slag is gegaan met het Rijk en financiële instellingen (SVn, NHG en RABO-bank) zijn oplossingen voor de hypotheekverstrekking en verhoging van de hypothecaire waarde van standplaatsen en woonwagens. De eerste resultaten zijn hoopvol.
Voorstel:	De motie Land van Cuijk “Verhogen NHG norm voor woonwagens en standplaatsen” als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	Financieel meerjarenperspectief gemeenten
Motie en indiener:	Motie Enschede “Herstel financiële verhouding met nieuwe regering” *(Najaars ALV 1 december 2023)*
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur om: - Samen met de nieuwe regering werk te maken van het herstel van de financiële verhouding. Dit zodat de oeverloze strijd over geld kan stoppen en we aan de slag kunnen met de grote maatschappelijke opgaven waar we gezamenlijk voor staan - Hiervoor als voorwaarde bij de nieuwe regering neer te leggen dat de volledige korting op het gemeentefonds van structureel 3 miljard euro moet worden teruggedraaid - Als de nieuwe regering hiertoe onverhoopt niet overgaat zogenaamde "teruggeefgesprekken" te starten waarbij een nader te bepalen takenpakket dat gemeenten in medebewind voor het Rijk uitvoeren wordt teruggegeven aan het Rijk. Dit om daarmee het takenpakket voor gemeenten weer passend te laten zijn bij de beschikbare middelen in het gemeentefonds.

Onderwerp:	Financieel meerjarenperspectief gemeenten
Verantwoording	Het bestuur zal bij de verzending van de ALV-stukken op 1 november a.s. een actuele stand van zaken geven over de inzet richting het kabinet. Daarna zal het bestuur de uitkomsten van het overhedenoverleg van 21 november met de leden delen en voorstellen doen het vervolgproces. Hiermee legt het bestuur ook verantwoording af over de uitvoering van de moties die betrekking hebben op de inzet van de VNG richting het kabinet.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp:	Financieel meerjarenperspectief gemeenten
Motie en indiener:	Motie Beesel “Rechtvaardige, langjarige, solide, duurzame gemeentefinanciën” *(Najaars ALV 1 december 2023)*

Verantwoording	Oproep aan het bestuur om:
	- Alles in het werk te stellen om bij het Rijk structureel € 3 miljard bij te plussen in het gemeentefonds en de daarbij horende (beleids-)vrijheid met ingang van de Rijksmeerjarenbegroting 2024;
	- Zo lang het tekort van € 3 miljard niet is opgelost en er geen sprak is van stabiele, solide en duurzame gemeentefinanciën:
	  ○ Geen nieuwe bestuurlijke akkoorden te sluiten of afspraken te maken met het Rijk;
	  ○ Bestaande taken en akkoorden met het Rijk, ook die zich in de fase van invoering bevinden, door te lichten op mogelijkheden om deze te bevriezen of in te trekken en de leden hierover te informeren uiterlijk in de aanloop naar de BALV in het najaar;
	  ○ Zorg te dragen dat de meest kwetsbare groepen in onze samenleving hierdoor niet in de knel komen;

Onderwerp:	**Financieel meerjarenperspectief gemeenten**
Inhoud/oproep: (samengevat)	- Langjarige, rechtvaardige en ruimere financiële positie van gemeenten centraal te stellen in elke boodschap van de VNG; - Daarbij gebruik te maken van een breed instrumentarium in relatie tot de inzet van de vereniging om het gesprek met het Kabinet te voeren en een oplossing te bereiken; - Om mee te werken aan een oplossing met betrekking tot het financieel toezicht, door in gesprek te gaan met de provinciale toezichthouders over wat wel en wat niet kan. - Alles in het werk te stellen om bij het Rijk de begrotingsregels met betrekking tot de inzet van incidentele middelen te versoepelen en bij de beoordeling van de financiële positie in te steken op financiële wendbaarheid en weerbaarheid, in navolging van de essaybundel van de raad voor het openbaar bestuur; - De punten uit deze motie in te brengen in het begrotingsproces 2024 van het Rijk en te laten verwerken in de septembercirculaire 2023 en/of zo spoedig mogelijk daarna; - Gezamenlijk te pleiten bij het Kabinet voor het uitwerken van de aanbevelingen van de adviesraden in het rapport “Elke Regio Telt”; - Vanuit de VNG een voorstel aan het Rijk wordt opgesteld op basis van het rapport “Elke Regio Telt”, met input van de netwerken, en dit zo spoedig mogelijk en niet later dan 2 september aan te bieden aan het Kabinet en de Tweede Kamer.
Verantwoording	Het bestuur zal bij de verzending van de ALV-stukken op 1 november a.s. een actuele stand van zaken geven over de inzet richting het kabinet. Daarna zal het bestuur de uitkomsten van het overhedenoverleg van 21 november met de leden delen en voorstellen doen het vervolgproces. Hiermee legt het bestuur ook verantwoording af over de uitvoering van de moties die betrekking hebben op de inzet van de VNG richting het kabinet.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp:	**Financieel meerjarenperspectief gemeenten**
Motie en indiener:	Motie Leidschendam-Voorburg “Afschaffing opschalingskorting” *(ALV 13 juni 2023)*
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur van de VNG om: - Het rijk te verzoeken om de opschalingskorting na jarenlange bevriezing (2020-2025) definitief af te schaffen, dat bekend te maken in duidelijke taal en zonder voorbehouden, en dit te verwerken bij de septembercirculaire 2023; - Totdat deze beëindiging van de opschalingskorting is bekend gemaakt als uitgangspunten in de gesprekken met het rijk te hanteren: - Geen nieuwe bestuurlijke akkoorden te sluiten of andere (tijdelijke) afspraken te maken met het rijk; - Bestaande akkoorden met het rijk die zich in de fase van invoering bevinden, door te lichten op mogelijkheden om deze te bevriezen of in te trekken en de leden hierover te informeren uiterlijk in de aanloop naar de BALV in het najaar; - Bij voorgaande twee punten wel zorg te dragen dat de meest kwetsbare groepen in onze samenleving hierdoor niet in de knel komen.
Verantwoording	De Voorjaarsnota liet betekenisvolle stappen zien voor gemeenten. De oploop van de opschalingskorting is structureel geschrapt. Door heldere afspraken over objectieve indexering en fondsvorming is een rechtvaardige risicoverdeling van de zorgkosten (Wmo) geregeld.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp:	**Hervormingsagenda Jeugd**
Motie en indiener:	Brummen en anderen “Richtlijn gezamenlijke inzet en financiering praktijk ondersteuner huisartsen Jeugd GGZ” (*Najaars ALV 1 december 2023*)
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie bevestigt het belang van de functie Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd en roept op om het gesprek aan te gaan met zorgverzekeraars om een richtlijn te maken, die duidelijkheid geeft over de financiering en verantwoordelijkheden van de POH Jeugd GGZ.
Verantwoording	Vóór de zomer heeft de VNG twee overleggen geïnitieerd waarin de mogelijkheden om te komen tot een richtlijn en borgen daarvan in de leidraad samenwerking VNG-LHV zijn verkend. Helaas bleek ZN tijdens deze gesprekken zeer ongenegen om zich te verbinden aan een richtlijn t.a.v. dit onderwerp en gaven zij te kennen hier ook geen verdere gesprekken over te willen voeren. Nu kiezen we ervoor om via gesprekken met de LHV verkennen hoe een dergelijke richtlijn zonder medewerking van ZN toch gestalte zou kunnen krijgen. Daarin is overeenstemming bereikt over een richtlijn waarin de twee basismodellen (jeugdconsulent vanuit de gemeente en POH-GGZ met aandachtsgebied jeugd) als uitgangspunt en te prefereren opties worden beschreven. Wel zal, gevoed door kennis vanuit het Zorginstituut Nederland, nadere, objectieve informatie worden opgenomen over welk type zorg onder welke wet valt. Deze kunnen gemeenten benutten in hun afspraken met zorgverzekeraars over dit thema. Deze oplossing lijkt vooralsnog het hoogst haalbare. De verwachting is dat de richtlijn en herijkte leidraad begin 2025 worden gepubliceerd en willen we in ieder geval afronden voor de ALV van juni 2025.
Voorstel:	De motie aan te houden

Aangenomen moties Extra ALV 24 mei 2024

Onderwerp:	**Gemeentefinanciën**
Motie en indiener:	Motie Enschede “Geen woorden maar daden”
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie ‘Geen woorden, maar daden’ constateert kort samengevat dat de financiële verhoudingen met het hoofdlijnenakkoord niet meteen zijn hersteld en dat taken en middelen van gemeenten vanaf 2026 niet vanzelf in balans zijn gebracht. Zonder goede afspraken betekent dit dat gemeenten (forse) bezuinigingen in gang zullen moeten gaan zetten. De motie roept het bestuur op: - Geen nieuwe taken of uitbreiding in bestaande taken meer te accepteren totdat er weer sprake is van verbetering in de financiële vooruitzichten voor gemeenten. - In beeld te brengen uit welke bestuurlijke akkoorden we ons terug kunnen trekken omdat gemeenten niet voldoende financiële middelen hebben - Daadwerkelijk en per direct te starten met een “takengesprek” met het kabinet. Dit met de insteek om het takenpakket van gemeenten weer passend te laten zijn bij de beschikbare middelen in het gemeentefonds. Die gesprekken te voeren langs 3 invalshoeken: o wettelijke aanpassingen die gemeenten kunnen helpen om inhoudelijk en financieel meer grip te krijgen o taken die verlegd kunnen worden naar een ander overheidsniveau omdat ze daar voortvarender danwel efficiënter opgepakt kunnen worden o taken die juist bij gemeenten moeten blijven omdat het daarop van wezenlijk belang is dat zij het dichtst bij burgers staan.
Verantwoording:	Het bestuur zal bij de verzending van de ALV-stukken op 1 november a.s. een actuele stand van zaken geven over de inzet richting het kabinet. Daarna zal het bestuur de uitkomsten van het overhedenoverleg van 21 november met de leden delen en voorstellen doen het vervolgproces. Hiermee legt het bestuur ook verantwoording af over de uitvoering van de moties die betrekking hebben op de inzet van de VNG richting het kabinet.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp:	**Gemeentefinanciën**
Motie en indiener:	Motie Krimpenerwaard, Molenlanden, Gorinchem en Gouda “Zorg voor goede basis voor de lokale democratie en investeer in de relatie stad en land”
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie benoemt een aantal onderwerpen op het terrein van de financiële verhoudingen en legt daarbij de verbinding met brede welvaart, de verbinding tussen stad en platteland, en het vertrouwen in de overheid. Oproep aan het bestuur: - Nadrukkelijk af te spreken met de provincies dat de korting in 2025 een eenmalige korting is, die door gemeenten incidenteel gedekt kan worden - Te onderzoeken of het mogelijk is om op termijn een goede koppeling met de brede welvaart te maken bij de wijze van indexeren.
Verantwoording:	De planbureaus werken komende jaren aan de verankering van brede welvaart in de begrotingssystematiek van het rijk. Dat proces loopt trager dan verwacht. Daardoor hebben we nu nog geen beeld van hoe die verankering eruit komt te zien. In de huidige situatie worden sommige indicatoren voor brede welvaart wel meegenomen in de rijksbegroting maar deze leveren vooralsnog een vrij beperkt beeld van brede welvaart op. Als VNG zullen wij te zijner tijd aanhaken bij het proces van de planbureaus en de leden op dat moment nader informeren.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Aangenomen moties ALV 26 juni 2024

Kabinetsformatie/financiën

Onderwerp: kabinetsformatie/financiën	
Motie en indiener:	Motie Zaanstad “Wendt het ravijn af: compensatie voor 2026 en 2027”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het bestuur om het kabinet, en in het bijzonder de nieuwe ministers van Financiën en BZK, te wijzen op de verplichting om gemeenten de komende jaren te compenseren op grond van de Gemeentewet artikel 108 lid 3.
Verantwoording:	Het bestuur zal bij de verzending van de ALV-stukken op 1 november a.s. een actuele stand van zaken geven over de inzet richting het kabinet. Daarna zal het bestuur de uitkomsten van het overhedenoverleg van 21 november met de leden delen en voorstellen doen het vervolgproces. Hiermee legt het bestuur ook verantwoording af over de uitvoering van de moties die betrekking hebben op de inzet van de VNG richting het kabinet.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp: kabinetsformatie/financiën	
Motie en indiener:	Motie Wijk bij Duurstede “Moeilijke keuzes maken we samen (met de leden van de Tweede Kamer)”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan de VNG om: - Alle 150 leden van de Tweede Kamer, de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Financiën uit te nodigen voor de college- en raadsvergaderingen waarin deze moeilijke beslissingen worden genomen zodat zij kunnen bijdragen, meebeslissen en medeverantwoordelijkheid kunnen dragen voor deze keuzes, - De Kamerleden en bewindslieden die op deze uitnodiging in gaan te koppelen aan een college- en gemeenteraad zodat zij een zo breed mogelijk beeld krijgen van de gevolgen van deze bezuiniging.

Onderwerp: kabinetsformatie/financiën	
Verantwoording:	VNG was en blijft bereid om een ondersteunende rol te spelen als gemeenten leden van de Tweede Kamer willen uitnodigen. Maar colleges en raden gaan daar natuurlijk zelf over. Dit is ook de interpretatie van deze motie nav de bespreking bij indiening, die leidde tot een positief preadvies. Via de publiekscampagne heeft de VNG het initiatief genomen om het belang van gemeenten bij het bredere publiek onder de aandacht te brengen. Ook via de landelijk media brengt de VNG dit continu actief onder de aandacht. Daarnaast heeft de VNG op bestuurlijk en ambtelijk niveau contact met Kamerleden om de belangen van gemeenten en de moeilijke keuzes waarvoor zij staan, onder de aandacht te brengen.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Onderwerp: kabinetsformatie/financiën	
Motie en indiener:	Motie Zeist “Langdurig en samenhangend investeren voor alle inwoners van probleemgebieden”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Verzoekt het bestuur: - Bij het Rijk intensiever te pleiten voor een aanvullend programma op het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid om meer gemeenten te kunnen ondersteunen die ook te maken hebben met soortgelijke probleemgebieden. - Als VNG nauw samen te werken met de gemeenten die ook bij het NPLV willen sluiten en de behoeften en uitdagingen van deze gemeenten op het gebied van leefbaarheid en veiligheid effectief te vertegenwoordigen. - Bij voorkeur hier ook de samenwerking met andere maatschappelijke partners te zoeken die actie met dit thema bezig zijn en hiervoor met het Rijk overleggen, zoals de koepel van woningcorporaties Aedes.

Onderwerp: kabinetsformatie/financiën	
Verantwoording:	Het pleidooi voor middelen ten behoeve van een aanvullend NPLV programma voor middelgrote gemeenten vraagt nog steeds inzet van de VNG. De VNG is hierover structureel in gesprek met het rijk, in bijzonder de betrokken ministeries. De motie ondersteunt die gesprekken. Tevens vragen we ambtelijk aandacht in de lessen uit NPLV-gebieden die voor middelgrote gemeenten relevant zijn, evenals in de vertaling van deze lessen naar het schaalniveau. In dit kader zien we een belangrijke rol voor een NPLV-ondersteuningsprogramma van het ministerie van BZK, waarbij we via de ambtelijke lijn onderzoeken welke mogelijkheden er zijn binnen het ministerie. Ondanks dat de beschikbaarheid van middelen niet in het vooruitzicht zijn, zal de VNG in vervolggesprekken bestuurlijk aandringen op de wens van middelgrote gemeenten voor een toegesneden programma waarin wordt samengewerkt met maatschappelijke partners.
Voorstel:	De motie aan te houden

Bestuur/handhaving

Onderwerp: bestuur/handhaving	
Motie en indiener:	Motie Castricum “Gelijke subsidieregeling voor landelijke en lokale partijen”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Landelijke politieke partijen krijgen subsidie vanuit het Rijk, lokale politieke partijen ontvangen niets. Vanuit democratisch oogpunt is het niet meer dan logisch dat alle politieke partijen vanuit de overheid de beschikking krijgen over dezelfde middelen en mogelijkheden. De motie roept het VNG bestuur op om zich positief uit te spreken over de kwestie van structurele gelijke subsidieregelingen voor landelijke en lokale partijen en daarvoor aandacht te vragen bij het kabinet.
Verantwoording:	Deze motie ondersteunt de inzet van de VNG. Wij pleiten al jaren voor een gelijk speelveld voor lokale politieke partijen. In gemeenten zijn ruim een derde van de raadsleden afkomstig van een lokale politieke partij en ook in een derde van de colleges zijn lokale politieke partijen vertegenwoordigd. Het is vreemd dat lokale politieke partijen geen toegang hebben tot middelen om bijvoorbeeld kandidaat raadsleden op te leiden in aanloop naar de verkiezingen. Gelijke ondersteuning van alle partijen komt ten goede aan onze democratie. Inmiddels is er een wetsvoorstel; de Wet op de politieke partijen waarin er gesproken wordt over een subsidieregeling voor alle lokale politieke partijen. Dit voorstel ligt nu ter advies voor bij de Raad van State. Het wetsvoorstel is een stap vooruit. De VNG blijft zich inzetten voor een structurele subsidieregeling, in het wetsvoorstel wordt wel gesproken over een subsidie voor lokale politieke partijen, maar er is slechts financiering geregeld voor de eerste drie jaar. Deze financiering dient structureel geregeld te worden. Ook blijft de VNG pleiten voor een tijdelijke regeling op korte termijn waardoor er volgend jaar een subsidie beschikbaar komt zodat lokale politieke partijen dit kunnen gebruiken in aanloop naar de raadsverkiezingen van 2026.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Onderwerp: bestuur/handhaving	
Motie en indiener:	Motie Fryske Marren “Bingo als sociaal-maatschappelijke activiteit”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Veel verenigingen, bijvoorbeeld sportverenigingen, dorps- en wijkverenigingen, seniorenbonden organiseren incidenteel bingo-middagen en -avonden. Een aantal jaren geleden is er door een wijziging van de Alcoholwet een verbod gekomen op het organiseren van een bingo in een lokaliteit waarop een alcoholwet-vergunning van toepassing is. Gemeenten zijn verplicht te handhaven op de naleving van de Alcoholwet. Maar ook andere instanties kunnen controleren en handhavend optreden. Hierdoor zijn de bingo-bijeenkomsten in vele dorpen en wijken in de praktijk onmogelijk geworden. De motie roept het VNG bestuur op om ervoor te pleiten dat bingo’s georganiseerd door een sociaal-maatschappelijke vereniging of organisatie mogelijk blijven ook als ze worden gehouden in een lokaliteit waarop de Alcoholwet van toepassing is. Ook als er geen andere lokaliteit beschikbaar is dan een lokaliteit waar de Alcoholwet op van toepassing is zou de activiteit plaats moeten kunnen vinden.
Verantwoording:	De staatssecretaris heeft in beantwoording van Kamervragen over dit onderwerp toegezegd de Alcoholwet zodanig aan te passen dat kleine kansspelen (waaronder bingo’s) in horecagelegenheden met een alcoholwetvergunning kunnen worden georganiseerd. Hierover heeft overleg plaatsgevonden tussen de VNG en het ministerie van VWS en is een concepttekst voor de aanpassing van de Alcoholwet besproken. De verwachting is dat het aangepaste voorstel nog dit najaar ter internetconsultatie wordt aangeboden.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Financiën

Onderwerp: financiën	
Motie en indiener:	Motie Heemstede “Rechtmatigheidsverantwoording moet het voor gemeenteraden makkelijker maken”
Inhoud/oproep: (samengevat)	1. In gesprekken met het rijk aan te geven dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de huidige spelregels niet lijken te leiden tot het gewenste resultaat 2. In te zetten op een goede evaluatie van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en daarbij expliciet in te gaan op de mate waarin dit gemeenteraden helpt om voortvarend hun controlerende taak in te vullen.
Verantwoording:	Het is de bedoeling om de veranderingen rondom de rechtmatigheids-verantwoording te evalueren. Dit proces is door het ministerie van BZK echter nog niet in gang gezet. De VNG zal daarop aandringen en wanneer het proces is gestart de oproep uit de motie uiteraard daarin meenemen.
Voorstel:	De motie aan te houden.

Onderwerp: financiën	
Motie en indiener:	Motie Katwijk en Gouda “Tweejaarlijkse herwaardering WOZ”
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie “Tweejaarlijkse herwaardering WOZ” overweegt dat een tweejaarlijkse herwaardering van de WOZ-waarde, in plaats van de nu geldende jaarlijkse herwaardering leidt tot minder druk op de capaciteit in de uitvoering en tot verbetering van de kwaliteit. De motie roept het bestuur op een onderzoek op te starten naar de mogelijkheden van een tweejaarlijkse herwaardering in samenspraak met de Landelijke Vereniging van Lokale Belastingen (LVLB) en in afstemming met de betrokken ministeries.
Verantwoording:	De VNG heeft in afstemming met de voorzitter van de Landelijke Vereniging van Lokale Belastingen (LVLB) het Erasmus Studiecentrum voor Belastingen van Lokale overheden (het ESBL) de opdracht gegeven een onderzoek te doen naar de mogelijkheden van een tweejaarlijkse herwaardering. Het onderzoek zal worden uitgevoerd door prof. mr. dr. Arjen Schep en Robert Kastelein LL.M. Ten behoeve van het onderzoek is een klankbordgroep geformeerd met afgevaardigden van de LVLB, de Unie van Waterschappen, de Belastingdienst, het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Vereniging Eigen Huis en team Belastingen van de VNG. De uitkomsten van het onderzoek worden medio maart 2025 verwacht.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Onderwerp: financiën	
Motie en indiener:	Motie De Bilt “NIS2, geen taken zonder knaken”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan bestuur om bij de internetconsultatie van de Cyberbeveiligingswet[1] en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten, naast de uitkomsten uit de uitgevoerde impactanalyse de volgende punten naar voren te brengen: - Zorg dat er geen interpretatieverschil tussen de NIS2 richtlijn en de Cyberbeveiligingswet en de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten bestaat; - Neem daartoe de categorieën die bedrijven op grond van de NIS2 richtlijn moeten nemen, in de Nederlandse wetgeving over; - Maak duidelijk voor welke organisaties de NIS2 richtlijn van toepassing is; - Voorzie de gemeenten van structureel budget voor de implementatie en uitvoering; - Coördineer de implementatie van deze wet, zodat de verantwoordelijken gelijk kunnen oplopen bij de implementatie, de wijze van uitvoering en het beheersen van de risico’s in de keten; - Geef een handelingsperspectief waarmee bestuurders invulling kunnen geven aan hun verantwoordelijkheid, zonder de bestuurdersaansprakelijkheid als een zwaard van Damocles boven zich te hebben hangen; - In dialoog met het Ministerie van JenV, BZK en andere relevante ministeries overeenstemming te bereiken over het geheel aan Europese richtlijnen die op het terrein van digitale veiligheid worden verwacht met als algemene uitgangspunten dat nationale wetgeving tijdig, gebundeld, geïntegreerd en integraal afgewogen (niet versnipperd) wordt aangeboden vanuit de verschillende ministeries en voorzien wordt van een prioritering in de tijd.
Verantwoording:	In de Miljoenennota is geen geld vrijgemaakt voor NIS-2 voor gemeenten. De scope van de Cyberbeveiligingswet is vooralsnog niet geheel duidelijk en de invoering van de wet is uitgesteld naar halverwege 2025. De VNG werkt aan impactanalyses en businesscases om een onderbouwde financiële claim naar bij de staatsecretaris of het NCTV in te dienen.
Voorstel:	De motie aan te houden.

[1] https://www.internetconsultatie.nl/cyberbeveiligingswet/b1

Sociaal domein

Onderwerp: sociaal domein	
Motie en indiener:	Motie Gouda en Krimpenerwaard “Nieuwkomersonderwijs”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Gemeenten worden geconfronteerd met meerdere urgente knelpunten bij het regelen van nieuwkomersonderwijs. Dit speelt met name bij de Internationale Schakelklassen (ISK) door een onvoorspelbare exponentiële groei van leerlingen. Er zijn extra en onvoorziene investeringen nodig voor ISK onderwijshuisvesting die nog jarenlang drukken op de gemeentelijke kapitaallasten en concurreren met de enorme onderwijshuisvestingsopgave (IHP). Terwijl er geen sprake is van een regionale gemeentetaak. Gemeenten betalen daarnaast afgeleide kosten voor de inzet van regiocoördinatie en op diverse aanpalende beleidsdomeinen zoals bijv. leerlingenvervoer en openbare orde& veiligheid. De gemeenten roepen het VNG-bestuur op in gesprek te gaan met de verantwoordelijke ministers voor: Roept het VNG-bestuur op: • meer (boven)regionale regie vanuit OCW en J&V op het vraagstuk van nieuwkomersonderwijs, zowel PO als VO niveau (ISK’s); ; • concrete oplossingen op acute financiële en inhoudelijke knelpunten rond ISK-onderwijs zoals onderwijshuisvesting, regio coördinatie, leerlingenvervoer, leerplicht, doorstroom en COA op de korte termijn te realiseren, zodat e.e.a. toekomstbestendiger is ingericht en voor het voorkomen van de groei van thuiszitters, voortijdige schoolverlaters en het “verdwijnen” van AMV’ers.
Verantwoording	De VNG en OCW hebben ambtelijk de situatie in Gouda besproken. Dit in samenhang met een AEF-rapport over de kosten van nieuwkomersonderwijs voor gemeenten. Ambtelijk geeft OCW geen middelen te hebben om te voorzien in de extra kosten nieuwkomersonderwijs. Dit vanwege bezuinigingen op de eigen OCW-begroting en de inschatting dat dit onderwerp niet tot meer middelen vanuit het brede kabinet leidt. De VNG heeft met OCW ook gesproken over de rol die zij heeft in de coördinatie van het nieuwkomersonderwijs omdat er nu “gedwongen” centrumgemeenten ontstaan zonder de bevoegdheden of beschikbaar budget. OCW antwoordde dat zij gaat onderzoeken hoe het ministerie vanuit een bestaande regio-indeling het nieuwkomeronderwijs kan coördineren. Er wordt bijvoorbeeld gedacht aan de onderwijsregio’s. Dit wordt eind 2024/begin 2025 verder opgepakt door OCW.

Onderwerp: sociaal domein	
Verantwoording:	Onze inschatting is dat verdere bestuurlijke druk op OCW nu de situatie niet doet veranderen. Daarom zullen we onze inzet plegen op de lobby richting de Tweede Kamer. We starten de lobby om in november aan te sluiten bij de begrotingsbehandeling van OCW. We leggen er de nadruk op dat er geld moet komen voor het ISK's. Het aanknopingspunt voor deze lobby is het onderzoek over de gemeentelijke kosten nieuwkomersonderwijs dat medio oktober wordt gepubliceerd en met de kamer wordt gedeeld. Daarnaast nemen we dit onderwerp mee in onze brede lobby over alle onderwerpen die het kabinet ten aanzien van asiel en migratie onvoldoende regelt waardoor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk verder onder druk komt te staan.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp: sociaal domein	
Motie en indiener:	Motie Ridderkerk "Een adequate en reële financiering van jeugdhulp"
Inhoud/oproep: (samengevat)	Verzoekt het VNG-bestuur: 1. Er bij het Rijk op aan te dringen dat artikel 108 van de Gemeentewet in acht wordt genomen, hetgeen betekent dat gemeenten een vergoeding van het Rijk ontvangen die in verhouding staat tot de uitvoeringskosten jeugdhulp. Hier ook het financieringsstelsel van Jeugd op aan te passen waarbij de risico's niet alleen bij gemeenten liggen. 2. Gezien de steeds verder stijgende kosten voor de jeugdhulp de besparing van 1 miljard euro per 2026 als niet reëel aan te merken. Dit onderbouwd vanuit de gemeentelijke praktijk voor te leggen aan de deskundigencommissie en op basis van de uitspraak van de commissie zich in te spannen om met het Rijk te komen tot realistische budgetten voor de uitvoering van de Jeugdwet conform artikel 108 lid 3 Gemeentewet. 3. Het Rijk met spoed te verzoeken om duidelijke, rechtvaardige en toekomstbestendige financiële- en juridische kaders voor de uitvoering van de Jeugdwet (reikwijdte), en daarbij oog te hebben voor: - De kracht van de nabijheid van gemeenten en voldoende investeringsruimte op het gebied van o.a. gezondheid, welzijn en onderwijs - De bestaanszekerheid voor onze burgers - De noodzaak in het kader van de houdbaarheid van de zorg om te de-medicaliseren en te normaliseren, en daartoe de maatschappelijke dialoog te initiëren en te continueren.

Onderwerp: sociaal domein	
Verantwoording:	Deze motie is een belangrijke basis voor de bestuurlijke gesprekken over de financiën jeugd en de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd. Momenteel leggen we onderbouwd aan de deskundigencommissie voor waarom de 1 miljard bezuiniging niet haalbaar is en wat gemeenten in de praktijk doen om te sturen op de jeugdhulp. De uitspraak van de deskundigencommissie van januari 2025 biedt de basis voor het bestuurlijke gesprek tussen rijk en VNG over het financieel kader jeugd. Onze inzet is om voor de voorjaarsnota tot een aangepast kader te komen waardoor gemeenten weer realistische budgetten hebben voor de uitvoering van de Jeugdwet, conform artikel 108 lid 3 Gw. Daarnaast werken we in het kader van de hervormingsagenda met het rijk aan een nieuw financieringsmodel die recht doet aan de sturingsmogelijkheden van gemeenten. De VNG-inzet is om tot komen tot toekomstbestendige interbestuurlijke verhoudingen waarbij de risico's voor de tekorten jeugdhulp niet enkelzijdig bij gemeenten liggen. We stellen voor om de motie aan te houden tot na de voorjaarsbesluitvorming n.a.v. de uitspraak van de deskundigencommissie.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp: sociaal domein	
Motie en indiener:	Motie Veenendaal "Middelen ten behoeve van specifieke inzet voor verhoging landelijke vaccinatiegraad"
Inhoud/oproep: (samengevat)	De landelijke vaccinatiegraad daalt en dit baart zorgen. Het verhogen hiervan vraagt onder andere om inspanning door gemeenten en GGD'en voor een wijkgerichte werkwijze met een fijnmazige aanpak. Het VNG bestuur wordt opgeroepen om met het Rijk het gesprek aan te gaan over het gezamenlijk belang van het verhogen van de vaccinatiegraad, met als inzet om gemeenten van de juiste randvoorwaarden te voorzien om de benodigde extra inspanning voor gemeenten en GGD'en voor deze aanpak te kunnen realiseren.

Onderwerp: sociaal domein	
Verantwoording:	De motie weerspiegelt de zorgen die leven bij gemeenten en de VNG over de dalende vaccinatiegraad. Sinds de ALV in juni heeft het ministerie van VWS in het regeerprogramma opgenomen dat een wijkgerichte lokale aanpak nodig is voor het verhogen van deze vaccinatiegraad. Deze beleidsambitie wordt niet ondersteund met een financiële doorvertaling. De motie Veenendaal versterkt onze positie in de gesprekken met VWS, waarin we de boodschap meenemen dat gemeenten, samen met de GGD, een essentiële rol spelen; Het is van belang dat in de te ontwikkelen plannen hier rekening mee wordt gehouden en dat hier voldoende middelen voor vrijgemaakt worden. De contacten met GGD GHOR zijn gelegd, waarbij we onderzoeken waar we mogelijk samen kunnen optrekken. Het onderwerp is aangekaart in onze bijdrage aan het begrotingsdebat van VWS, en we agenderen het richting het debat over medische preventie van VWS. Op dit moment is er nog geen (financieel) perspectief, maar we gaan het gesprek met VWS aan over wat er nodig is voor een succesvolle aanpak.
Voorstel:	De motie aan te houden.

Onderwerp: sociaal domein	
Motie en indiener:	Motie Veldhoven “Voorgenomen btw-verhoging”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Het VNG bestuur wordt verzocht de Tweede Kamer en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te wijzen op de zorgen vanuit gemeenten ten aanzien van de voorgenomen btw verhoging door een verzoek te leggen aan de (nog aan te stellen) bewindspersoon op cultuur om eerst stevig en fundamenteel onderzoek te doen naar de gevolgen hiervan op de samenleving, economie én cultuursector. En de btw verhoging mee te nemen in gesprekken van VNG met het nieuwe kabinet.
Verantwoording:	De VNG heeft de zorgen van gemeenten over de voorgenomen btw-verhoging al geuit in de felicitatiebrief aan de nieuwe bewindspersoon, minister Bruins van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De VNG heeft zich in de zomer van 2024 verbonden aan een consortium van particuliere cultuurfinanciers en gemeenten voor het opstellen van een impactanalyse van de btw-verhoging op cultuur. Daarover verscheen een persbericht op 11 september en stond de bestuurlijk woordvoerder cultuur van de VNG verschillende pers te woord. In de Algemene Ledenbrief van de VNG in reactie op de Rijksbegroting 2025 is het standpunt van de VNG verwoord. Voor een rondetafelgesprek geïnitieerd door de Tweede Kamer over de effecten van de btw-verhoging voor onderwijs, cultuur en media op 26 september jl. bracht de VNG het standpunt in via de genodigden aan tafel. De VNG zelf was niet uitgenodigd, ondanks een verzoek. Zolang het nodig is, blijft de VNG aansturen bij o.a. minister Bruins dat de impactanalyse en ander onderzoek aantoont dat de gevolgen van de btw-verhoging grote impact heeft op de samenleving, economie en culturele sector én dat gemeenten hier straks ook tegen aan lopen.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Onderwerp: sociaal domein	
Motie en indiener:	Motie Kampen “Asielzoekers aan het werk”
Inhoud/oproep: (samengevat)	In 2023 is de 24-weken-eis komen te vervallen: asielzoekers mogen langer dan 24 weken per jaar werken, mits hun asielaanvraag minstens 6 maanden in behandeling is en de werkgever een tewerkstellingsvergunning (TWV) heeft. Activering is goed voor het welzijn van nieuwkomers, vroegtijdige participatie via betaald werk draagt bij aan (het tempo van) integratie en meedoen heeft een positief effect op inburgering. In de praktijk zijn er echter nog belemmeringen om asielzoekers te laten werken. Dit zijn meerdere factoren, van aanvragen VOG tot de lange wachttijden in de BRP-straten. Gezien de huidige arbeidsmarktkrapte is het zonde om geen gebruik te maken van de talenten onder asielzoekers. Het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 van PVV, VVD, NSC en BBB spreekt zich niet uit over asielzoekers en werken. Daarom dient gemeente Kampen deze motie in en roept de VNG op om; • In samenwerking met ketenpartners zoals COA, het UWV en werkgeversorganisaties met het nieuwe kabinet in gesprek te gaan over het creëren van de juiste kaders en randvoorwaarden om begeleiding en ondersteuning naar betaald werk onder asielzoekers te stimuleren; • De benodigde financiële middelen daarvoor beschikbaar te laten stellen; • Daarbij te verkennen wat dat betekent voor de rol van gemeenten; • In te zetten op het snel oplossen van belemmeringen om asielzoekers aan het werk te krijgen en houden

Onderwerp: sociaal domein	
Verantwoording:	Er is een verkenning gedaan onder gemeenten. In deze verkenning komt naar voren dat gemeenten een regierol voor zichzelf zien, met de daarbij behorende randvoorwaarden. Deze bevindingen zullen 14/11 gedeeld worden met de CIE PSI en op 15/11 met de TCAM. Het is helpend als asielzoekers worden toegevoegd aan het besluit SUWI. Momenteel zijn het UWV en VNG in gesprek hierover met SZW. Ondersteuning wordt voor gemeenten dan eenvoudiger gemaakt. Het eerste bestuurlijke gesprek met het rijk volgt op 21/11. Dit is het reguliere bestuurlijk overleg met SZW. UWV, COA en VNG hebben de intentie uitgesproken om samen de lobby richting het rijk op te pakken. Het G40 stedennetwerk heeft aangegeven de VNG lobby te steunen en dezelfde lijn te volgen. VNO-NCW heeft haar steun hier ook voor uitgesproken. Momenteel lopen er nog gesprekken met andere stakeholders. Momenteel lopen er meerdere proeven in het land om asielzoekers (en statushouders) toe te leiden naar werk, deze worden nu in kaart gebracht en meegenomen voor de geleerde lessen. Er loopt een verkenning naar de samenwerking in bestaande structuren. Hiervoor zullen er 3 pilots in het land volgen. Dit zijn pilots waar UWV, COA en VNG in samenwerken. De afspraken hieromtrent zullen eind oktober bestuurlijk vastgelegd worden.
Voorstel:	De motie aan te houden

Fysiek domein

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Deventer “Warmtetransitie: alleen als die betaalbaar is!”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Betaalbaarheid van de warmtetransitie is al sinds het sluiten van het klimaatakkoord een gespreksonderwerp tussen gemeenten en het Rijk. Ondanks het feit dat er verschillende (financiële) instrumenten zijn ontwikkeld constateren de indieners dat dit nog steeds niet genoeg is en dat het nog steeds ontbreekt aan een eenduidige definitie om gezamenlijk te bepalen wat we onder betaalbaarheid verstaan. Willen gemeenten hun regierol in de warmtetransitie kunnen invullen dan is het essentieel dat de betaalbaarheid goed wordt geregeld. Zeker wanneer de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) in werking is getreden (medio 2025) en gemeenten in hun besluitvorming ook moeten kunnen onderbouwen dat de betaalbaarheid voor gebouweigenaren is geborgd. Zonder duidelijke en voor inwoners uitlegbare definitie en een ruimhartig financieel instrumentarium om dit te organiseren winnen we het draagvlak en vertrouwen van inwoners in de warmtetransitie niet terug. Deze motie roept het VNG-bestuur op om er bij het rijk op aan te dringen om voor het einde van het jaar tot een gezamenlijke definitie en uniforme uitlegbaarheid van betaalbaarheid te komen waarbij inwoners centraal staan. Tot slot roept de motie het bestuur op in overleg met de minister te treden en erop aan te dringen de betaalbaarheid voor (collectieve) oplossingen voor aardgasvrij te organiseren.
Verantwoording:	Betaalbaarheid van de warmtetransitie is doorlopend onderwerp van gesprek tussen VNG en het Rijk. De maatschappelijk meest gewenste oplossing in de warmtetransitie moet ook een betaalbare oplossing zijn voor inwoners. Het bestuur voert actief overleg met de ministers van Klimaat en Groene Groei (KGG) en Volkshuisvesting en Ruimtelijke ontwikkeling (VRO) over betaalbaarheid. Dit betreft zowel de (door)ontwikkelingen van financieringsinstrumenten als de ontwikkeling van landelijke uniforme kaders voor betaalbaarheid. Om het gesprek over landelijke kaders te faciliteren heeft de VNG een onderzoeksopdracht verstrekt die medio oktober gereed is. Tot slot is het ons doel dat landelijke kaders over betaalbaarheid ook worden vastgelegd in instructieregels voor betaalbaarheid in de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw). Daarover zijn we in gesprek met rijk en dit loopt via de politiek.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie West-Betuwe “Warmtegemeenschappen”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Deze motie roept het VNG bestuur op om met de aanstaande minister van Klimaat en Groene Groei aan te dringen op duidelijkheid over warmtegemeenschappen zodat gemeenten invulling kunnen geven aan hun regierol die voortkomt uit de Wet Collectieve Warmte (WCW).
Verantwoording:	In de nota van wijzigingen op de WCW wordt iets meer duidelijkheid gegeven over de definitie en de rol van warmtegemeenschappen bij collectieve warmte. Dit is nog niet vertaald naar het laten vervallen van het lichtere regime en is nog onderwerp van gesprekken met het rijk. Het bestuur zal indien noodzakelijk dit verder agenderen in een bestuurlijk overleg.
Voorstel:	De motie aan te houden

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Druten “Beleidsaanpassing op basis van vervallen salderingsregeling en doorberekening kosten op het gebied van verduurzaming”
Inhoud/oproep: (samengevat)	In het hoofdlijnenakkoord is opgenomen dat de salderingsregeling per 1 januari 2027 wordt afgeschaft. Eigen opgewekte elektriciteit mag dan niet meer worden verrekend met eigen verbruik. Energiebedrijven berekenen vooruitlopend op deze afschaffing kosten voor het terug leveren van opgewekte elektriciteit op het elektriciteitsnet. De investeringen voor hernieuwbare elektriciteit zullen hierdoor vertragen. In het buitenland wordt duurzame energieopslag bevordert en is energie delen mogelijk te maken om efficiënter met het net om te gaan en betaalbare energie te organiseren. De indieners verzoeken het bestuur het rijk te verzoeken subsidiebeleid te ontwikkelen op gebruik van energieopslag en energie delen mogelijk te maken in de Energiewet.

Onderwerp: fysiek domein	
Verantwoording:	In het kader van het Nationaal Plan Energiesysteem is de VNG met het rijk in overleg om het energiesysteem soepeler, slimmer en sneller te realiseren. Daar is een sterke decentrale ontwikkeling voor nodig op hernieuwbare energie en de bijbehorende opslag. De VNG voert en heeft een actieve lobby gevoerd op het mogelijk maken van energie delen in de Energiewet. Het belang van Energieopslag wordt erkend. De VNG heeft in samenwerking met Aedes, Vereniging Eigen Huis, Techniek NL, Woonbond, Consumentenbond en Unie van Waterschappen gepleit voor aanvaarding van het amendement Kröger 36378-65. Dit amendement maakt het mogelijk dat inwoners en bedrijven, individueel of in energiecoöperaties, lokaal opgewekte energie kunnen delen, ook als zij niet bij dezelfde energieleverancier zijn aangesloten. Bij de definitieve stemming is dit amendement niet aangenomen. Wij blijven echter onverminderd het belang van energie delen onderstrepen in de gesprekken met het Rijk. Om energieopslag goed te kunnen inzetten binnen het energiesysteem dient het energietarievenstelsel tevens te worden aangepast. VNG is hier beleid op aan het ontwikkelen. Bij de inzet van gesubsidieerde opslag is het van belang dat de ontwikkeling een positief effect heeft binnen het energiesysteem. Dit betekent dat er duidelijke afspraken gemaakt moeten worden over het gebruik en de toepassing van de opslagmodaliteiten zodat deze niet tot ongewenste resultaten leiden (netcongestie veroorzaken). Dit is bij het rijk benoemd en onderdeel van verdere uitwerking van instrumentarium.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Schagen “Verlichten van netcongestie door inzet op lokale energiehubs”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Netcongestie heeft een toenemende impact op het besturen van gemeenten: woningen, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en duurzame energieprojecten kunnen steeds vaker niet meer worden aangesloten op het elektriciteitsnet en komen op een wachtlijst. De verschillende overheidslagen hebben een rol in het zorgen voor een betaalbaar, beschikbaar, slim inzetbaar en robuust energiesysteem. De motie verzoekt de VNG een visie te ontwikkelen over de rol van gemeenten bij het realiseren van energiehubs en andere innovatieve oplossingen. Deze visie mee te nemen in de lobby. De benodigde wet- en regelgeving onder de aandacht te brengen bij het rijk. Bij het rijk aan te dringen dat netbeheerders gebruik maken van de bevoegdheid om netcodes toe te passen en bedrijven en gemeenten voor te lichten gebruik te maken van deze maatregelen. Mogelijkheden voor netbeheerders om systeembatterijen te plaatsen te verruimen. Gemeenten te ondersteunen in de praktijk door kennisdeling. Gemeenten te betrekken in de onderhandelingen met het rijk over de middelen voor na 2025.
Verantwoording:	Op het gebied van energiehubs zijn reeds veel initiatieven ontplooid en zijn ministerie KGG, Netbeheer Nederland (NBNL), IPO, VNG en de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM’s) en andere inhoudelijke partijen druk bezig deze energiehubs mogelijk te maken. Vanuit het rijk is € 166 miljoen ter beschikking gesteld aan met name de provincies. De provincies zijn nu bezig een uitvoeringsagenda uit te werken. Daar worden gemeenten ook actief bij betrokken. Uit dit geld worden ook de ROM’s in stelling gebracht. De ontwikkelingen op dit vlak zijn te uitgebreid om hier een volledig overzicht van te geven. Vanuit de VNG zullen gemeenten die met energiehubs bezig zijn of bezig gaan actief benaderd worden om hen op vlieghoogte te brengen.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Goirle “Grenzen aan investeringsruimte woningcorporaties”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Woningcorporaties hebben op termijn niet allemaal voldoende financiële ruimte om de maatschappelijke opgaven te realiseren. Voldoende financiële ruimte voor woningcorporaties is enorm belangrijk. Gevraagd wordt om de financiële positie van de woningcorporaties onder de aandacht te brengen van het nieuwe kabinet en te vragen om passende maatregelen bij de uitwerkingen van het Hoofdlijnenakkoord.
Verantwoording:	De VNG hamert bij voortduring op een gezonde financiële positie voor de woningcorporaties. Dat een gezonde financiële positie voor de corporaties van belang is wordt in het kabinet en in de Tweede Kamer breed onderkend. De financiële positie van woningcorporaties wordt in het najaar van 2024 herijkt. Dit zal onder meer inzicht geven in het effect van de woningbouwdoelstellingen van het kabinet op de investeringscapaciteit van corporaties en laten zien in hoeverre deze doelen haalbaar zijn. De financiële positie van de corporaties zal ook aan de orde zijn bij de herijking van de Nationale Prestatieafspraken Woningcorporaties; een afsprakenkader te ondertekenen door het rijk, AEDES, de Woonbond en de VNG. De komende maanden worden nog afspraken met de corporaties gemaakt (Nationale Prestatieafspraken Corporatiesector). Als dit proces aan eind van het jaar afgerond is, kunnen we de motie afdoen (volgende ALV).
Voorstel:	Deze motie aan te houden.

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Gooise Meren “Het milieurendement centraal stellen bij vergoedingen PMD”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan bestuur: - Bij herziening van de afspraken met Verpact (*voorheen: Afvalfonds Verpakkingen*), in het kader van de Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV), meer aandacht te besteden aan het milieurendement van het door gemeenten ingezamelde Plastic-, Metaal- en Drankenkarton- (PMD) verpakkingsafval - Het milieurendement van de inzameling en verwerking van materialen nadrukkelijker te wegen bij de te maken keuzes. Dit moet leiden tot een stimulans voor het bedrijfsleven om verpakkingsmateriaal te gebruiken, dat leidt tot beter recyclebare monostromen - Bij het Rijk aan te dringen op verdere aanscherping van de normen voor recycling en meer transparantie rondom de verwerking van huishoudelijke afvalstromen, waarbij de milieueffecten centraal worden gesteld.

Onderwerp: fysiek domein	
Verantwoording:	De motie strookt met de inzet van de VNG om bij het maken van nieuwe afspraken nadrukkelijk rekening te houden met onder meer het milieuresultaat en ondersteunt de eerdere oproep van gemeenten om een prikkel in te bouwen aan de zogenoemde voorkant van de keten, wetende dat het de verantwoordelijkheid is van producenten om dit aannemelijk te maken. Door bij ontwerp en de productie van verpakkingen (en andere producten) al rekening te houden met duurzaamheid en hergebruik, kan beter worden toegewerkt naar de gemeentelijke ambities in het kader van de transitie naar een circulaire economie, kan de afvalberg worden beperkt en komt de gewenste sluiting van ketens dichterbij. Gezien de circulaire ambities van gemeenten wordt bij het maken van de nieuwe afspraken bovendien ingezet op een goed uitlegbare boodschap richting inwoners. De boodschap om verpakkingsafval op de juiste wijze in te zamelen, dient dan ook duidelijk, uitlegbaar en transparant te zijn. De in de motie gedane oproep maakt onderdeel uit van de inzet van de VNG tijdens het inmiddels in gang gezette onderhandelingstraject met Verpact en het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat. N.B. De voortgang van het onderhandeltraject wordt toegelicht in sessie 4 tijdens de tweede ronde van de door VNG georganiseerde deelsessies op de bestuurdersdag op 29 november a.s.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Gouda “Slappe bodem, sterke samenwerking”
Inhoud/oproep: (samengevat)	1. De onderwerpen bodemdaling, (grond)waterbeheer en funderingsproblematiek binnen de VNG een plek te geven gezien de uitdagingen zullen toenemen en steeds meer gemeenten met deze thematiek te maken krijgen. Daarbij vanuit de VNG het belang van de aanpak van bodemdaling, (grond)waterbeheer, funderingsproblematiek uit te dragen ook vanwege de grote maatschappelijke impact en implicaties voor andere ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie, vitaliteit van gebieden, behoud en ontwikkeling van de woningvoorraad , bodem- en watersturend e.d.; 2. Bodemdaling, (grond)waterbeheer en funderingsproblematiek in de volle breedte te beleggen in één van de VNG commissies en daar frequent te agenderen. Bij bespreking van deze onderwerpen zoveel mogelijk de verbinding te leggen de gemeentelijke leden van het Platform Slappe bodem door bijvoorbeeld de voorzitter te vragen aan te sluiten in de commissie; 3. De thema’s bodemdaling, (grond)waterbeheer en funderingsproblematiek en de benodigde ontwikkeling van kennis en innovatie bij de Rijksoverheid onverminderd onder de aandacht te blijven brengen met inachtneming van het feit dat deze thematiek ook substantiële kosten voor gemeenten zich meebrengt. Daarbij te vragen om een integrale benadering binnen de Rijksoverheid voor deze thematiek omdat de aanpak anders teveel versnipperd blijft.
Verantwoording:	Grondwaterbeheer, bodemdaling en funderingsproblematiek zijn thema’s die onderdeel zijn van het interbestuurlijk traject Water en Bodem Sturend (WBS) en de Nationale aanpak Funderingen. Bij beide trajecten neemt de VNG actief deel. Deze trajecten vormen een belangrijke basis voor de VNG-inzet op de thema’s: bodemdaling, (grond) waterbeheer en funderingsproblematiek. De VNG streeft naar geïntegreerde agendering in de commissie Ruimte Wonen en Mobiliteit (RWM). Specifieke aspecten zoals bijvoorbeeld financiële consequenties worden daarnaast ook in andere commissies besproken. De gemeentelijke expertise in het Platform Slappe bodem is waardevol en de VNG wordt actief bij het platform betrokken. Ook bij het opstellen van een VNG-Position Paper funderingen (december 2024 beschikbaar). De VNG zal zich ook in de toekomst blijven inzetten om het belang van dit thema in gesprekken met het rijk te agenderen. De noodzaak voor een integrale, samenhangende aanpak binnen het rijk blijft onverminderd nodig. Zo vroeg VNG bij het Commissiedebat Water 24 september jl. aandacht voor dit aspect en gevolgen bodemdaling.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen.

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Gulpen-Wittem “Uitvoering soortenmanagementplannen”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Gemeenten hebben een belangrijke rol wanneer het gaat om het realiseren van oplossingen voor natuurvriendelijk isoleren. Zonder de inzet van gemeenten komt de isolatie grotendeels stil te liggen. Deze motie roept het VNG-bestuur op om in gesprek te gaan met het Kabinet op een 6-tal punten waaronder het creëren van duidelijkheid voor het te voeren (gemeente)beleid, slagvaardige sturing en ondersteuning vanuit de provincie, te onderzoeken of er nog nieuwe denkrichtingen zijn om de uitvoerbaarheid te verbeteren, de financiele middelen te verhogen voor SMP’s en compenserende maatregelen, te zorgen voor handelingsperspectief voor gemeenten en gemeenten in staat te stellen al met de pre-smp aan de slag te gaan.
Verantwoording:	De uitvoerbaarheid en betaalbaarheid van soortenmanagementplannen vraagt nog steeds inzet van de VNG. De VNG is hierover structureel in gesprek met het rijk en IPO. De motie ondersteunt die gesprekken en geeft een duidelijke inkadering mee waarop de VNG in haar inzet de focus moet houden. In 2024 heeft de VNG verzocht om een uitvoeringstoets over de impact van soortenbescherming op na-isolatie. Deze toets wordt op dit moment uitgevoerd en moet inzicht geven in de impact van de tijdelijke werkwijze NVI, de voorwaarden voor een tijdige realisatie van de SMPs, maar ook de capaciteits- en financiële vragen die na het opstellen van een SMP bij gemeenten zullen blijven spelen. Tevens geeft de impactanalyse aanbevelingen voor een succesvolle implementatie. De uitkomsten van deze toets zullen als aanvullende onderbouwing dienen voor de financiële claims en de noodzaak voor duidelijke informatie en handelingsperspectief voor gemeenten richting het rijk en IPO en landelijke politiek. Mede op basis van de input van gemeenten die wij tijdens het tweewekelijkse inloopspreekuur en consultatie-oploopjes, en via e-mails en het forum ophalen, waarin telkens blijkt dat gemeenten door een gebrek aan duidelijke informatie, ondersteuning/advisering door provincies, financiële middelen, handelingsperspectief en het tekort aan ecologen onvoldoende vaart kunnen maken, blijft VNG deze gebreken aankaarten en oproepen dat de noodzakelijke stappen worden genomen om gemeenten daadwerkelijk in staat te stellen hun belangrijke rol in deze opgave te kunnen vervullen. Dit doen wij zowel tijdens de structurele overleggen, als ook via consultatie-reacties en onze lobbyinzet.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Onderwerp: fysiek domein	
Motie en indiener:	Motie Roerdalen “Financiële tegemoetkoming bij uitbreiding woonwagenstandplaatsen”
Inhoud/oproep: (samengevat)	Gemeenten beschikken niet over voldoende middelen om extra investeringskosten alleen te kunnen dragen. Het realiseren van én nieuwe standplaatsen en het inrichten en bewerken van nieuwe woonwagenlocaties is bewerkelijk en duur.
Verantwoording:	Het ligt in de lijn der verwachting dat er geen extra geld komt in het gemeentefonds voor de extra investeringskosten. Waar de VNG wel mee aan de slag is gegaan met het Rijk en financiële instellingen (SVn, NHG en RABO-bank) zijn oplossingen voor de hypotheekverstrekking en verhoging van de hypothecaire waarde van standplaatsen en woonwagens. De eerste resultaten zijn hoopvol.
Voorstel:	De motie als afgedaan te beschouwen

Aan de leden

Datum
25 oktober 2024
Ons kenmerk
U20240527
Lbr. 24/042
Telefoon
070 3738393

Onderwerp
Bekendmaking voorgedragen kandidaten
VNG-bestuur en -commissies

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De Voordrachtscommissie heeft op 21 oktober 20 kandidaten voorgedragen voor in totaal 21 vacatures in het VNG-bestuur en de -commissies. Voor de invulling van een van de vacatures waren er onvoldoende kandidaten. Hierna ontvangt u het overzicht van de voorgedragen kandidaten en een toelichting op deze voordracht en op de procedure richting de Najaars ALV van 29 november. Met deze ledenbrief wordt ook de mogelijkheid tot het stellen van andere kandidaten geopend.

Voorgedragen kandidaten
Hierbij geven we een overzicht van de opengestelde vacatures en de voorgedragen kandidaten.

Bestuur/commissie:	**Vacature door (komend) vertrek uit bestuur/commissie van:**	**Voorgedragen kandidaten:**
Bestuur: 1. Voorzitter commissie Participatie, Schuldhulp-verlening en Integratie	Peter Heijkoop, wethouder Dordrecht	Marianne van der Sloot, wethouder ’s-Hertogenbosch
2. Lid: vacature griffier	Geert van Soest, griffier Venlo	Gert-Jan Broer, griffier Almere
3. Lid: vacature raadslid	Ojanne Chang, raadslid Heerenveen	Jan de Koning, raadslid Gouda
4. Lid: vrije vacature	Rutger Groot Wassink, wethouder Amsterdam	Hester van Buren, wethouder Amsterdam

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Bestuur/commissie:	Vacature door (komend) vertrek uit bestuur/commissie van:	Voorgedragen kandidaten:
Commissie Bestuur en Veiligheid (1 lid)	Sjoerd Potters, burgemeester De Bilt	Sjoerd Potters, burgemeester Helmond
Commissie Europa en Internationaal (2 leden)	Brigitte van den Berg, wethouder Beverwijk Hans Boerkamp, wethouder Rhenen	Hilde Moerland, wethouder Tholen Tjapko Poppens, burgemeester Amstelveen
Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (1 lid)	Thijs Kuipers, wethouder Horst aan de Maas	Jaap-Willem Eijkenduijn, wethouder Goeree-Overflakkee
Commissie Informatie-samenleving (1 lid)	Cathy Noordergraaf-Jansen, raadslid Hilvarenbeek	Maarten Burggraaf, wethouder Dordrecht
Commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie (2 leden)	Jacqueline de Maa, wethouder Ouder-Amstel Froukje de Jonge, wethouder Almere	Cees Paas, wethouder Sliedrecht Micha Mos, wethouder Almere
Commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit (2 leden)	Mariette de Visser, wethouder Het Hogeland Zita Pels, wethouder Amsterdam	Noël Vergunst, wethouder Nijmegen Dirk de Jager, wethouder Amsterdam
Commissie Raadsleden en Griffiers (2 leden)	Hendrie van Assem, raadslid Woerden Femke Koekoek, raadslid Hoogeveen	Annelie Bonnet, raadslid Westerkwartier Steven van der Heijden, raadslid Best
Commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs (1 lid)	Berend van der Ploeg, secretaris ‘s-Hertogenbosch	Hilde Reints, secretaris Oss
College voor Arbeidszaken (2 leden)	Dimitri Horsthuis Tangelder, wethouder Overbetuwe Marinka Mulder, wethouder Renkum	Magda Jansen-Van Harten, burgemeester Woudenberg (*)
Tijdelijke commissie Asiel en Migratie (3 leden)	Simon Ceulemans, raadslid Rotterdam Jan Kottelenberg, burgemeester Neder-Betuwe Don van Doorn, raadslid Lansingerland	Rutger Groot Wassink, wethouder Amsterdam Susanne Stolk, raadslid Krimpen aan den IJssel Eric Faassen, wethouder Capelle aan den IJssel

(*) Voor het College voor Arbeidszaken was er slechts één kandidaat voor twee vacatures.
De vacature zal opnieuw worden opengesteld richting de ALV van 18 juni 2025.

Toelichting op overwegingen en werkwijze Voordrachtscommissie
Voor de 21 vacatures in het bestuur en een aantal commissies hebben zich in totaal 70 burgemeesters, wethouders, secretarissen en raadsleden kandidaat gesteld. Uit deze kandidaten heeft de Voordrachtscommissie een keuze moeten maken. Om te komen tot een kwalitatief goede en representatieve samenstelling van bestuur en commissies heeft de Voordrachtscommissie zich, naast de profielschets voor de vacatures en de persoonlijke motivatie van kandidaten, mede gebaseerd op de aanbevelingen van provinciale afdelingen, gemeentelijke netwerken (G4, G40, M50, P10 en K80), verenigingen van doelgroepen (VGS, VvG en NVvR) en de Scoutingscommissie lokale partijen.

Met het oog op een herkenbare samenstelling voor de achterban heeft de Voordrachtscommissie zich bovendien gericht op de criteria: geslacht, partijpolitieke samenstelling, functiegroep, gemeentegrootte en provincie. Tenslotte heeft de Voordrachtscommissie bij de selectie van kandidaten voor de commissie Europa & Internationaal rekening gehouden met Europese vereisten aan kandidaten (onder meer geslacht, functie en politieke partij).

Openstelling mogelijkheid tot stellen van andere kandidaten en besluitvorming in de Najaars ALV
Met deze ledenbrief wordt de mogelijkheid geopend tot het stellen van andere kandidaten voor de kandidaten die door de Voordrachtscommissie zijn voorgedragen.

Alleen de vacatures voor het lidmaatschap van de commissie Europa & Internationaal zijn hiervan uitgezonderd. De twee voorgedragen leden van deze commissie zijn inmiddels benoemd door het VNG-bestuur, conform het Reglement van de commissie Europa & Internationaal. De voorgedragen kandidaten en eventuele andere kandidaten worden in de Najaars ALV van 29 november aan de leden voorgelegd.

De procedure voor het stellen van andere kandidaten loopt als volgt:

- Tot uiterlijk drie weken voor de Najaars ALV op 8 november kunnen per vacature andere kandidaten worden gesteld door de gemeente waar de betreffende kandidaat actief is als burgemeester, wethouder, secretaris, griffier of raadslid. Deze kandidaatstelling dient mede ondersteund te worden door tien andere leden van de Vereniging.
- Het bestuur maakt uiterlijk twee weken voorafgaand aan de ALV, 15 november, de namen van alle voorgedragen kandidaten en andere kandidaten bekend aan de leden.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur